

H. Fırat

Seçimler ve sol hareket

EKSEN YAYINCILIK

Baskı tarihi: Haziran 2007

Baskı : Step Ajans

ISBN : 978-975-7271-42-0

H. Fırat

Seçimler ve sol hareket

**EKSEN
YAYINCILIK**

EKSEN Basım Yayın Ltd. Őti.
MollaŐeref Mah., Turgut Özal Cad.
Fatih/İstanbul

Tel: 0 212 621 74 52

Fax: 0 212 534 95 90

<http://www.kizilbayrak.net>

İÇİNDEKİLER

- 7 Önsöz
- 12 Sunuş yerine...
Rejim krizi ve 22 Temmuz (2007) seçimleri
- 19 Sermaye düzeninin zor yılı
- 39 Rejim krizi ve gündemdeki parlamento seçimleri
- 46 Seçimler, sol hareket ve devrimci sınıf çizgisi
- 66 Ek Metin: BDSP'nin Seçim Bildirgesi:
28 Mart (2004) Yerel Seçimleri ve sol hareket
- 85 Güncel durum ve devrimci görevler
- 105 Yerel seçim döneminin netleştirdiği tablo
- 117 Yerel seçimler ve sol hareket
- 136 28 Mart yerel seçimleri üzerine
- 153 Parti, sol hareket ve yeni dönem
- 168 "Sol", sosyal-demokrasi ve CHP tartışmaları...
3 Kasım (2002) Erken Genel Seçimleri:
Solda tasfiyeci çürümenin yeni aşaması
- 181 Seçimler ve devrimci sınıf çizgisi
- 194 3 Kasım seçimleri
- 205 Tasfiyeci sürecin yeni aşaması
- 216 Seçimler sonrası yeni dönem
- 228 Ek Metin: BDSP bağımsız milletvekili adaylarının işçi sınıfına ve emekçilere çağrısı...
18 Nisan (1999) Erken Genel Seçimleri
- 239 Seçimler ve parti taktiği
- 246 18 Nisan seçimleri üzerine...
24 Aralık (1995) Erken Genel Seçimleri
- 269 Seçimler ve sermaye düzeni
- 284 Seçimler ve sol hareket

Önsöz

Komünistler seçim dönemlerinde bir yandan burjuva temsili kurumlara ilişkin her türden gerici ve oportünist hayallerle mücadele ederlerken, öte yandan seçim ortamının sağladığı politizasyondan ve bu arada bizzat seçimlerin kendisinden devrimci amaçlarla yararlanma yoluna gittiler, sınırlı olanaklarını bu doğrultuda etkin biçimde seferber ettiler. Bu çabaya ve çalışmaya öncesi ve sonrasıyla her seçim evresinde siyasal durumun çok yönlü bir değerlendirmesi ile sol hareketin seçimler dönemindeki çizgi ve pratiğinin eleştirel bir değerlendirmesi eşlik etti. Bu beraberinde önemli bir pratik çalışma deneyimi ile birlikte nispeten hacimli bir düşünsel materyal birikimini de getirdi.

Seçimleri ve sol hareketi konu alan ve her açıdan birbirini tamamlayan iki kitap, *Tasfiyeci Sürecin Son Aşaması: Parlamentarizm* ile birlikte elinizdeki kitap, *Seçimler ve Sol Hareket*, komünistlerin bu süreçler içindeki düşünce ve değerlendirmelerinin

bir bölümünü kapsamakta ve yansıtmaktadır. Bu iki kitap okura bir arada sunulmaktadır, zira gerçekte ikisi bir bütün oluşturmakta, birbirini tamamlamaktadır. **Seçimler ve Sol Hareket**, daha çok gerici burjuva sınıf düzenini genellikle de erken bir biçimde seçimlere sürükleyen gelişmeleri ve seçimlerin ardından oluşan siyasal tabloya ilişkin değerlendirmeleri içerirken, **Tasfiyeci Sürecin Son Aşaması: Parlamentarizm** başlıklı kitap esas olarak sol hareket değerlendirmelerinden oluşmakta, seçimler döneminde kendisini özellikle açık biçimde ortaya koyan liberal oportünizmin ideolojik açıdan eleştirisini konu almaktadır. Fakat bu ayırım yine de yanıltıcı olmamalıdır. Sol harekete ilişkin gelişmeler elinizdeki kitapta da hayli geniş bir yer tutmakta, genellikle seçim dönemine ilişkin değerlendirmelere sol hareketin sözkonusu seçimlerde izlediği çizginin bir değerlendirmesi eşlik etmektedir. Siyasal değerlendirme konulu yazıların kendi içinde, ya da dosdoğru sol hareketin seçimlerdeki çizgisini ele alan ayrı yazılar halinde. Okur döner **İçindekiler** düzenlemesine bakarsa, bu ikinci noktaya ilişkin söylediklerimizin karşılığını daha ilk bakışta görebilir. Nitekim kitabın **Seçimler ve Sol Hareket** olan başlığı da bu içerik gözetilerek saptanmıştır.

Seçimler, genel kural olarak, siyasal ilgi ve tartışmaların burjuva siyasal yaşamın olağan dönemlerine göre nispeten yoğunlaştığı dönemlerdir. Burjuva düzen partileri emekçi kitlelerde kaçınılmaz olarak oluşan bu ilgi yoğunlaşmasını tümüyle yalana ve demagojiye dayanan bir propaganda ile düzen kanalları içinde tutmaya, onlarda burjuva temsili kurumlarla ilgili hayalleri yaşatmaya ve güçlendirmeye, ve bu arada elbette, oy desteklerini alarak bunu kendileri için bir siyasal güce dönüştürmeye çalışırlar. Devrimci parti ve örgütler ise, aynı ilgi yoğunlaşmasından düzenin ve düzen kurumlarının etkili bir teşhirini yapmak, özellikle seçimler ve parlamento konusundaki hayalleri darbelemek ve olanaklı olduğunca yıkmak, bu çerçevede seçim dönemi politizasyonundan kitlelerin devrimci bilincini, mücadelesini ve örgütlenmesini

geliştirmek üzere yararlanmak yoluna giderler.

Bu taban tabana zıt iki davranış çizgisi, ara bir davranış çizgisi olarak reformist akımların parlamentarist çizgisi ile de birleştirilerek, *Seçimler ve Parlamento Karşısında Üç Temel Davranış Çizgisi* başlıklı metinde ortaya konulmaktadır ve bu metin elinizdeki kitapta *Sunuş* metni olarak yer almaktadır. Yeterli açıklık ve kapsamdaki bu *Sunuş*'a burada eklenecek bir şey yok. Fakat yine de, seçimler döneminde devrimci bir parti ya da örgüte düşen görevler konusunda, Türkiye'nin geleneksel devrimci-demokrat çevrelerinin tutucu bir kafa karışıklığı içinde olduklarının altını önemle bir kez daha çizmekte yarar var herhalde. Seçimler vesilesiyle sol hareketi konu alan değerlendirmelerde üzerinde gereğince durulan bu kafa karışıklığı, pratik olarak seçim dönemlerini edilgen bir konumda izleme sonucunu doğurmakta, bu ise burjuva gericiliğinin işini hepten kolaylaştırmakta, bununla da kalmayarak meydanın sol adına neredeyse tümüyle reformist akımlara bırakılmasına yolaçmakta, böylece devrimci düşünce ve mücadeleye bir de bu açıdan zarar vermektedir. Seçimler vesilesiyle solu ele alan değerlendirmelerde daha çok reformist-parlamentarist solun eleştirisi ön plana çıktığı için, sorunun bu yönüne burada bir kez daha işaret etmek, devrimci olmak iddiasındaki parti ve grupların giderek kaba bir zaafiyet halini de alan bu müzmin tutarsızlığına işaret etmek özellikle önemli ve gereklidir.

Aşağıdaki temel fikir, seçim konulu değerlendirmelerimizde yeri geldikçe net biçimde vurgulanmıştır:

“Komünistler için seçim çalışmaları tümüyle devrimci sınıf mücadelesine ilişkin genel hedef ve görevlere tabidir; onlar seçim atmosferinden, kitleleri devrimci hedeflere kazanmanın, onların birliğini, örgütlenmesini ve mücadelesini bu doğrultuda geliştirmenin bir olanağı olarak yararlanmaya bakarlar. Bu çerçevede, kitlelerin karşısına düzenin yasallık cenderesine ve seçimlere uyarlanmış güdük seçim platformları ve bildirgeleriyle değil, kendi bağımsız devrimci sınıf programlarıyla, bunun döneme uyarlanmış ve güncel

devrimci görevlere bağlanmış popüler açıklamalarıyla çıkarlar.” (Güncel durum ve devrimci görevler, Bkz. elinizdeki kitap, s. 99)

Bu temel önemde devrimci düşüncenin somutlanmış biçimi komünistlerin seçim dönemi bildireleridir. Seçimler ve sol konulu kitaplarımızda bu bildirelerden birer örneğe yer verdik. Genel seçimlere ilişkin olarak güncelliği yönünden amaca daha uygun olduğu düşüncesiyle 22 Temmuz seçimlerine ait bildire tercih edilmiştir ve buna elinizdeki kitapta yer verilmiştir (Bkz., s.64-79). Yerel seçimlere ilişkin olarak ise 28 Mart seçimlerindeki bildire tercih edilmiş ve buna ise öteki kitapta, **Tasfiyeci Sürecin Son Aşaması: Parlamentarizm** kitabı içinde yer verilmiştir (Bkz. s.149-157). Bu bildire için öteki kitabın tercih edilmesi, sözkonusu bildirgenin *Liberal Solun Yerel Seçim Perişanlığı* başlıklı eleştiri dizisinin düşünce ve vurgularını dolaysız olarak somutluyor olmasından dolayıdır.

Elinizdeki kitapta 3 Kasım seçimlerine ayrılan ara bölümde ek metin olarak yer verilen komünist adaylar açıklaması da aynı amaca yöneliktir. (Bkz. s.228-233).

Seçim konulu bir kitaplaştırmada komünistlerin seçim dönemi çalışmalarının pratik deneyimlerini toparlayan metinlere de yer vermek birçok bakımdan amaca uygun olurdu. Buna ilişkin materyalin nispeten dağınık ve bu nedenle de hacimli olması, konuya ilişkin daha derli toplu bazı yazıların ise yaşanan deneyimi zenginliği ve çok yönlülüğü içinde gereğince verememesi nedeniyle bu sonuçta tercih edilmemiştir.

***

Buradaki yazıların sunuluşunda birbirini izleyen seçim dönemleri kronolojisine uygun davranılmış, şu farkla ki bu kronoloji tersten oluşturulmuştur. Yani gündemdeki 22 Temmuz Seçimleri kitabın en başına ve 24 Aralık (1995) Seçimleri ise kitabın en sonuna konulmuştur. Bunun amaca daha uygun olacağını düşündük. Birbirinden birer ara kapakla ayrılan iç bölümler, seçim dönemlerine göre oluşturulmuş bulunduğu ve her bir bölüm kendi içinde ba-

ğimsız olarak da incelenebileceği için bu tür bir düzenlemenin amaca daha uygun olduğunu düşündük.

Kitaptaki en eski tarihli metinler 24 Aralık 1995 seçimlerine aittir. Seçimlerin solda tasfiyeci savrulmalara vesile olmasının ilk belirgin örneği bu seçim olduğu için bu tercih edilmiştir. **Seçimler ve Sol Hareket** başlığı taşıyan bir kitap için bu başlangıç tarihi amaca uygundur. 1995'teki 24 Aralık seçimlerini '99'da 19 Nisan seçimleri, 2002'deki 3 Kasım seçimlerini 2004'te 28 Mart Yerel Seçimleri izledi. Gündemde ise 22 Temmuz seçimleri var. Kitap bu seçim dönemlerine ilişkin siyasal metinlerden oluşmaktadır. Seçim dönemlerine ilişkin değerlendirmelerimiz kuşkusuz bu metinlerden ibaret değildir; kendiliğinden anlaşılabilirliği gibi burada yer verilenler, sözkonusu seçim dönemlerini düzen ve sol yönünden en derli toplu veren metinlerden oluşmaktadır.

***

İki hacimli kitap halinde okura sunulan materyal, komünist hareketin seçim eksenli değerlendirme ve tartışmalar alanındaki çok yönlü birikimini ortaya koymaktadır. Burada marksist ilkelere dayalı ideolojik bakışı açısı, bunun ürünü açık, sağlam ve tutarlı politik çizgi ve nihayet etkin bir pratik çalışma deneyimi birbirini tamamlamaktadır. Seçim dönemlerinin geleneksel solun tasfiyeci sürüklenişinde yeni evrelere vesile olması son 10-12 yıldan beridir neredeyse bir kural haline gelmiştir. Bu nedenle, bu birikimin dikkatle incelemesinin her ciddi ve samimi devrimci için fazlasıyla yararlı olacağına inanıyoruz.

20 Haziran 2007

Seçimler ve parlamento karşısında uç temel davranış izgi

(...)

Burjuva düzen partileri için seçimlerde kendi ilke, amaç ve programlarını anlatmak diye bir sorunu yoktur; zira aralarında bu konuda gerçekte herhangi bir fark yoktur. Hükümet olmayı başarırlarsa izlemek durumunda kalacakları çizgi, uygulamak durumunda kalacakları program aynıdır ve kendileri dışında önden hazırlanmış halde onları beklemektedir.

Buna rağmen 3-4 yılda bir gündeme gelen burjuva parlamentosu seçimleri, burjuva düzen partileri için çok özel bir siyasal önem taşırlar. Zira seçimler onlar için, aldatıcı ve ikiyüzlü vaatlerle kitlelerin edilgen oy desteğini almak ve böylece siyasal yaşamda kendilerine rant sağlayacak etkin bir g olmak için biricik fırsattır. Onlar bu fırsatı değerlendirebildikleri oranda, bir dahaki seçimlere kadar siyasal yaşamda şu veya bu lde bir rol oynama

olanağı elde edeceklerdir. Buradan sağlayacakları siyasal destek onlara, iki seçim arası dönemde kitlelere artık bir daha başvurmaksızın siyasal yaşama katılma olanağı verecek ya da bir dahaki seçimlere kadar siyaset dışı tutacak, böylece siyasette etkin olmanın nimetlerinden yoksun bırakacaktır.

Burjuva düzen partileri için siyasal yaşam temelde parlamenter yaşamdır ve bundan dolayı da seçimlerde kitlelerin oy desteğini almak ve parlamentoda sandalye kazanmak onlar için temel önemde bir siyasal sorundur. Bu nedendir ki seçimlerde varlarını yoklarını ortaya koyarlar; her türlü yalan, demagoji ve temelsiz vaatle kitleleri aldatmayı seçim çalışmalarının eksenine koyarlar ve sermaye gruplarının desteğiyle bunun için muazzam harcamalar yaparlar.

Tümüyle düzen icazetine sığınmış bulunan, bu çerçevede resmi siyaset sahnesinde meşrulaşmayı amaçlayan ve temelde parlamenter bir g olmak hayali peşinde koşan her çeşidiyle sosyal-reformist sol partiler için de durum özünde farklı değildir. Bunlar elbette, halihazırda parlamenter bir g olamamanın da etkisiyle, siyasal yaşam ve etkinliklerini seçimler dönemiyle sınırlamıyorlar. Tam da böyle bir g olabilme hedefi çerçevesinde, gündelik siyasal yaşam içinde kitleleri etkilemeye çalışıyorlar. Ama devrimci amaç ve hedeflerden, buna yönelik bir konumlanış ve stratejiden tümüyle yoksun bu partiler için nihai hedef parlamenter bir güç olmaktadır. Bunu ister İP, DP ve kısmen EMEP gibi artık açıkça ortaya koysunlar, isterse SİP-TKP ile öteki bazıları gibi şimdilik gizleme gereği duysunlar sonuç değişmez, buldukları konum üzerinden hepsi aynı kaçınılmaz yolun yolcusudurlar.

Gerçeğin ne olduğunu görebilmek için bu partilerin seçim platformlarına ya da bildirgelerine bakmak bile yeterlidir. Burada devrimci amaç ve hedeflere, bunu gerçekleştirmenin temel yol ve yöntemlerine ilişkin işçilere ve emekçilere söylenmiş tek bir cümle bulmak mümkün değildir. Tüm bu platform ya da bildirgeler, temel siyasal sorunlar üzerine, özellikle de devlet ve iktidar sorunu

üzerine açık ve dolaysız bir tek kelime söylememeye ortak bir özen gösteriyorlar.

Bu ne şaşırtıcıdır ne de rastlantı; zira onlar devrimci amaçlardan tümüyle yoksundurlar, düzenin yasallık cenderesine teslim olmuşlardır ve ortaya koydukları hedeflere ancak yasalara uyarlanmış barışçıl mücadele çizgisiyle ve parlamenter yolla ulaşmayı hedeflemektedirler. Bundan dolayıdır ki tüm bu partilerin açıklama, bildiri ya da bildirgelerinde burjuva parlamentarizminin teşhiri ve devrimin propagandası (ki bu seçimlere katılsa bile her devrimci parti için temel önemde ilkesel bir sorundur) üzerine bir tek söz bulmak mümkün değildir. Temel siyasal sorunlar üzerine suskunlarını kurum olarak seçimler ve burjuva parlamentosunun gerçek işlevi ve içyüzüne ilişkin suskunluklarıyla birlikte ele alınız, bu partilerin gerçek konum ve nitelikleri konusunda yeterli bir fikir edininiz.

Devrimci sınıf partisi için ise durum temelden farklıdır. Komünistler seçimlere katılmayı ve burjuva parlamentosundan devrimci amaçlar için yararlanmayı ilke olarak reddetmezler. Fakat bunu yaparken, bizzat bu çaba içinde parlamentarizmi en etkin biçimde teşhir ederler ve bu konuda kitlelerde en ufak bir yanılsamaya mahal vermemeye özel bir dikkat gösterirler. Seçimler süreci ve olanaklı olduğu ölçüde parlamento kürsüsü, onlar için, temel yapısı ve kurumlarıyla burjuva düzeni, bu arada bizzat burjuva parlamentosunun içyüzünü ve temel işlevini teşhir etmenin; devrimci ilke ve amaçları propaganda etmenin, kitlelere gerçek kurtuluş yolunu göstermenin bir aracından ve fırsatından başka bir şey değildir.

Seçimler dönemi burjuva düzen partileri için, hoşnutsuzluğu büyümüş ve sorunlarına çözüm arayışları peşindeki kitleleri sahte vaatler ve çözümlerle aldatmanın, onları kendi bağımsız güçleriyle siyasi yaşama katılmaktan alıkoymanın, parlamento dışı sınıf mücadelesinin önünü kesmenin bir olanağıdır. Tersinden devrimci sınıf partisi içinse, parlamenter hayalleri darbeyleyerek devrimci sı-

nif bilincini ve mücadelesini geliştirmenin temel önemde bir fırsatıdır. Bu çerçevede komünistler için seçim çalışmaları tümüyle devrimci sınıf mücadelesine ilişkin genel hedef ve görevlere tabidir; onlar seçim atmosferinden, kitleleri devrimci hedeflere kazanmanın, onların birliğini, örgütlenmesini ve mücadelesini bu doğrultuda geliştirmenin bir olanağı olarak yararlanmaya bakarlar. Bu çerçevede onlar kitlelerin karşısına düzenin yasallık cendresine ve seçimlere uyarlanmış güdük seçim platformları ve bildireleriyle değil, kendi bağımsız devrimci sınıf programlarıyla, bunun döneme uyarlanmış ve güncel devrimci görevlere bağlanmış popüler açıklamalarıyla çıkarlar.

(...)

*(Seçimler ve Devrimci Sınıf Çizgisi' den parça...,
Ekim, Sayı: 229, Eylül 2002, Başyazı)*

Rejim krizi ve 22 Temmuz seçimleri
(Mayıs 2007)

Sermaye düzeninin zor yılı

Dünyada ve özellikle de Ortadoğu'daki yeni gelişmelerin Türkiye ve Türk burjuvazisinin izlemekte olduğu dış politika çizgisi üzerindeki etkilerini, yanısıra AB ile ilişkilerin seyrini ayrıca ele almış bulunduğumuz için (*Bkz. Yeni Bir Yılın Başında Dünya, Ortadoğu ve Türkiye*) burada daha çok ekonomik ve siyasal cephede düzenin bugünkü durumu üzerinde duracağız.

Bugünün Türkiye'sinin genel durumunu sermaye düzeni yönünden en özlü ama aynı ölçüde en kapsayıcı biçimde ifade eden kavram krizdir. Bu ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yaşam alanlarını kapsayan, birarada kesen, çok yönlü ve çok boyutlu bir krizdir. Uzun yılların ürünü ve uzantısı olan bu kriz güncel görünümünde halen de sürmektedir ve ortada aşılabileceğine ilişkin herhangi bir belirti de görünmemektedir. Tersine, özellikle dış gelişmelerin de bunaltıcı etkisi altında, durum gitgide daha karmaşık, içinden daha zor çıkılır bir hal almaktadır.

Krizi yönetme başarısına rağmen ekonomide büyüyen sorunlar

Ekonomideki kriz, dönemsel çöküntülerin ötesinde, yapısal bir dizi sorunun ifadesi olarak uzun yıllardan beridir ve halen de sürüyor. Emperyalizme aşırı bağımlı, tam da bu nedenle gelinen yerde yönetimini neredeyse tümünden emperyalizmin finans kuruluşlarına teslim etmiş bulunan Türkiye kapitalizminin yapısal bir dizi sorunu var ve bu yapısal sorunlar üzerinden süreç yıllardan beridir bıçak sırtında gidiyor. Kronik bütçe ve dış ticaret açıkları, ödendikçe büyüyen iç ve dış borçlar, yıllardır devlet bütçesinin yarısını yutan ağır faiz yükü, adına “sıcak para girişi” denilen uluslararası borsa spekülasyonlarına bağımlılık ve bunların vurguna dayalı oyunları karşısında tam bir çaresizlik, sürekli biçimde büyüyen bir işsizlikle birlikte emekçileri açlık sınırında çalıştırma zorunluluğu vb., vb... - bütün bunlar Türkiye kapitalizmi için yapısal sorunlardır ve krizin önemli göstergeleri arasındadır. Burjuvazi kronikleşmiş bu sorunlara onyıllardan beridir herhangi bir çözüm üretmiyor. Ekonomi yapısal olarak bu sorunlarla içiçe yol alıyor ve bu sorunların yarattığı birikimlerin etkisi altında, devrevi olarak çöküntülere uğruyor. Son 10 yılda üç kez (1994, 1999 ve 2001’de) olduğu gibi.

Türkiye’de kriz atlatılmıyor, yalnızca yönetiliyor, olduğu kadarıyla başarı burada. İMF ve Dünya Bankası reçeteleri engelsizce uygulanabiliyorsa, emekçilerin sefaletini derinleştirmek pahasına faiz ve dış borç ödeme çarkı döndürülebiliyorsa, devlet kuruluşları haraç mezat satılıp borç çarkının dönüşü bir de bu yolla bir parça kolaylaştırılabilirse, emekçilerin ücret artış talepleri engelsizce savuşturulabilir ve gerçek ücretler sistemle biçimde düşürülebilirse, binlerce işçiyi sokağa atan tensikatlar kolayca gerçekleştirilebilirse, sendikasılaşma sürdürülebilir ve böylece emekçinin eli kolu bağlanabilirse, bu durumda kriz ekonomisi de iyi kötü yönetilebilir demektir. Çok yönlü yapısal krize rağmen

men Türk burjuvazisinin en önemli şansı ve başarısı, çok farklı imkanları ve etkenleri birarada kullanarak kitleleri denetim altında tutması ve böylece krizi yönetmesini bilmesidir. Kitlelerin istemleri dizginlenebildiği, bu sayede de İMF reçeteleri ve direktifleri engelsizce uygulanabildiği ölçüde, çarklar şimdilik dönmektedir. Fakat sorunlar da sürekli yeni boyutlar kazanmakta, mevcut gidişin her an rayından çıkmasına yönelik korkular ve kaygılar da günde güne büyümektedir.

2006 yılı bu açıdan ilk belirtilerin açığa çıktığı bir yıl oldu ve yeni yıla bu açıdan daha büyük kaygı ve korkularla giriliyor. Zira yeni yıl, birikmiş ekonomik ve mali sorunların ötesinde, Türkiye'yi yönetenler için büyük siyasal gerilimlere de gebe bir yıldır. Bunun AB, Kıbrıs, Güney'de Kürt devleti, Kerkük, bölgede Amerikan emperyalizmine doğrudan tetikçilik ihtiyacı ve dayatması gibi bir dizi içinden çıkılmaz sorundan oluşan dış cephesi zaten kendi başına yeterince bunaltıcıdır. Fakat içerde de durum hiç de daha rahat değildir. Egemen sınıf bloku içinde ve devlet bünyesinde kıyasıya bir iç iktidar mücadelesi hüküm sürmektedir. Cumhurbaşkanlığı seçimi ve genel seçimler yılı olan 2007 yılı, bunlarla bağlantılı birikmiş sorunlar çerçevesinde, düzen içi dalaşmaların sertleşmesine sahne olacaktır, bu genel bir beklentidir. Bunun borsada özünü ve özetini bulan kumarhane kapitalizmine muhtemel yıkıcı etkilerini iyi bilen işbirlikçi büyük burjuvazi çatışmayı dizginlemeye ve tarafları uzlaştırmaya şimdiden başlamış olsa bile bu çabanın öyle kolay sonuç vermeyeceği de ortadadır. Ekonomi tüm bu iç ve dış sorunlara karşı, düzen temsilcilerinin zarif ifadeleriyle, fazlasıyla "duyarlı", aynı anlama gelmek üzere aşırı "kırılgan"dır.

Dış politikada Amerikan emperyalizmine mevcut kölece bağımlılığın ve tam uyumun gerisinde aynı zamanda dolaysız olarak ekonomik durum var. Bu tür bir uyumdan herhangi ciddi bir sapma, ekonomiyi bir anda 2001 Şubat'ındaki türden bir çöküntü ile yüzüze bırakabilir. Bunu en iyi bilen de yine bizzat işbirlikçi büyük

burjuvazinin kendisi ve onun hesabına Türkiye'yi yönetenlerdir. Bu nedenle tümü de ABD ile ilişkiler üzerinde titremektedirler. Kendi aralarında birçok konuda görüş ayrılıklarına düşebildikleri halde bu konuda tam bir mutabakat halinde hareket etmektedirler.

Bütün bunlar Türkiye ekonomisinin, emperyalist finans kuruluşlarına ve "sıcak para" girişi sağlayan borsa spekülasyonlarına aşırı ekonomik-finansal bağımlılığının ötesinde, siyasal etkenlere aşırı bağımlılığını da gösteriyor ki, bu nokta ekonominin gidişatını anlamak bakımından özellikle önemlidir. Yakın yıllara ait bir parti metninde, kapitalist ekonominin siyasal etkenlere bu aşırı bağımlılığına ilişkin olarak bugün de tüm önemini koruyan şu değerlendirme yapılmıştır:

"Bugünün Türkiye'sinde ekonominin gidişatı ekonomik olmaktan çok siyasi nitelikteki şu iki temel etkene sıkı sıkıya bağlıdır. Bunlardan ilki, sınıf mücadelesinin seyridir. İşçi sınıfına ve emekçi katmanlara boyun eğdirmeyi ve ekonomik krizin ürettiği faturayı onlara döne döne ödetmeyi başaran burjuvazi, böylece bir parça soluklanabilmekte ve bu arada ucuz işçilik üzerinden düşük maliyete dayalı bir ihracat olanağı bulmaktadır. Özelleştirme yağması, ardı arkası kesilmeyen vergiler ve geniş çaplı sosyal harcama kısıntıları üzerinden mali kaynak sağlamakta, böylece borç ve borç faizi ödeme kolaylıkları elde etmektedir.

"Öteki temel etken ise, emperyalist devletler ve kuruluşlarla, özellikle de ABD emperyalizmi ve İMF ile ilişkilerin seyridir. İşbirlikçi burjuvazi içerde ve bölgede ABD emperyalizminin çıkar, ihtiyaç ve dayatmalarına yanıt veren bir politika izlediği ölçüde, karşılığını borç ödemelerinde kolaylıklar ve yeni kredi olanakları olarak almakta, bu ise bir süreliğine bir öteki rahatlatıcı etken olmaktadır.

"Fakat bu iki etken sorunları çözmekte, sadece durumu idare etme olanağı sağlamaktadır. Bu arada ekonomide bunalım ve yıkım üreten tüm yapı, ilişki ve dinamikler yerli yerinde kalmakta, sorunlar zaman içinde daha da ağırlaşmakta, böylece yeni ekono-

mik çöküntülerin koşulları olgunlaşmaktadır. Dahası var. Geçici ve aldatıcı bir rahatlama sağlayan bu iki etken bir arada, işçi ve emekçi hareketinin bugünkü zayıflığının sonucu olarak işe yaramaktadır. Devrimci sınıf mücadelesinin belirgin zayıflığı burjuvaziye yalnızca sömürü ve yağmayı pervasızca ağırlaştırma olanağı vermekle kalmamakta, kredi olanağı ve kolaylıkları karşılığında emperyalizmin istem ve çıkarları doğrultusunda hareket etmesini de kolaylaştırmaktadır. Güçlü bir sınıf ve emekçi kitle hareketi bu iki olanağın bu denli rahatça kullanılmasının sonu olacak, böyle bir gelişme karşısında ise ekonomik bunalım ağırlaşmakla kalmayacak, ağır bir siyasal krizin de zemini haline gelecektir...” (*Yeni Bir Yılın Başında Türkiye: Güncel Durum ve Devrimci Görevler, Ekim, Sayı: 233, Ocak 2004, Başyazı*)

Türkiye ekonomisinin gidişatını ve bu çerçevede burjuvazinin ekonomik krizi idare etme başarısını ele alırken ekonomik olmaktan çok siyasal nitelikteki bu etkenleri her zaman önemle gözönünden bulundurmak gerekir. Bu, özetle bıçak sırtında bir ekonomi demektir. Burjuvazinin kendisi ve temsilcileri bu aynı olguyu sık sık ekonominin “hassas dengeleri” ya da “kırılganlığı” sözleriyle daha incelikli bir biçimde dile getirir dururlar. İşçiyi ve emekçiyi açlık sınırında tutmak, sözü edilen “hassas denge”nin en temel gereklerinden biridir. İMF, Dünya Bankası ve ikisinin gerisindeki ABD ile ilişkileri her zaman iyi tutmak, aynı “hassas denge”nin, aynı “kırılgan yapı”nın bir başka temel önemde gereğidir. Düzen içi siyasal dalaşmaları tadında tutmak, anlaşmazlıkları mümkün mertebe yatıştırmak ve uzlaştırmak, bir başka hassas denge koşuludur vb. Bunlar başarılabilirdiği ölçüde, ekonomide işler bir dönem için de olsa iyi kötü idare ediliyor. Tekellerin kasaları doluyor, devasa borç ve faiz yükü çevrilebiliyor, orduya ve öteki baskı aygıtlarına önemli kaynaklar ayrılabilir vb. Fakat sonuçta ekonomideki hiçbir temel ve yapısal soruna herhangi bir çözüm bulunamıyor, yalnızca işler idare ediliyor.

Bugünün ekonomik tablosu bu açıdan yeterince açıktır. Son hü-

kümet döneminde tüm cumhuriyet döneminin en büyük borç ödemleri yapılmıştır, fakat buna rağmen toplam dış borç yükü bugün itibariyle 210 milyar doların üstüne çıkmıştır. Bu rakam 1990'da 52 milyar ve 2000 yılında 118 milyar dolar idi. Bu, son 16 yılda dörde ve son 6 yılda neredeyse ikiye katlanan bir borç yükü demektir. Dış borç yükünün ülkenin yıllık ulusal gelirine (kabaca 360 milyar dolar) oranı üçte iki seviyesine tırmanmış durumdadır. Bu bile başlı başına bir iflas tablosudur. Bu durum, onyıllardır süregelen ödendikçe büyüyen borç kuralının/çıkılmazının ekonomide halen de aynen işlediğini gösteriyor. Bu kronik durumu büyüyen bütçe ve dış ticaret açıklarında da aynı şekilde görmek mümkün. Bu açıkların dış borçların yanısıra devasa boyutlarda iç borçlarla telafi edildiğini, bunun ise devlet bütçesinin yarısını bir kalemde yutan ağır bir faiz yükü anlamına geldiğini de ekleyelim (Toplam devlet borçlarının yıllık ulusal gelire oranı, resmi rakamlara göre, %65 seviyesine ulaşmış durumdadır).

Sosyal sorunların ise sözünü bile etmiyoruz. Ortadaki tüm başarı, sosyal sorunların her alanda ve tüm boyularıyla ağırlaştırılması pahasınadır demek, durumu anlatabilmek için bir bakıma yeterlidir. Türkiye'de kriz ancak bu sayede ve bu temelde yönetilebilmektedir. Ekonominin çarkı tam da sosyal sorunlar ağırlaştırılabildiği ölçüde döndürülebilmektedir. Daha somut ifadelerle; emekçiyi kolayca işsizler ordusunun içine savurabiliyorsanız, gerçek ücretleri sürekli olarak düşürebiliyorsanız, fiyatları kolayca artırılabiliyorsanız, vergi gelirlerinin %75'ni dolaylı vergilerden, yani emekçiyi düpedüz soyarak elde ediyorsanız, çarkı zar zor da olsa döndürebiliyorsunuz demektir. Ama bütün bunlar bunlar işsizliğin büyümesi, yoksulluğun ve sefaletin artması demektir; sosyal yıkım kapsamında sağlık ve eğitim hakkının gaspedilmesi, bunlara ait fonların borç ve faiz ödemelerine ya da örneğin silahlanmaya ve baskı aygıtlarına aktarılması, böylece bu vazgeçilemez temel kamusal hizmetlerin ticari kar alanlarına dönüştürülmesi demektir. Özetle sosyal sorunların her açıdan ağırlaşması ve elbette sosyal çe-

lişkilerin her bakımdan keskinleşmesi demektir.

Türkiye’de ekonomik cephede işler halen böyle götürülüyor. Bu ise ekonominin yapısal sorunlarına bir çare olamadığı gibi sosyal sorunları ve dolayısıyla krizi de zaman içerisinde yalnızca ağır-
laştırıyor.

Çarkın bu biçimiyle iyi kötü dönmesini sağlayan, işçi sınıfı ve emekçi hareketinin bugün içinde bulunduğu durumdur, bunu önemle yineliyoruz. Sınıf ve kitle hareketindeki gerçek bir sıçrama tüm bu hassas dengeleri tepe takla etmedikçe, yapısal ekonomik krizin yıllardır bu denli kolay yönetilebilmesini olanaklı kılan bu öldürücü ve çürütücü tıkanma noktası aşılmadıkça, işbirlikçi burjuvazi işleri böyle götürme başarısını sürdürmeye devam edecektir. Bu elbette yeni dönemsel çöküntüleri engelleyemeyecek, fakat fatura her zamanki biçimde emekçilere ödetilerek çarklar dön-
meye devam edecektir.

Düzen içi iktidar çatışmasında zorlu yıl

Türkiye’nin kapitalist düzeni siyasal planda da uzun yıllardan beridir aşılamayan, ancak dinamikleri ve dolayısıyla mahiyeti de-
ğişmiş bulunan bir kriz yaşıyor. Bu halen çıkarları karşıt sınıflar arasındaki zorlu sosyal mücadelelerin ürünü bir siyasal kriz değil kuşkusuz, değişen dinamikler ve muhtevadan sözederken bu önemli noktayı vurgulamış oluyoruz. Alt sınıflardaki tarihsel hareketlenmenin ürünü sosyal mücadelelerin siyasal krizi yarattığı, beslediği ve derinleştirdiği dönemler oldu yakın zaman Tür-
kiye’sinde. ‘60’lı, özellikle de ‘70’li yılların ikinci yarısında, Tür-
kiye’de, yaygın sosyal mücadelelerin devrimci bir kitle hareketi bi-
çimini aldığı, böylece rejimi zora soktuğu, devlet işleyişini zaafa uğrattığı, hükümetleri etkisiz kıldığı, dolayısıyla burjuvaziyi belli sınırlar içinde yönetemez duruma düşürdüğü dönemler yaşandı. O dönemler temel kriz etkeni, ilerici-devrimci akımların içinde önemli bir yer tuttuğu sosyal mücadelelerdi ve gerici burjuva dü-

zeninin kendi içi çelişkileri de bunun bir yan ürünü olarak depreşiyor, krizi derinleştiren bir etkide bulunuyordu.

Fakat 12 Eylül faşist darbesi ile toplumsal muhalefete ve devrimci hareket vurulan ağır darbeden bu yana, Türkiye'deki siyasal kriz dinamikleri arasında bu etken, sözü edilemeyecek denli tali plana düşmüş durumda. '90'lı yıllar boyunca ve halen bunun tek istisnası, Kürt sorunu eksenli toplumsal-siyasal muhalefetir. Bugün devrimci çizgiden tümüyle kopmuş, düzen içi reformist bir çizgiye oturmuş bir siyasal akım tarafından temsil ediliyor olsa da, Kürt sorunu ve dolayısıyla hareketi, düzen için ciddi bir siyasal kriz etkeni olmayı sürdürmektedir. Fakat paradoksal bir biçimde bu aynı sorun, toplumun önemli bir kesiminin şovenizmle zehirlenmesini kolaylaştırarak, burjuva gericiliğine ekonomik ve siyasal krizi yönetme imkanı da vermektedir. 12 Eylül'ün düzlediği ekonomik, sosyal ve kültürel koşullarda serpilip palazlanan dinsel gericiliğin yanısıra, Kürt sorunu üzerinden kışkırtılan şovenizm, bugün burjuvazinin elinde, kitleleri denetim altında tutmanın, onları ilerici sosyal mücadeleden ve siyasal bilinçlenmeden alıkoymanın, böylece tüm zorluklara ve açmazlara rağmen toplumu nispeten kolay yönetebilmenin iki etkili silahı durumundadır. Dolayısıyla ilerici bir kriz dinamiği olarak Kürt sorununun/hareketinin oynadığı role buradan, bu çelişik etkileri üzerinden bakmak gerekmektedir.

Yine de, yönetmekte gösterilen başarı ne olursa olsun, düzen için siyasal boyutu ile de kriz bugünün açık bir olgusudur ve Kürt sorununun oluşturduğu ağırlığın ötesinde, bunu esas nedeni düzenin kendi bünyesinden kaynaklanan sorunlardır. Siyasal kriz dinamikleri öncelikle rejimin iç işleyişinde ve burjuvazinin farklı kesimleri arasındaki çıkar ve iktidar dalaşmalarında ifadesini bulmaktadır.

12 Eylül faşist darbesinin düzen siyasetine müdahalesinin önemli sonuçlarından biri, bunu kolaylaştıran ekonomik ve sosyal faktörlerin de etkisi altında, tüm düzen partilerinin aynı program ekseninde tekleşmesi ve böylece kitleler nezdinde inandırıcılıkla-

rını yitirmesi oldu. Bu uzun yıllar boyunca, oy desteği zayıf partiler, parçalı bir parlamento bileşimi ve birbirini izleyen koalisyon hükümetleri şeklinde bir siyaset tablosu çıkardı ortaya. Düzen temsilcileri, özellikle de sermaye kuruluşları, aynı yıllar boyunca burjuva siyasetinin bir türlü aşamadığı bu krizden “siyasal istikrarsızlık” söylemiyle yakınıp durdular. Yakındıkları sorun, ihtiyaç duydukları politikaları seri ve eksiksiz biçimde uygulayacak uyumlu ve güçlü hükümetlerin mevcut parlamenter işleyiş içerisinde bir türlü çıkamamasıydı.

3 Kasım 2002 seçimlerinin ortaya çıkardığı yeni parlamento bileşimi ve tek parti hükümeti bunun nihayet ve hiç değilse bir seçim dönemi için aşılması anlamına geliyordu. Nitekim şu son 4 yıllık hükümet icraatı boyunca burjuvazi bu anlamda bir “siyasal istikrar”ın tüm sonuçlarından en iyi biçimde yararlandı da. İstenen her şey, AKP hükümeti ve parlamento tarafından tam olarak ve gecikmeksizin yerine getirildi, emekçilere yönelik çok yönlü saldırılar pervasızca uygulandı. Mevcut hükümet, bu çerçevede işbirlikçi burjuvazinin ve uluslararası sermayenin tam desteğini aldı ve işin bu yönü bakımından bu destek halen de sürüyor.

Fakat bu aynı imkanın bir de öteki yüzü vardı. Bir yönüyle burjuvazi için adeta bir nimet olan, yılların özlemine karşılıyan bu aynı parlamento bileşimi ve ona dayalı hükümet, bir başka yönden ve üstelik daha baştan, bir siyasal kriz etkeni oldu. Zira parlamentoda neredeyse anayasayı tek başına değiştirebilecek üçte ikilik bir çoğunluğa dayalı parti ile ona dayalı hükümet, gerici islamcı gelenekten geliyordu ve bu konumuyla rejimin oturmuş dengelerini zorlayacak bir ağırlık ve tehdit oluşturuyordu. Geride kalan dört yıl içinde buna ilişkin bir dizi siyasal dalgalanma yaşandı. Fakat içerden işbirlikçi burjuvazinin ve dışardan Amerikan emperyalizminin dengeleyici müdahaleleri ile; bu arada AKP’nin, büyük burjuvaziye ve emperyalizme güven vermek kaygısı ve geleceğe yönelik hesapları çerçevesinde ifade uygunsu soluğunu tutması sayesinde, bunun rejimin işleyişini tıkayacak boyutlara dönüşmesi bugüne ka-

dar engellendi.

Fakat bugüne kadar iyi-kötü kontrol edilebilen bu ilişkiler, bu hassas dengeler siyaseti, gelinen yerde ve özellikle de girmiş bulunduğumuz yıl içinde, yerini bir çatışmaya ve belki de hesaplaşmaya bırakacak gibi görünmektedir. Cumhurbaşkanlığı seçimi ve yeni seçim yılı bunu belirgin bir kuvvetle zorlamaktadır. Yıllardır işbirlikçi burjuvaziye ve emperyalizme sadakatle hizmet edip güven vermeye çalışan gerici islamcı parti, gelinen yerde bunun karşılığını almak istemekte; oysa kendilerini geleneksel olarak devletin sahibi ve düzenin bekçileri olarak gören güçler -başta ordu olmak üzere- buna direnmekte, bunun önünü ne edip edip almak istemektedirler. Sorun ve çatışma buradan doğmakta, bunda ifadesini bulmaktadır.

Rejimin içten içe yaşadığı siyasal krizin bir yönü halen budur ve bu, 28 Şubat'a yolaçan özel evre dışta tutulursa rejim için nispeten yeni, AKP hükümeti dönemiyle ilgili bir sorundur.

Bir dizi noktada bunu da kesen ve dolaysız olarak içeren öteki yönü ise, egemen sınıfın farklı kesimleri arasındaki çıkar ve iktidar dalaşdır. Evet bu, çıplak bir çıkar ve bu çıkarları kollamak, devlet katında kritik mevzileri elde tutmak ya da ele geçirmek çerçevesinde, bir iktidar dalaşdır. Cumhurbaşkanlığı seçimi ile yeni parlamentoyu ve dolayısıyla hükümeti çıkaracak yeni genel seçimlerin kritik önemi de buradadır.

Daha önce başvurduğumuz parti değerlendirmesi bu konuya ilişkin olarak da halen tüm geçerliliğini koruyan özlü bir çerçeve sunmaktadır:

“Sorunların bir de öteki cephesi var. Bu ikinci cephedeki sorunlar AKP’den değil burjuvazinin kendi iç bölünmesinden doğuyor. Burjuvazinin en güçlü ve dışa en bağımlı kesimleri ile dışa bağımlılığa ilke olarak itirazı olmayan, ama emperyalist küreselleşme politikalarının ölçüsüz gerekleri karşısında sıkıntıya giren, iç pazardaki ayrıcalıklarını yitiren kesimleri arasındaki bir bölünmedir bu. Bu kesimler AB sürecine uyumun sorunları, Kıbrıs ve kısmen

de Güney Kürdistan sorunu üzerinden bugün kendi aralarında giderek daha çok dalaşmaktadırlar.

“Burjuvazinin en güçlü ve dışa en bağımlı kesimleri, kendi konularından gelen olanakların yanısıra, çatışma konusu sorunlarda emperyalist odaklarla birlikte hareket etmenin avantajlarına da sahiptirler. Burjuvazinin iç pazara daha çok bağımlı ve küreselleşmenin gerekleri adına gündeme getirilen uygulamalara daha az dayanıklı kesimleri ise, başta ordu olmak üzere devletten, yanısıra ‘milli davalar’ ve ‘ulusal çıkarlar’ söylemiyle toplumun şovenizmle yoğrulmuş duyarlılıklarından güç almaktadırlar. Geleneksel düzen partileri ile ‘düzen bekçileri’nin aynı konulardaki duyarlılıkları, bu kesimi ayrıca güçlendirmektedir.

“Kıbrıs ve Kürt sorunu üzerinden yaşanan görüş ayrılıklarının temelinde bu var. Emperyalist burjuvaziyle daha ileri düzeyde bütünleşmeyi çıkarlarına uygun görenler, gelinen yerde Kıbrıs’ı bir yük saymakta ve bu yükten kurtulmak istemektedirler. Kürt sorununda ise içerde ‘uyum yasaları’ çerçevesinde belli düzenlemelerin yapılmasını istemektedirler. Bu tutumun Güney Kürtleri’yle ilişkilere yansımaları, çatışma yerine hamilik yolunun tercih edilmesi olmaktadır.

“Milli politikalar’ da ısrarı savunan öteki kesim ise, bugüne kadar izlenegelen geleneksel gerici-şoven politikaların sürdürülmesini istemektedir. Kürdistan ve Kıbrıs, onlar için kolayca feda edilemeyecek kazanılmış egemenlik ve sömürü alanlarıdır. Karşılığında bir şey alamayacakları gelişmeler karşısında bu egemenlik alanlarını yitirmeyi (Kıbrıs) ya da buna yolaçacak gelişmelerin önünü açmayı (Kürt sorunu ve Güney Kürdistan’daki gelişmeler karşısında esneklik) kabul etmemekte, buna direnmektedirler. Öte yandan bu konular üzerinden direnmeyi politik alanda güç ve etkinlik kazanmanın bir basamağı olarak değerlendirmektedirler.

“Gelinen yerde AKP hükümeti ile ordu arasında yaşanacak sorunlara temelde buradan bakmak gerekir. AKP, emperyalist odak-

ların, özellikle de ABD'nin desteği ile başa geldi ve bu desteği koruduğu sürece başta kalabileceğini düşünüyor. Bunu içte, büyük burjuvazinin TÜSİAD'da temsil edilen en güçlü kesimlerinin halihazırdaki desteğini korumak kaygısı tamamlıyor. Böylece, normalde geleneksel konumu ve temsil ettiği burjuva kesimlerin çıkarları bunu gerektirmediği halde, AB'ye uyum dayatmaları, Kıbrıs, kısmen Kürt sorunu vb. konularda emperyalist odakların ve TÜSİAD'ın tercihlerine uygun bir icraat izlemeye çalışıyor. Bununla konumunu korumayı, güçlendirmeyi ve orduyu dengelemeyi, giderek iktidarda daha güçlü bir yer tutmayı umuyor..." *(Yeni Bir Yılın Başında Türkiye: Güncel Durum ve Devrimci Görevler, Ekim, Sayı: 233, Ocak 2004, Başyazı)*

Görünüşe bakılırsa, daha önce sözünü ettiğimiz kriz etkeninden farklı olarak iç dalaşmaya dayalı bu ikinci sorunlar alanında belli bakımlardan farklı bir gelişme seyri yaşanıyor. AB politikasındaki iflas, buna bağlı olarak AB ile Kıbrıs konusundaki "milli" restleşme, Kürt sorunu ve Güney Kürdistan sorununda halen yaygara yapan birleşik gerici koro, bütün bu konular üzerine sürmekte olan çatışmayı hafifletmiş görünmektedir. Gerçekte ise bu ancak kısmen doğrudur, esası yönünden ise yanıltıcıdır. AB ve buna bağlı olarak halen Kıbrıs sorunu eksenindeki gelişmeler, burjuvazinin AB'yi hararetle savunan kanadının tercihleri aşmıştır. Bu konudaki katı dayatmalar AB'nin kendisinden gelmektedir ve burjuvazinin sözkonusu kanadı için fazlaca bir esneklik alanı bırakmamaktadır. Bu, seçim yılı ve dolayısıyla gerici-milliyetçi söylemlerle oy desteği kaygısı ile de birleşince, ilgili konularda görünürde benzeşen bugünkü tablo oluşmaktadır.

Fakat bu tabloya aldanmamak gerekir. İlk, çıkarları AB ile bütünleşmeye sıkı sıkıya bağlı bulunan, ayrıca topluma başka bir gelecek ufku sunmak olanağından da yoksun olan işbirlikçi büyük burjuvazi, şu an için bu konuda geri çekilmiş görünse de, kendi yönünden AB hedefini öyle kolayca bir yana bırakmayacaktır. İkinci ve daha da önemli olanı ise şudur: AB konusundaki umutların za-

yıflaması ABD'ye daha sıkı bir bağlanmayı beraberinde getirmekte ve bu ise burjuvaziyi kendi içinde tam da Kürt sorunu üzerinden bölmeye devam etmektedir. Çünkü Amerikan emperyalizminin halihazırdaki Ortadoğu politikası, Türk burjuvazisi ile Kürt güçlerini aynı cephede buluşturmaya gerektirmekte ve ABD bu çerçevede, Türkiye'ye Kürt sorununda ılımlı ve uzlaşmaya dayalı bir çözüm empoze etmektedir. Bu, bir yandan Güney Kürdistan hükümeti ile olumlu ilişkilere girilmesini ve öteki yandan içerdeki Kürt sorununun sınırlı bazı tavizlerle yatıştırılmasını gerektirmektedir. Çelişki ve potansiyel çatışma, bu politikaya zımnen yatanlar ile ona açıktan direnenler arasındadır. Taraflar için bu aynı zamanda önemli bir iç iktidar mücadelesi alanıdır. Her iki tarafın aynı ölçüde Amerikancı olması ve onun desteğini iç dalaşmada konumunu güçlendirmek için vazgeçilmez görmesi, bu çatışmayı daha da karmaşık hale getirmektedir. Aralarındaki fark, taraflardan birinin ABD desteğini her konuda ve dolayısıyla da gerektiğinde Kürt sorununda da onunla uyumlu davranarak elde etmeye çalışması, oysa öteki tarafın gösterilecek uyum karşılığında ABD'den Kürtlerin feda edilmesini beklemesidir.

Sorunu siyasal planda daha da karmaşık hale getiren ise şudur: AKP'nin mevcut icraatlarından en iyi biçimde yararlanan işbirlikçi büyük burjuvazi, büyük bir bölümüyle onun örtülü şeriatçı özlem ve hedeflerinden rahatsızdır. Bu konuda generallerle ve CHP-MHP-DYP gibi düzen partileri ile rejimin yapısı ve oturmuş dengeleri konusunda aynı hassasiyetleri paylaşmaktadır. Fakat öte yandan bir bölümüyle, esas olarak da TÜSİAD'da temsil edilen en güçlü bölümüyle, ABD'nin Kürt politikası konusunda AKP'ye paralel bir tutum içindedir. Daha doğrusu bu doğrultuda AKP'yi bizzat teşvik etmekte ve cesaretlendirmektedir. Aynı şekilde siyasal cepheden buna son çıkışlarıyla DYP meyletmekte, bu konuda (ama yalnızca bu konuda!) düzenin kudurgan bir şovenizmi bayrak edinen gerici-faşist partiler blokundan bir ölçüde farklı davranmaktadır.

Bütün bunlar çelişki ve çatışmaların, buna dayalı saflaşmaların grift yapısını göstermektedir. Bu grift ilişki ve saflaşmayı devletin zirvesini oluşturan kurumlar üzerinden de görmek mümkün. Örneğin, irticai eğilim ve hevesler karşısında devletin ve düzenin oturmuş modern burjuva yapısının korunması konusunda ordu ile aynı cephede olduğu tartışmasız olan MİT, ABD'nin Kürt politikası konusunda AKP'ye benzer bir esneklik içindedir ve son çıkışıyla ona açıkça destek vermiş olmaktadır.

MİT'in kendi çıkışı üzerinden ortaya koyduğu yaklaşım, sorunun temel önemde bir başka boyutuna da bir kez daha ışık tutmaktadır. Bu, Kürt sorunu üzerinden yaşanan bölünmenin basitçe bir iç iktidar savaşı olmanın ötesindeki anlamıdır. Burada burjuvazinin Türkiye'deki Kürt sorununun üstesinden nasıl gelinebileceği konusundaki görüş ayrılığı çıkmaktadır karşımıza. Bir kesim bu konuda, Irak işgalinin ardından oluşan durumun artık kabul edilmesi ve sindirilmesini, bu çerçevede ABD'nin bölgesel politikalarıyla da uyumlu davranılarak Güney Kürdistan'a hamilik yapılmasını savunmakta; gelinen yerde tam da bu politikanın hem Türkiye Kürtleri üzerindeki kontrolü kolaylaştıracağını ve hem de bunu Güney Kürtlere yayma olanağı sağlayacağını düşünmektedir. TÜSİAD'ın başını çektiği bu eğilime devlet katından MİT destek vermekte, düzen partileri cephesinden ise AKP ve DYP meyletmektedir.

Öteki bir kesim ise, Güney Kürdistan üzerinden Kürtlerin devletleşmesini meşrulaştırmanın Türkiye'deki Kürt sorununu daha da azdıracığını ve uzun vadede Türkiye Kürtlerinin kaybını getireceğini düşünmekte; bu nedenle içerde olduğu kadar dışarıda da Kürtlerin her türlü kazanımına karşı savaşılması gerektiğini, Ortadoğu politikasındaki açmazlarından da yararlanarak ABD ile uşakça işbirliğini Kürtlerin satılması ve ezilmesi koşuluna bağlamak gerektiğini savunmaktadır. Bu politikayı burjuvazi cephesinden AB konusunda temkinli ya da ona açıkça karşıt kesimler, devlet katında ordu ve cumhurbaşkanı, düzen partileri cephesinden ise

CHP-MHP temsil etmektedir. (Bu konu hakkında bkz. *Ortadoğu'da gelişmeler ve sermaye düzeninin büyüyen açmazları*, Ekim, Sayı: 243, Aralık 2005).

Özetle, bu alanda da AB eksenli sorunlara benzer bir görüş ayrılığı ve çatışma eksenini ile yüzyüzeyiz. Ve yine bu tür bir görüş ayrılığı ve saflaşma göstermektedir ki, düzen cephesindeki iç dalaşmalar, kudurgan bir şovenizmin de bayraktarlığını yapan resmi laik cephenin genellikle sunmaya çalıştığı aksine, hiç de basitçe bir laiklik-irtica çatışmasından ibaret değildir.

Sonuçta girmiş bulunduğumuz yıl içinde bu çatışmanın önce alevlenmesi ve sonra da bir süreliğine yeni bir dengeye oturması muhtemel olduğu gibi, beklenmedik gelişmelerle kontrolden çıkması ve rejim içi hesaplaşmalara dönüşmesi de pekala olanak dahilindedir. Daha zayıf olan bu ikinci ihtimalin önünü almak için büyük burjuvazinin en kodaman kesimleri şimdiden duruma müdahale etmekte, taraflara telkinlerde bulunmakta, özellikle AKP'yi dizginleyerek cumhurbaşkanlığı sorununu yumuşak bir biçimde çözmeye çalışmaktadırlar. Bunda başarılı olurlarsa eğer bu krizi bitirmez, fakat işlerin kontrolden çıkmasına yolaçabilecek bir çatışmayı engeller veya şimdilik erteler.

Öte yandan çatışmanın nasıl bir biçim alacağı ve hangi sonuçları doğuracağı yalnızca siyasal etkenlere bağlı olmadığı gibi yalnızca iç dinamiklere de bağlı değildir. Örneğin ekonomide beklenmedik bir ağır çöküntü, bugünün etkin taraflardan biri olan AKP'nin sonunu getirebilir ve siyasal cephede işler kendiliğinden farklı bir seyre oturabilir. Aynı şey farklı bir çerçevede, Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'daki macerasının alacağı yeni biçimin iç dengelere etkisi bakımından da geçerlidir. Amerikan emperyalizminin örneğin Baker-Hamilton raporu eksenindeki muhtemel bir köklü politika değişimi, beraberinde Kürtlerin feda edilmesini getirebilir ve bu da egemen sınıf bünyesinde bu konuda halen yaşanmakta olan görüş ayrılıklarını kendiliğinden ortadan kaldırabilir. Ya da ABD'nin safında İran'a karşı bir savaşa katılmak orduya

geniş bir inisiyatif ve etkili bir Amerikan desteği sağlayabilir. Bunun ise iç dengeler üzerinde önemli sonuçları olabilir.

Bütün bu konularda dayanaksız spekülasyonlara düşmeksizin şimdiden kesin şeyler söylemek kolay değildir, bunu zorlamanın anlamı da yoktur. Önemli olan sorunları, çatışma konularını, çatışan tarafların konum ve eğilimlerini bilmek ve bunların ışığında gelişmeleri dikkatlice izlemektir.

***

Bütün bu çatışma konuları burjuva gericiliğinin gerici bir temeldeki iç bölünmesini anlatmaktadır. Dolayısıyla ilerici-devrimci güçlerin bu çatışmanın şu veya bu boyutunda taraf olmaları, taraflardan birine yakınlık göstermeleri, hele hele destek vermeleri hiçbir biçimde düşünülemez. Düzenin bu gerici iç çatışmalarından ancak devrimci amaçlarla yararlanılabilir. Bunun içinse bağımsız devrimci bir konumda bulunmak, bunun gerektirdiği bağımsız devrimci bir inisiyatifle hareket etmek, işçilere ve emekçilere yönelerek devrimci alternatifi kitleler içinde ete kemiğe büründürmek gerekir. Ve elbette, Kürt hareketi de içinde olmak üzere burjuva gericiliğinin iç çelişki ve çekişmeleri üzerinden politika yapan, bunu yaparken de taraflardan birinin yedeğine düşmekten kurtulamayan liberal ya da milliyetçi kanatlarıyla reformist akımlara karşı sürekli bir mücadele vermek gerekir.

Daha önce yararlandığımız parti değerlendirmesine bu açıdan da başvurmak istiyoruz: "... düzen cephesinde büyüyen iç çatlakların iki yönlü bir sonucu olabilir. Bunlardan ilki, burjuvazinin iç bütünlüğünün zayıflaması ve böylece toplumsal muhalefetin gelişmesinin nispeten kolaylaşmasıdır. İkincisi ise, örneğin 28 Şubat sürecinde olduğu gibi, toplumsal muhalefetin bu iç çatışmada taraflarca yedeklenmesidir. AB hayranı liberal sol ile ordu yalakası devletçi sol, her biri kendi cephesinden olmak üzere, bu konuda şimdiden çatışan tarafların hizmetindedirler."

Bu değerlendirme bugün de aynen geçerlidir. Buna belki şunu da eklemek gerekir. ABD ve AB karşıtlığını Kürt sorununda zaman

zaman tüm kabalığı ile kendini dışarı vuran incelikli bir şovenizmle birleştirenler de var artık reformist solda. Bunlar da işin aslında, milliyetçi duyarlılıklar maskesini takınarak kudurgan bir şovenizmden kendi gerici burjuva çıkararı için yararlanmaya çalışan burjuva kesiminin yedeğinde hareket etmekte, onun soldaki yan-kıları olmaktadırlar. AB ve ABD karşıtlığının bu milliyetçi, sosyal-şoven yozlaştırılışına karşı mücadele de günün önemli görevleri arasındadır. ABD'nin mazlum Kürt halkı üzerindeki kirli oyunlarının teşhirini, Kürt halkının tüm meşru ulusal haklarının ve bu çerçevedeki kazanımlarının açık ve kararlı bir savunusu ile birleştirmeyen her çaba, ikiyüzlü ve sinsî bir sosyal-şoven girişim olarak şiddetle mahkum edilmelidir.

Kürt sorununun/hareketinin çelişik etkisi

Düzenin yaşadığı siyasal krizin düzen dışı bir dinamiği olarak Kürt sorunu üzerinde de kısaca durmak istiyoruz.

Kürt sorunu 40 yıldır, zaman içinde artan bir güçle, kendini toplumun gündemine sokmuştur ve son 20 yıldır da çözümünü dayatmaktadır. Bu sorunun devrimci çözümünün yolu açılmadı ne yazık ki. Dünyanın ve Türkiye'nin genel atmosferi nispeten kısa bir dönem içinde devrimci bir çözüme olanak tanımadı. Bu, kendi başına bunda ısrar edecek konumdan ve güçten zaten yapısal olarak yoksun olan Kürt hareketinin devrimle her türlü bağımlı kesmesine, soruna düzenle uzlaşarak bir çözüm aramasına yolaçtı. Bu sonuç bilindiği gibi İmralı teslimiyetinde ifadesini buldu.

Fakat tüm gelişmeler gösteriyor ki, özellikle de Türkiye'de Kürt sorunu, Kürt hareketi onu düzen sınırları içinde çözmeye yönelse de, bu düzenin içine bir türlü sığmıyor, sığamıyor ve dolayısıyla sınırlı bir çözüm için bile koşullar bir türlü oluşmuyor. Sorunun dört parçalı olması ve çözüm bakımından bölgesel boyutlar kazanması ise, Türkiye için sınırlı da olsa bir çözümü kolaylaştırmak bir yana daha da zorlaştırıyor. Zira "büyük Kürdistan" kor-

kusu Türk burjuvazisinin korku ve kaygılarını büyütüyor, bu ise tarihsel inkar ve imha çizgisinden kopuşu zorlaştırıyor, reformlara dayalı kısmi bir çözüme ilişkin cesareti kırıyor. Bölgesel düzeyde işin içine Amerikan emperyalizminin girmesi de, hiç değilse halihazırda sonuçta aynı etkiyi yaratıyor. Zira bu, sırtını ABD'ye (ve İsrail'e) dayamış ve Kerkük petrolü üzerine oturmuş bir Güney Kürt devletinin "büyük Kürdistan"ın ilk basamağı olarak anlaşılmasına yolaçıyor. (Halen güya Türkmenlerin kaderi adına Kerkük üzerinden koparılan şoven ve saldırgan yaygaranın gerisinde de gerçekte tümüyle bu, buna ilişkin korku ve kaygılar var).

Bugün çözümsüzlük günden güne derinleşerek devam ediyor. Bu çözümsüzlük bir yandan bugün için burjuva gericiliğinin en büyük açmazını oluşturuyor. İç ve dış politik yaşamda neredeyse her şey bir biçimde buna endeksleniyor ve bu düzeni çok yönlü olarak zayıflatan bir etkide bulunuyor. Türkiye'nin Kürt sorunundan hemen her uluslararası güç bir biçimde yararlanıyor ve aynı şekilde, Kürt sorununun yarattığı ağırlığı bir parça olsun hafifletmek için Türk burjuvazisi ve devleti hemen her uluslararası güce bir biçimde tavizler veriyor.

Öte yandan, cumhuriyet tarihi boyunca değil haklarını tanımak varlığı bile inkar edilen ve sistematik bir asimilasyon politikası ile yok edilmek istenen bir mazlum halkın en haklı ve meşru taleplerini boğabilmek için burjuvazi, toplumu kudurgan bir şovenizmle zehirliyor ve tüm özgürlükleri boğuyor. Zamanında Engels'in İrlanda sorununun İngiliz gericiliğinin ana beslenme kaynağı olduğu üzerine söyledikleri, bugünün Türkiye'sinde Kürt sorunu ile burjuva gericiliği üzerinden bir kez daha doğrulanıyor. Yıllardır Kürt sorunu, burjuva gericiliğinin elinde, toplumu her bakımdan zehirlemenin, tüm demokratik ve insani değerleri çiğnemenin, kuralsız bir kirli savaşı meşrulaştırmanın, devleti bir kirli savaş aygıtı olarak tahkim etmenin ve her türden özgürlüğü boğmanın bir aracına dönüşmüş durumda. Gericici burjuva düzeni bir yandan bu sorunun bunaltıcı etkisini yaşarken, öten yandan onun sağladığı imkanlarla

toplumu, işçi sınıfını ve emekçileri yönetiyor (Böylece başka bir ulusu ezen bir ulusun özgür olamayacağına ilişkin veciz marksist düşünce de bugünün Türkiye'si üzerinden doğrulanmış oluyor.) Ekonomik krizin bu denli kolay yönetilebilmesinin gerisinde, Kürt sorunu üzerinden sistemli biçimde kışkırtılan ve emekçilerin bilincine zerkedilen şovenizmin bulunduğu daha önce vurgulamış bulunuyoruz. Bu sorun, kelimenin en tam anlamıyla, sınıfsal ilişkileri ve çelişkileri örtmenin, emekçileri kendi içinde bölmenin, sosyal duyarlılıkları törpülemenin ve dolayısıyla emekçileri sınıfsal mücedelelerden uzaklaştırmanın, böylece kitlelerin ilerici-devrimci bilinçlenmesini engellemenin, toplumda, özellikle de emekçiler arasında demokratik bilinç, ilişki ve değerlerin gelişmesini engellemenin bir bulunmaz olanağına dönüşmüş durumda burjuvazinin elinde.

Özetle, daha farklı koşullarda devrimci sınıf mücadelesinin önemli bir dinamiği ve dayanağı olabilecek bir siyasal-sosyal sorun, bugün Türkiye toplumunu çürütmenin bir manivelasına dönüşmüş durumda. Sorunu çözemeyen ve bu çözümsüzlüğün ağırlığı altında bunalan burjuvazi, çareyi sorundan bu biçimde yararlanmada buluyor. Ekonomik ve sosyal yönden ciddi sorunlarla yüzyüze bulunduğu için de bir bakıma buna önemli bir olanak olarak da bakıyor.

Fakat bu politikanın bir sonu olmadığı açıktır. Burjuvazi bu yolla toplumu sersemletip çürütebilir, emekçileri bir dönem daha nispeten kolay bir biçimde denetim altında tutabilir, ekonomik-sosyal yıkım programlarını bu sayede nispeten kolay bir biçimde uygulayabilir, fakat Kürt sorununun ağırlığından kendini hiçbir biçimde kurtaramaz. Bu bir çıkmaz yoldur. Burjuvazinin bir kesiminin, çıkarları konusunda en bilinçli ve hassas kesiminin, bu çıkmazdan bir biçimde kurtulabilmek için Amerikancı Kürt politikasına eğilim göstermesi de bundandır. Fakat bu da halen düzenin önünü açmaktan çok burjuvazinin iç dalaşmalarını şiddetlendirerek yalnızca yeni bir siyasal kriz etkeni olmaktadır.

Bu çürütücü açmaz ancak dıştan, düzenin dışından, düzene karşı devrim mücadelesi üzerinden, işçi sınıfı ve emekçilerin devrimci mecrada gerçekleşecek ve gelişecek bir kitlesel çıkışıyla parçalanıp aşılabilir.

***

Sınıf ve kitle hareketi, devrimci ve reformist kanatlarıyla sol hareket ve Kürt hareketi üzerinde ayrıca duracağız.

(Ekim, Sayı: 246, Şubat 2007)

Rejim krizi ve gündemdeki parlamento seçimleri

Sermaye düzenin rejim krizine dönüşen açmazı

İçinde bulunduğumuz yılın düzen payına zor bir yıl olarak yaşanacağı daha baştan belliydi ve hemen herkesin beklediği bir sonuçtu. Bu genel beklentinin gerisinde bir dizi öteki etkenin yanı sıra egemen sınıf klikleri arasındaki dalaşmanın cumhurbaşkanlığı seçimi ve genel seçimlerin yakınlaşmasıyla birlikte şiddetlenecek olması gerçeği vardı. Beklenen oldu; güdümlü ama etkili cumhuriyet mitingleriyle tırmandırılan gerilim, ordunun cumhurbaşkanlığı seçimine muhtıralı kaba müdahalesiyle yeni bir düzeye ulaştı. Bu siyasal süreci kilitledi ve mevcut koşullarda erken bir genel seçimi durumdan çıkış için tek seçenek olarak gündeme getirdi.

Rejim krizine bir çıkış sağlayıp sağlamayacağı henüz belli olmayan erken genel seçim Mayıs başından beri artık resmen toplumun gündeminde ve rejim bünyesinde karşı karşıya gelen tüm ge-

rici siyasal güçler kendi yönlerinden en iyi sonucu almak için hummalı bir çalışma içinde. ABD, AB ve başta TÜSİAD olmak üzere işbirlikçi büyük burjuvazinin kendi hesapları çerçevesinde yeni bir seçim dönemi için daha destek verdiği AKP, bu desteğin sağladığı siyasal-moral güçle rejim bekçileri tarafından son dönemlerde örgütlenen kuşatmayı yarmak için seçimleri yeniden kazanmak, parlamentodaki mevcut durumunu ve dolayısıyla tek başına hükümet olma konumunu korumak istiyor. Ordu tarafından desteklenip yönlendirilen ve CHP'den MHP'ye ve yeni DP'ye uzanan parçalı gerici-faşist cephe ise, en fazlasından AKP'nin tek başına hükümet olmasını engelleyebilecek bir sonucu elde etmek için uğraşiyor. (Bunu zora sokabilecek en önemli handikap ise, Kürt hareketinin parlamentoda temsilini engellemek için tam bir "milli mutabakat" halinde korunan o yüzde on barajından başka bir şey değil.)

Bu tablo karşısında burjuva düzeninin açmazı şudur: AKP'nin kazanması, ABD, AB ve TÜSİAD'ın hesap ve beklentilerine uygun bir biçimde, istikrarlı bir parlamento bileşimi ve dolayısıyla içerde ve dışarda emperyalizmin ve sermayenin çıkar ve ihtiyaçlarına uygun tüm politikaların zamanında ve eksiksiz olarak uygulanabilmesi demektir. Fakat bu başarı ve hizmetin dinci gericiliğin baş siyasal odağı olarak AKP cephesinde karşılığı, devlet iktidarında daha etkin bir konum kazanmak, dolayısıyla sömürü ve rant kaynaklarının kontrolünde temsil ettiği özel sermaye grupları lehine daha büyük avantajlar elde etmek ve elbette kendi dinsel gerici eğilimleri doğrultusunda toplum yaşamına daha çok biçim vermeye çalışmak olmaktadır ve olacaktır. Sonuçta rejim krizine dönüşen sorun da buradan çıkmaktadır. Ordu eksenli faşist-şovenist burjuva gericilik cephesinin AKP'nin emperyalizme ve işbirlikçi sermayeye sorunsuz hizmetiyle esasa ilişkin bir sorunu yoktur. Sorun tam da AKP'nin dinsel gericiliğin temsilcisi olarak bunun karşılığını devlet iktidarında (ve dolayısıyla rant kaynaklarının denetiminde) etkinlik ve toplum yaşamına müdahale biçimi-

minde devşirmesinde çıkmaktadır.

Karşı cephenin AKP'nin tek başına hükümet olmasını engelleyecek muhtemel bir seçim başarısı ise bugünkü biçimiyle rejim krizini hafifletecek, fakat bu durumda da parçalı bir parlamento bileşimi ve koalisyona dayalı hükümetlerin yaratacağı sorunlarla yüzyüze kalınacaktır. Emperyalist çevreler ve TÜSİAD bunu istememekte, bu nedenle de rejimin yerleşik dengelerini sarsarak yarattığı ve yaratacağı sorunlara rağmen bir dönem daha AKP'le işleri götürmek istemektedirler. Kıbrıs, Kürt sorunu, bölge politikaları ve AB ile uyum sürecinin gerekleri konusunda AKP'nin daha uyumlu ve uysal bir hizmetkar olması, onların bu tercihini ayrıca güçlendirmektedir.

Emperyalist çevrelerin ve TÜSİAD'ın bu tercihi, düzen bekçiliğini cumhuriyetin yerleşik değerlerini korumak ve kollamak olarak topluma sunan ordunun siyasal yaşama müdahalesine belli sınırlar getirmekte, bu ise alışık olmadık bir biçimde bugünkü çatışmanın parlamento zeminini güçlendirmekte, burjuva siyasal yaşamın iç dengeleri ve dolayısıyla yakın gelecekteki seyri bakımından gündemdeki seçimlere apayrı bir önem kazanmaktadır.

28 Şubat başarısının yarattığı beklenmedik handikap

18 Nisan 1999 seçimlerini konu alan *Seçimler ve Parti Taktiği* başlıklı yazıda, Türkiye'de parlamento-siyaset ilişkileri konusunda şu değerlendirmelere yer verilmişti:

“Türk parlamentosu başından itibaren güdümlü bir kurum olarak doğdu ve bütün bir tarihi boyunca da böyle kaldı. Fakat güdümlü olması işlevsiz olması ile aynı şey demek değildi. Tersine, rejime yığınlar nezdinde parlamenter bir görünüm kazandırması, ‘hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir’ yanılmasına bir inandırıcılık sağlaması, özellikle çok partili dönemde ‘demokrasıcılık’ ve ‘milli irade’ oyununa aksesuar oluşturması bakımından hakim sı-

nın payına hayli işlevsel de oldu. 27 Mayıs darbesi ile birlikte ‘anayasal bir kurum’ olarak MGK üzerinden ordu vesayetine alınan hükümetler ve parlamento, buna rağmen, halkın yükselen toplumsal muhalefetinin de basıncı altında, egemen sınıflar arası ilişki ve çatışmaları belli ölçülerde yansıtan kurumlardı. Ordu bunun yarattığı sorunları bilindiği gibi 12 Mart ve 12 Eylül’le aştı.

“12 Eylül darbesi bu açıdan bir dönüm noktası oldu. Darbenin hedeflerinden biri de düzen içi çatlakları onarmak, egemen sınıfın tüm gruplarını tek program/çizgi etrafında birleştirmekti. Darbeyi izleyen ilk ‘serbest seçim’ sayılan ‘87 seçimleri, 12 Eylül’ün bu çerçevede amacına ulaştığının, düzen partilerinin MGK-İMF çizgisinde giderek tekleştiğinin, birbirinden ayırdedilemez hale geldiklerinin ilk işaretlerini verdi.

“Yapısal bunalımın düzenin esneme olanaklarını en aza indirmiş olması ile Kürt halkının özgürlük mücadelesinin rejimin yerleşik dengelerinde yarattığı sarsıntı, MGK denetiminde bu aynı program etrafında tekleşmeyi hızlandırdı ve kolaylaştırdı. 20 Aralık ‘95 seçimlerine kadar bunun tek istisnası RP olarak görünüyordu. Tüm temel düzen politikalarına tam destek verdiği halde, halkın dini duygularını istismar ile sosyal demagojiyi kullanma yeteneği, yine de bu partiye ayrı bir görünüm kazandırıyor ve onu parlamentoda da aykırı bir konumda gösteriyordu.

“Ordunun 28 Şubat müdahalesiyle yaptığı operasyon bu sorunu da tümüyle değilse bile önemli ölçüde çözdü. Kürt halkına karşı kirli yoketme savaşını yönetiyor ve yürütüyor olma konumunu yıldan yıla siyasal yaşama daha dolaysız müdahale için bir araca çeviren ordu, 28 Şubat sonrasında RP ve onun isim değiştirmiş hali FP’yi de hizaya getirerek, böylece tabloyu tamamladı. Bu arada, dinsel gericiliğe, onun temsilcisi olan partiye yönelik müdahalesini ‘laiklik’ ve ‘çağdaş değerler’ adına yaptığı için, siyasal yaşam üzerinde bu dolaysız ve kaba müdahalesini toplumun ilerici kesimleri nezdinde bile meşrulaştırmayı başardı.” (*Parti Değerlendirmeleri-1*, Eksen Yayıncılık, s. 31-32)

Ne var ki bugünkü rejim krizini de işte tam da düzen bekçilerinin bu başarılı müdahaleler silsilesi hazırladı. AKP bazı generallerin kendi nitelemesiyle bu 28 Şubat'ın 'post-modern darbe'siyle elde edilen başarının hem meyvesi ve hem de bugün soruna dönüşen handikapı oldu. 28 Şubat'ın dinsel gericiliği rejim için kabul edilebilir sınırlara çekmeye yönelik terbiye operasyonu, sonuçta Erbakan liderliğindeki hareketi bölünmeye götürdü ve ABD'nin özel desteği ve yönlendirmesi altında AKP siyaset sahnesine çıkarıldı. Bu çıkış yığınlar nezdinde 2001 krizinin yarattığı büyük sosyal yıkımın sorumluları olarak görülen ya da önceki süreçler içinde zaten yıpranmış bulunan CHP dışındaki tüm öteki düzen partilerini sandığa gömünce AKP'nin üçte bir oyla üçte iki çoğunluğa dayalı parlamento üstünlüğü tablosu doğdu.

ABD ve TÜSİAD desteği olmayınca...

AKP dönemi istikrarlı parlamento bileşimi, istikrarlı hükümet ve dolayısıyla emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkar ve ihtiyaçlarına uygun kararların seri ve eksiksiz biçimde uygulanması demektir. Bu ise uzun yıllardır arzulanan bir siyaset tablosu anlamına geliyordu ve bir tek 1 Mart tezkere kazası dışında emperyalizme ve işbirlikçi sermayeye umulan yararları umulandan da fazlasıyla sağladı. Anayasayı bile değiştirebilecek çok belirgin parlamento üstünlüğüne rağmen AKP hükümet olma gücünün kaynağının parlamentoda değil fakat ABD'de ve işbirlikçi büyük burjuvazide olduğunun tam olarak bilincindeydi ve bu nedenle tüm çabasını bu güçlere güven vermeye ve onların desteğini almaya yoğunlaştırdı. Onların her istediğini ve beklediğini eksiksiz biçimde yerine getirmek, siyaseten güçlü olmanın ve parlamentodaki üstünlüğünü kendi hesapları doğrultusunda siyasal bir güce dönüştürebilmenin biricik olanaklı yoluydu. AKP bu yoldan yürüdü ve bu sayededir ki aradan geçen beş yıla yakın bir dönemin ardından yine bu aynı güçlerin desteğini bugün hala koruyabilmektedir.

Fakat bunun karşılığını da son derece ihtiyatlı ve ölçülü adımlarla da olsa parça parça aldı. Sözkonusu olan beş yılı bulan bir hükümet icraatı süresi olunca ve bunu yerel yönetimlerdeki belirgin üstünlük de tamamlayınca, bu ihtiyatlı ve ölçülü adımlar bile zaman içinde AKP, onun şahsında dinsel gericilik payına önemli sonuçlar ve kazanımlar anlamına geliyordu. Nitekim devlette kadrolaşmada büyük bir mesafe katedildi. Toplum yaşamına, özellikle de eğitim ve kültür yaşamına sinsi ve etkili müdahalelerde bulundu. Hükümet olmanın da gücüyle düzen medyası içinde dolaysız ve dolaylı biçimlerde etkin bir konum kazanıldı. Ve bütün bunlar, mevcut adımlara bir sıçrama kazandırmanın ötesinde büyük bir siyasal-moral anlamı da bulunan cumhurbaşkanlığının ele geçirilmesiyle birleştirilmek istenirken, işler sonuçta izlemekte olduğumuz rejim krizine vardı.

Olaylar bunun düzen bekçilerinin katlanabileceği sınırlar olduğunu ortaya koymuş bulunuyor ve sürecin bundan sonraki seyri henüz tüm belirsizliğini koruyor. Zira çatışma çözülmüş değil, fakat yalnızca seçimlerin ortaya çıkaracağı yeni tabloya kadar ertelenmiş durumda.

Bu çatışmanın egemen sınıf siyasetinde parlamento zeminine ve dolayısıyla gündemdeki seçimlere alışılmadık ölçüde bir önem ve işlev kazandırdığını söyledik. Bunun gerisinde, siyasal yaşamın işleyişinde bugüne kadarki çizginin, bugün için ve kuşkusuz geçici bir durum olarak, bozulmuş olması gerçeği var. Bugüne kadar ordunun siyasal yaşama dolaylı ya da dolaysız tüm önemli müdahalelerinin gerisinde her zaman Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi büyük burjuvazinin tam desteği, dahası dolaysız teşviki ve yönlendirmesi vardı. 12 Mart'tan 12 Eylül'e ve 28 Şubat'a kadar bu hep böyleydi. Bugünkü özel konjonktürde ise Amerikan emperyalizmi ve TÜSİAD bu desteği vermiyorlar, zira bu dönem ihtiyaç duyduğu bazı adımların atılmasında istikrarlı ve uyumlu bir hükümet istiyor ve bunu da mevcut koşullarda AKP şahsında buluyorlar. Mevcut siyasal tablo içinde, emek düşmanı politikaların ek-

siksiz uygulanmasının ötesinde, (ki bu konuda tüm öteki partiler AKP kadar hizmete hazır ve gönüllü durumdadır), Kıbrıs sorununun çözümü, Kürt sorununun ve dolayısıyla Güney Kürdistan sorununun Amerikancı çizgide belli bir çözüme bağlanması, ABD'nin Ortadoğu politikalarına tam uyum, AB sürecine uyumun gerektirdiği tavizlerin verilmesi vb. konularda AKP'yi tüm öteki partilere göre daha uyumlu, uysal ve hizmete hazır görüyorlar.

Fakat AKP'ye bu özel konumu kazandıranın aynı zamanda halen korumakta olduğu önemli seçmen desteği olduğunu da unutmamak gerekir. Bu seçmen desteği AKP'yi ABD ve TÜSİAD için ayrıca tercih nedeni haline getiriyor ve bunların verdiği destek de gerisin geri AKP'nin seçmen desteğini güçlendiriyor.

Böyle olunca, ordu siyasi yaşama daha etkin ve sonuç alıcı bir müdahaleyle dinsel gericiliği dizginleyebilecek bir dolaysız desteği ABD ve TÜSİAD'dan bugün için alamayınca, bir yandan cumhuriyet mitinglerinde görülen türden bir güdümlü kitle hareketi ve öte yandan sözde "laik cephe" içindeki partilerin yeni seçimlerdeki başarısı, mevcut duruma mudahalenin araçları olarak daha çok önem kazanıyor. Bu özel ve kuşkusuz geçici evrede parlamento seçimlerinin rejim bünyesindeki krizin çözümü bakımından kazandığı görece önem de buradan geliyor.

(Kızıl Bayrak, Sayı:20, 25 Mayıs 2007)

Seçimler, sol hareket ve devrimci sınıf izgisi

Erken seçimler ve geleneksel sol

Gündemde erken genel seçimler var. Burjuva gericiliği i bölünme ve dalaşmanın rejimin işleyişinde yarattığı kilitlenmeyi seçimlerle aşmaya çalışıyor ve halen bunu başarabileceği çok şüpheli görünüyor. Bunun başarılabilmesi, i dalaşmanın taraflarından biri durumundaki dinci partinin parlamentodaki ezici üstünlüğünün sona ermesi ile olanaklı ancak. 5 yıla yaklaşan hükümet dönemi boyunca kusursuzca yerine getirdiği uşakça hizmetlerinin bir karşılığı olarak halen emperyalist odaklar ve işbirlikçi büyük burjuvazi tarafından desteklenen dinci partinin seçimlerden bugünkü konumuna yakın bir başarıyla ıkınması durumunda ise, rejimin halen yaşamakta olduğu krizin yeni boyutlar kazanarak daha da derinleşmesine kesin gözüyle bakılabilir. Bunun seçimleri hemen izleyecek evrede olması da gerekmez. Muhtemelen taraflar, ortak efendilerinin de müdahaleleriyle bir dönem karşılıklı olarak birbirlerini idare edecekler, fakat bir

süre sonra, bu geçici evrenin de biriktirdiği gerilimin basıncı altında, karşılıklı olarak harekete geçecekler. Dinci parti devlet ve kamu yaşamı alanlarında varlığını ve etkisini güçlendirmeye yönelik yeni hamleler deneyecek, düzen ve “laiklik” bekçileri ise onun hakkından gelmenin öteki yollarına bakacaklar.

Bu, burjuva sınıf düzeninin bugünkü büyük açmazıdır. Zira emperyalist odaklar ve işbirlikçi büyük burjuvazi payına kısa dönem için kusursuz hizmet ve siyasal istikrar gibi görünen muhtemel bir sonuç, rejimin yerleşik dengelerinde ciddi bir değişim tehditi anlamına geldiği ölçüde, gerçekte kurulu düzen payına ciddi bir kriz etkeni de olmaktadır. 22 Temmuz seçimleri parlamento içi dengeleri daha makul sınırlara çekerse kriz hafifleyecek, burjuva düzen payına işlerin parlamenter işleyiş örtüsü/görüntüsü altında sürdürülmesi kolaylaşacaktır. Aksi durumda, 27 Nisan muhtırası ile deklare etmiş buldukları gibi, düzen bekçileri rejimin yerleşik yapı ve dengelerinin korunabilmesi için yeni güdümlü kitle hareketleriyle de beslenecek bir ortamda farklı boyutlarda kaba müdahalelerle devreye girme yolunu tutacaklardır. Bu müdahalelerinin hangi boyutlara varabileceği, açık bir askeri darbe halini alıp almayacağı konusunda bugünden kesin bir şey söylemek kolay değildir. Zira bu, büyük ölçüde içte ve özellikle de dışta, bugünün dünyasında olayların seyrinin düğüm noktası haline gelmiş bulunan Ortadoğu’da meydana gelecek gelişmelerin, büyük efendi Amerikan emperyalizminin tutumunu ne yönde etkileyeceği, onu Türkiye’nin iç siyasetinde hangi tercihlere iteceği ile de sıkı sıkıya bağlantılı bir durum.

Bütün bunlar gündemdeki parlamento seçimlerine düzen payına alışık olmadığımız türden bir önem kazandırmış bulunmaktadır. Zira parlamento içi dengelerin yeni tablosu olayların seyrinde önemli bir rol oynayabilecektir. Dinci parti emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin verdiği mevcut desteğin de sağladığı bir güvenle gücünü yenilemek ve bunu ikinci bir hükümet döneminde olanaklı olduğunca kendi özel amaçları için

değerlendirmek istemektedir. Ordu eksenli militarist-şovenist cephe ise düzenin efendilerinin rejimin işleyişine kaba bir askeri müdahaleye bugün için açık destek vermemelerinin yarattığı handicap nedeniyle daha dolaylı yöntemlerle sonuç almaya çalışmakta, bu arada olanaklı olduğunca dinci partinin yarattığı sıkıntıyı parlamento içi güç dengelerindeki değişimle berteraf etmeye çalışmakta, bu çerçevede mevcut seçimleri de fazlasıyla önemsemektedir. Zira parlamenter zeminden umduklarını bulamazlarsa bu parlamento dışı müdahaleleri zaruri hale getirecek, buna yönelik olarak düzenin iç ve dış efendilerinden gerekli desteği alamadıkları bir durumda ise işler iyice sarpa saracak, çatışma çok daha karmaşık bir hale girecektir.

Bu çatışmanın tarafları, anlamı, sınıfsal-siyasal içeriği üzerinde burada yeniden durmayacağız. Bu, bugünkü gelişmelere de ışık tutacak kapsamda *Ekim*'de daha önce yapılmıştır (*Bkz., Sermaye Düzenin Zor Yılı, Sayı: 246, Şubat 2007*). İşlerin bir rejim krizine tırandığı ve böylece erken genel seçimlerin gündeme girdiği günlerden beri de öteki parti yayınlarımızda sürekli biçimde ayrıca yapılmaktadır.

Bizi burada iç dalaşma içinde bir erken genel seçime sürüklenen düzen cephesi değil, fakat bu seçimler karşısında devrimci ve reformist kanatlarıyla sol hareket, özellikle de, düzen cephesindeki iç bölünmeden hareketle kendini şaşaalığı ölçüsünde içi boş bir söylemle “3. Cephe” ilan eden ilkedен yoksun tasfiyeci ve kuyrukçu sol gruplar yığını, onların bir süredir her yeni seçimde bir öncekini aratan ideolojik ve pratik perişanlığı ilgilendirmektedir. Seçimler gündeme girdiğinden beri sergiledikleri tutum ve davranışlar, bu şekilsiz tasfiyeci yığına karşı ilkel bir ideolojik mücadelenin önemini bir kez daha göstermektedir. Bu mücadele kesintisiz olarak olarak verilmeli, kendini “sosyalist hareket” olarak sunmaya çalışan, ama seçimler gibi temel önemde bir siyasal olay karşısında devrim ve sosyalizm şiar ve kavramlarını lafız düzeyinde bile ağzına almayan bu tas-

fıyeci tortunun iç yüzü tabandaki samimi devrimciler ve devrime yakınlık duyan kitleler önünde teşhir edilmelidir.

Son yıllarda seçimler solun tablosunu daha iyi anlayabilmek, kimin gerçekte ne olduğunu ve nerede durduğunu daha açık biçimde görebilmek için paha biçilmez veriler sunmaktadır. Şu veya bu parti ya da grubun gerçek konumunun, bilincinin ve yöneliminin ne olduğunu daha açık, somut ve kesin biçimde anlamak istiyorsanız, seçimler dönemindeki tutum ve politikasına bakınız, o parti ya da grubun gerçeğini bütün açıklığı ile görme olanağı bulursunuz.

Bu düşünce ilk bakışta biraz şaşırtıcı görünebilir, seçimler ve burjuva temsili kurumlara ilişkin tutum ve politikanın bir siyasal parti ya da grubun gerçek konum ve yönelimini anlamının temel ölçütü haline getirilmesi abartılı bulunabilir. Oysa bu, devrimcilik ile her türden oportünizmi ayırmada gerçekten de temel önemde ve şaşmaz bir ölçüttür. Bunu anlayabilmek için, II. Enternasyonal partilerinin ve onların modern izleyicileri olarak çoğu çağdaş revizyonist partilerin, tam da, burjuva legalitesinin esiri olmanın yanısıra burjuva parlamentarizm batağına battıkları için zaman içinde devrim ve sosyalizm düşüncesi ve pratiği ile her türlü bağlarını yitirdiklerini akılda tutmak gerekir. Ve bunu daha da iyi anlayabilmek için, Marksizm'in burjuva düzen altında seçimlerin ve burjuva temsili kurumların ele alınışına ilişkin temel ilke ve yaklaşımlarına dönüp yeniden ve daha derinlemesine bakmak gerekir.

Solda tasfiyeci oportünizmin en kaba ve yontulmamış parlamenter hayallerle kendini bir kez daha ortaya koyduğu yeni bir seçim evresinde, marksist dünya görüşünün bu temel önemde ilke ve yaklaşımları ana çizgileriyle özetlemek bu açıdan özellikle yararlı ve gereklidir. Bu bize, artık iyiden iyiye düzen zeminine yerleşmiş bulunan 12 Eylül ürünü tasfiyeci oportünizm ile onun bir dönemdir ardından sürüklediklerinin durumunu olduğu kadar, bugün herşeye rağmen devrimcilikte ısrar eden çev-

relerin bu aynı konulardaki kaba tutarsızlıklarını da görme olanağı verecektir.

Yapacağımız bu özet daha çok, konunun en can alıcı yönlerini, bizzat bilimsel devrimci teorinin kurucularının en özlü pasajları üzerinden sunmaktan ibaret olacaktır.

Burjuva parlamentosu ve burjuva düzen altında genel oy

Konuya burjuva parlamentosu ve onun oluşumunun temel aracı olarak genel oyun ele alınışından başlıyoruz.

Burjuva parlamentosu, özellikle demokratik biçim ya da görüntü içindeki hallerde, burjuva devlet ve yönetim aygıtının temel kurumlarından biri olarak görünür ve genel oy yoluyla “halkın iradesi”nin somutlanıp temsil edildiği kurum olarak sunulur. Görünüşe göre burjuva düzeninin yasama (ve parlamentoya dayanan ve güya onun tarafından da denetlenen hükümet yoluyla da yürütme) kapsamındaki işler buradan, “halkın seçilmiş temsilcileri” eliyle yürütülür. Burjuva parlamentosu, onun düzenin işleyişi içindeki yeri ve işlevi sıradan kitlelere böyle sunulur; kitlelerin bilincinde “millet iradesinin temsili”ne dayalı parlamenter yanılısamalar bu yolla oluşturulur ve zaman içinde kökleştirilir.

Oysa der Lenin, *Devlet ve İhtilal*’de, Marks ve Engels’in devlet ve burjuva parlamentarizmine ilişkin düşüncelerini çözümlerken ve bu çözümlmeyi o günün burjuva dünyasının verileri ve Rusya’daki devrimin deneyimleriyle de birleştirirken, “*Amerika’dan İsviçre’ye, Fransa’dan İngiltere’ye, Norveç’e vb. dek, herhangi bir parlamenter ülkeyi düşününüz; asıl işler hep devlet daireleri, bakanlıklar, kurmay kurulları tarafından yürütülür. Parlamentolarda, yalnızca ‘saf halk’ı aldatma ereğiyle, gevezelikten başka bir şey yapılmaz.*”

Demek ki sadece Türkiye gibi gerçek bir burjuva demokrasisi uygulamasını hiçbir zaman yaşamamış ve bu nedenle de parla-

menter kurumların en güdük, sınırlı ve sakatlanmış biçimiyle varolduğu ülkelerde değil, fakat bir kısmı büyük burjuva devrimlerini yaşamış en demokratik cumhuriyetlerde bile parlamento, genel oyla ortaya çıkan “millet iradesi”ne dayalı olarak devlet işlerinin yürütüldüğü temel yönetim aygıtı değil, fakat yalnızca bu yolla, bu türden bir yanılsamayla sıradan kitleleri aldatmanın bir aracıdır. Devlet aygıtının ve yönetim işlerinin temeli her yerde militarist kurumlar ve bürokrasidir ve “devlet işleri” her yerde, en demokratik cumhuriyetlerde bile, bu kurumlar üzerinden yürür, yürütülür.

İkinci temel konu, parlamenter oluşumun temel aracı olarak genel oyun anlamı ve işlevidir. Burjuva devletin bürokratik ve militarist niteliğinin hiç değilse o dönemin önde gelen bir kısım ülkesinde henüz çağdaş dönemdeki denli kökleşmediği bir evrede yaşayan Marks ve Engels, burjuva düzen altında genel oyun anlamı ve işlevi konusunda her türden oportünist yanılsamayı ilelebet yıkacak denli açık ve kesin konuşmuşlardır. Marks, Paris Komünü üzerine ünlü çözümlemesinde, burjuva düzen altında genel oy hakkının temel işlevinin, *“her üç ya da altı yılda bir, parlamentoda halkı yönetici sınıfın hangi üyesinin ‘temsil edeceği’ni ve ayaklar altına alacağını kararlaştırmak”*tan ibaret olduğunu söyler (**Fransa’da İç Savaş**). Aynı konuda Engels ise, devletin kökeni üzerine temel eserinde şunları söyler: *“... Öyleyse, genel oy hakkı, işçi sınıfının olgunluğunu ölçmeyi sağlayan göstergedir Bugünkü devlet içinde bundan daha çok hiç bir şey olamaz ve hiç bir zaman da olmayacaktır”* (**Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni**).

Burjuva düzen altında genel oy hakkına dayalı seçimlere ve burjuva temsili kurumlara ilişkin bu marksist bilimsel yaklaşımların ışığında dönüp 3 Kasım 2002 seçimlerinden beri reformist solda yaşananlara bakınız. Muhtemel bir seçim başarısı üzerine kurulan hayaller, bu başarıya atfedilen anlamlar üzerine düşününüz, bu size 12 Eylül’ün bugün artık tasfiyeci bir tortuya dönüşmüş ürünü olarak reformist soldaki ideolojik çöküşün ve çürümenin boyutlarını

verecektir.

3 Kasım 2002 seçimlerinde “Emek, Barış ve Demokrasi Bloku”unda birleşen bu tasfiyeci yığın, burjuva siyasal araneda oluşmuş boşluğun solu “iktidara” çağırdığını, en azından ona hükümet ortağı olma şansı tanıdığını söyleyebilmiş, parlamenter hayallerle herkesten daha fazla sersemlemiş durumdaki EMEP temsilcileri işi “iktidara yürüyoruz!” söylemine vardırabilmişlerdi. 28 Mart (2004) yerel seçimlerinde ise, eski bir İMF memuru ve özel savaş suçlusunu olan Karayalçın liderliğindeki “Demokratik Güçbirliği”nde biraya gelen aynı reformist blok, bu kez İngiliz fabianlarından miras “belediye sosyalizmi” hayalleriyle ortaya çıkmış, işi aşırılığa vardiırnayın bir kez daha kimseye bırakmayan aynı EMEP yöneticileri, bu kez “yerel iktidarlaşma” ve bunu da ilk genel seçimlerde gündeme gelebilecek bir “genel iktidarlaşma”ya basamak yapma söylemlerini kullanabilmişlerdir.

Şimdi ise aynı parlamentarist tasfiyeci çizgi, artık her türlü ilke ve ölçünün bir yana bırakıldığı, program ve politikaya ilişkin tatsız sorunların “safları böleceği” kaygısıyla kategorik olarak tartışma dışı tutulduğu, tüm tartışmanın adayların nasıl saptanacağı ve kimlerden oluşacağı ekseninde sürdürüldüğü, buna ilişkin açık gizli hararetli tartışma ve pazarlıkların yapıldığı “bağımsız adaylar bloku” üzerinden sürdürülmektedir. Bu ilkedен yoksun şekilsiz yeni “blok”ta tüm kaygılar ne edip edip meclise bir grup sokmaya endekslenmekte, “23 Temmuz sabahı yeni bir Türkiye’ye uyanmak” üzerine tatlı hayaller kurulmakta, içlerinden bazıları işi meclise sokulacak grubun “gölge kabine” gibi çalışarak geleceğin iktidarı için halka güven vermek olanağı bulacağını söylemeye vardiırabilmektedir.

Seçimler ve parlamentodan devrimci amaçlarla yararlanmak...

Burjuva düzen altında seçimlerin ve burjuva temsili kurumla-

rın ele alınışına ilişkin temel marksist ilke ve yaklaşımların ortaya konulmasına, seçimlerden ve burjuva parlamentosundan devrimci amaçlarla yararlanma sorunuyla devam etmek istiyoruz.

Bu üçüncü temel noktanın kendine özgü önemi, devrimle her türlü bağıni çoktan kesmiş bulunan reformist solun gelinen yerde burjuva parlamentarizmine nasıl adapte olduğunu tüm açıklığı ile ortaya koyması kadar, hala da devrimcilikte ısrar eden bazı küçük-burjuva devrimci-demokrat akımlar şahsında tersinden kendini gösteren, belki daha masum fakat aynı ölçüde tutarsız ve devrim davası için zararlı tutumuna da ışık tutmasıdır. Bir başka ifadeyle, sözkonusu olan seçimlere ve genel olarak burjuva temsili kurumlara yaklaşım olunca, ortadaki sorun, geleneksel solun reformist kesimleriyle ve son yıllarda onların kuyruğundan ayrılmamayı bir kimlik ve çizgi haline getirmiş (böylece devrimcilikleri de giderek tartışmalı hale gelmiş) bulunan bazı küçük-burjuva devrimci-demokrat kesimlerle sınırlı kalmamaktadır. Geleneksel solun bugün hala devrimcilikte ısrar eden kesimlerinde yaşanan, kendini düne kadar boykotçuluk olarak gösteren ve artık müzmin bir boykotçulukla da mazur gösterilemeyen, işin aslında seçimler gibi önemli bir siyasal evreyi elleri böğründe geçirmekten başka pratik bir anlamı ve sonucu da olmayan politikasızlık ve edilgenlik de, sorunun öteki yüzünü oluşturmaktadır.

Konuya ilişkin en özlü düşünce, Lenin tarafından, Marksizm'in temel önemde taktik ilkeleri ve Rusya'daki devrimin deneyimleri üzerinden "sol" komünistlerle tartışma içinde, şu şekilde dile getirilmiştir: "*Burjuva parlamentosunu ve bütün öteki gerici kurumları dağıtmaya gücümüz yetmediği sürece, bu kurumlarda çalışmak zorundasınız, özellikle hala papaz takımının aldattığı ve kır koşullarının aptallaştırdığı işçiler mevcut olduğu için, bu kurumlarda çalışmalısınız. Bunu yapmazsanız gevezeden başka bir şey değilsiniz.*" ("*Sol*" Komünizm...)

Bu ortaya koyuş, her türlü kaçamağı ortadan kaldıracak açıklıkta, yalınlıkta ve kesinliktedir. Lenin buna rağmen hiçbir açık kapı

birakmamak için, Rusya örneğini verir, Rusya'ya ilişkin devrimci deneyime önemle dikkat çeker. Bolşeviklerin en ağır gericillik koşullarında bile seçimlerden ve Çarlık Duması kürsüsünden devrimci amaçlar için, yığınların devrimci bilincini ve örgütlenmesini devrimci iktidar hedefi doğrultusunda geliştirmek için nasıl yararlanmayı başardıklarını örnekleyerek vurgular. O Çarlık duması ki, en kaba ve akıl almaz biçimde kısıtlanmış ve sınırlanmış bir güdümlü burjuva parlamentosu örneği idi. Öylesine ki, Duma seçimleri tek dereceli genel ve eşit oya bile dayanmıyordu; bir büyük toprak ağasının oyu 3 şehir burjuvasının, 15 köylünün ve 45 işçinin oyuna eşitti.

Bütün bunlar yeterince açıktır ve kuşkusuz herkesçe de iyi kötü bilinmektedir. Fakat buna rağmen bugünün devrimci grupları büyük bir bölümüyle, her seçim döneminde olduğu gibi bugün seçim döneminde de elleri böğründe olayları izlemek yolunu tutuyorlar. Düne kadar bunun gerekçesi boykot taktiği idi ve bu sözde taktik 12 Eylül öncesinin yeni döneme sorgulanmamış olarak aktarılan bir kötü mirasıydı. Fakat bugün sürmekte olan apolitizm artık boykot adına bile savunulamıyor, siyasal yaşamın yoğunlaştığı, kitlelerin siyasal parti ve güçlerin temel sorunlara ilişkin görüş ve politikalarına ilgisinin olağan dönemlere göre nispeten arttığı bir dönemi kelimenin en tam anlamıyla bir politik edilgenlik içinde geçirmektedirler. Devrimi, devrimciliği temsil ettiklerini iddia ettikleri halde bu önemli evrede meydanı devrime en büyük zararı veren reformist-tasfiyeci sola bırakmaktadırlar.

Lenin, birçok yerde ve tüm Rusya devrim deneyiminin geliştirilmiş sonuçlarını da içeren yukarıda andığımız eserinde, boykotun ancak geniş emekçi yığınların devrimci atılımı ile, bu atılımın bir devrime doğru tırmandığı bir gelişme durumu ile birlikte bir anlamı olabileceğini açıklıkla vurgulamıştır. 1905'te büyük bir fırtına halinde yükselmekte olan devrim dalgasının önünü kesmek için Çarlık tarafından gündeme getirilen Buligin Duması'nı boykot sorununu ortaya koyarken, "*Aktif boykot... açık, kesin ve*

dolaysız bir slogan olmadan düşünülemez. Bu slogan silahlı ayaklanma sloganı olabilir” demiştir. Bu sözler, boykot taktiği ile yükselen devrim ve yığınların iktidarı ele geçirmeye yönelik devrimci atılımı arasındaki kopmaz bağı ortaya koymaktadır ve boykot üzerine her türden keskinliği ölçüsünde içi boş “sol” gevezeliğe kapıyı kapatmaktadır.

Lenin, aynı konuya ilgili olarak, daha sonraki yıllarda aynı tarihi evre üzerinden tasfiyecilerle tartışırken de şunları söylemektedir: *“Boykot sorununun gerçek tarihsel özü şuydu: ‘Devrimci dalganın yükselmesine yardım edilmeli ve bu dalga çarlığı devirmeye mi yöneltilmeliydi, yoksa çarlığın, danışma duması oyunuyla, yığınların dikkatini başka yöne çevirmesine izin mi verilmeliydi?’* 1905’teki bu deneyimi **“Sol” Komünizm**’de yeniden irdeleyen Lenin, bu boykot kararının *“yığın grevlerinin siyasi greve ve sonra da devrimci greve ve en sonunda da çarlığa karşı ayaklanmaya doğru hızla dönüştüğü objektif durumun doğru olarak hesap edilmiş olmasından ötürü verildi”*ğinin altını çizmektedir.

Bu konu üzerinde önemle duruyoruz, zira bazı devrimci çevrelerin ideolojik ve pratik olarak artık iler tutar yanı kalmamış bu sözde taktiği gelinen yerde yüksek sesle değilse bile fiili bir tutum olarak sürdürmelerinin kendilerinden öteye sonuçları olmaktadır. Örneğin devrimci akımların 8 Mart’ta ve 1 Mayıs’ta birleşik bir devrimci inisiyatifle ortaya çıkmayı başarmaları, reformist çevreleri geri plana iterek ortaya anlamlı bir devrimci müdahale koyma olanağı sağlıyorken, bu aynı şey geçmiş seçim dönemlerinde olduğu gibi bugün de yapılamamakta, böylece meydan büyük ölçüde reformistlere kalmaktadır. Böyle bir boşluk ortamında reformistler sözde “sosyalist hareket” adına ortaya çıkmakta, devrimci akımların bir kesimini de kendi içine ya da yörüngesine alabilen büyük bir tasfiyeci basınç oluşturmakta ve bu yolla kitlelerin devrime yakınlık duyan kesimlerini karışıklığa itmekte, bilincini bulandırmaktadırlar. Bu aynı yanlış saplantı, seçimler gibi politik il-

ğinin olağan dönemlere göre katbe kat arttığı bir özel evrede kit-
lelerin karşısına birleşik bir devrimci güç olarak çıkmayı, ortak
devrimci adaylarla etkin bir devrimci siyasal kampanya örgütle-
meyi, böylece seçim dönemlerinden devrimci amaçlarla en iyi bi-
çimde yararlanmayı da zora sokmakta, bu iş neredeyse yalnızca ko-
münistlerin sırtına kalmaktadır.

Sözümona devrimci taktik adına sürdürülen bu tümüyle an-
lamsız, yarasız ve işlevsiz apolitik tutumu açık yürekli bir özeleş-
tirel değerlendirme ile terketmenin zamanı çoktan gelmiştir ve
geçmektedir. Bugünün Türkiye'sinde bu politikasızlık durumunu
savunmanın artık hiçbir olanağı, zerre kadar inandırıcı bir gerek-
çesi kalmamıştır. Burjuva legalitesinden yararlanmayı zaaf ölçü-
süne vardır, daha da açık yüreklilikle söylersek legalizme boylu
boyunca gömülen bu aynı kesimlerin, sıra seçimlerden ve burjuva
temsili kurumlardan devrimci amaçlarla yararlanmaya geldiğinde
rejimin "faşist" niteliğini ileri sürmelerini ciddiye almanın, tutarlı
ve inandırıcı bulmanın artık hiçbir olanağı kalmamıştır. Önemle ve
açıklıkla yineliyoruz; bunda ne ciddiyet, ne tutarlılık ve ne de
inandırıcılık vardır. Bunun gerisinde olsa olsa güçsüzlük duygu-
sundan ve durumundan gelen bir politik edilgenlik ve iddiasızlık
vardır. Meydanı anlaşılması güç bir sorumsuzlukla tasfiyeci re-
formist akımlara bırakmak, bu yolla burjuva sınıf düzeninin 12 Ey-
lül ürünü "ılımlı solu" güçlendirme politikası için işleri kolaylaş-
tırmak vardır.

Devrimci Marksizm ve liberal oportünizm arasındaki uçurum

Nihayet en can alıcı noktaya, devrimci Marksizm ile burjuva
parlamentar hayallerle sersemlemiş her türden tasfiyeci oportünizm
arasında tam bir uçurum demek olan temel ayrım noktasına geli-
yoruz. Seçimlerden ve parlamentodan devrimci amaçlarla yarar-
lanmak ne anlama gelir? Bunun somut anlamı ve içeriği nedir, ol-

mazsa olmaz gerekleri nelerdir?

Önce bir kez daha Lenin'e başvuruyoruz:

" (...) Sosyal-Demokratlar için seçimler, özel bir siyasal işlem değildir, bin bir türlü vaatte bulunarak sandalye kazanmaya çalışmak değildir, ama sınıf bilinci olan proletaryanın siyasal dünya görüşünün ilkelerini ve temel isteklerini savunmak için özel bir fırsattır " (Reformcuların ve Devrimci Sosyal-Demokratların Seçim Bildirgeleri, Kasım 1912)

" (...) 'Seçim için' bildirme değil, ama devrimci sosyal-demokrat bildirgeyi uygulamak için seçimler! – İşçi sınıfının partisi konuya böyle bakıyor Seçimlerden bu amaçla esasen yararlandık, sonuna kadar da yararlanacağız. Rus Sosyal-demokrat İşçi Partisinin devrimci bildirgesini, taktiklerini ve programını savunmak için en gerici çarlık Dumasını bile kullanacağız. Gerçekten değerli olan bildirgeler, (...), hareketin tüm sorunlarına tam yanıt veren, uzun sürmüş devrimci uyandırma çalışmalarını tamamlayan bildirgelerdir..." (Dördüncü Duma Seçimleri Arifesinde, Temmuz 1912)

Demek ki devrimci bir sınıf partisi için seçimler, amacı kitlelerin devrimci bilincini ve eylemini devrim hedefi doğrultusunda geliştirmek olan olağan devrimci çalışmanın, bu özel politizasyon döneminden de en etkin bir biçimde yararlanarak sürdürülmesi için bir özel fırsattan öte bir şey değildir. (TKİP bu devrimci marksist yaklaşımı her seçim döneminde özellikle öne çıkarmakta, altını çizmekte ve tasfiyeci oportünizmin ideolojik teşhiri eşliğinde kararlılıkla savunmakta ve son derece sınırlı olanaklarını en etkin bir biçimde kullanarak pratikte uygulamaktadır). Her seçim döneminde tüm tartışmayı ve pazarlıkları parlamentoya nasıl ve kaç kişi sokarız eksenine kilitleyen tasfiyeci oportünizmin görmezlikten geldiği, onların kuyruğunda politika yapmayı çizgi haline getiren ve giderek onlara daha çok benzeyen sözde devrimcilerin anlamadığı ya da anlamazlıktan geldiği de budur. Bu devrimci amaç bir an ve bir nebze olsun hiçbir koltuk kaygısına feda edilmez, edilemez. Ancak bu devrimci çizgide ve amaç doğrultusunda sürdürülen çalışma

sonuçta kitlelerin oy desteği ile ortaya 'koltuk' imkanı çıkarırsa, bundan, yani parlamento kürsüsünden de yine tümüyle aynı devrimci amaçlar doğrultusunda, yani "*proletaryanın siyasal dünya görüşünün ilkelerini ve temel isteklerini savunmak için*", yararlanma yoluna gidilir. Bunun ötesindeki her türlü düşünce, kaygı, hesap ve pratik, en kaba ve iflah olmaz bir oportünizmin bir ifadesidir ve burjuva parlamantoculuğunun şu veya bu biçiminin bir yansımasından başka bir şey değildir.

Fakat dönüp 3 Kasım 2002 seçimleri ve bugünkü seçimler üzerinden sol alternatif adı altında toplaşan tasfiyeci gruplar yığına bakınız, bu devrimci amacın zerresini göremezsiniz. Onlarda tüm hesap ve kaygılar koltuk hesabına, ne edip edip parlamentoya girmeye dayalıdır. Pazarlıklar buna göre yapılır, ittifaklar buna göre kurulur ya da son anda bu nedenle bozulur.

Pazarlıklarını buna göre yapanlar, bu kaygı ve hesabı seçim politikasının eksenine oturtanlar, doğal olarak, "*proletaryanın siyasal dünya görüşünün ilkelerini ve temel isteklerini savunmak*", seçimleri vesile ederek devrimci programın temel esaslarını ve stratejik amaçlarını içeren bir platform ortaya koymak türünden, koltuk hesabına dayalı birlik için yalnızca sıkıntı konusu olacak sorunları bir yana bırakırlar. Böyleleri için "*IMF ve patronlara karşı emekçinin yanında yer almaya*" maddesiyle başlayıp "*Çevresel yıkıma karşı durmaya*" maddesiyle biten bulanık, muğlak, hiçbir açık devrimci tanım ve anlam içermeyen, sıradan bir sosyal-demokratın altına rahatlıkla imzasını atabileceği 9-10 maddelik bir sosyal-demokrat "platform" koyup isteyenin istediği gibi yorumlasına bırakmak fazlasıyla yeterlidir. Böyleleri için önemli olan, seçimlerde koltuk elde etmeyi kolaylaştıracak tarzda en çok sayıda parti, grup, çevre ve kişiyi uzlaştırabilmektir. Bu ise, olanaklıysa ortaya hiçbir platform koymamayı, ama eğer bu kadarı çok biçimsiz kaçıyor ve ortaya konulan sözde "sol alternatifi" gülünç duruma düşürüyorsa, bu durumda temel sorunları, örneğin devleti, devrimi, iktidarı, kapitalist mülkiyeti, her biçimiyle emperyalist egemenliği,

hele hele de sosyalizmi, bir yana bırakarak, daha tali bazı siyasal-sosyal sorunlar üzerinden ve her isteyenin istediği yere çekebileceği muğlaklıkta bir “birleştirici” platformla yetinmeyi gerektirir. Nitekim halihazırda yapılmakta olana da budur. (Bağımsız adaylar blokunun akıl hocaları ve hararetli savunucuları, ki bunlardan bir kısmı Soros vakıflarıyla da bağlantılı sıradan burjuva liberalerinden öte bir şey değildir, tüm açıklığı ile platforma ilişkin sorunlara fazla takılmamak gerektiğini, zira bunun ayrılıktan başka bir sonuç yaratmayacağını söylemektedirler.)

Peki bütün bunlar ne için? Elbette parlamentoya bir sol grup sokabilmeyi güvenceye alabilmek için! İyi ama marksist ilkelere ve devrim davasına bağlı her gerçek devrimcinin anında parlamenter avanaklık olarak teşhis edip mahkum edeceği görüş, tutum ve kaygı bundan başka nedir ki? Bunu EMEP payına, ÖDP payına, SDP payına, siyasal yaşamda bir sıfır olan bazı ne olduğu belirsiz şekilsiz çevreler payına, yani 12 Eylül’ün geride bıraktığı tasfiyeci liberal tortu payına anlamak mümkün. Peki kendilerine hala da devrimci diyenler, herşeye rağmen şimdilik hala böyle de görülebilenler payına ne demeli? Seçimler ve burjuva temsili kurumlar karşısındaki konum ve tutumun kimin gerçekte ne olduğunun şaşmaz bir ölçütü olduğunu daha baştan önemle vurgulamış bulunuyoruz ve şimdilik bunu burada bir kez daha yinelemekle yetiniyoruz.

Solda parlamentarizmin öteki yüzü: İflah olmaz kuyrukçuluk

Bütün bunlarda kuşkusuz bir yenilik yok. 3 Kasım 2002 seçimlerinden, yani soldaki tasfiyeci yıkım ve sürüklenmenin bir kısım devrimci çevreyi de içine alarak parlamentarizme evrildiği andan itibaren durum bütünüyle budur ve dahası, her yeni seçim bir öncekinden daha geri bir noktaya sürüklenmek anlamına gelmektedir.

Fakat burada özellikle eklenmesi gereken bir başka temel önemde nokta var. Bu üç dönemin tüm bu tasfiyeci sol gruplar yığımı payına ortak keseni, düzen içi bir çizgiye kaydığını yüreklilikle ortaya koyan ve düzenle barışıp bütünleşmeyi temel kaygı haline getirmiş bulunan Kürt hareketinin kuyruğunda sürüklenmektir. Hatırlanacağı gibi, 3 Kasım 2003 seçimlerindeki “Emek, Barış ve Demokrasi Bloku”, gerçekte tümüyle Kürt hareketi ekseninde ve DEHAP çatısı altında bir araya gelmekti. 28 Mart’ta “yerel iktidarlaşma” hedefiyle Karayalçın liderliğinde kurulan “Demokratik Güçbirliği”, yine tümüyle liberal Kürt hareketinin bir politik tercihi idi ve solun kuyrukçu kesimi bu tercihe el mahkum boyun eğmişti. Şimdi “3. Cephe” diye sunulan “bağımsız adaylar bloku” da Kürt hareketinin önüne örülen utanç verici seçim barajlarını aşmak üzere zorunlu olarak gündeme getirdiği bağımsız adaylar politikasına bir uyum çabasından başka bir şey değildir. Ve çok geçmeden hep birlikte göreceğimiz gibi, Kürt hareketinin kendi başına hareket etmesi durumunda bu “3. Cephe” tümüyle boşlukta kalıp çökecek, daha seçimler bitmeden de unutulup gidecektir.

Dolayısıyla olup bitenler, büyük bir bölümüyle 12 Eylül yenilgisi ile başlayan sürecin tasfiyeci liberal bir ürünü olan bugünkü reformist sol grup ve çevreler yığınının bağımsız varlık iddialarını tümüyle yitirdiklerini göstermektedir. Onlar çoktandır burjuva politikasının yarattığı boşluklarda kendilerine yeni yaşam alanları aramakta ve bunu da parlamenter yaşama katılabilmekte görmektedirler. Düzen solunun sol söylemle biçimsel bağını kesebilecek denli gericileşmesi, onları bu konuda ayrıca cesaretlendirip heveslendirmektedir. Fakat bunu bile kendi bağımsız konumlarıyla yapabilecek bir güç ve iradede tümüyle yoksun olduklarını yılların olayları göstermektedir. Kürt hareketi neyi tercih ediyorsa onun ardından sürüklenmek tam da bundan dolayıdır. Ne de olsa “iyi bir planla” meclise “50’den fazla” sol parlamenter sokmak heves ve hayalleri de gerçekte tümüyle Kürt halkının oyları üzerinden yapılan hesaplara dayalıdır.

TKİP: Bağımsız devrimci sınıf çizgisi!..

Son iki seçimde olduğu gibi gündemdeki yeni seçimlerde de solda üç ana tutum var. Bunlardan ilki liberal solun parlamentarist hesaplara ve hayallere dayalı ilkesiz ve şekilsiz “bağımsız adaylar bloku”dur. İkincisi geleneksel devrimci-demokrat grupların pasif boykotçu tutumudur. Üçüncüsü ise TKİP’de temsil edilen, marksist ilkelere ve devrimci amaçlara dayalı bağımsız devrimci sınıf tutumudur. Geleneksel devrimci-demokrat grupların tutumu politikasızlık ve politik edilgenlikten öte bir anlam taşımadığı için gerçekte ortada yalnızca iki ana çizgi, birbirinden uçurumla ayrılan iki temel tutum vardır. Kürt hareketinin kuyruğundaki her türden tasfiyeci liberal sol grubta ifadesini bulan reformist-parlamentarist çizgi ve TKİP’de temsil edilen bağımsız devrimci sınıf çizgisi. Bu, bugün olduğu gibi 3 Kasım 2002 genel seçimleri ile 28 Mart 2004 yerel seçimlerinde de böyleydi

Partimiz her konuda olduğu gibi seçimlere ve burjuva temsili kurumlara yaklaşım konusunda da daha en baştan, ilk çıkışından itibaren geçmişin yanlış ve çarpık küçük-burjuva anlayışlarıyla hesaplaşan bir gelişme çizgisinin ürünü ve temsilcidir (Konu komünist hareketin 1987’deki çıkış belgelerinde bütün açıklığı ile yer almaktadır). Bu konuda açık ve berrak bir çizgisi ve bu çizginin bir dizi seçimde hayata geçirilmesinin sağladığı önemli bir pratik deneyimi vardır. Gündemdeki seçimlere de bu çizgi temelinde ve bu deneyimlerin ışığında katılmaktadır. Seçimleri işçilerin ve emekçilerin devrimci bilincini geliştirmenin, devrimci görüş, amaç ve şiarları kitleler içinde yaymanın özel bir fırsatı olarak kullanmada şimdi her zamankinden daha güçlü ve daha iddialıdır.

Burada devrimci Marksizme dayanılarak yeniden özetlenen ilke ve yaklaşımlar, partimiz için sindirilmiş bir bakışın ve oturmuş bir kimliğin ifadesidirler ve geçmiş seçim dönemlerinde de aynı açıklıkla formüle edilmişlerdir. Bu nedenle onların özlü bir

yeniden sunumu için bu geçmiş değerlendirmelerden bazı pasajları buraya alıyoruz. Bu, partimiz payına gündemdeki seçimlerde izlenecek çizginin genel esaslarının toplu bir yeniden sunuluşu olarak da ele alınmalıdır:

“Komünistler seçimlere, yığınlardan oy desteği talep etmek için değil, fakat düzenin ve onun sözde temsili kurumlarının bu vesileyle etkili bir teşhirini yapmak, yığınlar arasında temel ve taktik devrimci şiarlarını yaymak, seçim ortamını mücadelenin, devrimin ve sosyalizmin etkili bir propagandası için kullanmak üzere katılıyorlar. Bunun toplum genelinde ne kadar güçlü ve etkili yapılabildiği, yapılabileceği değildir sorun. Sorun, bugünkü güç ve olanakları sonuna kadar kullanarak bu tür bir faaliyeti yürütebilmektir. Bu faaliyet içinde bağımsız kimliğini ve etkinliğini geliştirebilmektir. Bu ilkesel tutuma özen gösterilerek yürütülecek bir faaliyetten güçlenerek çıkabilmek ve bu güçle yarımın yeni görevlerine daha etkili sarılabilmektir.”

“Bu çalışmayı yürütürken, devrimci mücadele platformunda duran, reformist hayalleri değil devrimci şiarları yayan, düzene ve devlete cepheden vuran her kişi, akım ve örgütle fiili bir dayanışma içinde olacağız. (...) Düzen partilerini ve sahte sol alternatifleri teşhir ederken, devrimin ve sosyalizmin platformuna dayalı bir çalışma yürüten bağımsız devrimci adayları destekleyeceğiz. (*Seçimler ve Sol Hareket, Ekim, Sayı: 134, 1 Aralık '95*)

“Komünistler seçimlere katılmayı ve burjuva parlamentosundan devrimci amaçlar için yararlanmayı ilke olarak reddetmezler. Fakat bunu yaparken, bizzat bu çaba içinde parlamentarizmi en etkin biçimde teşhir ederler ve bu konuda kitlelerde en ufak bir yanılsamaya mahal vermemeye özel bir dikkat gösterirler. Seçimler süreci ve olanaklı olduğu ölçüde parlamento kürsüsü, onlar için, temel yapısı ve kurumlarıyla burjuva düzeni, bu arada bizzat burjuva parlamentosunun içyüzünü ve temel işlevini teşhir etmenin; devrimci ilke ve amaçları propaganda etmenin, kitlelere gerçek kurtuluş yolunu göstermenin bir aracından

ve fırsatından başka bir şey değildir.

“Seçimler dönemi burjuva düzen partileri için, hoşnutsuzluğu büyümüş ve sorunlarına çözüm arayışları peşindeki kitleleri sahte vaatler ve çözümlerle aldatmanın, onları kendi bağımsız güçleriyle siyasi yaşama katılmaktan alıkoymanın, parlamento dışı sınıf mücadelesinin önünü kesmenin bir olanağıdır. Tersinden devrimci sınıf partisi içinse, parlamenter hayalleri darbeleyerek devrimci sınıf bilincini ve mücadelesini geliştirmenin temel önemde bir fırsattır. Bu çerçevede komünistler için seçim çalışmaları tümüyle devrimci sınıf mücadelesine ilişkin genel hedef ve görevlere tabidir; onlar seçim atmosferinden, kitleleri devrimci hedeflere kazanmanın, onların birliğini, örgütlenmesini ve mücadelesini bu doğrultuda geliştirmenin bir olanağı olarak yararlanmaya bakarlar. Bu çerçevede onlar kitlelerin karşısına düzenin yasallık cenderesine ve seçimlere uyarlanmış güdük seçim platformları ve bildirgeleriyle değil, kendi bağımsız devrimci sınıf programlarıyla, bunun döneme uyarlanmış ve güncel devrimci görevlere bağlanmış popüler açıklamalarıyla çıkarlar.

“Bu genel çerçeve, partimizin gündemdeki seçimlerde izleyeceği somut çizgiye de açıklık kazandırmaktadır. Partimiz seçimlere kendi bağımsız devrimci sınıf platformuyla katılacaktır. Seçim atmosferinden devrimci ilke ve amaçlarını yaymak, kitleleri parlamenter yanlısımlara karşı uyarıp devrimci sınıf mücadelesi çizgisine çekmek için en iyi biçimde yararlanmaya bakacaktır.

“Mevcut koşullarda, bağımsız devrimci sınıf adaylarıyla işçilerin ve emekçi kitlelerin karşısına çıkmak, bunu bağımsız devrimci sınıf tutumunu vurgulamanın ve etkin bir seçim kampanyası yürütmenin bir olanağı olarak kullanmak, partinin seçimlerde izleyeceği davranış çizgisinin somutlanmış biçimidir. Bu kampanyanın amacı hiç de oy toplamak değil, fakat devrimci propaganda ve ajitasyonu normal dönemlerle kıyaslanamaz ölçüde güçlendirmek, kitleleri devrimci açıdan aydınlatmak, parti prog-

ramını tanıtmak, onun döneme uyarlanmış stratejik ve taktik sistem ve şiarlarını kitleler içinde yaymaktır. Seçim çalışmasında başarının ölçüsü de bu olacaktır.

“Devrimci propaganda ve ajitasyonu normal dönemlerle kıyaslanamaz ölçüde güçlendirmek demek, normal dönemlerle kıyaslanamaz bir çalışma seferberliği içine girmek, buna uygun bir planlama ve organizasyonu gerçekleştirmek demektir. Burjuva düzen partilerinin siyasette rant kapılarını aralamak için, reformist sol partilerin burjuva siyasal sahnede kendilerine yer açmak için harcadıkları enerjiyi, devrimci sınıf partisi militanları işçi sınıfının bağımsız hareketini geliştirmek ve devrim davasını büyütmek için harcayacaklardır. Bu ise onlarla kıyas kabul etmez bir şevk, enerji ve yoğunlukla çalışmayı gerektirir. (...)

“Seçim dönemi parti örgütleri ve militanlarının bunun gerektirdiği bir bilinç, enerji ve inisiyatifle hareket etmelerini gerektirmektedir. Siyasal yaşamın yoğunlaştığı ve işçiler ile emekçilerin siyasal ilgisinin normal dönemlere göre belirgin biçimde arttığı seçim atmosferi, parti örgütleri ve militanları için gerçek bir devrimci seferberlik dönemi olabilmelidir. (*Seçimler ve Devrimci Sınıf Çizgisi, Ekim, Sayı: 229, Eylül 2002, Başyazı*)

“Komünistler seçimlere katılmayı ve burjuva parlamentosundan olduğu gibi yerel yönetimlerden de devrimci amaçlar için yararlanmayı ilke olarak reddetmezler. Fakat bunu yaparken, yerel yönetimlerin gücü, işlevi ve sorunlara çözüm olanakları konusunda herhangi bir yanılısama yaratmamaya özel bir dikkat gösterirler. Dahası bu konudaki burjuva ve reformist aldatmacaların içyüzünü kitleler önünde teşhir etmeyi temel önemde bir görev sayarlar.

(...)

“Partimiz kendi bağımsız faaliyetini esas almak ve bugünden bunun örgütlenmesine girişmekle birlikte, olanaklı olan her durumda, öteki devrimci güçlerle işbirliği için de çaba harcayacak, bu konuda sorumluluklarına uygun davranacaktır. Her renkten

burjuva ve küçük-burjuva reformist parti, grup ve çevrelerin emekçilerin karşısına “sol alternatif” iddiasıyla çıktığı bir seçim döneminde, bu yönlü bir çaba özellikle bir ihtiyaçtır. Reformist aldatmaca karşısında devrim ve sosyalizm alternatifini öne çıkaran, kitlelere inanç ve kararlılıkla devrimci çözüm ve mücadele yolunu gösteren, bunu devrimci sınıf mücadelesinin geliştirilmesi somut hedefine bağlayan bir çabaya omuz vermek tüm gerçek devrimcilerin görevidir.” *(Yeni Bir Yılı Başında Dünya, Ortadoğu ve Türkiye, Ekim, Sayı: 233, Ocak 2004, Başyazı)*

(Ekim, Sayı: 247, Haziran 2007, Başyazı)

Ek Metin:

BDSP'nin Seçim Bildirgesi:

*Ne secim, ne meclis, ne Amerikancı-İMF'ci
kokusmuş düzen partileri!..*

*Cözüm iscilerin ve emekçilerin devrimci
mücadelesinde!..*

**Çözüm devrimde,
kurtuluş sosyalizmde!**

Gündemde yeni bir erken genel seçim var. Kimin yöneteceğine güya halkın karar vereceği bu orta oyununa egemenler “demokrasi” diyorlar. Oysa beş yıla yakın bir süredir işbirlikçi sermaye sınıfının ve İMF'nin bir dediğini iki etmeyen, böylece emekçilere kan kusturan bugünkü hükümet ve parlamento gidecek, yerine emekçi düşmanı saldırılara kalınan yerden devam edecek bir yenisi gelecek. Hepsi bu!

Bu demokrasi değil, fakat rezilce bir aldatmacadır.

Onyıllardır bu ülkeyi hep onlar, asalak sermaye sınıfının temsilcileri yönetti. Sağıyla, sözde soluyla, faşist milliyetçisi, islamcısı ve liberaliyle, sermaye düzeninin tüm partileri, sırayla hükümetler kurdular. Peki bugüne kadar hangi sorunumuzu çözdüler? Emegiyle geçinenler açlıktan, işsizlikten ve sefaletten mi kurtuldu? Temel demokratik hak ve özgürlüklerimiz mi tanındı? Ülkemiz üzerindeki utanç verici emperyalist kölelik mi son buldu? İktisadi krizlerler, yolsuzluk ve hırsızlık, çürüme ve yozlaşma mı bitti? Bu düzen, bu düzenin kokuşmuş partileri, emekçilere bugüne kadar ne verdiler? Bundan sonra ne verebilirler?

“Seçim”, “demokrasi”, “hür parlamenter rejim” maskeleri altında oynanan bütün bu oyunlar, sömürü çarkını döndürmek, kokuşmuş düzeni ayakta tutmak içindir. Bu düzende hak ve hukuk da, özgürlük ve demokrasi de, yalnızca bir avuç asalak sömürücü içindir. Herşey onların servetine servet katıp sefahat içinde yaşamasına göre düzenlenmiştir. Bu sömürü düzeninde biz işçilere ve emekçilere tanınan biricik özgürlük, köle gibi çalışıp sefalet içinde sürünme “özgürlüğü”dür.

Yoksulluğumuzu katmerleştiriyorlar!

Tüm yaşadıklarımızın baş sorumlusu, emperyalizme göbekten bağlı işbirlikçi büyük burjuvazidir, onun kokuşmuş kapitalist düzenidir. Devletiyle, hükümetiyle, parlamentosuyla, partileriyle onun adına ülkeyi yönetenlerdir. Amerikancı sermaye iktidarının yarattığı tablo ortadadır. Sefaletimizin vardığı boyutlar ortadadır.

Son hükümet döneminde cumhuriyet döneminin en büyük borç ödemleri yapılmıştır. Fakat buna rağmen toplam dış borç yükü bugün itibariyle 210 milyar doların üstüne çıkmıştır. Ödendikçe büyüyen bu dış borç tablosu bile kendi başına Türkiye'nin kapitalist ekonomisinin iflasını gösterir. Doğrudan ve dolaylı vergi soygunuyla emekçiden alınanlar, borç faizi olarak düzenli biçimde yerli ve yabancı sermayeye aktarılıyor.

Ülkede servet-sefalet uçurum büyüdükçe büyüyor. Bir yandan yeni dolar milyarderleri, öte yandan milyonların yoksuluğu ve sefaleti!.. Türkiye'nin bugünkü sosyal gerçeği işte budur. Resmi rakamlara göre bile milyonlarca insanımız açlık, 20 milyon insanımız yoksulluk sınırında yaşıyor. Çalışan her iki kişiden biri sosyal güvenceden tümüyle yoksundur. İşsizlik had safhadadır. Ve bu, işi olan insanımızı da açlık sınırında ve kölece koşullarda çalıştırmak için kullanılmaktadır. Eğitim, sağlık gibi temel haklar sistemli biçimde gaspediliyor. İşçilerin ve memurların gerçek ücret ve maaşları sürekli biçimde düşürülüyor. İMF politikalarıyla ülke

tarımı çökertilmiş, emekçi köylülük yıkıma sürüklenmiş durumda.

Eğitimden, sağlıktan, tarımdan, altyapı hizmetlerinden, ücretlerden kısıtıkça kısıtılar. Bizden kısıtıklarıyla borç faizi ödediler, batan banka ve şirketleri kurtardılar. Biz yoksullaştıkça sermaye palazlandı. Biz ürettikçe tufeyli takımının kasaları doldu. Biz sefalet içinde acı çekerken, onlar büyüyen servetler üzerinden sefa sürdürdüler.

Bu düzenin çarkı işte böyle dönüyor, bu düzende işler işte böyle yürüyor...

Tüm düzen partilerinin programları bir ve aynıdır!

Emperyalizme göbekten bağlı asalak sermaye sınıfı, bu düzenin gerçek efendisidir. Tüm devlet iktidarı onun tekelinde ve hizmetindedir. Yönetime yön veren halkın iradesi, istek ve ihtiyaçları değil, fakat yerli ve yabancı sermayedarların çıkar ve istekleridir. Seçim oyunu sonunda kim seçilirse seçilsin, onların programı uygulanacak, bunu hepimiz biliyoruz. Bu düzen altında bugüne kadar işler böyle yürüdü, bu düzen ayakta kaldıkça da böyle yürüyecek...

Burjuva siyaseti, hizmetinde olduğu asalak sermaye sınıfı gibi, yozlaşmış ve çürümüş çıkar çetelerinin rant kapısına dönüşmüştür. Bu hırsız ve düzenbazların ne dediklerine değil, ne yaptıklarına bakın! Hepsi Amerikancı, hepsi İMF'ci, hepsi özelleştirinecedir. Hepsi işbirlikçi burjuvazinin ve emperyalistlerin hizmetindedir. Hepsi emeğin düşmanı, hepsi sermaye uşağıdır.

Onların programları bir ve aynıdır. Bu, işbirlikçi sermayenin ve emperyalist efendilerinin baskı, sömürü ve yağma programıdır. Demokrasi adı altında sahnelenen seçim oyunuyla amaçlanan, bu çıkar çetelerinden birinin ya da birkaçının başa geçerek, "millet iradesi" yaftası altında, bu sömürü ve yağma düzenini bir dönem daha sürdürmesidir.

Çözüm devrimde, kurtuluş sosyalizmde!

Bugüne kadar seçim oyununda kim kazanırsa kazansın, kaybeden hep biz işçi ve emekçiler olduk. Oysa onların sömürü ve zulüm üzerine kurdukları bu düzene hiç de mecbur ve mahkum değiliz. Bizim kendi devrimci alternatifimiz, buna dayalı devrimci çıkış yolumuz var.

Yapmamız gereken, kendi kaderimizi ellerimize almaktır. Mücadele yolunu tutarak sömürücü haramilerin düzenine başkaldırmaktır. Özgürlük ve bağımsızlık için, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya için kavgaya atılmaktır. Bu çürümüş sömürü düzenini yıkıp, yerine işçi ve emekçilerin gerçek anlamda söz, karar ve yetki sahibi olduğu yeni bir düzeni, sosyalizmi kurmaktır.

Bunun için, mevcut düzeni tüm kurumlarıyla reddetmeli, işçilerin ve emekçilerin her düzeydeki iktidarını temsil edecek sosyalist bir işçi-emekçi cumhuriyeti için savaşmalıyız! Bunun için, emperyalistlerin ve büyük burjuvazinin elindeki bütün bir kapitalist mülkiyete el konulması, bu sömürücü asalaklara ait tüm zenginliklerin halka malledilmesi ve tüm toplumun hizmetinde kullanılması için mücadele etmeliyiz.

Bu bizim için tek gerçek seçenek, biricik gerçek kurtuluş yolu ve çaresidir.

Amerikancı düzen partilerinden hesap soralım!

Bu amaçla, işçi ve emekçilerin bağımsız devrimci sosyalist adayları; “Kokuşmuş düzen partilerine oy verme, hesap sor!”, “Çözüm ne seçimde ne mecliste, çözüm işçi ve emekçilerin devrimci sınıf mücadelesinde! Çözüm devrimde, kurtuluş sosyalizmde!” şiarlarıyla seçimlere katılıyorlar.

Onlar oy avcılığı için değil, fakat yalnızca bu düzenin içyüzünü sergilemek ve gerçek çözüm yolunu göstermek için seçimlere katılıyorlar. Sınıfın bağımsız devrimci adayları sınıfın devrimci pro-

gramını savunuyorlar; sınıfın, emekçilerin ve tüm ezilenlerin taleplerini haykırıyorlar. Bizi bağımsız devrimci sınıf örgütlülüğü ve militan mücadele yoluyla bu kokuşmuş düzeni yıkmaya, yerine eşitliğe ve gerçek özgürlüğe dayalı bir toplum kurmaya çağırıyorlar.

Kahrolsun kokuşmuş sermaye diktatörlüğü!

Yaşasın sosyalist işçi-emekçi cumhuriyeti!

Bu düzenin ipleri emperyalist efendilerin ellerindedir!..

Gerçek bağımsızlık için emperyalist kölelik zincirlerini kırmalıyız!

Türkiye yarım asırdan fazladır Ankara'dan değil, fakat emperyalist merkezlerden yönetiliyor. Ülkemizde iktidarın ipleri emperyalistlerin ellerindedir. Sermaye devleti tüm temel kurumlarıyla emperyalist merkezlerin denetimi altındadır. Bu ülkenin ekonomisine ve maliyesine İMF ve Dünya Bankası, siyasetine ABD ve AB, ordusuna Pentagon ve NATO yön vermektedir. Medyası onların denetiminde, kültürü onların egemenliği altındadır. MİT'i, kontr-gerillayı, sendika ağalarını, dış politika ve ekonomi uzmanlarını, parti liderlerini onlar eğitmekte, hazırlamakta, açık ya da dolaylı yönlendirmelerle başa getirmektedirler. Bütün düzen partilerinin kâbesi emperyalist güç odaklarıdır; çünkü emperyalistlerin onayından geçmeyenler, desteğini alamayanlar bu ülkede hükümet olamaz. Hükümet programları her zaman emperyalist güç odaklarının istek, dayatma ve beklentileri gözetilerek hazırlanır. İşçinin asgari ücretini, memur maaşını, buğday fiyatını, haraç mezat satılacak KİT'leri onlar tespit eder.

Ülkemiz emperyalizmin bölgesel bir savaş üssü durumundadır. Türkiye'nin dört bir yanı ABD ve NATO'ya ait askeri üs ve tesislerle donatılmıştır. ABD'li haydutlar uzun yıllar boyunca topraklarımızdan kaldırdıkları uçaklarla bölge halklarının tepesine günü birlik

bomba yağdırmışlardır.

Emperyalist siyasal köleliğin temeli emperyalist ekonomik ve mali köleliktir. İkincisini kırmadan birincisini gerçek anlamda kırmak olanağı yoktur. Bu köleliğin sınıfsal dayanağı işbirlikçi burjuvazidir, onun şu ya da bu görünüm altındaki iktidarındır. Emperyalizme göbekten bağlı işbirlikçi sermaye sınıfı ve onunun iktidarı varoldukça ülkemizin bağımsızlığı ve egemenliği, bölge ve dünya halkları ile barış, eşitlik ve kardeşlik temeline dayalı ilişkiler hayaldir. Onların iktidarı bölgede ve dünyada halklar arasında kalıcı barışın önündeki temel engeldir.

Dolayısıyla, sermaye iktidarını ve gerisindeki emperyalizmi hedef almayan hiçbir mücadele, parti ve program bağımsızlıkçı olamaz. Gerçek bağımsızlık ve egemenlik, ancak sermaye iktidarına son vermekle mümkündür. Emperyalist kölelik ancak toplumsal bir devrimle altedilebilir.

Bu topraklarda bağımsızlık bayrağı işçi sınıfının ellerindedir. İMF'nin yıkım, ABD'li haydutların savaş programına karşı tek gerçek alternatif, sınıfın devrimci partisinin sosyalizm programıdır.

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu; gerçek bağımsızlık ve egemenlik yolunda ilerleme hedefine sıkı sıkıya bağlı olarak, tüm işçi ve emekçileri aşağıdaki acil talepler için derhal mücadeleye çağırır:

√ *Dış ve iç borç ödemeleri durdurulsun! Tüm borçlar geçersiz sayılsın!*

√ *İMF, DB, DTÖ vb. emperyalist kuruluşlarla kölece ilişkilere son!*

√ *Emperyalistlerle açık-gizli tüm kölelik anlaşmaları iptal edilsin!*

√ *Tüm NATO ve ABD üsleri kapatılsın!*

√ *NATO, AB, AGİT vb. emperyalist kuruluşlarla tüm ilişkilere son!*

√ *Emperyalist savaşa ve saldırganlığa hayır!*

Kahrolsun emperyalizm!

Yaşasın bağımsız sosyalist Türkiye!

Hak ve özgürlüklerimiz için dişe diş mücadele!

Onyıldır bu ülkede vahşi sömürü koşullarına azgın bir devlet terörü eşlik ediyor. Ordusuyla, polisiyle, kontr-gerillasıyla, eli kanlı sivil faşist tetikçileriyle bu ülkede hep devlet terörü egemendir. Her zaman baskı ve zorbalık iktidardadır. Sermaye devleti hak ve özgürlük isteyenlerin karşısına işkence ve katliamlarla çıkıyor.

Bu ülkede devrimci toplumsal muhalefet, işçi hareketi ve halkların özgürlük ve eşitlik talepleri hep baskı, zorbalık ve yasaklarla bastırılmaya çalışıldı. 12 Mart ve 12 Eylül askeri faşist darbeleri bunun için yapıldı. Bugünkü devasa baskı ve terör aygıtı bunun için yaratıldı. Başta 12 Eylül anayasası olmak üzere sayısız faşist yasal düzenleme bunun için yapıldı. Sistemik işkence, sayısı binleri aşan yargısız infazlar ve gözaltında kaybettirmeler, zindan katliamları, F tipi hücreler, hepsi bu aynı amaca yönelikti. Sağıyla soluyla hükümet olan tüm düzen partileri, sermayenin terör cumhuriyetinin bu kanlı programını uyguladılar. Onların utanmadan adına “demokrasi” dedikleri, gerçekte bu kanlı tarihsel suç tablosudur.

Onların sözde demokrasisi derin sınıfsal eşitsizlikler ve zorbalık üzerine kuruludur. Onların demokrasisi azgın sömürüye ve soyguna, işsizliğe ve yoksulluğa katlanıp kölece boyun eğmemizdir. Bir tarafta açlık sınırında işsiz, eğitimsiz ve geleceksiz bırakılan milyonlar, diğer tarafta herşeye el koyan bir avuç sömürücü! İşte onların demokrasisi budur!..

Sermaye iktidarı bu kanlı tablonun üstünü bir süreliğine AB'ye uyum yasalarıyla örtmeye çalıştı. İğreti rötüslara dayalı bazı yasal düzenlemeleri demokratik hak ve özgürlüklerin tanınması olarak yutturmak istedi. Ama bütün bu aldaticı AB makyajı sermaye düzeni gerçeğine birkaç yıl bile dayanamadı. Ardı arkası ke-

silmeyen yeni yasal düzenlemelerle durum eskisinden beter hale getirildi. Baskı, terör ve yasaklar düzeni yeniden tahkim edildi. AB'yle birlikte ülkeye demokrasi gelecek masalları ise artık dillerden bile düşmüş durumda.

İşbirlikçi burjuvaziden ve emperyalist efendilerinden hak ve özgürlük bahşetmelerini beklemek bile bile kendini aldatmaktır. Zira onlar sorunun çözümü olmak bir yana bizzat kaynağıdır. Tüm bu baskı, terör ve yasaklar sistemi tam da onların sömürü ve talan düzeni sorunsuzca ve engelsizce işleyebilsin dindedir.

Çözüm, temel hak ve özgürlüklerimizi devrimci sınıf mücadelesinin gücüyle söke söke almaktır. Grevlerimiz yasaklanıyorsa yasakları hiçe sayarak direnmektir. Gösterilerimiz yasaklanıyorsa alanları yasaklara rağmen fethetmektir (son 1 Mayıs'ta Taksim'e çıkılarak yapıldığı gibi). Süreklileşen baskı, terör, işkence ve katliamlara karşı harekete geçmek, hesap sormaktır. Gasp edilmek istenen haklarımızı diş diş bir mücadeleyle savunmasını bilmektir. Çözüm direnmektir, çözüm hak ve özgürlükler için yığıtçe savaşılmaktır!..

Demokratik hak ve özgürlüklerimizi ancak sermaye iktidarına karşı savaşarak kazanabiliriz. Bu mücadelenin kararlı ve tutarlı öncüleri işçi sınıfı devrimcileridir. Onlar, çözüm sömürücülerin iktidarına karşı işçi sınıfının devrimci iktidarını diyorlar. Emekçileri sınıfın komünist işçi partisi önderliğinde hak ve özgürlükler mücadelesini yükseltmeye, bu mücadeleyi bugünkü baskı ve sömürü düzenini tarihe gömme mücadelesiyle birleştirmeye çağırıyorlar.

Gerçek demokrasi mücadelesinin bir devrim ve iktidar mücadelesi olduğunun bilincinde olan **Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu**; işçileri ve emekçileri, aşağıdaki acil demokratik hak ve özgürlükler uğruna mücadeleyi yükseltmeye çağırır:

√ *Sınırsız söz, basın, örgütlenme ve gösteri özgürlüğü!*

√ *Tüm çalışanlara grevli ve toplu sözleşmeli sendika hakkı!*

√ *MGK, Kriz Yönetim Merkezi, DGM'ler ve askeri yargı fes-*

hedilsin!

√ **Tüm faşist-militarist kurumlar dağıtılsın!**

√ **Sıkıyönetim, Olağanüstü Hal, Anti-terör ve İller İdaresi vb. tüm faşist yasalar iptal edilsin!**

√ **Katliamcılar, işkenceciler ve hırsızlar halka açık mahkemelerde yargılsın!**

√ **F Tipi Hücreler yıkılsın, tutsaklara özgürlük!**

√ **Kürt halkına özgürlük!**

Ulusal baskıya, eşitsizliğe ve inkarcılığa son!

Özgürlük, eşitlik, gönüllü birlik!

Bu düzen ulusal baskı ve eşitsizlikler üzerine kuruludur. Sermaye iktidarı altında bu topraklar adeta bir halklar hapishanesine dönüşmüştür. Kürdüyle, Lazıyla, Ermenisiyle, Rumuyla, Çerkeziyle, Arabıyla, Gürcüsüyle, Romanıyla bu toprakların zenginliğini oluşturan çeşitli halkların ulusal kimlikleri, dilleri ve kültürel değerleri yok sayılmıştır. Irkçılık, inkarcılık, halklara düşmanlık ve şovenizm, sermaye düzeninin ve devletin harcı olmuş, halklar insanlık dışı baskı ve zorbalıklara maruz kalmıştır. Kardeş Kürt halkının ulusal özgürlük ve eşitlik istemi her seferinde kanlı katliamlarla bastırılmıştır.

Sermaye iktidarı altında bu topraklarda halkların eşit ve gönüllü birliği sağlanamaz. Bu düzenin bütün partileri halklar karşısında zorbalığı, inkarcılığı, şovenizmi savunmaktadır. Sermaye iktidarı altında bu ülke halklar hapishanesi olmaya devam edecek, inkarcılık ve asimilasyon, ulusal baskı ve zulüm sürecektir.

Bundan kurtulmanın yolu, tüm milliyetlerden emekçilerin işçi sınıfının devrimci bayrağı altında birleşmesinden geçmektedir. Bu topraklarda halkların gerçek özgürlüğe ve tam eşitliğe dayalı gönüllü birliği ancak bu bayrak altında savaşılarak kazanılabilir. Halkların devrimci birliği, sermaye iktidarı ve emperyalistler ye-

nilgiye uğratılarak elde edilebilir.

√ *Her türlü ulusal baskı, eşitsizlik ve ayrıcalığa son!*

√ *Kürt ulusuna kendi kaderini tayin hakkı!*

√ *Tüm dillerin tam hak eşitliği! Anadilinde eğitim hakkı!*

√ *Tüm azınlık milliyetlere kendi dillerini ve kültürlerini kullanma, koruma ve geliştirme hak ve olanağı.*

Özgürlük ve eşitlik sosyalizmle gelecek!

Sömürü düzeninde gençliğin geleceği yoktur!

Gençlik gelecek gelecek sosyalizmdir!..

Sermaye iktidarı emeğe olduğu kadar gençliğe de düşmandır. Gençliği çok yönlü bir baskı ve kuşatma altında tutmaktadır. Çünkü sömürücü asalaklar, gençliğin dinamizminden öcü gibi korkmaktadırlar. Çünkü sermaye iktidarı, gençliğin enerjisi, dinamizmi ve yaratıcılığıyla toplumsal yaşama katılmasından, böylece devrimcileşmesinden korkmaktadır. Çünkü bu düzenin, gençliğin haklı ve meşru taleplerini karşılama olanağı yoktur.

Gençlik; herkese parasız, bilimsel demokratik, anadilde eğitim hakkı istiyor. Sermaye düzeni ise üniversiteleri emekçi çocuklarının yüzüne kapatıyor, eğitimi paralı hale getiriyor, gerici, şoven ve yoz bir eğitim dayatıyor.

Gençlik; herkese iş, herkese insanca yaşamaya yeterli ücret istiyor. Sermaye düzeni ise işsizlik ve sefalet ücreti, ağır çalışma koşulları sunuyor.

Gençlik; özgürlük, adalet, eşitlik, söz hakkı istiyor. Sermaye düzeni ise faşist terörle, baskılarla, işkence ve katliamlarla, disiplin cezalarıyla, YÖK'üyle, polisiye gençliğin karşısına dikiliyor.

Gençlik; cehaletten kurtulmak, aydınlanmak, her açıdan özgürleşmek istiyor. Sermaye düzeni ise gerici yoz burjuva kültürüyle gençliği uyuşturuyor; ona bencilliği, bunalımı, umutsuzluğu, düşkünleşmeyi, uyuşturucu bağımlılığını ve alkolizmi dayatıyor.

Gençlik; özgürlük, eşitlik, barış ve kardeşlik istiyor. Amerikancı sermaye iktidarı ise emperyalizmin sefil çıkarları için gençliği savaşa sürüyor.

Gençlik; sömürsüz bir dünya, özgür bir ülke, halkların barış içinde kardeşçe yaşadığı bir gelecek istiyor. Kapitalist düzen ise sömürü, savaş ve zorbalık üretmeye, böylece gençliğin geleceğini tümenden karartmaya devam ediyor.

Bu düzen gençliğe barış içinde bir dünya, insanca yaşanacak bir gelecek sunamaz.

Gençlik, haklı taleplerine ulaşmak için kaderini kendi ellerine almalı, karşısına engel olarak dikilen bu köhnemiş düzeni ortadan kaldırmak mücadelesine kendi cephesinden katılmalıdır.

Gençlik, emperyalist haydutlara ve sömürücü asalaklara karşı işçi sınıfının ve ezilen halkların safında yer almalı, onlarla birlikte savaşmalıdır.

Emekçi kadın bu düzende cifte baskı ve sömürü altında yaşıyor: eziliyor, horlanıyor. ikinci sınıf insan muamelesi görüyor...

Kadının kurtuluşu emeğin kurtuluşu mücadelesinden ayrılamaz!

Çalışma yaşamında kendilerine en az yer verilenler onlar... Daha düşük ücretlerle çalışmak zorunda bırakılanlar onlar... Tarlada, fabrikada, evde, işyerinde ter döküp de toplumsal yaşamın dışına itilenler onlar... Evin/ev işlerinin uysal kölesi yapılanlar onlar... Eğitim göremeyenler içinde çoğunluk, yönetim kademelerinde azınlık olanlar onlar... Kendini geliştirme, söz ve karar verme hakları ellerinden alınanlar onlar... Sefalet ücretleriyle ve sosyal güvenceden yoksun olarak yaşamak zorunda olmanın yükünü, sıkıntısını en çok çekenler onlar... Sokakta, işyerinde her türlü cinsel baskı ve şiddete, ayrımcılığa maruz kalanlar onlar... Gericilerin, din tacirlerinin kapatıp susturarak, burjuvazinin cinsel

obje olarak pazara sürerek aşağıladığı onlar... Bedenini bir mal gibi satmaya, fuhuş bataklığına çekilmeye zorlananlar onlar... Savaşın yıkımı ve faşizmin beyaz terörü karşısında insan olarak, an, eş ve kardeş olarak en büyük acıyı yaşayanlar onlar... İşgal ordularınca tecavüzlere uğrayanlar, cephe gerisinin yükünü çekenler onlar...

Onlar, ezilenler ordusunun yarısını oluşturan kadınlar... Çifte sömürünün ve köleliğin prangalarını yüzyıllardır boyunlarında taşıyanlar...

Düzen partilerine verilen her oy, kadınlar üzerindeki çifte köleliğinin perçinlenmesi demektir. Düzen partilerine verilen her oy, bu aşağılamanın sürmesi demektir.

Kadının özgürlüğü, toplumun özgürlüğü demektir. Kadının özgürlüğü, emeğin özgürlüğü demektir. Kadın ancak sınıfsız ve sömürsüz bir dünyada gerçekten özgür olabilir.

Emekçi kadınlar! Maruz kaldığınız çifte sömürü ve kölelik koşullarına ancak toplumsal bir devrim son verebilir. Sizleri düzen, düzen partileri, yasalar, vaadler değil, ancak böyle bir mücadele özgürleştirir.

Ya çifte köleliğin zincirini parçalamak için mücadelenin en ön saflarında yer alarak bir kişilik ve kimlik kazanmak, ya da her gün daha ağır bedeller ödeyerek hiçleşmek! Bizden sonraki nesillere ya özgürlüğün ateşini, ya da kölelik zincirlerimizi miras bırakmak!

Emekçi kadını bekleyen gerçek seçim işte budur.

√ *Toplumsal hayatın tüm alanlarında kadın-erkek eşitliği!*

√ *Kadınlar üzerindeki her türlü baskıya, eşitsizliğe ve cinsel ayrımcılığa son!*

√ *Eşit işe eşit ücret!*

Amerikancı-İMF'ci kokuşmuş düzen partilerine oy verme, hesap sor!

On milyonlarca işçiyi emekçiyi sefalete, açlığa, işsizliğe mahkum edenler, bizden oy istiyorlar!

Ülkeyi İMF direktifleriyle yönetip yoksulluğumuzu katmerleştirenler, ülke kaynaklarını emperyalistlere peşkeş çekenler, bu ülkeyi Amerika'nın çiftliğine dönüştürenler, bizden oy istiyorlar!

İşçi sınıfını ve emekçileri ağır sömürüye ve kölece çalışma koşullarına mahkum edenler, bizden oy istiyorlar!

Emperyalistler karşısında diz çöküp emekçiler ve kardeş halklar karşısında cellat kesilenler bizden oy istiyorlar!

Üç kuruş karşılığında gençlerimizin kanını emperyalizme pazarlayanlar, ABD uşaklığı yolunda kardeş halkların katledilmesine alet olanlar, bizden oy istiyorlar!

Demokratik hak ve özgürlüklerimize azgınca saldıranlar, insanca yaşam mücadelemizi coplarla, işkencelerle, tutuklamalarla bastırmaya çalışanlar bizden oy istiyorlar!

Ülkeyi hapishaneye ve hapishaneleri kan gölüne çevirenler, bizden oy istiyorlar!

Susurlukçuları, hortumcuları, resmi ve sivil çeteleri el birliğiyle aklayanlar, bizden oy istiyorlar!

Bu topraklarda yüzyıllardır kardeşçe birarada yaşayan halkların kimliğini ve meşru haklarını inkar edenler, kudurgan bir şovenizmin ve ırkçılığın bayraktarlığını yapanlar, bizden oy istiyorlar!

Halkı diri diri deprem enkazlarının altına gömenler, deprem yardımlarını sermayenin kasasına aktarıp halkı per perişan edenler, beklenen İstanbul depremi için ciddi hiçbir önlem almayanlar, bizden oy istiyorlar!

Üniversite kapılarını milyonlarca gencin yüzüne kapatanlar, sağlığı, eğitimi paralı hale getirenler, bizden oy istiyorlar!

Onlar, oy değil canımızı, kanımızı, alınterimizi istiyorlar!

Onlar, sömürü, zulüm ve talan düzeni sürsün istiyorlar!

Onlar, geleceğimizi daha da karartmak istiyorlar!

Düzen partilerine verilen her oy, İMF-TÜSİAD'ın sömürü ve yıkım, emperyalistlerin savaş programına verilmiş destek demektir.

Düzen partilerine verilen her oy, emperyalist bağımlılığın art-

ması, kardeş halkların katledilmesi demektir.

Sömürü düzenine, düzen partilerine verilecek oyumuz yok, sorulacak hesabımız var!

İşbirlikçi ve asalak sermaye sınıfının seçim oyununu bozalım!

Sınıfın, devrimin ve sosyalizmin bağımsız devrimci adaylarını destekleyelim!

Reformist solun yaydığı parlamenter hayalleri reddedelim!

Bu ülkede kullanabildiğimiz ne kadar hak varsa, tümü de onyılları bulan fiili mücadelelerle kazanılmıştır. Bir parça nefes almanın bile diş diş bir mücadeleyi gerektirdiği bu koşullarda parlamentoya girmeyi kendi başına amaç olarak koyanlar, seçimleri, parlamentoyu çözüm olarak sunanlar, yılmış yorulmuş devrim kaçkınlarıdır. Solu birleştirmek, Kürt ve Türk emekçilerinin birliğini sağlamak adına söylenenler, burjuva politikasının ucuz bir sol versiyonundan başkaca bir şey değildir.

Bu hesaplarla yüzünü düzene dönenler, kırıntılarla yetinmeyi bir program haline getirenler, sorunlarımıza çözüm olmak bir yana, önümüze yeni tuzaklar örmektedirler. Onları düzenle barışına ve bütünleşme platformudur. Kurdukları sözde birlikler ve “ortaklık”lar, devrimci ilke ve amaçların tümünden bir yana bırakılmasına dayalıdır. Bu, işçi ve emekçilerden umudunu kesip, burjuva kurumlar ve platformlar içinde çözüm arama tercihidir.

Sermayenin kanlı ve kirli işlerinin bir örtüsü olarak kullandığı seçim tuzağı ancak, devrimci bir iddia, program ve pratikle parçalanır. Ancak bu devrimci kaygıyla hareket edilirse, tüm çalışma buna tabi kılınırsa, seçimlerden devrimci amaçlar doğrultusunda yararlanılabilir.

BDSP’de temsil edilen komünistler, tam da bu kaygı ve iddi-

ayla seçimlere sınıfın bağımsız devrimci platformuyla katılıyorlar. Sermayenin programı karşısına sınıfın devrimci programı ve işçi sınıfının devrimci iktidar mücadelesiyle çıkıyorlar.

**Sınıfa karşı sınıf. düzene karşı devrim.
kapitalizme karşı sosyalizm!**

Geleceğimizi kendi ellerimize alalım!

Sorunlarımızı ne kokuşmuş düzen partileri, ne seçimler, ne hükümetler, ne parlamento çözebilir. Sorunlarımızı ancak kendi gücümüz ve mücadelemizle çözebiliriz, insanca yaşanılır bir geleceği ancak kendi ellerimizle kurabiliriz. Bunun için kenetlenip sömürücü asalakların saltanatına son vermekten başka bir seçeneğimiz yok.

Bizi bekleyen seçim apaçık ortadadır: Ya, sefalet içinde ve baskı altında diz çökerek, hergün daha ağır bedeller ödeyerek köle gibi yaşayacağız. Ya da artık yeter deyip ayağa kalkarak, özgürlüğümüz ve geleceğimiz için dövüşeceğiz!

Başkaca bir yol, başkaca bir seçim yoktur!..

İşçi sınıfının devrimci sosyalist adayları, gerçek çözümün yolunu göstermek, bu düzenin içyüzünü ve kirli oyunlarını teşhir etmek için seçimlere katılıyorlar. Sınıfın devrimci sosyalist adayları sömürü, soygun, talan düzenine karşı işçi sınıfının ve emekçilerin çıkarlarını temsil ediyor, onların taleplerini savunuyorlar. Sınıfın bağımsız devrimci sosyalist adayları, emekçileri sınıfın komünist partisi saflarında örgütlenmeye ve mücadele etmeye çağırıyorlar.

Bu çağrı, asalak sermaye sınıfına karşı kesintisiz bir örgütlü mücadele yürüten sınıf bilinçli işçilerin ve sınıf devrimcilerinin çağrısıdır.

Bu çağrı, temel hak ve özgürlüklerimizi kopararak alma, geleceği birlikte kurma çağrısıdır.

Bu çağrı, emperyalist haydutların haksız ve kirli savaşlarına

karşı emekçi halkların yanında ve işçi sınıfının saflarında mücadele etme çağrısıdır.

Bu çağrı, kapitalizmin yıkım ve savaş programına karşı işçi sınıfının devrimci programı ve kurtuluş bayrağı altında birleşme çağrısıdır.

Bu çağrı, kapitalizmin savaş ve yıkım düzenine karşı savaşız, sömürsüz bir dünya için, devrim ve sosyalizm için mücadele çağrısıdır.

Bu çağrı, ezilen ve sömürülen milyonlara aşağıdaki acil talepleri için ayağa kalkma ve devrimci şiarlar etrafında birleşme çağrısıdır.

√ *Herkese iş, tüm çalışanlara iş güvencesi!*

√ *7 saatlik işgünü, 35 saatlik çalışma haftası!*

√ *İnsanca yaşamaya yeterli, vergiden muaf asgari ücret!*

√ *Tüm çalışanlar için genel sigorta hakkı!*

√ *Herkese parasız sağlık hizmeti!*

√ *Herkese her düzeyde parasız eğitim!*

√ *Herkese sağlığa ve ihtiyaca uygun ucuz konut!*

√ *Topraksız ve az topraklı köylüye toprak!*

√ *Emekçi köylünün her türlü borç yükü geçersiz sayılsın!*

√ *Her türlü dolaylı vergi kaldırılsın! Artan oranlı gelir ve servet vergisi!*

√ *Özelleştirmeye, taşeronlaştırmaya, esnek üretime hayır!*

Kahrolsun sermaye diktatörlüğü!

Yaşasın sosyalist işçi-emekçi iktidarı!

İşçi sınıfı savaştacak, sosyalizm kazanacak!

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu

7 Haziran 2007

***28 Mart Yerel Seçimleri ve
sol hareket***

(Ocak-Nisan 2004)

Güncel durum ve devrimci görevler

Ekonomide “düzelmeye” mi?

Kapitalist ekonomide her ağır çöküntünün arkası zaman içinde nispi bir toparlanmadır. Bu özellikle üretim kapasitesinde kendini şu veya bu ölçüde gösteren artış yönünden böyledir. Şubat 2001 kriziyle birlikte Cumhuriyet tarihinin en büyük üretim düşüşünü ve fakirleşmesini yaşamış bir ülkede, aradan geçen iki yılın ardından birkaç ekonomik göstergede kendi başına hiçbir şey ifade etmeyen kısmi bazı düzelmeler, yıl boyunca topluma temelsiz bir iyimserlik aşılamanın ve emekçileri yeni saldırılar karşısında etkisizleştirmenin dayanağı olarak kullanıldı. Üretimdeki nispi artış, enflasyondaki nispi düşüş, borsanın yükselişi ve faizlerin düşüşü, sözü edilen “düzelmeye” eğiliminin temel kanıtları olarak sunuldu.

Oysa bunlar Türkiye ekonomisindeki yapısal bunalımın kaynakları değil, yalnızca yansımalarıdır. Bunalımı döne döne üreten yapısal ilişki ve sorunlar ise varlığını olduğu gibi sürdürüyor ve haliyle yakın gelecekteki yeni çöküntüleri hazırlıyor. Dış ticaret açıkları, bütçe açıkları, ödendikçe büyüyen ağır borç yükü, borç ve

faiz ödemelerine endeksli rant ekonomisi vb. yerli yerinde duruyor. Ekonomi borsa oyunlarına, borsa ise iç ve dış politik gelişmelere endeksli aşırı kırılğan karakterini sürdürüyor. İşçi sınıfından ve emekçilerden yağmalanan kaynaklar yatırıma değil, faizle geçinen asalakların kasasına ve dış borç ödemelerine gidiyor.

Böylece sözü edilen üretim artışı, esası yönünden, bunalımın yarattığı aşırı atıl kapasitenin kısmen yeniden kullanımının ürünü oluyor, bundan öte bir anlam ifade etmiyor. Enflasyon oranındaki nispi iniş emekçilerin alım gücünün daha da düşürülmesinin, onların daha ağır bir sefaletle mahkum edilmesinin ürünü oluyor. Borsadaki tırmanma ve faizlerdeki nispi düşme emperyalizme, özellikle de ABD emperyalizmine uşakça sadakatin, yani politik plandaki gelişmelerin geçici ekonomik karşılıkları oluyor. Borsaya ekonomideki durumdan çok politik gelişmelerin, özellikle de ABD ile ilişkilerin yön verdiğini bu ülkede yaşayan akıllı başında herkes az-çok biliyor.

Ekonomi sözde düzelirken, tersinden, sosyal sorunlar giderek ağırlaşıyor. Sözü edilen geçici ve kısmi düzelmeler tam da sosyal sorunların daha da ağırlaşması sayesinde ve pahasına başarıyor. Bunalımın yarattığı faturayı işsizlik, düşük ücretler ve ağır çalışma koşulları olarak işçi sınıfına, sosyal hakların gaspı, vergiler ve sürmekte olan hayat pahalılığı olarak tüm emekçilere ödetmeyi başarırısanız, sözü edilen kısmi düzelmelere de geçici olarak ulaşmış olursunuz. Fakat böylece gerçekte hiçbir şeyi düzeltmiş olmaz, yalnızca ekonomik çöküntünün faturasını bir kez daha işçi sınıfına ve emekçilere ödetmiş olursunuz. Ekonomideki “düzeltme” üzerine yürütülen çığırtañca propagandanın gerisinde sırtan katı gerçek kabaca budur.

Bugünün Türkiye’inde 10 milyon işsiz insan bulunduğunu, işi olanları tehdit etmek için bizzat ülkenin başbakanı itiraf ediyor. Çalışanların üçte birinin sendika bir yana sigortadan bile yoksun çalıştığını resmi veriler ortaya koyuyor. DİE rakamları, bu ülkede 28 milyon insanın yoksulluk sınırı, 14 milyon insanın ise açlık

sınırı altında yaşadığını gösteriyor. Eğitim olanakları giderek daralan ve “paran kadar sağlık” dayatmasıyla yüzyüze bırakılan emekçi katmanlar, sokakta yaşayan bir milyonu aşkın çocuk ve vücudunu satmak zorunda bırakılan yüzbinlerce kadın, “ekonomisi düzelen” Türkiye’nin öteki bazı katı sosyal gerçekleri olarak orta yerde duruyor. Bu durumda düzelen ekonomik ve sosyal durum değil, sömürü ve yağma çarkının az-çok engelsizce işleyişi oluyor.

Ekonomideki düzelmelerin en övünülen göstergesi, hokkabazca çarpıtmalara konu edilen enflasyondaki kısmi düşüştür. Bunun ne pahasına başarıldığı bir yana, fakat “ekonomik düzelmeye” yönünden hiçbir şey ifade etmediği konusunda yakın dönemden çarpıcı bir örnek var önümüzde. Yapısal ekonomik sorunlarının yanısıra İMF ile ilişkileri Türkiye ile büyük benzerlikler gösteren Arjantin, ‘90’lı yılların sonunda “mucize” ülke örneği idi, öyle sunuluyordu. Zira İMF reçetelerini harfîyen uygulayarak, 1990 yılında %6500 olan enflasyonu oranını 2000 yılında sıfırlamayı başarmış ve dahası, eksi enflasyona bile geçmişti. Ama bunun hemen arkasının, yalnızca bir yıl sonrasının, dünya çapında büyük yankılar yaratan ve Arjantin toplumunu sefaletin çukuruna iten büyük bir ekonomik-mali çöküş ve iflas olduğunu biliyoruz. Enflasyonun düşmesi üzerinden çizilen ve emekçileri sersemletmeyi amaçlayan iyimser tablonun gerçek değerine bu çarpıcı örnek üzerinden bakmak bile kendi başına yeterlidir.

Bugünün Türkiye’sinde ekonominin gidişatı ekonomik olmaktan çok siyasi nitelikteki şu iki temel etkene sıkı sıkıya bağlıdır. Bunlardan ilki, sınıf mücadelesinin seyridir. İşçi sınıfına ve emekçi katmanlara boyun eğdirmeyi ve ekonomik krizin ürettiği faturayı onlara döne döne ödetmeyi başaran burjuvazi, böylece bir parça soluklanabilmekte ve bu arada ucuz işçilik üzerinden düşük maliyete dayalı bir ihracat olanağı bulmaktadır. Özelleştirme yağması, ardı arkası kesilmeyen vergiler ve geniş çaplı sosyal harcama kısıntıları üzerinden mali kaynak sağlamakta, böylece borç ve borç faizi ödeme kolaylıkları elde etmektedir.

Öteki temel etken ise, emperyalist devletler ve kuruluşlarla, özellikle de ABD emperyalizmi ve İMF ile ilişkilerin seyridir. İşbirlikçi burjuvazi içerde ve bölgede ABD emperyalizminin çıkar, ihtiyaç ve dayatmalarına yanıt veren bir politika izlediği ölçüde, karşılığını borç ödemelerinde kolaylıklar ve yeni kredi olanakları olarak almakta, bu ise bir süreliğine bir öteki rahatlatıcı etken olmaktadır.

Fakat bu iki etken sorunları çözmekte, sadece durumu idare etme olanağı sağlamaktadır. Bu arada ekonomide bunalım ve yıkım üreten tüm yapı, ilişki ve dinamikler yerli yerinde kalmakta, sorunlar zaman içinde daha da ağırlaşmakta, böylece yeni ekonomik çöküntülerin koşulları olgunlaşmaktadır. Dahası var. Geçici ve aldatici bir rahatlama sağlayan bu iki etken bir arada, işçi ve emekçi hareketinin bugünkü zayıflığının sonucu olarak işe yaramaktadır. Devrimci sınıf mücadelesinin belirgin zayıflığı burjuvaziye yalnızca sömürü ve yağmayı pervasızca ağırlaştırma olanağı verinle kalmamakta, kredi olanağı ve kolaylıkları karşılığında emperyalizmin istem ve çıkarları doğrultusunda hareket etmesini de kolaylaştırmaktadır. Güçlü bir sınıf ve emekçi kitle hareketi bu iki olanağın bu denli rahatça kullanılmasının sonu olacak, böyle bir gelişme karşısında ise ekonomik bunalım ağırlaşmakla kalmayacak, ağır bir siyasal krizin de zemini haline gelecektir.

Bütün bunlardan çıkan özlü sonuç şudur: Yapısal bir bunalımın pençesinde bulunan ve dönemsel çöküntüler yaşayan kapitalist Türkiye ekonomisinin gelecekteki seyri sınıf mücadelesinin seyrine sıkı sıkıya bağlıdır, bağlı kalacaktır. Bu temel önemde gerçek yüklenilmesi gereken halkaya da işaret ediyor. Bizim için sorun, kapitalist ekonominin yapısal ve dönemsel bunalımlarına çözüm olmadığını tespit etmek değil, emekçilerin yaşamını çekilmez hale getiren bu kısır döngüden devrimci sınıf mücadelesi için en iyi biçimde yararlanmak, böylece düzenin kabusuna dönüşecek devrimci bunalımların oluşmasını kolaylaştırmak ve hızlandırmaktır.

Siyasal cephede “istikrar” mı?

Türkiye geride kalan yıla AKP hükümeti ile girdi. Aradan geçen bir yıllık icraat, bu hükümetin sermaye sınıfına ve emperyalizme hizmette kendini önceleyenleri aratmadığını gösterdi. Yeni hükümet kendinden önceki İMF dayatması ekonomik ve sosyal yıkım programını olduğu gibi devraldı ve harfiyen uyguladı. İşçi sınıfına, emekçi katmanlara, özgürlük ve eşitlik isteyen Kürt halkına ve genel olarak toplumsal muhalefete karşı tutumu da önceki hükümetlerin izlediği politikanın bir uzantısı oldu. AB makyajlarının demokratikleşme reformları olarak sunulması riyakarlığına, emekçilere, Kürtlere ve devrimcilere karşı baskı ve terör uygulamaları eşlik etti.

Emperyalizme uşaklıkta ise kendinden öncekileri kat kat geride bıraktı. Bölgeye emperyalist savaş ve işgal yoluyla müdahalede bulunan ABD'nin tüm istem ve dayatmalarını harfiyen yerine getirmek için ne gerekiyorsa yaptı. Tezkere kazasının yolaçtığı sıkıntıları gidermek için uşakça tavırlar gösterdi ve “çuval geçirme” türünden onur kırıcı terbiye operasyonlarını sorunsuzca sineye çekti. Bunda yalnız da değildi; başta ordu olmak üzere devletin tüm zirvesi, düzenin tüm yönetici kuvvetleri, bu konuda AKP hükümetiyle mutabakat halinde oldular. Geçen yılın başında savaş konusunda hükümetle aynı çizgide olduğunu ilan eden ordu zirvesi, bu tutumu yeni yılın başında başka sorunlar üzerinden de yineledi. ABD ile yapılan gizli anlaşmalar skandalı ve bu çerçevede İncirlik'in ABD savaş üssü olarak kullanılması konusunda hükümetle görüş ve tutum birliği içinde olduğunu açıklıkla ortaya koydu.

Şeriatçı gelenekten kök alan bir parti olması ve üçte birlik oranıyla mecliste üçte ikilik çoğunluk elde etmesi, AKP hükümetini daha baştan bir gerilim etkeni haline getirmekteydi. Fakat bu durumun birkaç ay içinde hızla aşıldığını gördük. AKP, dönemsel ihtiyaçlara uygun düşen dört dörtlük bir düzen partisi olduğunu göstermek, böylece kendini işbirlikçi büyük burjuvaziye ve em-

peryalist merkezlere benimsetebilmek için özel bir gayret içinde oldu. Bu güçlerin istem, çıkar ve bekletilerine uygun hareket etmede kusur etmek bir yana beklenenden fazlasını bile yaptı. Bu, kısa zamanda meyvelerini de verdi. Büyük burjuvazi, güçlü bir parlamento desteğine sahip AKP'yi handicap değil imkan olarak gördü ve bunu yıl boyunca en iyi biçimde değerlendirdi. Tezkere kazası türünden tatsızlıklara rağmen ABD emperyalizmi için temelde sorun zaten yoktu. Zira AKP, yılları bulan özel çabalarla "ılımlı islam" adına bizzat onlar tarafından bugünlere hazırlanmış bir partiydi.

Sorun daha çok kendini düzen bekçisi sayan ve bu çerçevede dinsel gericiliği dizginlemek üzere 28 Şubat operasyonunu gerçekleştirenler cephesinden çıkabilirdi. Bu alanda da beklenen olmadı. Zaman zaman esasa ilişkin olmayan, daha çok da manüplasyona yönelik küçük gerilimlere rağmen, başta hükümet ve ordu olmak üzere yıl boyunca düzen güçlerinin başarılı bir uyumu sergilendi. ABD'nin hiç değilse Genelkurmay Başkanı ve ekibi üzerinden ordu içinde kurduğu daha etkili denetim, ordu ile kendi beslemesi bir hükümet arasındaki ilişkilere ayrıca bir rahatlık sağladı.

Sözü edilen uyumun temelinde, dönemsel koşulların sağladığı olanakların ötesinde daha temelli nedenler var kuşkusuz. Başta hangi hükümet olursa olsun, işbirlikçi burjuvaziye hizmet ve emperyalizme bağlılık, iktidarı ve muhalefetiyle tüm düzen güçlerini ve devlet kurumlarını birleştiren ve asgari bir uyuma yönelten ortak payda durumundadır. Bu ortak payda, temel politikadaki (bunları "milli" ya da "devlet" politikaları olarak tanımlıyorlar) uyumun toplumsal temelidir. Aynı olgu, tersinden, işçi sınıfına, emekçilere ve bölge halklarına düşmanlık çizgisi olarak da ifade edilebilir. Bunu egemen burjuvazinin tüm kesimlerinin ortak çıkarlarının siyasal yansıması olarak da görebiliriz.

Sorunlar ya da görüş ayrılıkları olduğu kadarıyla bunun ötesindeki tercihler ve öncelikler üzerine çıkınmaktadır. İkincil önemdeki bu sorunların ve bundan kaynaklanan çatışmaların niteliği ve kap-

samı ise, döneme olduğu kadar önplandaki güçlerin kendine özgü durumuna göre değişebilmektedir. Şeriatçı kökeni ve bu kökene uygun düşen çekirdek tabanıyla AKP bu türden özel durumu olan bir partidir ve uyuma ilişkin sorunlar beklentisi de buradan doğmaktaydı. Nitekim ilk bir yılın uyumlu icraatının ardından bugün bu sorunlar boy vermeye de başlamış bulunmaktadır.

Sorunların temelinde ikili bir yön var. Bunlardan ilki, AKP'nin kimliği ve bununla bağlantılı hedefleridir. Gerek ABD'nin yılları bulan "ılımlılaştırma" operasyonu, gerekse artık burjuvazi adına ülkeyi parlamento ve hükümette yönetecek düzeye yükselmiş olmanın gerektirdiği "sorumluluk", AKP'nin eski şeriatçı kimliğinde önemli bir yumuşama yaratmış durumda. Fakat yine de o temelde dinci bir partidir; burjuvaziye ve emperyalizme cömertçe sunduğu hizmetlerin karşılığını bir biçimde almak istemektedir. Yıl içinde buna yönelik çeşitli girişimleri de oldu, fakat devlette kadrolaşmayı başarmak dışındaki çıkışları her seferinde boşa çıkarıldı. Buna ilişkin sorunlar bir dizi konu üzerinden giderek olgunlaşmaktadır.

Sorunların bir de öteki cephesi var. Bu ikinci cephedeki sorunlar AKP'den değil burjuvazinin kendi iç bölünmesinden doğuyor. Burjuvazinin en güçlü ve dışa en bağımlı kesimleri ile dışa bağımlılığa ilke olarak itirazı olmayan, ama emperyalist küreselleşme politikalarının ölçsüz gerekleri karşısında sıkıntıya giren, iç pazardaki ayrıcalıklarını yitiren kesimleri arasındaki bir bölünmedir bu. Bu kesimler AB sürecine uyumun sorunları, Kıbrıs ve kısmen de Güney Kürdistan sorunu üzerinden bugün kendi aralarında giderek daha çok dalaşmaktadır.

Burjuvazinin en güçlü ve dışa en bağımlı kesimleri, kendi konularından gelen olanakların yanısıra, çatışma konusu sorunlarda emperyalist odaklarla birlikte hareket etmenin avantajlarına da sahiptirler. Burjuvazinin iç pazara daha çok bağımlı ve küreselleşmenin gerekleri adına gündeme getirilen uygulamalara daha az dayanıklı kesimleri ise, başta ordu olmak üzere devletten, yanısıra "milli davalar" ve "ulusal çıkarlar" söylemiyle toplumun

şovenizmle yoğrulmuş duyarlılıklarından güç almaktadırlar. Geleneksel düzen partileri ile “düzen bekçileri”nin aynı konulardaki duyarlılıkları, bu kesimi ayrıca güçlendirmektedir.

Kıbrıs ve Kürt sorunu üzerinden yaşanan görüş ayrılıklarının temelinde bu var. Emperyalist burjuvaziyle daha ileri düzeyde bütünleşmeyi çıkarlarına uygun görenler, gelinen yerde Kıbrıs’ı bir yük saymakta ve bu yükten kurtulmak istemektedirler. Kürt sorusunda ise içerde “uyum yasaları” çerçevesinde belli düzenlemelerin yapılmasını istemektedirler. Bu tutumun Güney Kürtleri’yle ilişkilere yansımaları, çatışma yerine hamilik yolunun tercih edilmesi olmaktadır.

“Milli politikalar”da ısrarı savunan öteki kesim ise, bugüne kadar izlenegelen geleneksel gerici-şoven politikaların sürdürülmesini istemektedir. Kürdistan ve Kıbrıs, onlar için kolayca feda edilemeyecek kazanılmış egemenlik ve sömürü alanlarıdır. Karşılığında bir şey alamayacakları gelişmeler karşısında bu egemenlik alanlarını yitirmeyi (Kıbrıs) ya da buna yolaçacak gelişmelerin önünü açmayı (Kürt sorunu ve Güney Kürdistan’daki gelişmeler karşısında esneklik) kabul etmemekte, buna direnmektedirler. Öte yandan bu konular üzerinden direnmeyi politik alanda güç ve etkinlik kazanmanın bir basamağı olarak değerlendirmektedirler.

Gelinen yerde AKP hükümeti ile ordu arasında yaşanacak sorunlara temelde buradan bakmak gerekir. AKP, emperyalist odakların, özellikle de ABD’nin desteği ile başa geldi ve bu desteği koruduğu sürece başta kalabileceğini düşünüyor. Bunu içte, büyük burjuvazinin TÜSİAD’da temsil edilen en güçlü kesimlerinin halihazırdaki desteğini korumak kaygısı tamamlıyor. Böylece, normalde geleneksel konumu ve temsil ettiği burjuva kesimlerin çıkarları bunu gerektirmediği halde, AB’ye uyum dayatmaları, Kıbrıs, kısmen Kürt sorunu vb. konularda emperyalist odakların ve TÜSİAD’ın tercihlerine uygun bir icraat izlemeye çalışıyor. Bununla konumunu korumayı, güçlendirmeyi ve orduyu dengele-

meysi, giderek iktidarda daha güçlü bir yer tutmayı umuyor.

Ayrıntılarına burada giremeyeceğimiz bu gerilim ve çatışma alanı, düzen cephesi için ciddi bir siyasal kriz dinamiği olarak duruyor önümüzde. Gerilime konu sorunlarda süreçlerin hızlanması ve takvimlerin sıkışması, bu krizin girmekte olduğumuz yıl içinde kendini iyiden iyiye hissettireceğini gösteriyor.

Bu tablo üzerinden bakıldığında, ekonomik cephede olduğu gibi siyasal cephede de tüm kesimleriyle burjuvazinin en önemli avantajı, devrimci sınıf mücadelesini dizginlemedeki başarısı olarak karşımıza çıkıyor. Devrimci hareketin yılların darbeleriyle güçsüz bırakılması, solun büyük bölümünün “ılımlı” bir çizgiye çekilmesi, Kürt hareketinin teslimiyete zorlanarak etkisizleştirilmesi, sendika bürokrasisi üzerindeki tam denetim yoluyla işçi hareketinin örgütsüzlüğe, dağınıklığa ve çaresizliğe mahkum edilmesi vb., bu başarının çoğaltılabilecek halkalarıdır.

Bu durumda, düzen cephesinde büyüyen iç çatlakların iki yönlü bir sonucu olabilir. Bunlardan ilki, burjuvazinin iç bütünlüğünün zayıflaması ve böylece toplumsal muhalefetin gelişmesinin nispeten kolaylaşmasıdır. İkincisi ise, örneğin 28 Şubat sürecinde olduğu gibi, toplumsal muhalefetin bu iç çatışmada taraflarca yedeklenmesidir. AB hayranı liberal sol ile ordu yalakaı devletçi sol, her biri kendi cephesinden olmak üzere, bu konuda şimdiden çatışan tarafların hizmetindedirler.

Sınıf ve kitle hareketi

2003 yılı Türkiye işçi sınıfı için tarihi önemde kayıpların yaşandığı bir yıl oldu. İşçi sınıfına kölelik koşullarında çalışmayı ve kuralsız bir sömürüyü dayatan yeni iş yasası, burjuvazi payına neredeyse sorunsuz olarak elde edilen tarihi bir başarı sayılmalıdır. Bu çapta bir saldırının bu denli kolayca gerçekleşmesi, işçi hareketinin bugünkü bilinç ve örgütlülük düzeyi ile önderlik durumunu da bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Burjuvazinin faşist 12 Eylül saldırısı ile başlayan 20 küsur yıllık sistematik çabası, '80'li yılların sonu ve '90'lı yılların başında bir süreliğine ve kısmen dizginlenebilmiş olsa da, sonuçta bugün işçi hareketini yakın tarihinin en güçsüz, dağınık ve etkisiz durumuna düşürmeyi başardı. Bugün işçi sınıfı toplumun tümünü ilgilendiren ya da özel olarak kendisine yönelen sorunlar ve saldırılar karşısında güçsüz ve çaresiz durumdadır.

Fakat işçi hareketi için bundan daha geriye düşmek artık mümkün de değildir. Saldırıların çalışma ve yaşam koşullarını çekilmez hale getiren sonuçları, işçi sınıfı saflarında süreci tersine çevirecek birikimi günden güne güçlendirmektedir. Geride kalan yılın işçi hareketi verileri tersinden de bu gelişmeye işaret etmektedir. Sendika bürokrasisine duyulan güvensizliğin işçileri pasifliğe ve ilgisizliğe ittiği dönemin aşılmakta olduğunu gösteren belirtiler çoğalmaktadır. Sendika bürokrasisinin tüm ihanetine ya da teslimiyetçi, oyalayıcı tutumlarına rağmen, özelleştirme gündemindeki işkollarında işçiler hissedilir bir direnç göstermişlerdir. Çoğu durumda başarısızlığa uğramasına ve böylece toplu ten-sikatlara yolaçmasına rağmen, tek tek işyerlerinde işçilerin sendikalaşma mücadeleleri giderek yaygınlaşmaktadır.

Bunlara, sınıf içindeki devrimci çalışmanın giderek daha etkili, planlı ve ısrarlı hale gelmesini de eklemek durumundayız. Israr, sabır ve ustalık gösterilebildiği ölçüde sınıfa yönelik devrimci çalışmanın giderek daha çok karşılığını bulacağı bir döneme de girmiş bulunuyoruz. Komünistler sayısız verinin ortaya koyduğu bu olgunun bilincindedirler ve bunu en iyi biçimde değerlendirebilmek, sınıfa yönelik devrimci çalışmayı her yoldan ve yönden güçlendirmek için azami çaba içinde olacaklardır.

Türkiye'nin güncel ekonomik ve siyasal tablosu, devrimci bir işçi hareketi geliştirmenin olağanüstü önemini açıklıkla ortaya koymaktadır. Sınıf dışı ya da sınıfa rağmen devrimciliğin devri Türkiye'de çoktan kapandı. Kendince güçlü ve deneyimli olan Türkiye burjuvazisine ve arkasındaki emperyalist güçlere karşı

hissedilir bir çıkış, işçi hareketi ekseninde gerçekleşebilir ancak. Burjuvazinin halihazırda ekonomik krizi bu denli rahat yönetebilmesine ve toplumsal muhalefeti kendi iç çekişmelerine bu denli kolay alet etmesine, yine ancak devrimci bir işçi hareketinin gücü ve ağırlığı son verebilir. Toplum sarmış kokuşmuşluğu dağıtabilmenin ve emekçiler cephesinde bununla elele giden umutsuzluğu kırabilmenin devrimci bir işçi hareketi geliştirmek dışında bir yolu/çaresi yoktur.

Sosyal-demokrat düzen partileriyle güya toplumu sarsacak “sol alternatif”e soyunanların çoğaldığı, abartılı heyecanlarla bezenmiş kof bir popülist söylemle genel bir “halk hareketi” yaratma hayallerinin yeniden uç verdiği bir ortamda, bu temel önemde fakat basit gerçeği bir kez daha hatırlatmak yararsız olmayacaktır.

***

Kamu emekçileri hareketine geçiyoruz. Emekçi hareketinin bu kesimi yıl içinde değişik defalar kitlesel biçimde sokaklara ve alanlara çıktı. Bu, herşeye rağmen bu kesimde tükenmeyen ve tüketilemeyen mücadele isteğinin/dinamizminin bir göstergesi sayılabilir. Fakat geride kalan yılın olayları, reformizmin KESK üzerinden bu harekette yapmayı başardığı tahribatın yeni boyutlara ulaştığına da tanıklık etti. Bu gerici engel aşılmadıkça, kamu çalışanları hareketi KESK bürokratlarının örgütsel ve siyasal denetiminde kaldıkça, yıllardır yaşanan gerileme ve çözülmenin önümüzdeki dönemde de süreceği, yazık ki bugünden açıkça görülebilen bir gerçektir.

Bunun tek sonucu yılların birikimiyle oluşturulmuş bir hareketin eritilmesi ya da çürütülmesi de değildir. Öte yandan kamu emekçileri hareketinin bir kesimini denetim altına almayı başarmış gerici-faşist grup, KESK yönetiminin sorumlusu bulunduğu bu perişan ortamdan yararlanarak gitgide daha çok güç ve inisiyatif kazanmaktadır.

Kamu emekçileri hareketinin KESK’teki mevcut durumu tabandan gelecek kendiliğinden çıkışlarla aşmasını ummak hem

boşuna beklemek olur, hem de devrimci önderlik ve inisiyatifin rolünü bir yana bırakmak anlamına gelir. Gidişatın seyri ancak bilinçli ve örgütlü bir müdahale ile değiştirilebilir. Kamu hareketi bünyesindeki her eğilimden devrimciler işlevsel bir iş ve güç birliği ile buna bir yerinden başlamak zorundadırlar. Bu yapılmadığı sürece KESK yönetimine söylenenlerin bir anlamı kalmayacağı gibi pratik bir yararı da olmaz.

***

İçeride dönük olarak paralı eğitim saldırısı ve YÖK, dışarıya dönük olarak emperyalist savaş karşıtı mücadele üzerinden öğrenci gençlik hareketi, geride kalan yılı nispeten hareketli geçiren kesim oldu. Solcu gençlik grupları bu çaba içerisinde belli oranlarda güç de kazandılar ve devrimcilerin ağırlığı oluşturduğu durumlarda, eylem ve etkinliklere daha etkin ve militan bir hava kazandırdılar. Komünist gençliğin gerek gündemleri saptamada ve işlemede, gerekse eylem ve etkinliklerde inisiyatifini ele almada giderek daha hissedilir bir başarı göstermesi, gençlik hareketindeki bir öteki kayda değer gelişmedir.

Bununla birlikte gençlik hareketine egemen üç temel zayıf esas yönünden hala da sürmektedir.

Bunlardan ilki, muazzam öğrenci kitlesinin varlığıyla kıyaslandığında, mevcut gençlik hareketliliğinin henüz son derece dar ve sınırlı bir alanda varlık gösterebilmesidir. Bununla bağlantılı olarak kitleleşme, yıllardır süregelen bir sorun olarak bugün de hala gençlik hareketinin en temel ihtiyacı durumundadır.

Öteki temel zayıf, politize olmuş gençlik kesimi içerisinde reformist sol akımların belirgin bir etki ve ağırlığa sahip olmalarıdır. Bu etki ve ağırlık, reformist akımların siyasal başarısından çok devrimci akımların başarısızlığının bir ürünüdür. Yapısal zayıflar ve dönemsel güçlükler nedeniyle, yanısıra elbette ki burjuvazi tarafından gençlik hareketinde yaratılmış büyük tahribatın bir sonucu olarak, devrimci gençlik grupları kendilerini gençlik hareketi

içerisinde üretmekte hala da zorlanmaktadırlar. Komünist gençlik son birkaç yıldır bu alanda belli olumlu adımlar atmış olmakla ve bugün gençlik içerisindeki reformist akımın karşısında tek gerçek alternatif güç olarak durmakla birlikte, onun da sözü edilen zaafın ve başarısızlığın dışında olduğunu söylemek yazık ki henüz olanaklı değildir.

Gençlik hareketinin bu iki temel zaafını genel bir örgütsüzlük durumu tamamlamaktadır. Hareketin kitlesel açıdan darlığı ve reformizmin etkisinden gelen politik zayıflığı gençlik hareketini hiç değilse mevcut düzeyiyle kucaklamayı olanaklı kılacak ciddi bir örgütlenmeden de yoksun bırakmaktadır. Her çevre kendi son derece sınırlı güçleriyle elbette az-çok örgütlü durumdadır. Ama bu gençlik hareketinin kitlesel düzeyde örgütlülüklerden yoksun olduğu gerçeğini değiştirmedigi gibi, giderek daha çok mezhepsel görünümler kazanan dar grup örgütlenmeleri de hiçbir biçimde bu tür bir örgütlenme ihtiyacının yerine geçirilemez.

Sonuç olarak; geniş kitlelerle birleşmeyi esas alan bir politik çalışma tarzı, reformizmin etkisini kırmaya ve gençlik hareketi içinde devrimci önderliği egemen kılmaya yönelik çok yönlü bir mücadele, ve nihayet, ilk ikisindeki başarımın da sağlayacağı olanaklarla birleşik bir kitlesel gençlik örgütlenmesi, bugün gençlik hareketinin en önemli ve yakıcı ihtiyaçları olmaya devam etmektedir.

Sol hareket ve Kürt hareketi

Dünün devrimci akımlarının ağırlıklı bir bölümü, reformistlerle ayırım çizgilerini giderek daha çok silikleştiren bir tutum içindedirler. Böyle olunca, sol hareketi geçmişteki gibi devrimci ve reformist kanatlarıyla sol hareket olarak ele almak da giderek güçleşmektedir. İrili-ufaklı çeşitli devrimci grup ve çevrelerin 3 Kasım sürecinden itibaren reformist DEHAP blokuna bağladığı umutları biliyoruz. Bu tutum ve eğilim, 3 Kasım sonrasında za-

yıflamak bir yana, öteki bazı kesimlerin blok bileşenleriyle kurduğu yakın ilişkilerle yeni bir güç kazandı.

2003 yılının bazı gelişmeleri, bu türden bir tasfiyeci sürüklenişin vehametini de tüm açıklığıyla ortaya çıkardı. DEHAP blokunun belkemiğini oluşturan Kürt hareketi, Kongra-Gel açılımıyla birlikte Amerikancı çizgiye kaydı; tipik bir Kürt burjuva partisi olmak konum ve iddiasını bu yeni adımlarla resmileştirdi. Blokun öteki bileşenleri ise bugün yerel seçimler çerçevesinde işi SHP ve YTP türünden gerici burjuva düzen partileriyle yakın işbirliği ve ittifak düzeyine vardırırmış bulunmaktadır. Dolayısıyla, DEHAP blokuna ilkesizce umut bağlayanlar, bu tutum üzerinden gerçekte kendilerini de bir biçimde düzene bağlamış olmaktadır. Yaşananların devrimci düşünce ve değerlerden henüz ölçüsüzce kopmamış olanlar için uyarıcı olması ve onları bugün için bu gerici eksenden uzaklaştırması, çünkü zaafın ideolojik-politik özünü ortadan kaldırmamakla birlikte, herşeye rağmen olumlu bir gelişmedir.

EMEP, SDP, ÖDP, Kongra-Gel türü akımların bugün sosyal-demokrat gerici düzen partileriyle bu denli kolay ittifak ve işbirliğine girebilmeleri, son 20 küsur yılda solda yaşanan tasfiyeci süreçlerin bugün vardığı en geri ve rezil aşama sayılmalıdır. Emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye hizmetlerini hükümet ortaklıkları düzeyinde daha dün denebilecek bir zamanda en kaba biçimde ortaya koymuş gerici burjuva partileriyle (Karayalçın'ın SHP'si ve İsmail Cem'in YTP'si) ittifak ve işbirliğine bu denli kolay yatkın olabilmek demek, kendini artık öznel planda da kurulu düzenin bir parçası, siyasal uzantısı saymak demektir. Bu gelişme, giderek oturmakta olan bilinçli bir tutumun ifadesidir.

Bundan böyle, bu konuma sürüklenmiş sosyal-reformist parti ve gruplarla aralarına kesin ve net çizgiler çizmeyen, ittifak ve işbirliği aramak bir yana, emekçi kitleler önünde onların maskesini düşürmeyi temel ve öncelikli bir kaygı haline getirmeyen parti, grup ve çevrelerin devrimcilik iddiasının artık ne bir ciddiyeti ne

de samimiyeti kalır.

Kürt hareketinin “siyasal çözüm” çizgisiyle girdiği süreç, İmralı’yla birlikte devrimden tam kopuş, teslimiyet temelinde düzen ve sistemle barışma ve bütünleşme aşamasına varmıştı. Geride kalan yıl içerisinde Kongra-Gel adımıyla birlikte yeni bir aşamaya girilmiş durumda. Bu, geçmişin ilerici devrimci gelenekleri ve değerleriyle bağların resmen de koparıldığı, dünyanın ve bölgenin en gerici ve saldırgan güçlerinin yeni program üzerinden stratejik müttefik ilan edildiği, emperyalizmin “demokrasi” dinamiği olarak kutsandığı ve bölgeye emperyalist müdahalenin desteklendiği bir aşamadır. Tüm bunlar yeterince açık ve net adımlardır; Kongra-Gel programı üzerinden herkesin anlayabileceği açıklıkta ve kesinlikte formüle de edilmişlerdir.

Bu gelişme, Kürt sorununa ilişkin devrimci çözüm çizgisini Kürt emekçi kitlelerine maletme görevine bugün apayrı bir anlam ve önem kazandırmıştır. Kürt ve Türk işçilerinin devrimci sınıf birliğini her düzeyde kurmak ve geliştirmek, bu görevin tayin edici çözücü halkasıdır. Kürt emekçilerinin kendi burjuvazileriyle bağlarını her düzeyde koparmaları ve Türkiye işçi sınıfı ve emekçileriyle bütünleşen bir çizgide hareket etmeleri, ulusal özgürlük ve eşitliği kazanmanın olanaklı biricik gerçek yoludur. Son 30 yıllık deneyim bu gerçeği bir kez daha kanıtlamıştır.

Yerel seçimler ve bağımsız devrimci sınıf çizgisi

Girmekte olduğumuz yılın gündeminde öncelikle yerel seçimler var. Burjuva siyaset sahnesinin bugünkü tablosu yerel seçimlere her zamankinden ayrı bir anlam ve önem kazandırmış bulunmaktadır. Hükümet partisi olarak AKP, meclisteki belirgin egemenliğini ezici bir yerel seçim başarısıyla taçlandırmak, böylece konumunu güçlendirmek ve kendisine dış bileyen güçler karşısında daha etkin bir pozisyon elde etmek istemektedir. Hükümet ol-

manın avantajları, halihazırda korunan büyük sermaye ile emperyalist odakların desteği, ve nihayet, öteki burjuva düzen partilerinin durumu, onu bu konuda fazlasıyla umutlu ve iştahlı kılmaktadır. Tersinden ise öteki düzen partileri yerel seçimler aracılığıyla güç kazandıklarını kanıtlamak, böylece 3 Kasım'da düştükleri perişanlığı bir ölçüde dengelemek istemektedirler. Yerel yönetimleri elde tutmanın sağladığı çok yönlü olanaklar, özellikle de muazzam rant kaynakları ise, iktidarı ve muhalefetiyle tüm düzen partilerinin yerel seçimlere hırsla asılmasının ortak nedenidir.

Öte yandan yerel seçimler reformist sol için de özel önem taşıyan bir politik gündem haline gelmiş bulunmaktadır. Reformist solun hesabı ise, geleneksel düzen partilerinin 3 Kasım'la birlikte düştüğü durumdan yararlanarak ve AKP hükümetinin icraatları karşısında emekçilerin yaşadığı güncel sorunlardan hareketle, muhalefetin bayraktarlığına soyunarak siyaset sahnesinde güç olmaktır. Başarı sağladıkları ölçüde bunun kendilerini ileride parlamenter bir güç haline de getireceğini düşünüyorlar. SHP ve YTP türünden burjuva düzen partileriyle, BCP ve CDP türünden ordu hayranı şovenist-kemalist burjuva partileriyle ittifak ve işbirliğine bu kadar kolay yönelebilmelerinin gerisinde aynı zamanda bu var. Bu onların, resmi politik sahnede bir yer tutmak, düzenin ege-menleri nezdinde meşrulaşmak ve nihayet parlamenter çerçevede siyaset yapma olanağına kavuşmak uğruna, çünkü ilerici-devrimci değerlerinden geriye kalan ne varsa onunla da bağlarını koparmaları anlamına geliyor.

Bütün bunlar, yerel seçimleri alışılmışın ötesinde bir politik çekişme ve dolayısıyla yoğunlaşma zemini haline getirmektedir. Doğal olarak başta komünistler olmak üzere bu ülkenin devrimci güçlerini de, siyasal yaşamın yoğunlaştığı ve kitlelerin siyasal ilgilerinin belirgin bir biçimde arttığı bu dönemden devrimci amaçlar uğruna en iyi biçimde yararlanmak görevi beklemektedir.

Partimiz kendi cephesinden bu doğrultuda her türlü araç ve

olanağı kullanarak etkin bir faaliyet yürütecektir.

Bu faaliyetin genel çerçevesini oluşturacak başlıca esaslar şunlardır:

- Komünistler seçimlere katılmayı ve burjuva parlamentosundan olduğu gibi yerel yönetimlerden de devrimci amaçlar için yararlanmayı ilke olarak reddetmezler. Fakat bunu yaparken, yerel yönetimlerin gücü, işlevi ve sorunlara çözüm olanakları konusunda herhangi bir yanılısma yaratmamaya özel bir dikkat gösterirler. Dahası bu konudaki burjuva ve reformist aldatmacaların içyüzünü kitleler önünde teşhir etmeyi temel önemde bir görev sayarlar.

- Komünistler için seçim çalışmaları tümüyle devrimci sınıf mücadelesine ilişkin genel hedef ve görevlere tabidir; onlar seçim atmosferinden, kitleleri devrimci hedeflere kazanmanın, onların birliğini, örgütlenmesini ve mücadelesini bu doğrultuda geliştirmenin bir olanağı olarak yararlanmaya bakarlar. Bu çerçevede, kitlelerin karşısına düzenin yasallık cenderesine ve seçimlere uyarlanmış güdük seçim platformları ve bildirgeleriyle değil, kendi bağımsız devrimci sınıf programlarıyla, bunun döneme uyarlanmış ve güncel devrimci görevlere bağlanmış popüler açıklamalarıyla çıkarlar.

- “Ulusal irade” yanılısaması üzerinden burjuvazinin gerçek iktidar odaklarını perdeleme işlevi gören burjuva parlamentosunun içyüzünü kitleler, özellikle de onların ileri kesimleri önünde sergilemek nispeten daha kolaydır. Kitlelerin uzun yılları bulan deneyimleri bunu bir ölçüde olsun kolaylaştırır. Buna karşın kurum olarak yerel yönetimler, “halkın yönetimi”, “halkın katılımı”, “halka dolaysız hizmet” vb. argümanlar üzerinden sunulmaya müsaittirler. Özellikle reformist sol buna yönelik yanılısamalara güç katar ve buna solcu söylemlerle belli bir inandırıcılık da kazandırır.

Oysa bu büyük bir aldatmacadır. Merkezi iktidar organlarının burjuvazinin elinde olduğu ve bunun bin bir kolla (vilayet, emniyet, istihbarat, garnizon, yargı vb.) kendini yerel düzeyde de gösterdiği bir durumda, yerel “halk yönetimi” tepeden tırnağa bir yalan, aldatmaca ve yanılısamadır. Aynı gerçek, üretim araçlarının ve

zenginliğin ezici bölümüyle (dolaysız özel mülkiyet ya da devlet maliyesi ve mülkiyeti olarak) burjuvazinin elinde ve denetiminde olduğu sürece, yerel planda halkın sorunlarının çözülebileceği inancı ya da beklentisi için de geçerlidir. Alabildiğine sınırlanmış ve güdükleştirilmiş yerel yönetimler ve bütçeler, bu sınırlar içinde bile burjuvazi tarafından bin bir yolla en sıkı bir denetim altında tutulurlar.

Bu temel bilimsel-toplumsal gerçekten hareketle TKİP, yerel yönetimler üzerinden yapılabilecekler hakkında özellikle reformist sol tarafından işçilere ve emekçilere pompalanacak hayallere karşı özel bir mücadele yürütecektir. Her biçimiyle “Belediye sosyalizmi” yanılması için içyüzünü kararlılıkla teşhir edecek, bunu, kurulu düzenin gerçek yapısı, kurumlaşması ve işleyişinin ortaya konulması çabasıyla birleştirecektir.

- Komünistler, yerel seçimlerde işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin karşısına kendi bağımsız adaylarıyla çıkacak, yerel seçim kampanyalarını bu adaylar üzerinden öreceklidir. Bu kampanyanın amacı elbette oy toplamak değil, fakat partinin devrimci propaganda ve ajitasyonunu normal dönemlerle kıyaslanamaz ölçüde güçlendirmek, kitleleri devrimci açıdan aydınlatmak, parti programını tanıtmak, onun döneme uyarlanmış stratejik ve taktik istem ve şiarlarını kitleler içinde yaymaktır. Partinin seçim çalışmasında başarısının temel ölçüsü de bu olacaktır.

- Partimiz kendi bağımsız faaliyetini esas almak ve bugünden bunun örgütlenmesine girişmekle birlikte, olanaklı olan her durumda, öteki devrimci güçlerle işbirliği için de çaba harcayacak, bu konuda sorumluluklarına uygun davranacaktır. Her renkten burjuva ve küçük-burjuva reformist parti, grup ve çevrelerin emekçilerin karşısına “sol alternatif” iddiasıyla çıktığı bir seçim döneminde, bu yönlü bir çaba özellikle bir ihtiyaçtır. Reformist aldatmaca karşısında devrim ve sosyalizm alternatifini öne çıkaran, kitlelere inanç ve kararlılıkla devrimci çözüm ve mücadele yolunu gösteren, bunu devrimci sınıf mücadelesinin geliştirilmesi somut hedefine

bağlayan bir çabaya omuz vermek tüm gerçek devrimcilerin görevidir.

- TKİP yerel seçimlerde kendi bağımsız adaylarının yanısıra, seçim çalışmasını devrimin ve devrimci sınıf mücadelesinin savunulması eksenine oturtmuş öteki bağımsız devrimci adayları da destekleyecektir.

Devrimci seferberlik!

Bölgemizde ve ülkemizde süreçlerin hızlandığı ve karmaşıklaştığı bir tarihi dönemden geçiyoruz. Önümüzde zorlu sorunlar kadar büyük fırsatlar da var. Sorunları göğüslemek, fırsatları değerlendirmek sorumluluğu ile yüzyüzeyiz. Bu ise nitelik olarak güçlenmeyi, nicelik olarak büyümeyi gerektirir. Her ikisinin de sağlam sosyal zemini işçi sınıfı hareketidir. Buraya ayağımızı basamadığımız sürece, nitelik olarak pekişme ve nicelik olarak büyüme üzerine her sanı gerçekte bir yanılsama olarak kalacaktır.

Teori, program, taktik, bir ilk örgütsel temel, örgütsel omurgayı oluşturan kadrolar, komünist devrimciliğin ilk harcını oluşturan politik ve moral değerler vb., komünist bir hareket, giderek parti olabilmenin bu öncelikli koşullarının oluşturulması başlangıçta sınıf hareketinden nispeten bağımsız olarak yaratılabilirlerdi ve yaratıldılar da. Fakat onları güçlendirmenin, güvenceye almanın, kalıcılaştırmanın, ve en önemlisi de, bunlarla donanmış devrimci bir öncü olarak toplum düzeyinde devrimci sınıf mücadelesine yön verebilmenin zorunlu koşulu kendi sınıf zeminine oturabilmektir. Bundan yoksun olarak devrimci sınıf mücadelesi içinde öncü ve yönetici bir rol oynamak iddiası ve girişimi, her türlü ciddiyetten yoksun bir oyuna dönüşür. Bundan çıkan güncel sonuç, partinin yeniden toparlanma sonrasında çok yönlü bir yüklenmenin konusu haline getirdiği sınıf çalışmasını yeni yılda yeni bir düzeyde güçlendirmek gerektiğidir. Öteki herşey buna tabidir ve bunun hizmetinde olmalıdır.

Bu konuda ilk büyük sınavı yerel seçim çalışması üzerinden vereceğiz. Genel planda topluma seslenebilmek olanağı anlamına da gelebilen bu çalışma, mevcut durumumuzda bizim için, sınıfa yönelik yoğunlaştırılmış çalışmanın yeni bir düzeye çıkarılması olabilmelidir. Deyim uygunsuzsa biz bu dönemde de “halka” ya da genel olarak emekçilere değil, fakat özellikle işçilere gideceğiz. Varsın reformistler toplum düzeyinde “sol alternatif” olma sevdasına kapılsınlar ve bu çerçevede tüm “seçmen”e yönelsinler. Varsın halkçılar eski önyargılarına dönerek “halk hareketi” yaratma sevdasıyla benzer biçimde davransınlar. Biz komünistler, bugünün koşullarında ve partimizin bugünkü gelişme düzeyinde, öncelikle ve özellikle işçilere gitmekte ısrarlı olmayı sürdüreceğiz. Bunun tüm öteki stratejik gelişme ve başarıların olmazsa olmaz temel önkoşulu olduğu gerçeğinin bilinciyle hareket edeceğiz. Elbette bu çalışma doğası gereği yoğunlaşmak üzere seçilmiş alan ve birimlerin dışına belli ölçülerde taşacaktır. Fakat bu yoğunlaştırılmış çalışmanın zayıflatılması pahasına değil, kendine özgü karakterinin doğal bir yan ürünü olacaktır.

Hedefi ve amacı doğru saptamak yeterli değildir. Bunu etkin, planlı, tempolu ve çok yönlü bir seferberlikle birleştirmeyi de başarabilmek durumundayız. Seçim çalışmasının yoğunlaştırılmış planlı ve disiplinli bir kampanya olması zorunluluğu bu konuda kendimizi aşmamızı kolaylaştıracak bir olanaktır. Bunu en iyi biçimde kullanabildiğimiz ölçüde yılın toplamına da iyi bir başlangıç yapmış, böylece onu kazanmayı daha baştan güvencelemiş olacağız.

Her alanda ve her düzeyde devrimci seferberlik! Bu, partinin tüm partililere ve parti militanlarına bir çağrısı olduğu kadar direktifidir de...

(Ekim, Sayı: 233, Ocak 2004, Başyazı)

Yerel seçim döneminin netleştirdiği tablo

Yerel seçim atmosferi henüz kitleler yönünden değilse bile siyasal partiler cephesinde iyiden iyiye oluşmuş bulunuyor. Hazırlıklar, politikalar, ittifak ilişkileri giderek somutlanıyor ve açıklık kazanıyor. En önemli açıklık ise çeşitli siyasal güçlerin konum ve tutumları üzerinden kendini gösteriyor.

Netleşen tablo gösteriyor ki, Türkiye'nin bugünkü siyasal yaşamında, nesnel duruma ve dinamiklere bağlı olarak, gerçekte yalnızca iki ana kutup var: Düzen ve devrim. Bu ikisi arasında ise çeşitli biçimleriyle reformist akım yer alıyor. Bu kutuplaşmada devrim kampının bugünkü somut güç durumunun esasa ilişkin bir önemi yok; bu yalnızca sorunun mevcut duruma özgü geçici ve öznel yönüdür. Önemli olan nesnel durumun mantığıdır; kurulu düzenin karşısına, devrime dayalı program ve çözüm politikaları dışında, anlamı ve inandırıcılığı olan herhangi bir program ve politikayla çıkılamayışıdır.

Çeşitli biçim ve tonlarıyla reformist akımın düzeni reforme etme iddiası taşıyan (ya da görünürdeki iddia bu olmasa bile nesnel mantığı ve niteliği açısından bundan öteye geçemeyen) programı, burada üçüncü bir kutup ya da çözüm alternatifi değildir. Reformizm, somut olarak bakıldığında açıkça görülebildiği gibi, bağımsız program ve stratejiden yoksundur; o, düzen içi çatlaklar ve ikincil önemde sorunlar üzerinden kendini ifade eden, bu konum ve tutumuyla da düzen güçlerinin yedeği olmaktan öteye gidermeyen bir politik eğilim durumundadır. Reformist akımın bu konumu ve tutumu, son yirmi yıl içerisinde toplumumuzda orta sınıfların artık tümüyle düzene bağlanmış bulunması ve büyük burjuvazinin yörüngesinde hareket eder hale gelmesi gerçeğinden ayrı kavranabilecek bir olgu değildir.

Burjuva siyaset sahnesi: Muhalefet bunalımı

Beklenebileceği gibi burjuva siyaset sahnesinde yerel seçimler vesilesiyle yeni, daha doğrusu şaşırtıcı olan bir durum yok. Olup bitenler tam da beklenen çerçeveye oturuyor. Durum aşağı yukarı 3 Kasım'da ortaya çıkan tablonun bir uzantısı olarak görülebilir. 3 Kasım'ın sandığa gömdüğü partiler gömüldükleri biçimiyle duruyorlar. Toparlandıklarını, yeni bir güç ve iddia ile ortaya çıktıklarını ya da çıkacaklarını gösteren hiçbir belirti yok ortada.

Olması için bir neden de yok. Zira 12 Eylül sonrası bütün bir dönemde burjuva siyaset sahnesinde muhalefetin güç kazanması artık kendini yenilemesi ve bunun sağladığı güç ve heyecanla kitlelere benimsetmesi sayesinde değil, fakat neredeyse bir kural olarak hükümette olanın yıpranmasıyla oluyor. Seçmen desteği kazanıp hükümet olanlar, kendinden öncekinin izlemekte olduğu politikaları kalınan yerden, dahası, yeni ve yıpranmamış olmanın da avantajıyla daha kapsamlı ve etkili bir biçimde uyguluyorlar. Bu uygulamaya paralel olarak da zaman içinde yıpranıyor, böylece kit-

leler nezdinde güç ve itibar yitiriyorlar. Bu yıpranmanın kaldırılmaz düzeye geldiği noktada daha çok da hükümet üzerinden ortaya çıkan bir politik bunalım başgösteriyor ve derken son onbeş yılda genellikle olduğu gibi yeni bir erken seçim gündeme geliyor ve sonuçta, bir önceki hükümetin bıraktığı yerden bir yenisinin sürdürme yolunu tutacağı bir nöbet değişimi gerçekleşiyor. Sınıf ve emekçi hareketinin devrimci bir çıkışla politik yapı ve işleyişi temelden sarstığı farklı bir ortam oluşmadıkça, ya da düzenin kendi iç bunalım ve çatışmalarının parlamento dışı müdahaleleri gündeme getirdiği bir gelişme yaşanmadıkça, bu durumun böylece süreceği anlaşılıyor.

Dolayısıyla aradan geçen bir yıllık süre AKP için henüz yeterli bir yıpranma süresi olmadığı için, muhalefettekilerin toparlanması ve içlerinden şu veya bu nedenle durumu en uygun olanın öne çıkması için ortada henüz bir neden de yok. AKP'yi bir yıllık icraatla başaşağı götürecek gelişme, örneğin ABD'nin hizmetinde emperyalist savaşa katılması olabilir. Önce "tezkere kazası" ve ardından Irak'taki karmaşık güç dengeleri, sonuçta onu pratik olarak bu maceradan ve dolayısıyla siyasal iflas akibetinden şimdilik korudu. İçerde ise uyguladığı emek düşmanı politikalara rağmen görüntüde bunu dengeleyen ve kitleleri aldatmak için başarıyla kullanılabilen bazı gelişmeler, beklenen yıpranmanın etkisini ve hızını azaltmış görünüyor. Öte yandan işbirlikçi büyük burjuvazinin ve ABD'nin istek ve dayatmalarını ikiletmemesi, AKP'ye bu güç odaklarından büyük bir destek sağlıyor ve bu yıpranma sürecini yavaşlatan bir başka etken olarak rol oynuyor. Buna hükümet olanın henüz yıpranmamış bulunduğu bir aşamada yerel seçimlerdeki avantajları da eklenince, sonuçta 3 Kasım'da oluşan tabloda esasa ilişkin bir değişikliğin bugün henüz gerçekleşmemiş olması olgusu anlaşılır hale geliyor.

Bugünün Türkiye'sinde ve elbette yalnızca şimdilik, yani olayların AKP'nin yıpranmasına henüz yetmediği bir aşamada, hükümet değil muhalefet bunalımı yaşanıyor. Gerek parlamentodaki

CHP gerekse parlamento dışı kalan burjuva düzen partileri şahsında bunu tüm açıklığı ile görmek mümkün.

Bunun açıklaması gerçekte son derece basittir. Gerek uluslararası sermaye ve işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkar, istem ve dayatmaları çerçevesinde uygulanan emek ve halk düşmanı politikalara, gerekse ABD emperyalizminin istem ve dayatmalarına hiçbir düzen partisinin esasa ilişkin bir itirazı yok. İMF dayatmaları çerçevesinde uygulanan ekonomik-sosyal yıkım politikaları alanı, burjuva siyaset sahnesinde esasa ilişkin tartışmaların dışındadır ve bu uzun yıllardır böyledir. Düzen partileri bu konuda demagoji yapmaktan bile özenle kaçınıyorlar ya da bu yola başvurdukları nadir durumlarda bunu öylesine dikkatli ve iğreti biçimlerde yapıyorlar ki, sonuçta herhangi bir inandırıcılığı kalmıyor ve kitleler üzerinde tercihlerini belirleyecek bir etkide bulunmuyor.

Bu aynı tutum, buna bir tür gizli “milli mutabakat” da denebilir, kitlelerin çıkar ve beklentilerini içeren siyasal sorunlar (temel demokratik hak ve özgürlükler) için de geçerlidir. Kurumsal ve yasal planda baskı, terör ve yasak rejimini oluşturan herşey sağından soluna kadar tüm düzen partileri için “milli politika” ya da “devlet politikası” kapsamındadır ve dolayısıyla tartışma dışıdır. Bu konularda tartışma bir yana göstermelik demagoji bile yapılmaz, yapılamaz, yapılmıyor da. Tek tartışma konusu zaman zaman Kürt sorunudur ve burada ise hükümet olana göre daha ileri değil, tersine daha gerici ve şoven bir çizgi savunulur (sözde “sol” muhalefet partisi CHP’nin tutumu buna örnektir). Dolayısıyla yapılan, mağdur bir kesime sahip çıkmak değil, tersine, daha baskıcı ve tavizsiz davranması için hükümetin sıkıştırılması ve kışkırtılması olur. Bu ise sözkonusu mağdur kesim nezdinde hükümetten çok muhalefetin tecritini getirir.

12 Eylül sonrası yeni dönemin bu genel olgusu, tüm düzen partilerinin aynı program ve temel politikalar temelinde tekleşmesi anlamına gelmektedir ve bugünkü muhalefet bunalımını açıklamaktadır. Kitlelerin çıkarlarını, beklentilerini ve bu arada duygularını

İlgilendiren esasa ilişkin sorunlar ve politikalarda suskunluk, muhalefetteki düzen partilerini edilgen biçimde hükümettekinin yıpranmasını beklemeye itmektedir. Kitlelerin sorunlarına ve istemlerine demagojik dahi olsa sahip çıkmayan, buradan bir rüzgar estirmeyen hiçbir burjuva düzen partisi, hele hükümet olan(lar) da henüz yıpranmamışsa, kitleler nezdinde prim yapamamakta, dolayısıyla seçmen desteği alamamaktadır. (Çok özel türden bir istisna oluşturan 3 Kasım'daki Genç Parti olayı, tersinden burada ortaya konulanları doğrulamaktadır).

Bir süreden beridir ve özellikle de şimdilerde CHP'den DYP ve MHP'ye kadar tüm düzen partilerinin Kıbrıs ve "Kuzey Irak" sorunlarından medet ummalarının, yerel seçim döneminde bile kitlelerin şoven duygularına seslenen bu sorunları öne çıkarmalarının gerisinde de bu aynı muhalefet açmazı var. Burjuvazinin ve devletin bu sorunlar üzerinden onyıllardır izlediği politikaların yarattığı birikim ile burjuvazinin bir kesiminin bu konulardaki dayatmaları henüz kabule hazır olmaması gerçeği, burjuva muhalefet partilerinin bu sorunlar üzerinden siyasal prim yapmaya girişmelerini açıkladığı kadar kolaylaştırıyor da. Fakat salt bunlardan hareketle, çekilmez düzeydeki yaşam ve çalışma sorunlarıyla boğuşan kitlelerden, hele de yerel seçim gibi somut beklentilerin çok daha güçlü olduğu bir platformda, destek almak olanağı yoktur, nitelikli olamamaktadır da.

Sahte muhalefet platformu: "AKP karşıtlığı"

Bütün bu söylenenlerin yerel seçim gündemi bakımından bağlanacağı bir nokta var. Bugün tüm düzen partilerinin ve bu arada sol reformist akımların seçmen kitleler karşısındaki biricik malzemesi "AKP karşıtlığı"dır. CHP'den DYP ve MHP'ye, oradan Perinçekçi çevreye ve "Demokratik Güçbirliği" adı altında ortaya çıkan burjuva liberal seçim ittifakına kadar, tüm gerici ve reformist

partiler yelpazesine kadar bu böyledir.

Öte yandan, “AKP karşıtlığı”, “AKP’yi durdurma” ya da “AKP karşısında seçmenin alternatifsiz olmadığını gösterme” vb. söylemlerde ifadesi bulan tema tümü için ortak bir payda olmakla birlikte, her bir kesimde kullanılan argümanların yapısı ya da ağırlığı değişebilmektedir. Burjuva muhalefet partilerinin tümü için Kıbrıs ve “Kuzey Irak” sorunları, AKP’nin bu konularda emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin istem ve tercihleri doğrultusundaki politikalarına muhalefet, ortak payda durumundadır. Bunun ötesinde belli farklılaşmalar, örneğin CHP’de muhalefet oylarını kendinde toplayacağı beklentisi ve taktiği ile AKP’nin şeriatçı kadrolaşmasını öne çıkarmak olarak yansırken; faşist MHP’de bu, Kıbrıs ve Kürt sorunu üzerinden şoven bir histeri yaratarak prim yapmak olarak kendini gösterebilmektedir. Perinçekçi çevre kendi yönünden bu konuda MHP ile hem kesişmekte hem de yarışmaktadır.

AKP elbette, bir yıllık icraatlarının da gösterdiği gibi, işbirlikçi burjuvaziye ve emperyalizme sadakatle hizmette kendinden öncükileri aratan bir heves ve saldırganlık içindedir. Fakat yine de bu “AKP karşıtlığı”nın sahte bir muhalefet platformu olduğu gerçeğin değiştirmemektedir. Hele de bilinen düzen partileri yönünden. Sonuçta AKP’nin yaptığı yıllardır nöbeti birbirine devreden hükümetlerin yaptığının bir uzantısından başka bir şey değildir; o aynı programın güncel koşullardaki gereklerini uyguluyor, aynı sınıfa ve emperyalist odaklara hizmet ediyor. Karşılığında da onlar tarafından destekleniyor. Daha pervasız ve saldırgan olması, bir dizi uygulamaya daha hızlı geçebilmesi ise, bunu olanaklı kılacak güçlü bir parlamento desteğine sahip olmasından geliyor. Koalisyon hükümetlerinin saldırı dozunu ve hızını etkileyen handikaplarından azade olduğu için de emperyalistler ve işbirlikçi sermaye çevreleri tarafından daha bir hararetle destekleniyor. Şaibeli geçmişinin getirdiği yüklerin basıncından kurtulabilmek için bu güç odaklarına daha çok yaranma kaygısı, sonuçta onun aynı güçler ta-

rafından şimdilik özellikle tercih edilmesi için ayrıca bir etken oluyor.

Fakat daha ilginç olanı, reformist sol çevrelerin de “AKP karşıtlığı”nı kendileri için ana ve birleştirici eksen olarak seçmeleridir. Bugün artık görüntüde bile solun dışına düşmüş bulunan Perinçekçi parti bunu, CHP ve DSP’den DYP ve MHP’ye kadar geniş bir “milli cephe”nin birleştirici eksenini tanımlıyor. AKP’nin emperyalizmin hizmetindeki icraatlarını buna dayanak olarak gösteriyor. Gelgelelim kurmaya çalıştığı “milli cephe”nin tüm öteki bileşenleri zamanında sırasıyla hükümet olmuşlardı ve tümü de emperyalizmin istem ve dayatmalarını harfîyen uygulamakta AKP’den farklı davranmamışlardı. Son örnek 3 Kasım’da sandığa gömülen Ecevit hükümeti bileşenleriydi. Bu üçlü koalisyon, içerde İMF programını harfîyen uygulamış, dışarda ise aynı dönemde gündeme gelen Afganistan’a yönelik emperyalist savaşta ABD safında taraf olmuş, Afganistan’a resmen savaş ilan etmiş, Türkiye’nin tüm üs ve tesislerini emperyalist savaş makinesinin hizmetine sunmuş ve nihayet Afganistan’a işgal güçleri göndermişti. Aynı dönemde Irak da İncirlik Üssü’nden günü birlik olarak bombalanmıştı. İçlerinden en milliyetçi geçineni (MHP) İMF dayatmaları karşısında bakanlarını harcamaktan geri durmamış, ülkenin satışı anlamına gelen en rezil “niyet mektupları”nı imzalamakta da bir sakınca görmemişti. Bu basit ve kaba olgular, “AKP karşıtlığı”nı CHP ve DSP’den DYP ve MHP’ye kadar geniş bir “milli cephe”nin dayanağı yapmak isteyenlerin iflasını belgelemektedir. Bu partiler bugün AKP’nin yerinde olsalar özünde onunla aynı şeyleri yaparlardı, aralarındaki fark ton ve hız farkı olmaktan öteye gitmezdi.

AKP’nin ötekilerden farkı olarak geriye “şeriatçı kadrolaşma”sı kalıyor ki, bu hem oluşturulmak istenen “milli cephe”nin ortak kaygısı/paydası değil, hem de kendi döneminde MHP’nin kadrolaşması ne kadar “faşizm tehditi” anlamına geldiyse AKP’ninki de ancak o kadar “şeriat tehditi” anlamına gelir. Bunların tümü de

dizginleri çok yönlü olarak egemen sınıfın elindeki partilerdir; sonuçta attıkları her ciddi adım dikkatle izlenmekte ve sorun oluşturacak noktaya varıldığında da dizginlenmektedir. AKP’ni kendisi de zaten bu türden bir dizginleme operasyonunun terbiye edilmiş ürünü değil midir?

AKP’nin devlette kadrolaşması açık bir olgudur. Sermaye sınıfına hizmet eden tüm öteki partiler gibi AKP de bu hizmetinin karşılığı olarak devlette kadrolaşmaktadır. Tek başına hükümet olması bu kadrolaşmayı dikkat çekici boyutlara da vardırılmaktadır. Fakat soruna devrimci açıdan bakıldığında, ANAP, DYP ya da MHP’nin devlette kadrolaşması ile AKP’nin kadrolaşması arasında esasa ilişkin bir fark yoktur. Özallı ANAP’ın başta yönetim düzeyinde olmak üzere büyük ölçüde tarikat üyesi kadrolardan oluşması gerçeği bir yana, bugünkü AKP kadrolarının hükümet düzeyi de dahil önemli bir bölümünün ANAP, DYP ya da MHP kökenli kadrolardan oluşması da sorunun bir başka yönüdür. Dolayısıyla “şeriatçı tehlike”ye de bağlanarak Perinçekçi çevrenin yanısıra CHP ve liberal sol çevreler tarafından da gündeme getirilen AKP’nin kadrolaşması sorunu bir başka sahte muhalefet platformudur. Sonuç, düzen partilerinin “AKP karşıtlığı”nın esasa ilişkin sorunlar üzerinden herhangi bir temele oturmadığı, kullanılan tüm malzemenin Kıbrıs ve “Kuzey Irak” sorunlarına dayalı şovenizmden ibaret kaldığıdır. Bu ise onları kitleler nezdinde güç yapmadığı gibi üstüne üstlük Kürt halkından da daha çok tecrit etmektedir.

Reformist solun iflas platformu: “AKP’ye karşı iktidar seçeneği”

“AKP karşıtlığı”na dayalı muhalefet kervanına son olarak sosyal-demokrat düzen partilerinin bir kesimiyle “Demokratik Güçbirliği” adı altında bir seçim ittifakı oluşturan reformist sol katıldı. “Güçbirliği” deklarasyonunu yayımlayan *Evensel* gazetesinin

metni sunarken kullandığı ara başlıklardan biri “iktidar seçeneği” şeklinde oldu. Bu ara başlığın hemen altında “deklerasyon”un şu cümlesi var: “28 Mart seçimlerinde halk AKP’ye karşı Demokratik Güçbirliği’ni iktidar seçeneği yapacaktır ”

Bu bir tek cümle bile çok şeyi bir arada özetliyor. “Deklerasyon”un özünü ve özetini olduğu kadar onu yayınlayan “Demokratik Güçbirliği”nin birleştirici harcını ve oluşum platformunu, yanısıra reformist solun sınıflara ve devlete, egemen sınıf ve sınıfsal iktidar olgusuna bakışını, tüm bu temel önemde gerçekleri bir arada veriyor. Bu, düzen içi konumun içselleştirilmesi ve parlamenter platformlar eksenine dayalı politik yaşamın her yönüyle benimsenmesi anlamına geliyor. Öteki açıklama ve kanıtlar, burada sözkonusu olanın, ortak bir belge imzalamak zorunda kalmanın istenmeyen bir sonucu olmadığını, “Güçbirliği”nin bileşeni durumdaki reformist sol partilerin kendilerine ait metinlerde de sorununu aynen böyle koyduklarını gösteriyor. Nitekim “Güçbirliği”nin ilan edildiği basın toplantısında konuşan parti başkanlarının ortak vurgusu da bu aynı temaya oturuyor. (Bizzat *Evrensel*’in aktardığına göre, EMEP başkanı konuşmasına AKP ile başlayıp AKP ile bitiriyor.)

“Demokratik Güçbirliği” deklarasyonu metninde bir kez olsun egemen sınıf ve sınıfsal iktidar gerçeği anılmıyor. Söylenen herşey AKP’ye, AKP hükümetine, “AKP politikaları”na ve en fazla arkasındaki “yabancı güçler”e, bu arada elbette İMF’ye karşı söyleniyor. Denebilir ki İMF karşıtlığı, “Demokratik Güçbirliği”ni öteki burjuva düzen partilerinden ayıran biricik önemli farklılık olarak yansıyor sözkonusu deklarasyondan.

AKP’nin en fazla 3-5 yıllık geçici bir hükümet partisi olarak hizmet sunacağı işbirlikçi büyük burjuvaziyi, bu burjuvazinin çıplak sınıf diktatörlüğünü, bu diktatörlüğün somut biçimi olarak devleti, İMF politikalarıyla işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkarları arasındaki kopmaz bağı, kelimelerde bile anmıyor “Demokratik Güçbirliği” deklarasyonu. Ama buna rağmen “iktidar seçeneği”den,

“bugün için yerelerde, yarın ise genelde iktidar olmak”tan dem vurabiliyor. “*Demokratik Güçbirliği(nin), yeni bir Türkiye için halkın gerçek iktidarını kurma doğrultusunda yeni bir umut olaca*”ğı iddia edilebiliyor. Bunlar burjuva liberal bir konum ve söylemin yansımalarından öte bir şey değildir (ki teorik anlamı ve siyasal sonuçları bakımından son derece önemli bu kaba liberal argümanlar üzerinde şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da döne döne durulmalıdır). Burjuva parlamentarizimini ve buna dayalı hükümet değişimini aşan herhangi bir şey yok bu bakış ve söylemde.

“Bugün için yerelerde” AKP’ye karşı “iktidar seçeneği” ve yarın ise (bunu ilk genel seçimlerde olarak da okuyabiliriz) bu kez “genelde” ama elbet yine AKP karşında “iktidar seçeneği” olmak! “Demokratik Güçbirliği”nin temsil ettiği burjuva liberal platformun bizzat kendi deklarasyonu üzerinden özü ve özeti, tüm açıklığı ve yalınlığı ile bundan ibarettir. Bu tamı tamına liberal bir sınıf işbirliği platformudur. Bu niteliğini yalnızca burjuva (SHP ve DEHAP) ve küçük-burjuva partilerin bir koalisyonu olarak kendi bileşimi üzerinden değil, fakat aynı zamanda toplum, sınıflar ve devlet gerçeğine bakışı, iktidar olgusu ve iktidar olma sorununa bakışı üzerinden de açıklıkla ortaya koyuyor. Sınıf barışına dayalı bu burjuva liberal kavrayış daha deklarasyonun girişinde, “toplumsal barış”ın (ki sınıf barışı demektir!) egemen olduğu bir Türkiye umudunda ve bunun “Demokratik Güçbirliği”nin iktidar hedefi ile ilişkilendirilmesinde ifadesini buluyor.

Bu sonuç, kirli savaş döneminin ve bugün uygulanmakta olan İMF paketlerinin bir benzeri olan 5 Nisan sosyal yıkım saldırısının başbakan yardımcısı (bu konumuyla MGK üyesi) Murat Karayalçın’ın gerçekten büyük iş başardığını gösteriyor. Dünün devrimcileri olmakla kalmayıp bugün hala da arsızca devrimci geçinenleri “Demokratik Güçbirliği” adı altında sınıf işbirliği çizgisine ve sınıf barışı hedefine çekmek, böylece düzen kanalları ve kuralları içinde politika yapan sıradan burjuva liberalleri derekesine düşürmek, bu konum üzerinden onları arayış içerisindeki kit-

lelerin karşısına “sol alternatif” olarak çıkarmak, gerçekten az şey değil. Bu onun “arkadaşlarımı terkedemem” türünden pek erdemli görünen bir gerekçeyle CHP’nin Ankara belediye başkan adayı olma teklifini neden reddettiğine de açıklık getirmektedir. İşin aslında o düzen adına gerçekten önemli bir misyon üstlenmiştir ve bunun gereklerini yerine getirmektedir. Bundan dolayıdır ki sermaye medyasında herhangi bir tepkiye konu olmak bir yana, girişimleri büyük bir dikkat ve ilgiyle izlenmekte, gizlenemeyen bir onayla karşılanmakta ve cömertçe reklamı yapılmaktadır.

Ortaya çıkan sonuç özellikle iki parti payına, ciddi ciddi hala da devrimci ve sosyalist geçinebilen EMEP ve SDP için, utanç verici bir siyasal iflastır. Bu ülkede “sosyal-demokrasi” olarak anılan akım, yılları bulan siyasal pratiğinin de açıkça gösterdiği gibi, tümüyle gerici bir akımdır ve düzen siyasetinin sol maskeli öteki kanadını oluşturmaktadır. EMEP ve SDP, “AKP karşısında iktidar seçeneği” oluşturmak iddiasıyla işte bu akımla ortaklıklar kurarak kitlelerin karşısına çıkabilecek kadar batağa batmış durumdadırlar.

Karayaçın’ın SHP’si ile ittifak ilke olarak bu anlama gelmektedir. Bu ittifakın şimdilik öteki sosyal-demokrat partileri kapsamamış olması ilkesel değil, tümüyle pratik bir sorundur. Kaldı ki İsmail Cem’in YTP’si resmen olmasa da fiilen mevcut ittifakın içindedir. Kişi olarak başka hayalleri ve hesapları (ve bu arada muhtemeldir ki aristokratik gururu) İsmail Cem’i şimdilik “Demokratik Güçbirliği”ne resmen katılmaktan alıkoymuş gibi görünüyor. CHP’nin ittifakın dışında kalması ise tümüyle kendi tercihinin (burada Kürt sorunundaki şoven gericiliğin özel bir payı var) ve kabul edilmesi kolay olmayan dayatmalarının bir sonucudur, yoksa “Güçbirliği” bileşenlerinin ilkesel itirazlarının değil. “Güçbirliği” bileşenlerinin sayısız açıklaması bu gerçeği tartışmasız biçimde teyid etmektedir.

EMEP ve SDP için söylediklerimizi DEHAP ve ÖDP için söylemiyoruz. Zira onlar zaten kendi çaplarında sosyal-demokrat çizgide partiler konumdadırlar. Kürt hareketinin Amerikancı çiz-

gideki son açılımlarından sonra siyasal bir oluşum olarak DEHAP için durumunun da ötesindedir. Bugün DEHAP, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin çözüm etkeni olmak bir yana, aşılması gereken engeli durumundadır. Siyasal partiler programları ve politikaları ve bundan ayrı düşünülemez pratikleri üzerinden değerlendirileceklerse eğer, bu sonuç en kör gözler için bile yeterince açık olmalıdır.

Bu yapısı ve tablosuyla “Demokratik Güçbirliği”, “halkımıza yeni bir umut” olmak bir yana, olsa olsa çürümüş ve kokuşmuş düzen için yeni bir payandadır. Solda tasfiyeci çürümenin vardığı nokta bugün budur. Komünistlerin sol hareketin bu kesimine ilişkin tahlil ve değerlendirmelerine dönülüp bakılırsa, varılan bu noktada şaşkıncı hiçbir yön bulunmadığı açıklıkla görülecektir. Tasfiyeci süreçlerin ürünü olarak düzenin icazetine sığınanlar, giderek kendilerini onun işleyiş çarkına ve politika yapma tarzına da uyarlamak zorundadırlar. Bu ise burjuva liberal, giderek sosyal-demokrat bir dönüşümle elele gider ve sonuç, bugün olduğu gibi en rezil bir parlamentarizme varır.

Dolayısıyla önümüzdeki genel seçimlerde şimdiki “Demokratik Güçbirliği” bileşenlerini CHP ile kolkola aynı ittifak içinde görmek kimseyi şaşırtmamalıdır. Zira bunun ilkesel eşiği aşılmıştır; gerisi tümüyle somut pratik koşullar ve tarafların bu tür bir işbirliğini kendi o anki siyasal çıkar ve hesaplarına uygun görüp görmemeleri sorunudur.

(Kızıl Bayrak, Sayı:2004/06(19), 14 Şubat 2004)

Yerel seçimler ve sol hareket

Tasfiyeci çürümenin son aşaması: Burjuva parlamentarizmi

3 Kasım seçimleri sol hareket tablosunun yeni bir düzeyde netleşmesinde çok önemli bir dönemeç noktası olmuştu. ‘71 Devrimci Hareketi’nin uzantısı olan ve ‘70’li yıllarda genel planda iyi-kötü devrimci bir konumda bulunan halkçı küçük-burjuva hareketin başlıca temsilcileri, 12 Eylül sonrasında girdikleri tasfiyeci çürüme sürecini, bir dizi aşamanın ardından 3 Kasım’da nihayet parlamentarizme açık geçişle noktalamışlardı. Geleneksel solun önemli bir kesiminde büyük umutlara ve heyecanlara vesile olan reformist DEHAP Bloku bu geçişin platformu olmuş, seçim başarısı beklentisiyle depreşen burjuva liberal hayaller “iktidara yürüyoruz!” türünden söylemlerde ifadesini bulmuştu.

Bu, '60'lı yıllarda başgösteren modern toplumsal hareketlilik içinde kendini bulan yakın dönem sol hareketinin tarihinde gerçekten de temel önemde bir dönüm noktasıydı. Parlamentarizme bu açık geçiş, '60'lı yılların TİP oportünizmine dönüş anlamına gelmekteydi. Yine de buradaki bu dönüş tanımı yanıltıcı olmamalıdır. TİP, tüm kaba oportünizmine rağmen, solun tarihi içinde ilerici bir gelişmeyi temsil ediyordu. Oysa bugün parlamentarizme dönüşü yaşayanlar, aynı tarih içinde liberal bir çürümeyi temsil ediyorlar. TİP şahsında yaşanan, düzenden sol bir ayrışmanın ve giderek devrimci bir kopuşmanın bulaşık bir ilk filizlenmesiydi. Oysa liberal sol şahsında şimdilerde yaşananlar, düzenle yeniden barışmanın ve giderek onunla bütünleşmenin son adımlarını temsil etmektedir. TİP'le başlayan sol uyanış, zamanla bağrından devrimci akımlar çıkarmış, reformizmi ve burjuva parlamentarizmini geride bırakmayı olanaklı kılan tarihsel önemde teorik ve pratik ilerlemeler yaratmıştı. Oysa bugün düzenle bütünleşmeye varan tasfiyeci liberal çürüme, bu teorik ve pratik kazanımlarla zaten yıllardır koparılan bağların artık biçimsel/duygusal planda da bir yana bırakılması anlamına gelmektedir.

Bütün bunlar esası yönünden daha 3 Kasım'da yeterli ölçüde açık bir ifade kazanmış bulunuyordu. Komünistler, genellikle olduğu gibi, büyük önem taşıyan bu dönüm noktasını da zamanında teşhis etmekle kalmadılar, açık değerlendirmelere ve ilkeli bir mücadeleye de konu ettiler. Oysa hala da devrimci olmak iddiasındaki öteki sol çevreler tarafından bu yapılmadı, yapılamadı. İçlerinden bazıları elbette bu oluşumun reformist niteliğini vurguladılar, bu çerçevede ona çeşitli eleştiriler de yönelttiler. Fakat bu adımın ve bununla yaratılan cereyanın devrimci hareket ve devrimci sınıf mücadelesi için anlamını, yarattığı tasfiyeci basıncı ve tahribatı, yerli yerine oturtamadılar. Dolayısıyla bunun gerektirdiği açık, tok, ilkeli ve cepheden bir mücadelenin hedefi haline getiremediler. Eleştirilerin çerçevesi, olağan dönemin olağan bir yanlış politikasını eleştirmenin ötesine geçemedi. Soruna bu sınırlı ve yüzeysel

bakışın da bir sonucu olarak, aynı çevreler, düşünsel plandaki eleştirilerine rağmen pratikte reformist-parlamentarist bloka karşı hayırhah bir tavır takındılar (dolaylı olarak destekleyici tutumlara girdikleri bile söylenebilir). Meydanı bu denli boş bulmanın da verdiği rahatlık ve imkanlarla, sonuçta reformist-parlamentarist blok, solun önemli bir bölümünü ardından sürüklemekle kalmadı, “müzmin boykotçuluk” nedeniyle bir bakıma kendiliğinden bu rüzgarın dışında kalanların bile örtülü biçimler içinde pratik desteğini almış oldu.

Bazı çevreler ise blokun ilkesel ve ideolojik özünden ve işlevinden çok biçimleniş tarzına ilişkin eleştirileri öne çıkardılar. Seçimleri izleyen günlerde başka biçimler içinde fakat özünde aynı türden bir cepheleşme önerdiler. Bir de şimdi olduğu gibi “Karayalçın engeli”ne takılıp da bu engel nihayet aşıldığında ise bu kez liste pazarlıklarına ilişkin zaman sıkışıklığına kurban gidenler vardı. Böylelerinininki, şimdi de dikkate değer yeni bir örneğini görmekte olduğumuz gibi, reformizme karşı ilkesel bir tutumdan çok işin içinde dolaysız olarak düzen partilerinin bulunmasına duyulan politik ve psikolojik bir tepkinin ifadesiydi. Reformist-parlamentarist platformun kendisi sorun olmuyor, ama bizzat bu platformun ilkesel ve mantıksal bakımdan olanaklı ve zorunlu hale getirdiği sosyal-demokrat çevrelerle ittifaka tepki gösteriliyordu. Bunun ilkesel bir muhalefet noktası olmadığını 3 Kasım’da SHP’ye muhalefet edip de 28 Mart’ta bu kez onu sorunsuz olarak benimseyen EMEP örneği üzerinden somut olarak görmüş bulunuyoruz. (Nitekim hala da Karayalçın engelini takılanlar, bugün gelinen yerde, itirazlarının ilke olarak sosyal-demokratlarla ittifaka değil fakat ittifaktaki “hegemonya sorunu”na olduğunu, başkalarını “gerçeğe saygı”ya çağırırlarken dile getirmiş bulunuyorlar. Bu, gelecekteki benzer bir engelin aşılmasını bugünden kolaylaştırmaya yönelik temel önemde bir ön adım sayılmalıdır).

Sonuçta, 3 Kasım sürecinde, hala da iyi-kötü devrimcilikte ısrar etme gayretinde olan geleneksel halkçı akımların neredeyse tü-

münde, sorunu tarihsel anlamı, ideolojik-ilkesel özü ve güncel politik işlevi üzerinden değerlendiren ve bunu gerektirdiği etkili bir mücadelenin konusu haline getiren açık ve ilkeli bir tutuma rastlanmadı. Bunu rastlantı saymıyoruz ve küçük-burjuva demokrasisinin bir yönüyle her zaman liberalizme açık yapısal ideolojik kimliğinden ayrı görmüyoruz.

Reformist solun düzen soluyla tarihi buluşması

Şimdi 28 Mart yerel seçimleri sürecindeyiz ve benzer bir durumla bir kez daha yüzyüzeyiz. 3 Kasım'dan farklı olarak bu kez "boykotçu" bir kesimin bulunmaması, alınan ve alınacak olan tavırlara apayrı bir anlam ve önem kazandırıyor. Öte yandan reformist blokun yapısında esasa ilişkin bazı yeni gelişmeler var. Bunlar daha net değerlendirmeler yapmayı alabildiğine kolaylaştıran bir açıklıkta ve kesinlikte olduğu ölçüde, alınan ve alınacak olan tavırlar ayrıca bir önem kazanıyor.

Sözünü ettiğimiz yeni gelişmelerin ilki, Kürt hareketinin Kongra-Gel'le birlikte yaptığı açılımlardır. Devrimin ve devrimci sınıf mücadelesinin kategorik olarak reddine dayanan, Kürt burjuvazisinin siyasal hareketi haline gelmekte ve Kürt sorununun çözümünde Amerikancı çizgiye oturmakta ifadesini bulan bu açılımların anlamı, ne iyi ki çok kimse tarafından artık açıkça teşhis edilip net tanımlamalara konu edilebiliyor. Fakat bu kadarı sorunu çözümüyor, gelişmeler karşısında alınan tavırların gerçek mahiyeti hakkında kendi başına herhangi anlam taşıyor. Zira yaşanmakta olan bir köklü bir değişim üzerine genel tahliller, pratikte de ortaya bir takım siyasal sonuçlar çıkarabilmelidir. Yoksa tahliliniz en iyi durumda anlamsız bir süs olarak kalır, gerçekte ise sizin kendi gerçek konumunuzu ve tutumunuzu gizleyen aldatıcı bir örtü işlevi görür. Eğer siz bir akımın artık net bir biçimde burjuva bir çizgiye oturduğunu ve biricik varlık nedeni olarak kalan Kürt sorununda da Amerikancı bir çizgiye kaydığını söylüyorsanız, öte yandan ken-

diniz emekçi sınıfları ve ezilenleri temsil etmek iddiasındaysanız, bu durumda yapmanız gereken, sözünü ettiğiniz değişimi yaşayan akımın kitleler önünde maskesini indirmek, emekçileri burjuva gerici tuzaklara karşı uyararak ve onları devrimci çözüm çizgisine çekmek olmalıdır. Tahlillerinizden çıkan politik sonuçlar bunlar olmuyorsa eğer, bu durumda siz ya kuyrukçu budalalar, ya da daha da kötüsü politik düzenbazlar konumundasınız demektir.

Kürt hareketinde İnralı süreciyle başlayan düzenle ve devletle barışına ve bütünleşme çizgisi, Kongra-Gel’le birlikte artık bütün mantıksal sonuçlarına varmış bulunmaktadır. Bu çizgiye oturmuş bir Kürt hareketi için şimdi temel önemde sorun, Türk burjuvazisiyle ilişkilerini onarmak, düzen nezdinde burjuva bir siyasal güç olarak meşrulaşmaktır. Onun gündemdeki yerel seçimlerden beklediği en önemli siyasal sonuç da kendi cephesinden yerinde bir tutumla budur zaten. Bu beklenti SHP gibi tabansız ama devletle bağlantılı bir partinin çatısına neden bu denli kolay razı olanabildiğini de açıklamaktadır. Kürt burjuva hareketinin bu tercihini anlaşılmasız bulanlar, ona hala geçmişten kalma yargılarla (ki bunlar artık gerçeğe dosdoğru bakmayı engelleyen önyargılardır) bakmaktan kurtulamayanlar olabilir ancak. Kaba ve çıplak gerçeklerin ağırlığı altında onun burjuva bir sınıfsal kimliğe ve Amerikancı çözüm eksenine oturduğunu söylemek zorunda kalıp da bunun politik anlamı ve sonuçları üzerine bir an durup düşünmeyenler, kendi budalalıklarını Kürt hareketine yükleyerek, böylece güya onu eleştirip uyardıklarını sanabilmektedirler.

İkinci bir önemli gelişme bundan daha az önemli değildir ve 12 Eylül’le başlayan tasfiyeci çürümenin sonucu olarak ‘90’lı ilk yıllardan itibaren küçük-burjuva devrimciliğinden küçük-burjuva reformist bir çizgiye kaymış bulunan akımlarla ilgilidir. Genel planda reformist bir çizgiye kaymakla birlikte başlangıçta kendini daha çok parlamento dışı muhalefet odağı (tüm bileşenleriyle eski ÖDP) ya da işçi hareketi eksenli sol liberal bir işçi partisi (EMEP) olarak geliştirmek isteyen bu akımlar, bu çizgide ilerledikçe fakat bu-

radan sonuç alamadıklarını gördükçe, kaçınılmaz olarak yeni arayışlara yöneleceklerdi. İlk adımlar parlamento dışı muhalafet odağı ya da işçi hareketi eksenli sol parti gibi çekiciliği ölçüsünde masum temalar üzerinden atılmış olsa da, her reformist konum ve kimlik, doğası gereği parlamenter platformlarda kendini ifade etmeyi ve güç olmayı gerektirir. Parlamenter politika ve zeminler reformizmin temel varoluş koşuludur, bunsuz reformizm yaşam gücü bulamaz. Reformist kimliğe oturmuş akımlar da geçici aşamaların ardından bu olmazsa olmaz yaşam zeminine oturmak zorundaydılar. Ne var ki utanç verici bir tasfiye, terbiye ve dejenerasyon sürecinin ürünleri olarak onlar için bu zemine ulaşmak, hele de günümüz Türkiye'sinde, kolay bir iş değildi. Hem kitlelere güven verecek politik ve moral koşullardan yoksundular ve hem de önlere aşılması gerçekten zor bir baraj engeli vardı.

Zorluğu onlar payına Kürt hareketi cephesindeki başdöndürücü gelişmeler çözdü. Kürt hareketindeki hızlı liberalleşme reformistler için yeni politik olanaklar anlamı kazandıkça, buna bir de burjuva siyasetindeki aşırı parçalanma ve güçten düşmenin kışkırttığı hayaller eklenince, parlamenter alanda siyaset yapma hevesi hızla büyüdü ve tüm öteki misyonlar bir yana itilerek, bu kaygı siyasal varoluş eksenine haline getirildi. Dünün devrimci akımlarından doğmuş reformist solun burjuva parlamentarizmine büyük tarihi sıçrayışı böyle gerçekleşti. Üstelik daha ilk adımında "İktidara yürüyoruz!" nidaları eşliğinde.

3 Kasım seçimlerinin buna vesile olduğunu biliyoruz. Şimdi ise 28 Mart yerel seçimleri sürecindeyiz ve reformist solun o günden bugüne epeyce yol katettiğini görüyoruz. Yıllardır gözü kapalı Avrupalı olan, Avrupa'dan Türkiye'ye demokrasi ve Kürt sorununa demokratik çözüm bekleyen Kürt hareketinin Kongra-Gel'le birlikte Amerikancı bir burjuva çizgiye oturmasını, bunu da devrimci düşünce ve değerlere cepheden bir saldırıyla birleştirmesini hiçbir biçimde sorun etmedi reformist sol. Etmesi için de bir neden yoktu. Öncelikle politikada Kürt hareketinin kitle ve oy des-

teğine bağlanan umutlar, yani kabaca küçük-burjuva pragmatizimi buna engeldi. İkinci olarak ise Kürt hareketinin Amerikancılığı değilse bile, devrimin, devrimci şiddetin ve devrimci sınıf mücadelesinin kategorik reddine dayalı yeni çizgisi ilkesel yönden reformistler için bir sorun oluşturamazdı. Zira bu konularda onların samimiyetsizce ve sinsice yaptığını Kürt hareketi yalnızca açıktan ve yüreklice yapıyordu. Böylece bir bakıma alanı onlar için de düzlemiş oluyordu.

Kürt hareketini bu yeni konum ve kimliği ile “stratejik bir müttefik” olarak benimsemiş bulunan reformist sol akımlar, 3 Kasım’la birlikte gürültülü biçimde oturdukları parlamentarizm çizgisinde gelinen yerde yeni mesafeler almış durumdadılar. Yerel seçim süreci buna tanıklık etmektedir. Reformist sol belediye seçimlerinde başarı sağlamayı “yerel iktidarlaşma” olarak tanımlamış bulunmaktadır ve bunu da genel seçimler yoluyla “genelde iktidarlaşma”nın ilk basamağı olarak görmektedir. İngiliz fabiancılığının bu günümüz Türkiye versiyonu, en kaba türden bir burjuva liberalizmdir ve düzenle barışma ve bütünleşme sürecinin denilebilir ki zirvesidir.

Kürt hareketindeki ve reformist soldaki bu iki gelişme bir arada, reformist blokun 3 Kasım’a göre daha da sağa kaydığının dolaysız göstergeleridir. Nitekim 3 Kasım’da Karayalçın’la gerçekleşemeyen ittifakın bu kez kolayca gerçekleşebilmesinin gerisinde de bu vardır. 3 Kasım’da Karayalçın’ı sorun eden EMEP bu kez böyle bir sorun yaşamamış, yalnızca hangisi amaca daha uygun olur gibi masum olduğu kadar pek de makul bir pratik gerekçeyle, SHP’nin çatı partisi olmasına pratik yönden muhalefet etmekle yetinmiştir. DEHAP ise öteki ortakların bu alanda sağladıkları manevra olanaklarına rağmen, SHP çatısını sorun etmek bir yana, onu gönüllü olarak benimsemiş bulunmaktadır. Kuşkusuz o bunu teslimiyetinden ya da budalalığından değil, fakat yalnızca mevcut koşullardaki siyasal hesaplarına daha uygun bulunduğu için, son derece bilinçli bir tutumla yapmıştır.

Atılan adımların anlamını ve elbette vehametini vurgulamak kaygısıyla, bugüne kadar daha çok Karayalçın'ın Kürt liberallerini ve reformist solu düzen kanalları içine çekmekle iyi iş başardığı gerçeği öne çıkarıldı. Oysa aynı gerçeğin öteki yüzü, düzen kanalları içine çekilenlerin, ilkin yaşadıkları ideolojik-politik evrim ve değişimle buna fazlasıyla hazır hale gelmiş buldukları ve ikinci olarak ise, bunu öznel planda da gönüllü olarak arzuladıklarıdır. Sorunun bu yanını gözden kaçıranlar, Kürt liberallerini ve Türkiyeli reformistleri Karayalçın tarafından kolayca aldatılan budalalar yerine koyanlar, gerçekte böylece kendi budalalılıklarını dışa vurmuş olurlar. Ortada tarafların anlamını çok iyi bildikleri ve karşılıklı olarak kendi siyasal çıkar, hesap ve tercihlerine uygun buldukları bilinçli tercihler ve adımlar var. Herkesin öncelikle bunu anlaması ve gelinen yerde bunun gerektirdiği politik-pratik tutumlarda netleşmesi gerekiyor.

Böylece, devrimci olmak iddiası taşıyan ve iyi-kötü hala da bu konudaki hassasiyetlerini koruyan halkçı küçük-burjuva akımların yaşananlar karşısındaki tutumlarına dönmüş oluyoruz.

Küçük-burjuva demokratizminin “şeytan taşlama”sı

Karayalçınlar'la aynı platformda buluşabilme olgusundan hareketle reformist soldaki çürümenin vardıdığı boyutu vurgulamak, bunun vehametini ilerici kitleler ve samimi devrimciler önünde ortaya koymak elbette belli bir önem ve anlam taşıyor. Ama eğer bu yerinde çaba, reformist sol partilerin kendi gerçek konum ve kimlikleri üzerinde durmaktan ve bunun gerektirdiği tutumları almaktan yan çizmenin dayanağı haline gelirse amacından sapar, böylece, üzerinde önemle durulması gereken büyük bir tutarsızlığın zemini, bundan da öte kaba bir oportünizmin masum örtüsü haline gelir. Halihazırda halkçı küçük-burjuva demokratizminin önplandaki temsilcilerinde durum budur. Bu kesimden Kürt

liberallerine ve reformist sola yöneltilen eleştirilerin eksenini Karayalçın'la ittifaka yöneliktir.

Peki Kürt liberalleri ve reformist sol Karayalçın'la ittifak kurmasalardı ne olacaktı? Bu durumda onlara, onların oluşturduğu reformist-parlamentarist bloka karşı nasıl bir tavır alınacaktı? Bu sorunun iki boyutlu yanıtı şimdiden orta yerde duruyor.

İlkin, küçük-burjuva eleştiricilerin bir kesimi açıkça ve öteki bir kesimi nispeten daha örtülü bir biçimde, reformist solu, devrimciler olarak kendileri dururken neden düzen soluyla ittifak kurmak yoluna gidildiği noktasından eleştirmektedirler. Bu eleştiriyi yapanlar, mevcut durumu, ilerici, anti-faşist, devrimci güçlerin bölünmesi ve böylece bir kesiminin düzen solununu yedeği haline gelmesi olarak nitelermektedirler. Bunun anlamı açıktır; kendileri SHP'siz bir ittifaka hazırdırlar, fakat reformist sol ile Kürt liberalleri kendileri yerine düzen solu ile ittifakı tercih ettikleri için sonuçta bu gerçekleşmemektedir.

İkinci olarak ise, bu aynı çevreler buna rağmen belli koşullarla reformist bloku ya da onun tek tek adaylarını destekleyeceklerini açıklamış bulunuyorlar. Bu koşullar her birine göre değişebilmektedir. Bazıları SHP'nin çatı partisi işlevi görmediği yerlerde, somut duruma göre reformist solun adaylarını destekleyebilecekler (TKP/ML). Diğer bazıları, benzer bir tutumu, SHP'nin biçim olarak ittifak içinde görünmediği kimi yerlerde reformist sol blok adaylarının desteklenmesi üzerinden göstermektedirler (MLKP). Bazıları ise, SHP'nin çatı partisi işlevi gördüğü yerlerde bile adayların durumuna somut olarak bakacaklarını ve tercihlerini buna göre yapacaklarını (bu arada değerlendirme ve tercih sorumluluğunu da mahalli kadrolara bırakarak) söyleyebilmektedirler (MKP). (Geçmiş tutumları buradaki örneklerden farklı bir davranış vaatmese de yerel seçimlerle ilgili olarak henüz somut tutum açıklamamış bulunanların durumu üzerinde doğal olarak durma olanağından yoksunuz).

Sonuçta halihazırda tutum açıklayanların tümü de, tutumlarının

reformist sola ve Kürt liberallerine değil fakat SHP'ye ve dolayısıyla onunla ittifaka karşı olduğunu, böylece pratik yönden de ortaya koymuş olmaktadır. Bu sonuç ve tablo, hala devrimci olmak iddiası taşıyan ve iyi-kötü bu konumda direnmeye de çalışan küçük-burjuva halkçı akımların düzenle bütünleşme çizgisindeki reformist sola karşı esasa ilişkin ilkesel bir tavır almak tutum ve yeteneğinden yoksun olduğunu göstermektedir. Karayalçın'ın kirli geçmişi, bu çevreler için sorunun özünden uzak durmanın bir olanağına dönüşmüş bulunmaktadır. Onlar soruna, burjuva sınıf çizgine kaymış Kürt liberallerini ve tasfiyeci çürümeyi gelinek yerde düzenle bütünleşmeye vardiirmiş reformist solu Karayalçınlar'la buluşturan köklü konum ve tutum değişikliği üzerinden bakacaklarına, bundan hareketle asıl saldırı oklarını bu akımlara yönelteceklerine, Karayalçın üzerinden şeytan taşlama yolunu tutuyorlar. Bu eksene oturan gürültülü eleştirilerle gerçekte kendi oportünizmlerini gizlemeye çalışıyorlar. Dahası var; seçimler gibi temel bir siyasal plformda, tutum adaylara göre değil fakat partilere ve programlara göre saptanır. Oysa aynı çevreler bu basit gerçeği unutarak, uygun adayları desteklemek adı altında, gerçekte reformist bloka siyasal destek veriyorlar. (Partilere değil de adaylara destek solda geçmişten beri başvurulmuş oportünist bir tutum örneğidir ve partilere verilmiş dolaylı desteğin bir örtüsünden başka bir şey değildir).

Tasfiyeci süreçlerin basıncı altında ideolojik kan kaybı

Bu kaba oportünist tutarsızlık bir rastlantı değildir. Bunu salt bu hareketlerin yapısal ideolojik zaaflarıyla izah etmek de yeterli değildir. Zira bu çevrelerin hiç değilse bir kısmı bu aynı konularda yakının geçmişte hala devrimci bir hassasiyet içindeydiler. Bugünkü durum, özellikle Kürt hareketindeki gelişmelerle birlikte son yıllarda apayrı bir güç kazanan tasfiyeci süreçlerin basıncı altında yaşanan

ideolojik kan kaybından ve politikada sağa savrulmadan ayrı ele alınamaz. İlkesel ve politik tutumlarda yaşanan belirgin değişimi kestirmeden görebilmek için, bu aynı akımların örneğin ‘90’lı yılların başında, hatta ortalarında, benzer konumdaki reformist bir akıma nasıl yaklaştıklarına dönüp bakmak yeterlidir. Sözkonusu grupların temel programatik metinleri, bu karşılaştırmayı yapabilecek dolaysız belgeler olarak, bugün hala fiili değilse bile resmi geçerliliğini koruyarak orta yerde duruyor.

Öte yandan, ‘95 seçimlerinde, HADEP çatısı altında oluşan “sol blok”a karşı, tüm tutarsız ve bulanık yönlerine rağmen sonuçta biz-zat bu çevreler tarafından alınan tutumlar var önümüzde. O dönem HADEP’in gerisinde devrimci bir Kürt hareketi duruyordu. Şimdi ise DEHAP’ın gerisinde, devrimi terketmekle kalmamış, devrime ve devrimci sınıf mücadelesi düşüncesine savaş açmış; umutlarını ABD ve AB’ye bağlamış; emperyalizmin değiştiğini, “demokratik” ve “uygar” bir kimlik kazandığını, Irak’a müdahale üzerinden Ortadoğu’ya demokrasi getirmek için seferber olduğunu savunabilen, Kürt sorununu ise en dar ve kısır biçimiyle burjuva milliyetçi bir çizgiye indirgemiş bulunan burjuva liberal bir akım duruyor. O gün arkasında devrimci bir Kürt hareketi durduğu halde HADEP çatısını sorun edebilenler, bugün arkasında devrimcilikle her türlü bağını koparmış liberal tasfiyeci bir akım durduğu halde DEHAP’ı sorun etmiyorlar da, sol liberal akımlardan oluşan bir ittifak ilişkisi içinde kendilerini bulmaktan, salt Karayalçın faktörü sayesinde kurtulabiliyorlar. (Buradan bakıldığında, Karayalçın’ı günah keçisi haline getirenlerin işin aslında ona borçlu oldukları bile söylenebilir).

Öteki reformist sol çevrelerin o günden bugüne düzenle barışına ve bütünleşme yolunda katettikleri mesafe üzerinde durmaya ise gerek yok. Bu akımların nasıl bir duruma düştüklerini görebilmek için Karayalçınlar’la ittifak kurmalarına ya da Amerikancı Kürt liberal çevreleriyle bu denli içli dışlı olmalarına değil, daha dolaysız bir gösterge olarak, yerel seçimler üzerinden ortaya koydukları

kendi politik yaklaşımlara bakmak yeterlidir. Onlar belediye seçimleri üzerinden kitlelerin karşısına “yerel iktidarlaşma” iddiasıyla çıkabiliyorlar ve bunun genel seçimlerle gelecek bir “genel iktidarlaşma”nın da yolunu açacağını söyleyebiliyorlar. Bu su katılmamış bir burjuva liberal parlamenter çizgidir; ve ortada Karayalçınlar ve Kürt liberalleri olmasa bile, bir seçim platformunda kendileriyle paylaşılacak hiçbir ortak nokta kalmadığının da en dolaysız bir göstergesidir. Ama tüm söylemler ve sitemler gösteriyor ki, bu açık liberal konumlanışa rağmen bu çevreler kazara Karayalçınlar’la ittifak kurmaktan geri durabilseler, devrimci olmak iddiası taşıyan birileriyle ortak bir seçim platformunda kolayca buluşabileceklerdir. Kaldı ki, genel planda Karayalçınlar’la ittifaka rağmen bu ittifakın biçim olarak yansımadığı yerelliklerde, bu kaba liberal platformlarına rağmen devrimci olmak iddiası taşıyan bazı çevrelerin desteğini şimdi de alabilmektedirler.

Seçimler ve devrimci siyasal tutum

Sorunun bir de seçim denilen siyasal olaya yaklaşımla ilgili temel önemde bir boyutu var. Tüm göstergeler, ortaya konulan tüm görüş ve değerlendirmeler, halkçı küçük-burjuva oportünizminin burjuva temsili kurumlara yönelik seçimlere yaklaşım konusunda ilkesel açıklıklardan yoksun olduğunu ortaya koymaktadır. İlkesel yaklaşım yoksunluğunun halkçı küçük-burjuva oportünizmini düştürdüğü durumun vehametini gösterebilmek için öncelikle seçimler sorununa yaklaşımla ilgili bazı temel önemde gerçekleri yeniden hatırlatalım.

Seçimler, partilerin kendi bağımsız kimlikleri ve programlarıyla kitlelerin karşısına çıktıkları siyasal zeminlerdir. Her parti toplumu ve kitleleri ilgilendiren temel ve güncel sorunlar nelerse onlara ilişkin çözüm programı ve politikalarıyla kitlelerin karşısına çıkar ve desteğini talep eder. Burjuva politikasındaki dejenerasyon, burjuva partilerinin politik propagandalarını daha çok da şahıslar üzerinden

reklam ve imaj şovlarına indirilmesi olgusu, bu temel önemde politik gerçeğin önemini hiçbir biçimde değiştirmez ya da azaltmaz. Hele de sözkonusu olan devrimci partilerse. Devrimci partiler her koşulda kitlelerin karşısına, temel iktisadi, sosyal ve siyasal sorunlara bakışları, bunların çözüm yolu ve yöntemlerine ilişkin görüşleri her neyse onlarla çıkarlar.

Ekim'in geçen sayısında bu temel ilkesel yaklaşım şöyle formüle edilmişti:

“Komünistler için seçim çalışmaları tümüyle devrimci sınıf mücadelesine ilişkin genel hedef ve görevlere tabidir; onlar seçim atmosferinden, kitleleri devrimci hedeflere kazanmanın, onların birliğini, örgütlenmesini ve mücadelesini bu doğrultuda geliştirmenin bir olanağı olarak yararlanmaya bakarlar Bu çerçevede, kitlelerin karşısına düzenin yasallık cenderesine ve seçimlere uyarlanmış güdük seçim platformları ve bildirgeleriyle değil, kendi bağımsız devrimci sınıf programıyla, bunun döneme uyarlanmış ve güncel devrimci görevlere bağlanmış popüler açıklamalarıyla çıkarlar ” (Sayı: 233, Ocak 2004, Başyazı)

Bu yaklaşım seçim ittifaklarını engellemez; fakat düzene karşı devrim alternatifine dayalı bir platformu, olanaklı bir seçim ittifakının tartışılmaz ana eksenini olarak şart koşar. Yani seçimler vesilesiyle kurulacak ittifakları, seçimlere katılmaktan beklenen devrimci amaçlardan ayrı düşünüp ele almak olanağı yoktur. Bunun gerisindeki herşey, devrimci bir partinin burjuva seçim mekanizmasına katılmasını anlamsız kılar ya da amacından saptırır. Bu durumda seçimler, devrimci amaçlar için bir araç olmaktan çıkar, kendi içinde bir amaç haline gelir. Burjuva parlamentosunda ya da öteki temsili kurumlarda koltuk kapmak kaygısının egemen hale geldiği oportünist parlamenter bir girişim olarak yozlaşır.

Bu temel önemde ilkesel yaklaşımdan çıkan pratik sonuçta gelince. Güncel olayların akışı içinde şu veya bu politik gelişme, elbette reformist sol akımlarla geçici bir işbirliğini gerektirebilir, siyasal mücadelede bundan kaçınılamaz. Fakat seçimler asla bu

türden platformlar değildir. Devrimci partilerin görevi, seçimleri; kitleleri düzen içi çözümlere, parlamenter hayallere karşı uyarmak, onlara sorunların gerçek kaynağı olarak kurulu düzeni ve gerçek çözüm yolu olarak da kurulu düzenin devrimci yollardan aşılması gerçeğini gösterebilmek, böylece onları parlamenter hayallerin sersemletici etkilerinden koruyarak devrimci sınıf mücadelesi yoluna yöneltmek için bir fırsat ve araç olarak kullanabilmektir. Yeniliyoruz; bu seçimlerdeki herhangi bir ittifak ya da işbirliğinin de asgari koşuludur ve devrimci platformla parlamenter reformist platformu ayıran temel ölçüttür. Bu ölçüt bir yana bırakıldığında, devrimci olanla reformist olan arasındaki uçurum kaybolmakla kalmaz, seçimlere katılım tüm devrimci anlamını ve amacını yitirerek, burjuva parlamenter bir çerçeveye oturur ve fazla oy almak, temsili kurumlarda daha fazla koltuk kapmak yarışına dönüşür.

Bu durumda, varsayalım ki, bugün reformist sol bloku oluşturanların Karayalçın'la ittiakı şu veya bu nedenle gerçekleşmedi (Nitekim 3 Kasım'da bunun somut örneğini gördük de). Peki bu durumda değişen ne olacak? Reformizmi kendileri için bir kimlik haline getirmiş bulunanlar, bu platformu bir yana bırakarak devrimcilerle birlikte devrimci amaçlara yönelik bir seçim çalışması içine mi girecekler? Bu olamayacağına göre, bunun olması eşyanın tabiatına aykırı düştüğüne göre, Karayalçınlar'dan bir günah keçisi yaratıp onun şahsında şeytan taşlamak niye? Bunun yerine, reformist bloku kendi platformu ve kimliği üzerinden suçlayıp kitleler önünde teşhir etmek gerekmez mi? Kitleleri devrime dayalı çözümlere kazanabilmenin, onları devrimci sınıf mücadelesi yoluna yöneltebilmenin temel ön koşullarından biri tam da reformizmin maskesini düşürmek değil midir? Tasfiyeci süreçlerin büyük bir ağırlığa dönüştüğü, tabandaki iyiniyetli birçok devrimciyi ve ilerici emekçiyi sersemlettiği, tereddütlere düşürdüğü; geçtik tabanı, parti ve grupların tepesindekileri bile etkilediği günümüz koşullarında, parlamentarizme dayalı tasfiyeci bir cereyan yaratmak isteyen reformist akımlara karşı böylesine bir ilkeli ve etkili tutu-

mun apayrı bir politik 6nemi ve işlevi yok mudur?

Geleneksel halkçı akımlardaki liberal damar

Bu son noktadan hareketle soruna bir de g6ncel boyuttan bakalım. D6zen politikaları ikincil 6nemde bir-iki sorun hariç aynı program ekseninde tekleşmiş bulunuyor. Bu bize burjuva siyasetindeki tıkanıklığın ve çöküşün de bir açıklamasını veriyor. Aynı programda tekleşmiş bulunmak, bu programı uygulayanları bitiriyor ve sırasını bekleyenleri ise bu aynı program hakkında tek kelime muhalefet edemez duruma düşürüyor. Bu, d6zen politikasının karşısına devrim programı ve politikalarıyla çıkmak için son derece elverişli bir nesnel zemin anlamına geliyor.

Oysa tam da böyle bir dönemde, karşı-devrimin iki onyıllı bulan sistematik basıncı altında terbiye edilmiş ve d6zen platformuna çekilmiş reformist sol, “AKP karşıtlığı”na dayanan ve burjuva parlamenter hayallere oturan bir tutumla kitlelerin karşısına çıkıyor. D6zenin mevcut yapısı ve işleyişi içinde bir başka alternatif bulunduğu yanılsaması yaratıyor. Ve dahası, bunu, solun genelini etkileyen, ardına takan ve kendi ekseninde sürükleyen bir r6zgara dönüşt6rerek yaprına çalışıyor. 3 Kasım sürecinde bunun nasıl başarıldığını biliyoruz. Aynı şey çok daha geri bir konum, kimlik ve platform 6zerinden şimdiki yerel seçim sürecinde deneniyor ve yazık ki reformizme karşı devrimin bayrağını yükseltmekle y6k6ml6 olanlar, bu aynı reformist cereyandan ancak Karayalçın fakt6r6 sayesinde kendilerini kurtarabiliyorlar. Karayalçın engeli olmasa, taktik esneklik ya da “solun hareket alanını genişletmek” gibi pek masumca gerekçelerle, 6teki bazı çevreler de bu tasfiyeci platformda yer alacaklar ve solu g6ç yapmak, “halklarımız adına bir r6zgar estirmek” adı altında liberal solun yelkenlerini şişirecekler.

Bu çarpıcı olgu, tasfiyeci s6reçlerin geleneksel halkçı devrimci hareketten arta kalanlarda yarattığı tahribatın da dolaysız bir göstergesidir. 3 Kasım ve 28 Mart s6reçleri geleneksel halkçı ha-

reketteki güçlü liberal damarın kendini dışa vurmasına vesile oldular. Yaşanan belirsizlikler, tutarsızlıklar ve kaba yalpalamalar bunun ürünüdür. Böyle bir damar küçük-burjuva sınıfsal-ideolojik konum ve kimlik üzerinden halkçı akımlarda yapısal olarak zaten var ve uygun koşullar oluştuğunda kendini kaba bir biçimde açığa vurabiliyor. Komünistler halkçı oportünizmin eleştirisi içinde bunun bugüne kadar sayısız örneğini ortaya koydular. Bunu en tipik ve klasik örneği, 12 Eylül'ün hemen ardından "proletarya diktatörlüğünün bir biçimi" olarak görülen bir iktidar düşüncesinden "Avrupa tipi burjuva demokrasi" düşüncesine sıçrayabilen TDKP şahsında görülmüş, bu düşünsel sıçrayışın politik meyvesi ise Ecevit CHP'si ile ittifak arayışı olmuştu. Devrimci TDKP'den bugün dört dörtlük bir burjuva parlamenter çizgiye oturmuş reformist EMEP'i çıkaran işte bu liberal damardır. Fakat TDKP, her zaman vurguladığımız gibi, geleneksel halkçı hareketin gerçekte en ileri temsilcilerinden biriydi. Dolayısıyla onda varlığını bu denli çarpıcı biçimde ortaya koymuş bu liberal damar, gerçekte halkçı akımların tümü için ortak bir özelliktir. Bu, küçük-burjuva ideolojik-sınıfsal kimlikle, yani temsil edilen sosyal kategorinin ikili özelliği ile ilgili bir yapısal zaaftır.

Bu liberal damarın kendini dışa vurmasının son derece ilginç, göze batan ve gelinen yerde artık traji-komik bir görünüm kazanan güncel örnekleri de var. (Komünistler 3 Kasım seçimlerinin de sunduğu verilerden yararlanarak bu örnek üzerinde de gereğince durmuş bulunuyorlar). Düşünün ki, reformist blokta yer almaya dünden hazır olup da her seferinde Karayalçın engeli sayesinde bunun dışında kalanlar, kalır kalmaz bu kez "ezilenler" adına "devrim ve sosyalizm" bayrağının temsilcileri misyonuna soyunabiliyorlar. Blokun içine girilebilse halklarımızın ilerici, anti-faşist, emekten yana partileri olarak anılacak olan çevreler, blokun dışına kalınca boş hayaller yayan yasalıcı reformist sol partiler olarak suçlanıp öfkeli tepkilere konu ediliyorlar.

Aynı zaman dilimi içinde aynı politik gerçeklik üzerinden bu

denli keskin bir çelişki sergilemek, içselleştirilmiş bir küçük-burjuva konum ve kimlik üzerinden olanaklı olabilir herhalde. Böylelerine basitçe şu sorular yöneltilbilir: Blokun dışında kalınınca ezilenler adına yükseltilecek bayrağı biliyoruz, peki ama kazara Karayalçınlar olmasa ve sözkonusu blok içinde yer alınsa, yükseltilecek bayrak ne türden olacak? Bu durumda blokun ortak bayrağı hangi rengi taşıyacak, ne adına ve kimler adına yükseltilecek? Böyle bir blokta “devrim ve sosyalizm”in esamesi okunmadığına göre, bu blokun içinde devrim bir yana sınıf mücadelesi düşüncesini bile eskimiş bulan bir liberal akım (Kürt hareketi) esas ağırlığı oluşturduğuna göre, sahi yükseltilecek bayrak ne adına ve ne uğruna olacak?

Bu kadar kaba bir tutarsızlığı aynı zaman dilimi içinde yaşayanlar, SHP'nin ortalıkta gözükmediği yerlerde bloku desteklemekle yine de bir tutarlılık örneği sergiliyorlar. Bunu da bu konuya değinmişken hatırlatmış olalım.

Devrimin bayrağını yükseklerde tutmak sorumluluğu

3 Kasım seçimleri reformist blokun solun geneli üzerinde nasıl bir tasfiyeci cereyan estirmek istediğini somut olarak ortaya koymuştu. Bunun bir istek olarak da kalmadığını, birçok çevreyi ardından sürüklediğini, şu veya bu nedenle bu sürüklenişin dışında kalanlardan bir kısmının bile dolaylı biçimlerde da olsa aynı etkiye kapıldıklarını biliyoruz. Bu kadarı başlı başına önemli bir tahribat sayılmalıdır. Reformistler bunu bir de umdukları türden bir seçim başarısına dönüştürmüş olsalardı, asıl büyük tahribatı o zaman yapacaklar, bayraktarlığını yaptıkları parlamentarizmi böylece solun büyük bir bölümünde meşrulaştırma olanağı bulmuş olacaklardı.

Reformist sol 3 Kasım'da parlamentarizm üzerinden yapmaya çalıştığını şimdi onun yerel seçimlere uyarlanmış versiyonu olan

“belediye sosyalizmi” üzerinden yapmaya çalışıyor. Eğer bu şimdilerde sol hareket üzerinde 3 Kasım’da yarattığı türden bir ceryan yaratmıyorsa, bunda bir kez daha Karayalçın faktörünün büyük bir rolü var. Öylesine ki, bu çevreler böyle bir ittifakı, öteki sol kesimler bir yana, kendi tabanlarına bile izah etmekte ve benimsetmekte hala bir ölçüde zorlanıyorlar.

Yine de bu, reformist solun gündemdeki yerel seçimlerde oynamakta olduğu tahrip edici rolü küçümsemeye yol açmamalıdır. Reformist sol birçok açıdan devrimci akımlardan daha güçlüdür, kitlelere seslenmede daha geniş olanaklara ve onlara ulaşmada daha rahat hareket edebilme koşullarına sahiptir. Devrimci akımların önemli bir bölümünün yerel seçimlerdeki politikasızlığı ve bunun ürünü olan edilgen konumu, reformist sol için ayrıca önemli bir avantaj olmaktadır. Bütün bu üstünlükleri ve avantajlarıyla o kitlelerin karşısına sol adına çıkmakta, onlara dayanaktan yoksun vaatlerde bulunmakta, boş hayaller yaymaktadır. Bunda başarılı olduğu ölçüde ise doğan ve doğacak olan tahribat, dolaysız olarak devrime ve devrimci sınıf mücadelesine zarar verecektir. Bunu anlamakta bir güçlük yoktur sanıyoruz.

Bu böyleyse eğer, devrim davasında samimi ve ciddi olan herkesin, yerel seçim atmosferinde reformist akım karşısında devrimin bayrağını yükseltmek gibi temel önemde bir sorumluluğu vardır. TKİP, yerel seçimlere yaklaşımının esaslarını ortaya koyarken, bu sorumluluğa şu sözlerle dikkat çekmişti:

“Partimiz kendi bağımsız faaliyetini esas almak ve bugünden bunun örgütlenmesine girişmekle birlikte, olanaklı olan her durumda, öteki devrimci güçlerle işbirliği için de çaba harcayacak, bu konuda sorumluluklarına uygun davranacaktır. Herrenkten burjuva ve küçük-burjuva reformist parti, grup ve çevrelerin emekçilerin karşısına “sol alternatif” iddiasıyla çıktığı bir seçim döneminde, bu yönlü bir çaba özellikle bir ihtiyaçtır. Reformist aldatmaca karşısında devrim ve sosyalizm alternatifini öne çıkaran, kitlelere inanç ve kararlılıkla devrimci çözüm ve mücadele yo-

lunu gösteren, bunu devrimci sınıf mücadelesinin geliştirilmesi somut hedefine bağlayan bir çabaya omuz vermek tüm gerçek devrimcilerin görevidir ” (Sayı: 233, Ocak 2004, Başyazı)

Bu çağrıya henüz somut bir karşılık alabilmiş değiliz. Buna fazlaca şaşırıyoruz da. Zira şu veya bu devrimci çevrenin bu tür bir çağrıya kendi cephesinden gerekli karşılığı verebilmesi için, öncelikle yerel seçim dönemi ve bu dönem içinde estirilen reformist cereyanın sol tabanda ve emekçiler üzerinde yaratabileceği tahribat konusunda açık bir değerlendirmeye sahip olabilmesi gerekiyor. Yazık ki devrimci olmak iddiasındaki çevreler bir bütün olarak bu konuda yeterli açıklıktan yoksundurlar ve dolayısıyla bunun gerektirdiği pratik çabalardan uzak kalmaktadırlar. Onlar Karayalçınlar üzerinden şeytan taşlayarak ve bu arada reformist adaylara hangi koşullarda ne türden bir destek vereceklerini açıklamayı yerel seçim politikası sanarak, süreci edilgençe izlemekle yetinmektedirler.

Bu hoş olmayan tabloya rağmen TKİP, tüm devrimci güç ve çevrelere çağrısını buradan bir kez daha yinelemektedir. Partimiz, kendi cephesinden başta işçi sınıfı olmak üzere emekçiler önünde devrimin ve sosyalizmin bayrağını yükseltmek için azami bir çaba içinde olacak, bu konuda güç ve olanaklarını en etkin biçimde sefereber edecek ve bunu, reformizmin maskesini düşürmek, onun kitlelerde yaratmaya çalıştığı yanılsamaları kırmakla birleştirecektir. Öte yandan, bu bağımsız faaliyeti hiçbir biçimde zayıflatmaksızın, devrimci çevrelere yönelttiği çağrının gerekleri doğrultusunda da üzerine düşenleri yapacaktır.

(Ekim, Sayı: 234, Şubat 2004, Başyazı)

28 Mart yerel seçimleri üzerine

Geride kalan 28 Mart yerel seçimlerine ilişkin tartışma ve değerlendirmeler sürüyor. Halihazırda bunu yapanlar daha çok düzen çevreleri ile düzene eklemleme alanında yerel seçimler vesilesiyle önemli yeni adımlar atmış bulunan reformist çevreler. Devrimci parti ve çevreler ise kendi cephelerinden bu tartışma ve değerlendirmeyi henüz başlatabilmiş değiller. Bunda olayın henüz çok yeni olmasının payı var kuşkusuz. Yine de bunu tek neden saymak olanaklı değil. Seçimler gibi politik çalışma bakımından son derece önemli fırsatlar sunan bir olayı pratikte değerlendirmeyi başaramayanların, onun sunduğu verileri değerlendirmeye de özel bir ilgi göstereceklerini sanmıyoruz.

Fakat biz komünistler bunu gereğince yapacağız; seçimleri devrimci sınıf mücadelesi için bir olanak olarak değerlendirmede gösterdiğimiz çaba, inisiyatif ve şevki, seçimlerin ortaya koyduğu verileri önümüzdeki dönemin mücadelesi açısından değerlendirme

planında da göstereceğiz. Burada yapacağımız buna bir ilk giriş olacak ve daha çok genel çizgiler içinde bir çerçeve ortaya koymayı amaçlayacak. Bunu somut verilerle daha da açmak ve ayrıntılandırmak, bu arada kendi çalışmalarımızın deneyimlerini irdelemek, toparlamak ve bundan gelecek için sonuçlar çıkarmak ise önümüzdeki günlerin sorunu olacak.

Tabloda esasa ilişkin bir değişiklik yok

Komünistler, seçimi önceleyen dönemde yaptıkları çeşitli değerlendirmelerde, resmi siyaset tablosunun hala da 3 Kasım'da oluşan tablo olarak orta yerde durduğunu, yerel seçimlerin bunu esası yönünden değiştirmeyeceğini vurgulamışlardı. Yerel seçim sonuçları bu değerlendirmenin isabetli olduğunu göstermiş bulunmaktadır. Düzen çevrelerinde çarpıtmalarla elele giden tüm karmaşık değerlendirmelere ve bundan çıkarılan pek derinlikli sonuçlara rağmen, mevcut tablo 3 Kasım'ın uzantısı bir tablo olmuştur ve gösterilmeye çalışıldığı türden yenilikler içermemektedir.

Üzerinde en çok gürültü koparılan unsur, hükümet partisinin “yerel seçim zaferi”ni alalım. Tüm iddiaların aksine, AKP'deki oy artışının abartılacak bir yönü olmadığı gibi özel bir siyasal mesajı da yoktur. Bu, beklenen bir sonuç olmanın yanısıra olağan bir durumun yansımasıdır. Sosyal hareketliliğin toplumun havasını etkileyecek güçten yoksun olduğu ve kitlelerin edilgen seçmen yığınları olarak kaldığı koşullarda, eğer mevcut hükümet partisi için yeterli bir yıpranma süreci de yaşanmamışsa, bu durumda genel seçimleri izleyen ilk yerel seçimde hükümet partisi oy oranını hep bir parça artırma olanağı bulabilmiştir Türkiye'de. Günün moda deyimiyle, bu Türkiye'deki “seçmen davranışı”na uygun bir sonuçtur ve yerel seçimlerde AKP'nin gösterdiği başarı da bu sınırlardadır.

Geçmişte olduğu gibi bugün de bu sonucu değiştirebilecek

olan ya kitle mücadelesinde beklenmedik bir yükseliş, ya da kitlelerin sorunları, istemleri ve özlemleri üzerinden etkili bir reformcu burjuva muhalefet hareketi olabilirdi. İşin özünde bir-biriyle bağlantılı olan bu iki gelişme de olmadığına göre, sonuçta AKP'nin muhalefet karşısında elde ettiği ek üstünlük anlaşılır bir sonuçtur.

Komünistler seçimi önceleyen değerlendirmelerinde bu sonucu ortaya çıkaran sorunu “muhalefet bunalımı” olarak tanımlamış ve bunun mantığını 12 Eylül sonrasında burjuva siyaset sahnesinde oturtulan işleyiş üzerinden ortaya koymuşlardı:

“12 Eylül sonrası bütün bir dönemde burjuva siyaset sahnesinde muhalefetin güç kazanması artık kendini yenilemesi ve bunun sağladığı güç ve heyecanla kitlelere benimsetmesi sayesinde değil, fakat neredeyse bir kural olarak hükümette olanın yıpranmasıyla oluyor Seçmen desteği kazanıp hükümet olanlar, kendinden öncekinin izlemekte olduğu politikaları kalınan yerden, dahası, yeni ve yıpranmamış olmanın da avantajıyla daha kapsamlı ve etkili bir biçimde uyguluyorlar Bu uygulamaya paralel olarak da zaman içinde yıpranıyor, böylece kitleler nezdinde güç ve itibar yitiriyorlar Bu yıpranmanın kaldırılamaz düzeye geldiği bir noktada, daha çok da hükümet üzerinden ortaya çıkan bir politik bunalım başgösteriyor ve derken son onbeş yılda genellikle olduğu gibi yeni bir erken seçim gündeme geliyor ve sonuçta, bir önceki hükümetin bıraktığı yerden bir yenisinin sürdürme yolunu tutacağı bir nöbet değişimi gerçekleşiyor Sınıf ve emekçi hareketinin devrimci bir çıkışla bu politik yapı ve işleyişi temelden sarstığı farklı bir ortam oluşmadıkça, ya da düzenin kendi iç bunalım ve çatışmalarının parlamento dışı müdahaleleri gündeme getirdiği bir gelişme yaşanmadıkça, bu durumun böylece süreceği anlaşılıyor

“Dolayısıyla aradan geçen bir yıllık süre AKP için henüz yeterli bir yıpranma süresi olmadığı için, muhalefettekilerin toparlanması ve içlerinden şu veya bu nedenle durumu en uygun olanın öne çıkması için ortada henüz bir neden de yok...”

Sonuçta yerel seçimlerin ortaya çıkardığı tablo bu düşüncenin doğrulanmasından başka bir şey olmamıştır. Seçimden hiçbir muhalefet partisi güç kazanarak çıkmış değildir, tersine içlerinde daha da gerileyenler bile olmuştur. Ana muhalefet partisi az da olsa oy kaybetmiş, DYP durumunu zar zor koruyabilmiş, iki puanlık artış ile “barajı aşan” MHP ise bu “başarı”yı geçici ve yapay bir oluşum olan GP’ye yönelik operasyonun sonucu olarak neredeyse kendiliğinden elde etmiştir. DSP gömülü olduğu yerde kalmış, ANAP ise hepten çökmüştür. 3 Kasım’daki DEHAP blokuna göre belli bir oy kaybına uğramış bulunan “Güçbirliği” de kendi cephesinden bu tabloyu ayrıca tamamlamaktadır. Emperyalist odakların ve işbirlikçi büyük burjuvazinin tam desteğine sahip AKP’nin yıpranmamışlığı ile burjuva muhalefet partilerinin kitlelerin gerçek sorunlarından özenle uzak duran tutumu bir araya geldiğinde, sonuç mevcut tablo olmuştur. AKP’de zaten beklenen oy artışının belediye başkanlıklarının dağılımına ezici bir üstünlük olarak yansımaları sorununa gelince, bu konuda uğradığı başarısızlığa kılıf aramaya çalışan Baykal sanıldığı kadar haksız değil. 3 Kasım’ın sandığa gömdüğü partilerin oyları önemli ölçüde AKP’de toplandığı içindir ki, CHP oylarını koruduğu (hatta artırdığı) yerlerde bile “kale”lerini kaybedebilmiştir.

Kazanan emperyalist odaklar ile işbirlikçi büyük burjuvazidir

12 Eylül sonrasının tüm seçimlerini olduğu gibi bu seçimi de işbirlikçi büyük burjuvazi ile onu arkalayan emperyalist merkezler kazanmışlardır. Bu yalnızca seçimler ve parlamenter sahanın yapısı ve doğası gereği genellikle onların kazanabileceği bir alan olarak düzenlenmesinden dolayı değildir. Daha özel planda da onlar her yeni seçimden kendi o dönemki ihtiyaçlarına uygun düşen, izleyecekleri program ve politikalara yanıt verebilen hükümetleri kolayca çıkarabilmişlerdir. Zaman zaman istikrarsızlık nedeni olabilen par-

lamentolo bileşimlerine rağmen bu sonuçta hep böyle olmuştur. Bundan tek sapma Refah Partisi'nin 20 Aralık 1995'teki seçim başarısı olmuş, bunun yarattığı sorunlar ise çok geçmeden "post modern darbe" ile giderilmiş, dahası bundan umulmadık ek yararlar da sağlanmıştı. Bu ek yararların bir yönü toplumsal muhalefetin "laik cephe" adına yedeklenmesi, öteki yönü ise güç kazanan dinsel gerici akımın terbiyesi olmuştur. Tayyip ve AKP'si bu terbiye operasyonunun ürünü olmuşlardır ve bugün emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye geçmişin Özal ya da Demirel hükümetleri kadar şevkle ve sadakatle hizmet etmektedirler.

12 Eylül sonrasının burjuva siyaset tablosunda, emperyalizmin desteği ve yönlendirmesi altında işbirlikçi burjuvazi adına ortaya konulan program ve politikalara aykırı davranma olanağı yoktur. (Komünistlerin "muhalefet bunalımı" olarak niteledikleri olgunun açıklaması da buradadır). Bugün ellerinde başka malzeme olmadığı için şovenizmin etkisi altındaki seçmenden oy almak için Kıbrıs meselesini kullananlar, daha dün İMF öyle istiyor diye kendi bakanlarını harcıyorlardı. Bugün AKP'nin yerinde onlar olsa, siyaset ve uygulama uslüpları biraz değişse bile yapacakları özünde farklı olmayacaktır. Tayyip ve takımı da en az onlar kadar gerici-şoven bir gelenekten geliyor, ama hükümet koltuğuna oturduklarında büyük burjuvazinin istem ve çıkarları neyi gerektiriyorsa uysalca onu yapıyorlar, tıpkı dün Bahçeli ve ekibinin, aynı şekilde Ecevit ve ekibinin yaptığı gibi. Onlardan önce Baykal ve ekibinin, onlardan da önce Karayalçın ve ekibinin yaptığı gibi.

Dolayısıyla bugünkü yerel seçim sonuçlarından hareketle kazananlar ve kaybedenler üzerine edilen onca laf yığınının gerçekte fazlaca bir değeri yoktur. Kaybedenler elbette yönetimde bulunmanın olanaklarından ve rantından yoksun kalıyorlar, tersinden kazananlar bir dönem için bu nimetlerden yararlanıyorlar. Ama gerçek kazanımlar ve kayıplar sınıflar planında yaşanıyor; son yirmi küsur yıldır işçi sınıfı ve emekçiler kaybediyor ve işbirlikçi burjuvazi ile emperyalist güçler ise hep kazanıyor. Bunun bugün

AKP, dün DSP ve yarın diyelim ki CHP üzerinden olması, sonucu herhangi bir biçimde değiştirmiyor.

Doğal olarak bu kazanım ve kaybın gerçek alanı seçimler ve parlamento değil, fakat sınıflar mücadelesinin genel sahnesidir. Bu sahnede işçi sınıfı ve emekçiler dikkate değer bir güç ve etkinlikle kendilerini ortaya koyamadıkları için seçimler ve parlamento alanında yapabilecekleri bir şey zaten kalmıyor. Bazı partilere durumlarının düzeltilebileceği umuduyla destek veriyor olsalar bile sonuçta onlar için bir şey değişmiyor. Tüm sınıflar mücadelesi deneyiminin de gösterdiği gibi, kitleler parlamenter alanın dışında gerçek bir güç olamadıkları sürece parlamenter alanda da kendileri için elle tutulur herhangi bir kazanım elde edemiyorlar. Bu sorunun en kritik yönüdür ve şimdilerde kendilerini parlamenter avanaklığa kaptırmuş bulunanların gözden kaçırdıkları da (buna bilerek görmezlikten geldikleri de denebilir), bu basit sınıflar mücadelesi gerçeğidir.

“Sol neden güç kaybediyor?” tartışması hangi gerçekleri örtüyor?

Buradan bir başka önemli soruna, son seçim sonuçları üzerinden üzerine çok laf edilen “sol neden güç kaybediyor?” sorununa geçebiliriz. Düzen kafaları ve kalemlerinin bu ara üzerinde en çok konuşup yazdıkları konulardan biri durumunda bu sorun. Bunu, bir yanıla sol düşünce ve değerleri kitleler önünde aşağılamak, öteki yanıla da sol adı altında neo-liberal gerici düşünce ve değerleri, buna uygun düşen program ve politikaları meşrulaştırmak için kullanıyorlar. İlkini sonraya bırakarak bu ikincisi üzerinde duralım. Sermaye güdümlü kafa ve kalemlerden pompalanan beylik düşünce şudur: Merkeze kayan kazanıyor! “Merkez” denilen siyasal konum gerçekte işbirlikçi burjuvazinin çıkar ve ihtiyaçları ile en uyumlu politik konumdan başka bir şey değildir. Tayyip’in AKP’si şimdi bu uyumu tam gösteriyor ve bu nedenle “merkez”i

tuttuğu söyleniyor. Dün MHP benzer bir uyumu göstermişti ve bununla bağlantılı olarak “merkez”e yanaştıkça kazandığı iddia edilmişti. Gerçekte bu kayış onu sandığa gömdü ve şimdilerde o merkezden uzaklaşarak, eski milliyetçi-faşist söylemine kayarak kendini toparlamaya çalışıyor. Geçmişte o “merkez”i en iyi tuttuğu söylenen ANAP, tuttuğu bu yer sayesinde bugün bitmiş tükenmiş bir partidir artık. Bugün “merkez”i tutan AKP’nin yarınki akıbeti de farklı olmayacaktır ve bunun hızını ekonomik-sosyal cephedeki gelişmeler kadar ABD’nin Ortadoğu politikaları çerçevesinde üstlenilecek roller belirleyecektir.

“Sol neden güç kaybediyor?” sorusunun yanıtı da tamı tamına aynı yerdedir. Çünkü sol diye nitelenen ve kitlelere de öyle sunulan “sol”, gerçekte solda değil fakat tümüyle “merkez”dedir ve hatta DSP örneğinde olduğu gibi sağdadır. Düzen “sol”unu bunalıma iten ve bu gidişle bitirecek olan da gerçekte budur. Gerçekte hiçbir gerçek sol değeri savunmayan, kitlelerin demokratik ve sosyal istemleri ile ilgilenmeyen, baskıya, sömürüye ve bağımlılığa karşı çıkmayan, hükümet olduğunda öteki gerici burjuva partileri ile tamı tamına aynı program ve politikaları uygulayan bir “sol”a emekçi kitleler niye umut bağlasın ve neden destek versinler ki?

Geçmişte, ‘60’lı ve ‘70’li yıllarda, emekçi kitlelerin sola kaymasının gerisindeki temel dinamik sosyal uyanış ve mücadeleydi. Uyanış ve mücadele fabrikalarda, işletmelerde, üniversitelerde ve tarlalardaydı. Bu uyanış ve mücadelenin yarattığı etki ve birikimdir ki, çok geçmeden yansımaları parlamentoda buldu. Geçmişin gerici iktidar partisi CHP’nin başındaki İsmet paşa bir anda kendini “kırk yıllık solcu” ilan etti ve Ecevit’in şahsıyla özdeşleşen düzen solu akımı sahneye çıktı. Sosyal uyanış sürdükçe düzen solu da parlamenter alanda güç kazandı. Şimdilerde atıfta bulunulan %41’lik oy oranına ulaşılan 1977 yılı, aynı zamanda ‘70’li yıllardaki kitle hareketinin de doruğa ulaştığı bir tarihi işaretlemektedir. Dönemin toplumsal muhalefetinin ve devrimci hareketinin zafarlarından da en iyi yararlanarak, büyük kitleli uyanışın ve mü-

cadelenin deyim uygunsu parlamenter rantını düzen solu, yani Ecevit CHP'si yedi. Ne zamanki bu uyanış bastırıldı, devrimci hareket ezildi ve topluma faşist 12 Eylül rejiminin anayasal ve yasal çerçevesi dayatıldı, işte o zaman düzen solu için de bunalım, güçsüzlük ve iktidarsızlık dönemi başladı.

12 Eylül'ü izleyen ilk birkaç seçimde elde edilen başarı bile 12 Eylül öncesinin kitle muhalefetine toplumda yarattığı ve izi kolay kolay silinemeyen birikim ile 12 Eylül'e karşı birikmiş hoşnutsuzluğun ürünü oldu. Fakat 12 Eylül bu dönemin resmen bitişiyle bitmiş bir operasyon değildi; solu ezme ve sindirme, buna paralel olarak toplumsal muhalefeti dizginleme çabası sistematik biçimde sürdürüldü. Kürt hareketini bastırma operasyonundan da bu çerçevede (hem kirli savaş ve hem de şovenizmle) en iyi biçimde yararlanıldı. Sonuçta hem devrimci harekete büyük darbeler vuruldu, önemli bir bölümü terbiye operasyonlarıyla düzenin icazet sahasına çekildi, ve hem de gerçek manada bir kitle hareketinin gelişmesinin önü günümüze kadar başarıyla tıkandı.

Bu sonuç, düzen solunun mevcut tablosunun da izahını içermektedir işin aslında. “Sol neden güç kaybediyor?” sorusunu sorup üzerine beyin cimnastiği yapanların birçoğu da gerçekte bunu çok iyi biliyor. “Sol neden güç kaybediyor?” diye soranlar, tersinden sol neden zamanla güç kazanmıştı diye sorsalar, böylece yanıtını da kendiliğinden açığa çıkaracaklardır. Fakat onların amacı ve niyeti solun derdine çare bulmak değil, gerçekte solla hiçbir ilişkisi kalmamış “sosyal-demokrat” etiketli gerici burjuva partilerinin mevcut perişanlığını gerçek sol düşünce ve değerlere karşı bir saldırıya dönüştürmek ve buna paralel olarak bu gerici akımı hala da kitlelere “sol” olarak sunabilmektir.

Sol programı ve mücadelesi olmayan bir sol olabilir mi?

“Sol neden güç kaybediyor?” diye soranlar, tersinden sol neden

zamanla güç kazanmıştı diye sorsalar, demiştik. Bu sorunun ortaya çıkaracağı temel önemde başka gerçekler de var. ‘60’lı ve ‘70’li yıllarda “ortanın solu” olarak ortaya çıkan burjuva akım, reformist bir sol söylemle hareket ediyor ve kitlelere yönelik propaganda-ajitasyonunda bunu etkili bir biçimde kullanıyordu. Yani dönemin toplumsal uyanış ve mücadelesini oya ve parlamenter güç olmaya tahvil etme öyle kendiliğinden değil, fakat reformcu bir sol söylem ve çabayla gerçekleşiyordu. Bu söylem, onun ifadesi politika ve şiarlar, o dönem hala toplumda önemli bir yer tutan, “ulusal” ve “demokratik” duyarlılıkları bulunan, fakat kapitalist gelişmeden ve emperyalizme bağımlılıktan zarar gören geleneksel orta katmanların özlemlerine de yanıt oluyor ve onların heyecanlı desteğini kazanıyordu. “Ortanın solu” akımı sosyal demagojinin yanısıra emekçi kitleleri heyecanlandıran ve sürükleyen anti-emperyalist ve anti-faşist söylemleri de cömertçe kullanıyordu. İMF’ye ve NATO’ya karşıydı, milli sanayiden ve milli kalkınmadan yanaydı, devletleştirmeleri savunuyordu, “toprak işleyenin su kullananın” diyerek toprak reformunu savunuyordu, “kontr-gerilladan hesap sorulacak!” diye kükrüyordu, kitlelerin çalışmaya ve yaşam koşullarının iyileştirilmesini vaadediyordu vb., vb...

12 Eylül sonrasında beri artık bütün bunlar yok. Demokratik ve sosyal sorunlar üzerinden inandırıcı bir söylem ve ajitasyon bir yana bunların demagojisi bile sakıncalı görülüyor artık. Peki böyle bir düzen soluna kitleler niye umut bağlasınlar ve neden ona oy desteği sunsunlar? Hala da taşıdıkları “sol” etiketi bunun için yeterli görenler, sorunu başaşağı koyuyorlar. ‘80 öncesinde kitleler “sol” etiketi gördükleri için Ecevit CHP’sini desteklemiyorlardı, tersine, bu parti kitlelerin çıkar ve özlemlerine bir parça olsun tercüman olduğu ölçüde ona sempatiyle yaklaşıyor, böylece sola kayıyorlardı. Dönemin genel toplumsal atmosferi, kitle hareketinin ve devrimci mücadelenin genel etkisi bunu ayrıca kolaylaştırıyordu. Bugün ise durgun bir ortamdayız ve “sol” etiket taşıyan partiler kitleler için, onların gerçek çıkarları, istemleri ve özlemleri için

hiçbir şey yapmıyorlar. Bu ise edilgen seçmenler durumuna düşürülmüş emekçi yığınları zaman içinde ve gitgide artan ölçüde bu partilerden koparıyor.

Sonuçta “solun güç kaybetmesi” olarak sunulan olgu, gerçekte düzen solunun sol düşünce ve değerlerin ifadesi davranışlardan tümüyle kopmuş olmasının yarattığı bir sonuçtan başka bir şey değildir. Yineliyoruz, geçmiş birikim ve anıların etkisiyle 12 Eylül’ü izleyen uzun bir dönem boyunca işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin önemli bir kesimi bu partileri desteklemeye devam etti. Fakat onların kendilerine umut bağlayan bu kitleler için kıllarını kıpırdatmamaları, tersine sermayenin ve emperyalizmin dayattığı politikaları aynen uygulamaları, muhalefetteyken bile bu politikalara muhalefet etmemeleri, onların bu türden bir “sol”a bağladığı umutları hepten kırdı. Onları ya sosyal demagojiyi bu partilerle kıyaslanmayacak bir inandırıcılık ve başarı ile kullanan dinci partilere (ki artan yoksulluk ve çaresizlik toplumsal edilgenlikle de birleşince, kitlelerin dinsel gerici odaklara bu yönelimi ayrıca kolaylaştırıyordu), ya da resmi siyasete ilgisizliğe itti. Bugün 10 milyonu aşkın “küskün”ün varlığı rastlantı değildir ve bunu salt apolitizm olarak yorumlamak gerçeklere gözlerini kapamaktır. Bu kitlenin belli bir oranı elbette toplumun en geri ve apolitik kesimlerinden oluşmaktadır. Fakat belli bir oranının ise olumlu anlamda düzen siyasetinden umut kesmiş emekçilerden oluştuğuna en ufak bir kuşku yoktur.

“Güçbirliği”: Açık başarısızlık...

Buradan “Güçbirliği”ne geçebiliriz. Bu oluşumun liberal sol çevrelerde yarattığı büyük umutların gerisinde, düzen solunun irdelayegeldiğimiz tükenmişliği yatıyor. Bu çevreler düzen solunun yarattığı boşluğu sol reformist bir program ve söylemle doldurabileceklerine inanıyorlar. Fakat düzen solunun geçmişte tuttuğu o yeri hangi koşullara ve etkenlere borçlu olduğunu gözden kaçırdık-

ları için temelsiz inançlarını gerçeklerle karıştırıyorlar ve sonuçta hayal kırıklığına uğruyorlar.

3 Kasım genel seçimlerinin ardından 28 Mart yerel seçimleri liberal sol için ikinci bir büyük hayal kırıklığı oldu. Her iki seçimin sonuçları tartışmasız bir biçimde gösteriyor ki, alınan seçmen desteği geçmiş mücadele döneminin yarattığı “Kürt oyları”nın ötesine bir türlü geçmiyor. 3 Kasım’da yapıldığı gibi “Emek, Barış ve Demokrasi Bloku” ya da 28 Mart’ta olduğu gibi “Demokratik Güçbirliği” olarak ortaya çıkmak, bu basit gerçeği değiştirmiyor. Parlamento dışı kitle mücadelesinin toplumu da saran ve sarsan rüzgarı olmadıkça, salt parlamenter zeminlerdeki çabalarla ve seçim propagandası ile sol bir cereyan yaratmak, alternatif olmak, hele hele “iktidara yürümek”, ham bir hayalden başka bir şey değildir.

Düzen solunun yarattığı boşluğu doldurmayı umanlar, düzen solunun geçmişte o yere yerleşmesine yolaçan toplumsal koşulları gözden geçiriyorlar dedik. Gözden kaçırdıkları tek gerçek bu değil. Bilindiği gibi onlar “blok” ya da “güçbirliği” projelerinde aynı zamanda Latin Amerika soluna da özeniyorlar. Fakat Latin Amerika’nın bazı ülkelerinde sola seçim başarısı getiren etkenleri de gözden geçiriyorlar. Buna daha yakından baktığımızda, sözkonusu parlamenter başarıların kitle mücadelesinin yarattığı etki ve birikimin parlamentoya yansımından başka bir şey olmadığını görüyoruz. Fakat bunu görmek için ‘80 öncesi Türkiye’ye gitmek gerekmediği gibi günümüz Latin Amerika’sına da uzanmak gerekmiyor. Üzerine parlamenter hayaller kurulan o “2 milyon Kürt oyu”nun kaynağına daha yakından bakılırsa, daha kestirmeden ve dolaysız olarak aynı gerçeğe ulaşılır. Kürt halkının özgürlük ve eşitlik uğruna o büyük uyanışı ve mücadelesi olmasaydı, dünün DE-P’i ve HADEP’i, dolaysıyla bugünün o “2 milyon Kürt oyu” da olmazdı. Burada bir kez daha parlamento dışı devrimci mücadelenin ve halk hareketinin parlamenter güç olmaya nasıl dayanak oluşturduğunu görüyoruz. Böylece yerel seçim sonuçları üzerinden

“Güçbirliği”nin yaşadığı açık başarısızlığa da gelmiş oluyoruz.

3 Kasım seçimlerindeki “Emek, Barış ve Demokrasi Bloku”nun 28 Mart yerel seçimlerinde SHP’yi de kapsayarak ve onu kendisi için çatı partisi seçerek “Demokratik Güçbirliği”ne dönüşmesinin gerisinde, meşrulaşmaya yönelik hesapların yanısıra, 3 Kasım’da %6.2 olan oy oranını artırmak, olanaklıysa barajın üstüne çıkarmak umudu ve amacı yatıyordu. Sonuç 28 Mart’ta %5.1’e gerilemek oldu. Blok bileşenleri şimdi buna izah bulmaya çalışıyorlar.

Beylik argümanlardan biri, “güçbirliği”nin geç oluşturulduğu ve bunun da sonucu olarak oluşumun “kendini seçmene anlatamadığı” biçiminde. Bu “kendini seçmene anlatamamak” argümanı daha şimdiden liberal solun benipseyip özümselediği parlamenter dile ve mantığa iyi bir örnek sayılmalıdır. Bu adamların “kendini anlatabilme”ye o kadar derin bir inancı var ki, seçimlerden önce “kalan dört hafta” iyi değerlendirilir ve “güçbirliği” kitlelere iyi anlatılırsa AKP’nin “tepetaklak gideceğini” bile ciddi ciddi iddia edebiliyorlardı. Bugün hala aynı kafadalar, sadece “dört hafta”nın yetmediğini, daha geniş bir zamana ihtiyaçları olduğunu düşünüyorlar. Bir dahaki genel seçime birkaç yılı bulan geniş bir zamanları var, dilediklerince hazırlanabilirler; ama daha şimdiden ortaya çıkan belirtiler gösteriyor ki, onların sorunu hiç de geniş zaman değil fakat basitçe “geniş ittifak”tır. Parlamenter saplantılarına rağmen siyasetin katı gerçekleri bunu daha seçimlerin ertesi günü onlara hissettirmiş gibi görünmektedir.

Kürt basınındaki ilk yorumlar “kendini anlatamamak” etkiyle birlikte ve bundan da önce, başarısızlığı tam da bu türden bir “geniş ittifak”ın kurulamamasına bağlıyor: “*Güçbirliği projesi doğru bir seçenektir Ancak dar ve eksik kalan, tamamlanmayan bir seçenektir Bu projenin, kendini tamamlamamış olması, ANAP ve CHP gibi partilerin de bu yapıya taşınmamış olması, marjinal kalmasına yol açmıştır Birinci önemli faktör budur*” (Özgür Gündem, 30 Mart 2004, Başyazı). “Kendini anlatamamak” argümanını herkesten çok kullanan EMEP yöneticileri de, buna rağmen

başarısızlıktan “CHP bölücülüğü”nü sorumlu tutarak, sonuçta aynı kاپıya çıkıyorlar. Böylece gelecekte CHP ile ittifakın zemini şimdiden döşeniyor, ama demin yaptığımız aktarmadan da anlaşılacağı gibi, üzerine büyük hayaller kurulan “2 milyon Kürt oyu”nun sahipleri bunu bile yeterli görmüyorlar, daha şimdiden ANAP vb. partilerden sözediyorlar. Kürt oyları üzerinden parlamenter hayaller kuranların bu denli genişlemiş bir ittifakı nasıl karşılayacağını ise zaman gösterecek.

Devrimci mücadeleyle yaratılan, teslimiyet ve tasfiye çizgisiyle korunabilir mi?

“Güçbirliği”nin 28 Mart yerel seçimleri için yeterince açık olan başarısızlığına dönüyoruz. Başarısızlık bir birliğin işçi sınıfı ve emekçi kitlelere açılmaması alanında değil (ki böyle bir şans zaten yoktu), fakat Kürt oylarını ve dolayısıyla belediyelerini bile koruyamamasında kendini gösteriyor. Bunun nedenleri üzerine bir dizi etken sıralamak kuşkusuz olanaklıdır ve Kürt basınında halihazırda bu yapılmaktadır da. Fakat temeldeki tayin edici nedene kimse dokunmamaktadır. Bu, İmralı tasfiyeciliğinin Kürt hareketini sapladığı çıkmazdır. Zamana yayılmış edilgenlik içinde çürüme süreci, gelinen yerde geriye dönülmez bir çözülüşün de ilk işaretlerini vermektedir. Bu ilk işaretler sanılabileceği 28 Mart üzerinden değil, fakat ondan da önce bizzat Kongra-Gel açılımı ve bu açılımın bir iç bunalım ile sonuçlanması üzerinden yansımıştı. Yapay yollarla bunu engellemenin olanağı yoktur; bu, kanamayı belki bir süreliğine yavaşlatabilir, fakat kesinlikle durduramaz. Bunun etkileri daha şimdiden yerel seçimlere de yansımıştır ve yerel seçim sonuçları bunu tersinden hızlandıran bir etkide bulunacaktır.

Sonuç olarak, “2 milyon Kürt oyu” eski biçimiyle artık bir çözülme sürecindedir. Zira bizzat bu oy gücünü ve desteğini, buna kitle desteği de denebilir, yaratan temel çözülmektedir.

Yaratılan büyük gürültülere ve ortaya konulan büyük iddialara, artı SHP ile ittifaka rağmen, “Güçbirliği”nin İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerde 3 Kasım’a göre önemli oy kaybına uğraması olgusu ise, bu oluşumun emekçiler için fazla bir şey ifade etmediğini ve dahası, liberal solun kendi cephesinden “Güçbirliği”ne hemen hiçbir şey katamadığını göstermektedir. Çatı partisi olarak EMEP ya da ÖDP’nin seçildiği yerlerdeki açık başarısızlık buna ayrıca tanıklık etmektedir.

Tüm bu etkenler bir arada, reformist “Güçbirliği”ni ciddi sorunların beklediğine işaret etmektedir. Halihazırda “Güçbirliği”nin tüm bileşenleri onun isabetli bir oluşum olduğunu, yaşatılması gerektiğini ve yaşatılacağını, işlerinin “asıl yeni başladığını” söylemeler de dağılma kaçınılmaz gibi görünüyor. Benzer söylemler, elde edilen sonucun bugünkünden çok daha iyi olduğu 3 Kasım sonrasında, “Emek, Barış ve Demokrasi Bloku” için de dile getirilmiş, fakat sonuç çok geçmeden dağılma olmuştu. Kaldı ki, “Güçbirliği”nin birleştirici gücü DEHAP olduğuna göre, akıbeti de Kürt hareketi cephesindeki gelişmelerle sıkı sıkıya bağlantılı olacaktır.

Bu bahsi kapatırken temel önemde gördüğümüz gerçeği bir kez daha vurgulamış olalım. Kitle mücadelesini geliştirmek ve bunu toplumun havasını da değiştirebilecek boyutlara vardırarak çizgisinin ve pratiğinin sunacağı olanaklar dışında reformist sol bir parlamenter başarı arayışı hüsrarla sonuçlanmaya mahkumdur. Bu hayali bütün ‘90’lı yıllar boyunca Perinçekçi parti kurdu, bu doğrultuda her türlü oportünizmi denedi, “sol güçbirliği” projelerinin ilk versiyonlarını da bu çerçevede o ortaya attı. Oy desteği elde etmek için denemedik yol, kemalizmden şovenizme kullanmadık araç bırakmadı. Ama sonuç tam bir hüsrana oldu. %20’lere ulaşmaktan, kurulacak “ulusal hükümet”in merkezinde yer almaktan sözedenler, binde ikilerin üstüne çıkmayı bir türlü başaramadılar ve son yerel seçimlerde görüldüğü gibi, miting bile yapamaz duruma düşerek havlu attılar. Solla yakından uzaktan bir ilgileri kalmamış “sosyal-demokrat” partilerle “güçbirliği” ya-

parak parlamenter hayaller kuranların, yerel ve genel iktidarlaşmadan sözedendenlerin bu deneyimden gerçekten öğrenecekleri olmalı. Perinçekçi partinin önünde bugün hiç değilse darbecilik bir seçenek olarak duruyor, oysa liberal solun böyle bir seçeneği de yok.

28 Mart: AKP için sonun başlangıcı

28 Mart'ta ulaştığı oy oranının AKP için tepe noktası olduğu ve bundan sonrasının düşüş olacağı, şu sıralar seçim değerlendirmelerinde yaygınca dile getirilen doğru ve yerinde bir düşüncedir. Emperyalist odaklar ve büyük sermaye çevreleri bundan böyle AKP'yi "halk desteği arkanda" söylemiyle cesaretlendirerek, gündemlerindeki ihtiyaçların karşılanması ve önlerindeki engellerin kaldırılması için tepe tepe kullanacaklar. AKP ise kuşkusuz toyluğundan dolayı değil, fakat başka seçeneği bulunmadığı ve dahası misyonu zaten bu olduğu için, kendisinden beklenenlerin gereklerini yerine getirmek üzere kolları sıvayacaktır. Başbakanın seçim sonuçlarının belli olmasının ardından yaptığı ilk değerlendirmede, "Dünyada makamlar, mevkiler baki değildir. Bulduğumuz yerlerde fani olduğumuzu aklımızdan çıkarmayacağız" demesi de, onun AKP'nin misyonu ve bunun zaman içindeki sınırları konusunda pek gerçekçi olduğunu göstermektedir.

İşbirlikçi büyük burjuvazinin denetimindeki düzen propagandası, bu çerçevede seçim sonuçlarını güncel ihtiyaçlara denk düşen çok bilinçli bir yoruma tabi tutuyor. Buna göre, yerel seçimler AKP hükümeti için bir güven oylaması niteliği taşımaktadır ve artan orandaki oy desteği, hükümetin izlemekte olduğu politikaların seçmen tarafından onaylandığı anlamına gelmektedir. Hükümetin birbuçuk yıllık icraatıyla izlemekte olduğu politikalar işbirlikçi büyük burjuvazinin saldırı programı olduğuna göre, seçimin bu tür bir yorumu, aynı saldırılara daha pervasız bir biçimde devam

çağrısı demektir. AKP hükümeti bunun gereklerini yapmaya dünden hazırdır. Bu konuda emperyalist odaklar ile işbirlikçi sermaye çevrelerinde yeterli güveni yaratmış bulunduğu içindir ki, yerel seçimler sürecinde en etkin bir biçimde kollarını ve her yolla desteklenmiştir.

Kıbrıs sorununun, emperyalist odakların dayatması anlamına gelen “Annan Planı” çerçevesindeki çözümü, işbirlikçi büyük burjuvazinin AKP hükümetinden en acil beklentisidir. Seçimler öncesinde ABD ve AB çevrelerinden hükümete verilen yoğun dış destek ile işbirlikçi büyük burjuvazinin onu tamamlayan çok yönlü iç desteği, güncel planda bu özel amaçla sıkı sıkıya bağlantılıydı. Seçimler sürecinde özellikle medya üzerinden AKP’ye verilen ölçsüz desteği de bu acil ihtiyaçtan ayrı düşünmek olanağı yoktur. Yerel seçimlerden daha da güçlenmiş olarak çıkmış bir hükümetin bu alanda daha rahat ve “cesur” hareket edebileceği düşünülüyordu ve bunda haksız da değillerdi.

Kıbrıs sorunu Türk egemen sınıfları tarafından uzun yıllar şovenizm ve Yunan düşmanlığı için ölçsüzce kullanıldı. Fakat gelinen yerde işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkarları öyle gerektirdiği için sorun alanı olmaktan çıkarılmak isteniyor ve bu yıllarca “göğüs gerilen” dış baskılara boyun eğilerek yapılıyor. Dün Türk burjuvazisinin yayılma heveslerinin küçük çaplı bir karşılığı olan Kıbrıs üzerinde hak iddiası, gelinen yerde onun uluslararası sermaye ile daha ileri düzeyde bütünleşmesinin önünde bir engeldir. “AB süreci” bu tür bir bütünleşmeyi ifade ediyor ve Kıbrıs sorununu çözmezseniz AB’ye giremezsiniz dayatması da burada anlamını buluyor.

Türk burjuvazisinin bir kesiminin bunu muhalefet ettiği biliniyor, ama muhalefet edenlerin verilen tavizleri engelleme alanında yapabilecekleri fazla bir şey yok. Bu konudaki tek silahları ordu ağırlığı olabilirdi; fakat ilkin ordunun bugünkü Genelkurmay başkanı tarafından temsil edilen bir kesimi bu konuda halihazırda hizaya sokulmuş durumdadır ve ikinci olarak, oy desteğini artırarak

daha da güçlenmiş bir hükümet inisiyatifini generaller eliyle sınırlamak kısa vadede kolay değildir. TÜSİAD'çı kodamanların da hesabı buydu ve bu hesap kısa vadeli olarak tutmuş bulunuyor. Konuyla bağlantılı olarak şunu da eklemiş olalım; tüm öteki sorunlarda olduğu gibi bu sorunda da, sırtını sağlamca ABD emperyalizmine dayanmış bulunan işbirlikçi büyük burjuvazinin tercihleri son tahlilde tayin edicidir. Onun tercihlerine düzen içi muhalefetin süreci uzatma ve süründürme şansı belki vardır, ama tümünden engelleme olanağı yoktur. Bugüne kadarki deneyim açık biçimde bunu göstermektedir. (Güney Kürdistan'la ilgili olarak ordu tarafından kalınca ve sağlamca çizilmiş "kırmızı çizgiler" in, ABD-TÜSİAD dayanışması sonucu bir bir çöküşü de bunu gösteren güncel örneklerden biridir.)

Kıbrıs sorunu, işbirlikçi büyük burjuvazi için AKP eliyle kestaneleri ateşten almanın yerel seçimleri izleyen ilk icraatı olacaktır. Bunu içerde ve dış politikada tüm öteki icraatlar izleyecektir. İçerde seçimler vesilesiyle ertelenen saldırıların yeniden gündemleştirilecektir. Dışarıda ise Kıbrıs'ın ardından sıra Haziran ayındaki NATO zirvesinden çıkacak yeni yükümlülükler ve rollere gelecektir. 28 Mart'ta "ortalığı silmiş süpürmüş" bir AKP'nin bu icraat çizgisine ne kadar süre dayanabileceğini zaman gösterecektir.

Bu akibetin şeklini ve süresini tayin edecek etkenlerden biri de doğal olarak sınıf ve kitle hareket cephesindeki gelişmeler olacaktır. Yerel seçim dönemi ve sonuçlarının bu açıdan sunduğu verileri devrimci hareketin durumu ve partimizin seçim çalışması deneyimini de kapsayacak biçimde ele almak, yerel seçimlerle bağlantılı değerlendirmelerimizin bir başka önemli konusu olarak önümüzde durmaktadır.

(Ekim, Sayı: 235, Mart 2004, Başyazı)

Parti, sol hareket ve yeni dönem

Parti çalışmasında yeni bir düzey

Parti, içinde belli bakımlardan yetersizlikler taşısa da, geçmiş dönemlerle kıyaslama içinde ele alındığında gerçekten başarılı bir siyasal çalışma döneminden geçmektedir. Siyasal yaşamımızın hiçbir döneminde bu denli etkin ve yaygın, yoğun ve tempolu, inatçı ve soluklu bir çalışma süreci yaşamadık. Şubat ortalarında yerel seçimlerle başlayan bu pratik seferberlik süreci, ardından yerini 1 Mayıs kampanyasına bıraktı ve şimdilerde NATO Zirvesi'ne karşı kampanya ile devam ediyor.

Bu, dört ayı bulan nefes nefese bir kampanyalar süreci demektir ve parti, ortaya koyduğu performansla, bu denli kapsamlı ve soluklu bir çalışmayı götürebilecek güç ve kapasitede olduğunu kanıtlamış bulunmaktadır. Bu, partinin sınıf eksenli pratik çalış-

masında yeni bir düzeyin ifadesidir. Çalışma kapasitemiz katlanmış, tempomuz belirgin biçimde artmıştır. Parti, yerel seçimler örneğinde olduğu gibi, toplum düzeyindeki temel bir siyasal gündemi kendi güçleri ve bağımsız faaliyeti ile karşılamış; muazzam olanaklarla kitlelere seslenen gerici ve reformist düzen partilerinin yarattığı boğucu propaganda atmosferine rağmen sesini, hiç değilse kendi temel çalışma bölgelerinde işçilere ve emekçilere duyurmayı başarabilmiştir. Parti, kendi programı, temel ve taktik şiarları ve güncel politikasıyla denebilir ki ilk kez geniş kitlelerin karşısına bağımsız bir güç olarak ve bu denli etkin bir biçimde çıkmıştır. Bu kapsamda bir faaliyeti bağımsız bir siyasal odak olarak tek başına omuzlamayı başarabilmiş olmak, doğal olarak parti örgütlerimizde olduğu kadar sempatizan çeperimizde de büyük bir moral ve özgüven yaratmış, toplamında partiye ve parti çizgisine olan güveni pekiştirmiştir. Tüm bu faaliyetin örgütlenme, kadrolaşma, kurumlaşma, eğitim ve deneyim alanında sağladığı kazanımların ise sözünü bile etmiyoruz.

Yılları bulan çok yönlü inatçı çaba, bizi bugün bu güç ve kapasiteye ulaştırmış bulunmaktadır. Şimdi önümüzde, bu başarıdan alınan moral güçle ve edinilen deneyimlerin sağladığı açıklıklarla, yeni düzeyleri yakalama görev ve sorumluluğu durmaktadır. Bunu da başaracağımızdan kuşku duyulmamalıdır; zira zor eşik aşılmıştır, partinin inancı odur ki, bundan sonrası çok daha kolay gelecektir.

Kampanyalar sürecine paralel olarak bu dört aylık faaliyetin pratik boyutları, somut verileri ve deneyimleri aralıksız olarak basınıımıza yansımış bulunmaktadır. Ayrıca, örneğin yerel seçim kampanyası sonrasında olduğu gibi, gerektiğinde bunun genel bir dökümü ve değerlendirmesi de yapılmıştır. Çalışmanın gerçek pratik boyutlarını, somut etkisini ve sağladığı çok yönlü kazanımları sunmakta belli bakımlardan yetersiz kalsa da, sorunun esası bakımından ele alınmış bu yönü üzerinde burada yeniden durmamıza gerek yok artık. Biz burada sorunun temel önemde bir

başka yönüne, partinin bütün bunları olanaklı kılan esas üstünlük alanına kısaca değinmekle yetineceğiz.

Seçim değerlendirmelerimizde üzerinde en az durduğumuz konulardan biri, parti olarak aldığımız tutumun, izlediğimiz çizginin ve bu çerçevede ortaya koyduğumuz pratik faaliyetin, ilkesel ve stratejik değeridir. Sorunun bu yönü, pratik alandaki başarının asıl kaynağı olmaktan da öte bir anlam ve öneme sahiptir. Parti, özellikle yerel seçim gündemi üzerinden, ortaya sağlam bir ideolojik ve ilkesel perspektif koymuştur. Bunu bir yandan yaratıcı ve dinamik bir bağımsız politik faaliyetin zemini olarak kullanmış, öte yandan ise aynı temel üzerinden solda oportünizmin her türüyle araya kesin ve net sınırlar çizmiş, bu arada özellik sosyal-reformist akıma karşı ilkeli ve etkili bir ideolojik mücadele yürütmüştür. Özellikle altı çizilmelidir ki, parti bu alandaki üstünlüğünü tümüyle teorik temeline ve onun ürünü olan devrimci programına borçludur. Teorik açıklığa ve bundan ayrı düşünüle-meyecek olan devrimci sınıf programına sahip olmanın büyük önemi ve politik-pratik işlevi, yerel seçim gündemi üzerinden en somut biçimde ortaya çıkmıştır.

Kuşkusuz burada yeni olan yine de pratik yöndür. Partinin ideolojik-programatik üstünlüğü yeni bir durum değildir. Yeni olan, bu üstünlüğün önemli bir politik gündem üzerinden pratik alana taşınması, yaratıcı bir biçimde pratiğe uygulanmasıdır. Son bir-iki yılın toplam verileri, özellikle de son dört aylık üç kampanya, pratik politikada giderek bir deneyim ve yetenek kazandığımızı göstermektedir. Bu geçmişten beri en çok zorlandığımız bir alan olduğu için, bu alanda sağladığımız mesafe sanıldığından da önemlidir bizim için. Parti başından itibaren sağlam bir teorik ve programatik temele sahipti. Şimdi buna gerçek manada pratik bir işlev kazandırmaktadır. Bu, teorik üstünlüğün pratik politikada üstünlük olarak kendini üretmesi, bu alandaki başarıyla birleşmesi demektir. Sürecin toplam seyri, bu alanda halihazırda katedilen mesafenin de sunduğu imkanlarla, partinin bu yönünü günden güne daha da

güçlendireceğini göstermektedir.

Aynı süreç özellikle iki temel alanda hala belirgin biçimde zayıf kaldığımızı da ortaya koymuştur. Bunlar ilki kadrolaşma düzeyi ve ikincisi kitle ilişkilerinin örgütlenmesi alanıdır. Bunlara bir de, bir çalışma tarzı sorunu olarak karşımıza çıkan, yeraltı örgütlerimizin nispi ataleti eklenebilir, ki aynı kampanyalar süreci buna da açıklıkla tanıklık etmiştir. Bunlar üzerinde birazdan ayrıca duracağız. Önce özellikle yerel seçim sürecinin ortaya çıkardığı ve partinin yeni dönemdeki görev ve sorumlulukları bakımından dolaysız bir önem taşıyan daha genel bazı sorunlar üzerinde duralım.

Yerel seçimler ve solda apolitizm

Yerel seçimlerin ortaya çıkardığı verilerden hareketle bugünü anlamak ve yakın gelecek için sonuçlar çıkarmak hala da güncelliğini koruyor. Verilerden kasıt kolayca akla gelebileceği gibi salt seçim sonuçları değildir. Bunun kendi sınırları içinde elbette belli bir önemi var. Fakat içinden geçmekte olduğumuz dönem üzerinden bakıldığında belki bundan da önemli olan, siyasal parti ve akımların bu süreç içerisinde aldıkları tutumlar ve izledikleri politikalarıdır. Yerel seçimler, öncesi ve sonrasıyla, siyasal parti ve akımların durumları ve yeni dönem yönelimleri konusunda önemli açıklıklar sağlamıştır. Bunları değerlendirmek ve önümüzdeki dönemin siyasal mücadelesi bakımından bunlardan gerekli sonuçları çıkarmak gerekir. Partimiz bu çerçevede, seçim sürecinde ve sonrasında ortaya koyduğu değerlendirmelerle, temel önemde bir dizi noktayı saptamış bulunmaktadır. Fakat hala da üzerinde durulması gereken önemli bazı sorunlar var.

Yazık ki sol hareketin devrimci çevrelerinde yerel seçimlerin ortaya çıkardığı gerçekleri irdeleyip sonuçlar çıkarmaya yönelik ciddi bir çaba olmadı ve halen de yok. Seçimler döneminde izlenen tutumun ışığında ele alındığında bu ilgisizlik şaşırtıcı da değildir. Siyasal çalışma için etkin biçimde kullanılabilecek bir

dönemi elleri böğründe izlemekle yetinenler, bu sürecin ortaya çıkardığı verilere de aynı ilgisizlikle yaklaşma yolunu tutacaklardı, sonuçta olan da budur.

Garip olan, içlerinden bazılarının bu edilgen ve apolitik tutumu daha bir de devrimcilik adına savunmaya kalkmalarıdır. İddiaya bakılırsa, seçimlere katılmak burjuvazinin gündemine hapsolmak ve oyununa alet olmak anlamına gelirmiş. Bir iddia ancak bu kadar sığ, yüzeysel ve budalaca olabilir. Seçimler burjuvazinin gündemi olabilir; ama eğer burjuvazi bunu tüm toplumun gündemi haline getirmeyi başarıyorsa ve başarabildiği sürece, size düşen bu gündem karşısında devrimci açıdan taraf olmaktır. Bunu ise apolitik bir edilgenlikle değil, etkin bir devrimci siyasal çalışma ile yapabilirsiniz ancak. Bunu, seçimlere katılarak ya da onu boşa çıkarmaya çalışarak yapma yolunu tutabilirsiniz; bu elbette keyfi değil, fakat objektif koşullara, kitlelerin durumuna, sınıf mücadelesinin gelişme düzeyine ve seyrine sıkı sıkıya bağlı bir taktik tercih ve somut tutum sorunudur. Fakat edilgen kalmak ya da sözümona daha önemli başka gündemlerle uğraşmak, burada üçüncü bir yol ya da tutum değildir. Başka hangi gündemlerle ilgilenirseniz ilgilenin, bunu kendi sınırları içinde ne denli başarıyla yaparsanız yapın, siz eğer toplumu ilgilendiren ve bir dönem için kitlelerin geniş kesimlerinin ilgi alanı haline gelen temel bir siyasal olay karşısında etkin bir tavır almamışsanız, bu yalnızca sizin edilgenliğinize ve bu sorun üzerinden apolitizminize bir gösterge olabilir.

Burjuvazinin sözümona “milli irade”yi açığa çıkarmak adına periyodik olarak sergilediği oyunun gerçek mahiyetini kitlelere anlatabilmenin de başkaca bir yolu yoktur. Burjuva parlamenter seçimler yalnızca Türkiye’de değil, bugünün kapitalist dünyasının tümünde bir “milli irade” oyunundan öte bir anlam taşımamaktadır. Buradan bakıldığında kapitalist dünyanın en gelişmiş demokrasilerinden sayılan ABD’de seçimler hiç de Türkiye’dekinden daha “demokratik” değildir ve hatta bazı bakımlardan daha da berbat bir oyunun ifadesidir. Dolayısıyla seçimlere katılmamanın Türkiye’nin

koşullarıyla da izah edilecek bir yanı yoktur. Sözkonusu olan, kitlelerin politikaya ilgisinin kaçınılmaz olarak yoğunlaştığı bir dönemi devrimci amaçlarla etkin bir biçimde değerlendirme görev ve sorumluluğundan geri durmaktan başka bir şey değildir ve bu bir siyasal akım payına tamı tamına bir apolitizm ifadesidir.

Yeni dönemde düzen solu

Birçok belirti, önümüzdeki dönemde, sosyal-demokrasi olarak anılan düzen soluna karşı tutum ve mücadelenin yeniden özel bir önem kazanacağını gösteriyor. 28 Mart yerel seçimleri bu açıdan bir dönüm noktası sayılmalıdır. İki nedenden ötürü bu böyledir.

İlk neden, yerel seçim sonuçlarının düzen soluna ilişkin olarak ortaya çıkardığı tablo ve tabloda düzen solunun çıkardığı sonuçlardır. Sözkonusu tablo oy oranı üzerinden esasa ilişkin bir yenilik içermemekle birlikte, oy dağılım haritası üzerinden çarpıcı bir biçimde, düzen solunun yoksul ve emekçi kitlelerden nasıl koptuğunu gözler önüne sermiştir. Sol olmak ve bu kimlikleriyle toplumun daha çok ezilen, sömürülen, yoksul ve emekçi kesimlerinin temsil etmek iddiası taşıyan, burjuva siyaset sahnesinde kendilerine biçilen temsili rol de bu olan sosyal-demokrat partilerin, daha somut olarak da CHP'nin, bizzat bazı sosyal-demokratların ifadesiyle "zenginlerin ve tuzu kuruların partisi" haline geldiği görülmüştür. Bu görünüm sosyal-demokrat partilerin kendisi kadar bizzat düzenin efendilerini de rahatsız etmiştir. Öyle ya, işçi sınıfı ve emekçilerin nispeten ileri, sola eğilimli katmanlarını sol bir demagojik söylemle düzen adına etki ve denetim altında tutamayacaksa eğer, o zaman düzen solunun düzen siyasetinde anlamlı herhangi bir işlevi kalır mı?

Yerel seçim sonrasında düzen cephesinden ve tekelci medya üzerinden CHP ekseninde sürdürülen sol tartışmasına bakıldığında bu durumdan duyulan rahatsızlık açıklıkla görülmektedir. Parti basınıımızda daha önce üzerinde genişçe durulduğu gibi bu tartış-

maların yöneldiği amaç iki yönlüdür. Bir yandan statükoculuğuna yöneltilen eleştiriler üzerinden CHP geleceğın sorunsuz bir hükümet ortağı olarak bugünden hazırlanmak istenirken, öte yandan ondan sol yaftasını iyi kullanarak işçi ve emekçilerin hiç değılse ileri kesimlerini denetim altına alması istenmekte ve beklenmektedir. Bizi de doğal olarak bu ikinci beklenti ilgilendirmektedir. Zira bu, düzen solunun yeniden toplumsal muhalefeti dizginleyip düzen sınırları içinde tutacak etkin bir barikat olarak kullanılmak istendiğini göstermektedir.

Burjuvazi son yirmi yıl içinde yoksul ve emekçi kitlelerin öfke ve tepkisini kontrol altına almakta şoven milliyetçilikten ve dinsel gericilikten yeterince yararlandı. Önümüzdeki dönemde bunların gitgide daha az işe yarayacağını bilerek, dahası sağladıkları yararlar kadar çeşitli sorunlara da yol açtıklarını görerek, siyaset sahnesini düzen solu ile dengelemek istemektedir. Burjuvazinin sol söylemini ve sosyal-demogojiyi daha etkili bir biçimde kullanarak işçiler ve emekçiler üzerinde etki ve denetim kurmasını bizzat teşvik ettiği bir durumda, düzen solunun buna daha bir hevesle yöneleceğinden kuşku duyulmamalıdır. Bunun ilk belirtileri daha yerel seçim ertesinde kendini göstermeye başladı bile.

Düzen soluna karşı tutumu yeni dönemde daha da önemli hale getiren ikinci neden ise sosyal-reformistlerin sosyal-demokratlarla tarihi buluşması, daha doğru bir ifadeyle, birincilerin bu ikincilerin yedeğine düşmesidir. Artık tümüyle parlamenter bir çizgiye oturmuş bulunan sosyal-reformist sol, yerel seçimlerde düzenle bütünleşme doğrultusunda yeni bir büyük adım atarak düzen soluyla ittifaka girmiş, pratikte onun yedeğı olarak hareket etmiştir. Seçim sonrası değerlendirmeler ve açıklamalar, reformist solun bu çizgiyi pekiştirerek sürdüreceğini, bunun artık bu çevreler için yeni bir siyaset yapma zemini ve koşulu haline geldiğini gösteriyor. Reformist solunsınıf ve kitle hareketi ile geleneksel küçük-burjuva akımlar üzerindeki etkisi düşünülürse, bu gelişmenin devrimci sınıf mücadelesi ve genel olarak devrimci hareket açısından

sonuçları daha iyi anlaşılır.

Bu iki neden birarada, düzen soluna karşı tutumu ve mücadeleyi yeniden devrimci siyasal yaşamın temel önemde bir sorunu haline getirmektedir. Partimiz düzen solunun maskesini indirmeyi, onunla ilgili yeniden yeşertilmeye çalışılan hayalleri sistematik bir biçimde teşhir etmeyi, işçilere ve emekçilere yönelik çalışmasının temel bir boyutu olarak ele almalıdır.

Reformist sola karşı çok yönlü mücadele

Seçim süreci değerlendirmeleri ve polemikleri çerçevesinde üzerinde ayrıntılı olarak durmuş bulunduğumuz gibi, reformist sol gelinen yerde klasik anlamda sosyal-demokrat bir çizgiye oturmuş bulunmaktadır. Reformist solun yerel seçimler üzerinden ortaya koyduğu görüş ve yaklaşımlar ile bu çerçevede girdiği yeni siyasal ilişkiler, bu gerçeği bütün açıklığı ile ortaya koymuş durumda. Bu olgu üzerinde özellikle durulmalı ve bu nokta basınıımızda döne döne işlenmelidir. Reformist solun bugün kendi gerçek gücünün ötesinde bir etki alanına sahip olması ve bu konumuyla mücadeleyi belirgin biçimde zaafa uğratması, bunu özellikle gerektirmektedir.

Reformist sol partiler sosyal-demokratlaşma sürecini esası yönünden tamamlayarak, bugün vardıkları noktada artık tümüyle düzen içi siyasal oluşumlar haline gelmişlerdir. Fakat buna rağmen bir yandan kendilerini kitlelere hala da devrimci ve sosyalist olarak sunmaktadırlar, öte yandan devrimci küçük-burjuva akımlar üzerinde sanıldığından da büyük bir etkiye sahip bulunmaktadır. Bu ise devrimci siyasal mücadeleye karşı çift yönlü bir tahribat anlamına gelmektedir.

Birinci alandaki tahribat yeterince açıktır; mücadeleye akan yeni güçler bu akımların kendi konumlarına ilişkin demagojik iddialarına aldandıkları ölçüde, böylece gerçek devrimci mücadeleden alikonulmakta, taşıdıkları mücadele isteği ve enerjisi reformist

partilerce düzen kanalları içinde eritilmektedir.

İkinci alandaki tahribat gerçekte ilkinden aşağı kalır düzeyde değildir, fakat genellikle daha az dikkat çekmektedir. Son yıllarda devrimci özgüvenini ve bağımsız durabilme yeteneğini önemli ölçüde yitirmiş bulunan geleneksel küçük-burjuva akımlar, reformist solun ideolojik-politik etkisine fazlasıyla açık hale gelmişlerdir. Reformist solun henüz bu denli düzenle içiçe geçmediği ve herşeye rağmen hala da belli değerleri koruduğu bir dönemde bile onunla aralarına sınır çizgileri çizmeyi ilkesel önemde temel bir sorun olarak gören bu akımlar, bugün reformist sol karşısında belirgin bir ideolojik ve moral zayıflık sergilemektedirler. Aradaki ayırım çizgileri artık fazlasıyla silikleştiği gibi, reformist sola ilkesel ve ideolojik sorunlar üzerinden yöneltilen ciddi bir eleştiriye de rastlanmamaktadır. Eleştiriler genellikle taktik politika ve tercihlerin dar sınırları içinde tutulmakta, bu türden ayrılıkların gerisindeki daha temel ilkesel ve ideolojik sorunlara ise dokunulmamaktadır. Bu, devrim mücadelesinin stratejik sorunlarına ilişkin hassasiyetin büyük ölçüde yitirildiğini göstermekte, devrimci iddia ve kimlikteki erozyonun ulaştığı boyutları gözler önüne sermektedir.

Son seçimlerde reformist solun seçim politikalarına yöneltilen eleştirinin “Karayalçın faktörü” indirgenmesi de bunun bir göstergesidir. Bu, reformist solu buna yönelten temel nedenlerle değil de onun gündelik politikadaki sonuçlarıyla uğraşmak anlamına geliyordu. Geline yerde tümüyle parlamentarizm çizgisine kaymış bulunan ve yerel yönetim sorunu çerçevesinde en bayağı burjuva liberal hayalleri bir görüş ve çizgi halinde bizzat kendi platformu üzerinden savunan bu akımlara iki satırlık dışı dokunur bir eleştiri yöneltmek ya da yöneltemek, geleneksel devrimci demokrat akımların reformist sol karşısında ideolojik açıdan silahsızlandığının çarpıcı bir göstergesi olmuştur.

Buradaki zayıflık ne rastlantıdır ve ne de döneme özgüdür. Bunun gerisinde, tasfiyeci süreçlerin geleneksel devrimci-demokrat

akımlarda yarattığı ideolojik erozyon vardır. Dün reformist solla ideolojik ve ilkesel ayrımları önemseyerek ondan ayrı durmaya çalışan ve dahası ona karşı devrimci bir odaklanma yaratmaya önemseyen bu akımlar, bugün artık reformist solla birlikte olabilmeyi özel bir kaygı haline getirmişlerdir. Burada ideolojik zayıflığın yanısıra güçsüzlük duygusuyla elele giden bir güce tapma tutumu da vardır kuşkusuz. Geçmişte daha çok Kürt hareketiyle ilişkilerde kendini gösteren bu zaaf şimdilerde reformist solun tümü üzerinden genelleşmiş bulunmaktadır.

Reformist solla ilişkileri pratikte bir parça sınırlayan ise, reformistlerin her yeni aşamada düzenle bütünleşme doğrultusunda yeni ve başlangıçta devrimci olmak iddiasındakiler için kabulü ve hazmı gerçekten zor adımlarla ortaya çıkmasıdır. Birçoklarının 3 Kasım'da ortaya çıkan reformist bloku fazlasıyla kabul eder bir noktaya geldiği bir sırada, yerel seçimlerde reformist solun bu kez düzen soluyla kolkola girerek yarattığı yeni durum, buna son örneklerinden biridir. Devrimci küçük-burjuva akımları yerel seçimlerde reformist solun yedeğine düşmekten alıkoyan temel etken, reformist solun düzen solunun yedeğine düşmesi olmuştur. Reformist solun bir kesimi şimdilerde bunu, düzenin resmi tarih yorumuyla yakınlaşan (bunu barışan olarak da anlayabiliriz) yeni adımlarla birleştiriyor. Yine aynı kesimler, nasıl ki demokrasi mücadelesi adına düzen soluyla kolkola giriyorlarsa, aynı şekilde sözde emperyalizme ve siyonizme karşıtlık adına da gerici islami akımlarla birlikte hareket edebiliyorlar. Bu, reformist solun düzen siyasetiyle içiçe geçmesinin yeni bir kanalıdır. Parlamentarist çizgiye tam olarak oturmanın ve bunun mantıksal uzantısı olarak, düzen solu üzerinden düzen siyasetiyle içiçe geçmenin doğal sonuçlarıdır bunlar. Önümüzdeki dönemde bunun başka adımlarla tamamlanması da şaşırtıcı olmayacaktır. Yeni bir yola girilmiştir ve burada derinleşmek kaçınılmazdır.

Toplamında bu durum ve mevcut sol hareket tablosu, reformist sola gerçekte sahip olduğundan daha büyük bir güç ve etki alanı

sağlamaktadır. Bu güç ve etki özünde birbirini izleyen tasfiyeci süreçlerin geleneksel solun toplamında yarattığı tahribatın ürünüdür. Bu, teslimiyetin, devrimci mücadelenin zorluklarından kaçışın, bu mücadelenin gerektirdiği konum ve tutumlardan geri duruşun gücüdür. Reformist sol partilerin bugün nispeten daha geniş güçleri etki ve denetim altında tutmasının gerisinde de temelde bu vardır. Burjuva gericiliği, devrimde ısrar eden güçlere yönelttiği aralıksız ve acımasız saldırılarıyla, reformist solu güçlendiren zemini dolaysız olarak yaratmaktadır. Reformist sol partiler, sorunsuz bir “devrimcilik” ve “sosyalistlik” arayışının dolaysız adresi durumundadır. Burjuva gericiliğin kudurganlığıyla tanıdığı bir ülkede “karakol görmemişler” partisine “solun en kitlesel partisi” olmakla övünebilme olanağı veren de kesin olarak budur.

Tüm bunlar reformist sola karşı ilkeli, kararlı ve kesintisiz bir ideolojik mücadelenin taşıdığı özel önemi ortaya koymaktadır. Bu mücadele devrimi savunmanın ve devrimci sınıf mücadelesini ilerletebilmenin zorunlu bir parçasıdır. Reformist solun gücü ve etkisi kırılmaksızın, mücadeleye akan emekçi kitlelere kurdukları tuzaklar boşa çıkarılmaksızın, bu mücadele başarıyla ilerletilemez. Reformist solun düzen ile herşeye rağmen devrimcilik yapmaya çalışan geleneksel küçük-burjuva akımlar arasında ara bir halka olması, bu konumuyla devrimci saflara düzen etkisi taşıması, bu mücadelenin önemini ayrıca artırmaktır. Reformist sol bugün düzen solu üzerinden düzen siyasetinin yedeğine düşmüş durumdadır. Bu konumu üzerinden bakıldığında, onun devrimci-demokrat akımları yedeklemedeki başarısının anlamı kendiliğinden anlaşılır.

Partimiz siyasal mücadele sahnesine çıktığından beri tasfiyeciliğe ve bunun dolaysız ürünü olan reformist sola karşı sistematik ve çok yönlü bir mücadele yürüttü. Bu mücadelenin her zamankinden çok daha fazla önem kazandığı bir döneme girmiş bulunuyoruz. Zira son 20 küsur yıl içinde reformist sol hiç bu denli güçlü ve tersinden, devrimci hareket hiç bu denli zayıf olmadı. Aynı

şekilde, reformist sol devrimci tarihimizin ideolojik ve moral kazanımlarına karşı hiç bu denli pervasız hareket edemedi ve tersinden, küçük-burjuva devrimci akımlar aynı kazanımlar konusunda hiç bu denli belirsizlik, tutarsızlık ve yalpalama içinde olmadılar.

Yine de reformist solun gücü gereğinden fazla abartılmamalıdır. Bu temelde kof bir güçtür ve sınıf mücadelesinin nispeten sertleşeceği bir aşamada bu kofluk tüm çıplaklığı ile ortaya çıkacaktır. Buradan bakıldığında reformist hareketin toplumun bugünkü nispi durgunluğundan güç aldığını da söyleyebiliriz. Partimiz konuya ilişkin değerlendirmelerinde reformist solun kendi bağımsız çizgisi olmadığı gerçeğini her zaman önemle vurguladı. Düzenin icazet sınırları içinde yaşamlarını sürdüren bu akımlar politikayı da düzen çatlakları üzerinden yapmaktadırlar. Liberal çizgide bir sözde demokrasi mücadelesi verenler düzen solunun, burjuva milliyetçi bir çizgide sözde bağımsızlık mücadelesi verenler ise düzen solunun yanısıra gerici-milliyetçi çevrelerin yedeği durumundadırlar. Son yerel seçimler bu temel önemde olgunun da yeni bir kanıtlanması olmuştur.

Partinin ve mücadelenin çakışan ihtiyaçları

Seçim sonuçları üzerinden işçi sınıfı kitlelerinin bugünkü siyasal eğilimini değerlendirebilmek için elde fazlaca veri yoktur. Fakat büyük sanayi kentlerinin daha çok işçi ve emekçilerin yoğunlaştığı bölgelerindeki oy dağılım tablolarına bakıldığında, bu eğilimi belirli sınırlar içinde kestirmek yine de zor değildir. Büyük kentlerin yoksul emekçi bölgelerinde, düzen solu dışında kalan gerici düzen partileri (ki bunların da esas ağırlığını dinci ve faşist partiler oluşturmaktadır) toplamda ezici bir oy üstünlüğüne sahiptirler. Aynı bölgelerde sandık başına gitmeyenlerin de yüksek bir oran oluşturduğu bir gerçek olsa bile, bu hem kendi başına daha ileri bir tutumun ifadesi değildir, hem de işçi ve emekçileri üye-

rindeki gerici ideolojik-politik kuşatma gerçeğini değiştirmemektedir.

Bugünün koşullarında bu kuşatma gerçekte toplum düzeyindedir ve bu olgu, sınıf ve kitle hareketindeki politik geriliğin ve genel zayıflığın öteki yüzüdür. Bu gerici kuşatmanın nasıl yarılıp parçalanabileceği de bu aynı tespitten kendiliğinden çıkıyor. Bugünün Türkiye'sinde bunu başarabilecek biricik toplumsal kuvvet, sınıf mücadelesi içinde kendi gerçek gücünü ve etkisini ortaya koyabilecek olan devrimcileşme sürecindeki bir işçi sınıfı hareketidir. Parlamenter çalışmaya ve seçim yarışına en budalaca umutlar bağlayan reformist solun göremediği, görmek istemediği de budur. Semt eksenli çalışmayla genel bir "halk hareketi" yaratmayı umut eden geleneksel küçük-burjuva akımların anlamamakta büyük direnç gösterdikleri gerçek de budur.

Bu temel önemde gerçek, partinin bugünkü yönelimiyle sınıflar mücadelesinin günümüzdeki acil ihtiyacının çakıştığını göstermesi bakımından bizim için apayrı bir anlam ve önem taşıyor. Demek ki sınıf eksenli bir devrimci politik çalışma, yalnızca sınıf partisinin kendi stratejik öncelikleri ve bunun ürünü olan güncel yönelimleri bakımından değil, fakat bugünün Türkiye'sinde devrimci siyasal mücadelenin acil ihtiyaçları bakımından da tayin edici önemdedir.

Yetersizlik alanlarımıza yüklenelim!

Parti çalışmasının sorunlarını birçok açıdan ele alıp irdelemek mümkün. Bunu bugüne kadar yaptık, bundan sonra da aralıksız olarak yapmaya devam edeceğiz. Burada biz kendimizi son dört aylık kampanya sürecinin özellikle belirgin hale getirdiği ve girişte sözünü etmiş bulunduğumuz yetersizliklere değinmekle sınırlayacağız. Bu gerçekten yalnızca bir değinme olacak, zira bunlardan her biri başlı başına ele alınması gereken birer temel konu durumundadır ve önümüzdeki sayıdan itibaren bu konuların her

birini ayrıca ele alacağız.

Başarılı kampanyalar süreci açıkça göstermiştir ki, partinin kadrolaşma alanında belirgin bir yetersizliği vardır. Buradaki sorun nicelikle değil fakat tümüyle nitelikle ilgilidir. Faaliyet kapasitesindeki büyüme, bunun partinin etkisini ve prestijini büyüten sonuçları, saflarımıza işçi sınıfından ve gençlikten sürekli yeni militanların katılımını sağlamaktadır. Dolayısıyla sorun insan yokluğu değil, fakat her düzeyde geçerli olmak üzere çalışmayı çekip çevirebilecek eğitilmiş ve deneyimli kadroların yetersizliğidir. Bu yetersizlik kuşkusuz yeni bir olgu değildir. Fakat çalışma kapasitesindeki ani büyüme ve buna paralel olarak çoğalan sorumluluklar, kadro yetersizliğini daha belirgin ve yakıcı hale getirmektedir.

Yoğun ve tempolu bir çalışma elbette kazanılan güçlerin de bu çalışma ve mücadele pratiği içerisinde sürekli bir eğitimi demektir. Yine de, eğitimin pratik cephesi bakımından bile, bu kadarı kendi başına yeterli değildir; parti militan ve sempatanlarının pratik çalışmanın ve mücadelenin sorunları temelinde eğitimi, bilinçli bir çabanın ürünü olmak ve özel tarzda yönlendirilmek durumundadır. Sorunun bu yönünü önemle akılda tutmak kaydıyla içinden geçmekte olduğumuz dönemde kadro eğitiminin öteki temel boyutuna, teorik eğitime özel bir vurgu yapmak durumundayız. Bu, kadroların marksist-leninist dünya görüşü ve onunla ayrılmaz bir biçimde parti programı ve çizgisi temelinde eğitimi demektir. Bunda başarılı olabildiğimiz ölçüde saflarımızda bilinç ve kavrayış düzeyinin yükselmesi anlamına gelecek, böylece çalışmanın toplam seyri de güvenceye alınmış olacaktır. Bu konuyu önümüzdeki sayıda ele alacağımız için, burada bu şekliyle bırakıyoruz.

Girişte sözünü etmiş bulunduğumuz ikinci önemli yetersizlik, kitle ilişkilerinin örgütlenmesi alanıdır. Denilebilir ki, bu halihazırda en zayıf kaldığımız alanların başında gelmektedir. Bu zayıflığın kuşkusuz anlaşılır bir yanı var, zira parti ilk kez olarak

gerçek anlamda bir kitle ilişkileri ağına ulaşmış bulunuyor. Böyle olunca, bu ilişkilere her anlamda ve her düzeyde örgütsel bir biçim vermek ve bunda ustalaşmak bizim için henüz yeni bir sorundur. Fakat işte nihayet sorun önümüze çıkmış bulunuyor. Partinin kitle çalışmasında ve ilişkilerinde yeni bir düzeye ulaşması, bu soruna yaratıcı çözümler bulabildiğimiz ölçüde olanaklı olabilecektir. Şimdilik bu sorunu da burada yalnızca tanımlamış olmakla yetiniyoruz.

Son olarak değineceğimiz sorun yeraltı parti örgütünden yansıyan nispi atalettir. Bunun kuşkusuz karmaşık nedenleri var. Fakat buradaki en belirleyici neden çalışma tarzı sorundur. Çalışma tarzı kapsamında en önemli sorun ise, yeraltı parti birimlerinin kendi çalışmalarını legal ve yarı-legal biçim ve yöntemlerle birleştirmedeki belirgin yetersizlikleridir. Bir yeraltı parti biriminin kendi çalışmasını organik biçimde legal ve yarı-legal biçim, yöntem ve araçlarla birleştirmeyi başarabilmesi, partinin bilinen açık çalışmasından tümüyle farklı bir sorundur. Bu nokta kavrandığı ve zaman içinde çözüme kavuşturulduğu ölçüde, yeraltı parti örgütlerinin tüm irade ve çabalarına rağmen içine düşmekten kurtulamadıkları nispi atalet durumu da zamanla geride kalacaktır.

Parti kendi gelişme süreci içerisinde gerçekten yeni olan bir döneme girmiş bulunmaktadır. Halihazırdaki üstünlüklerinden ve başarılarından güç alarak yetersizliklerine ve zaaflarına da başarılı bir biçimde yüklenecek, yeni dönemi kazanacaktır.

(Ekim, Sayı: 236, Mayıs 2004, Başyazı)

Burjuvazi varına kendi “sol”unu hazırlıyor...

“Sol”, sosyal–demokrasi ve CHP tartışmaları...

Yerel seçimleri izleyen ilk günlerden başlayarak seçim sonuçları üzerine yapılan değerlendirme ve tartışmaların odağında büyük ölçüde sol, sosyal-demokrasi ve CHP var. Başını sermaye medyasının çektiği bu tartışmaya Amerikancısından şeriatçısına hemen herkes bir yerinden katılıyor ve herkes de sorunu CHP ekseninde ele alıyor. Tabloya baktığımızda sanırsınız ki bu ülkenin düşünen ve eli kalem tutan hemen tüm çevreleri için, “solun başarısızlığı”na bir açıklama getirmek ve ona bundan sonrası için bir çıkış yolu göstermek, kollektif bir kaygı durumunda. 12 Eylül’den başlayarak aralıksız ve sistematik bir biçimde sol düşünce, değer ve güçlerin karalanması ve yıpratılması, bastırılması ve ezilmesi operasyonuna katılmış, destek vermiş, alkış tutmuş bu aynı çevrelerin bugün kalkıp solun “durdine yanma” tutumu sergilemelerindeki ikiyüzlülüğü bir yana bırakalım. Bunun bir önemi yok; ikiyüzlülük ve riyakârlık çoktan beridir burjuva düşünce ve politika yaşamının en olağan özelliği haline gelmiş durumda. Önemli olan, bilinçli bir biçimde yürütülen bu tartışmanın gerisindeki politik amaçtır.

Seçimlerin ortaya çıkardığı tablo hemen hiçbir sürpriz içermezken ve dahası, CHP önden beklenenin üzerinde sayılabilecek bir oy da almışken bu tartışmanın bu denli hararetle, adeta bir kampanya halinde sürdürülmesi, tabiiyle rastlantı değil. Sözkonusu olan gerçekte bilinçli ve planlı bir operasyondur. Amaç ise, “sol” olarak gösterilen ve gündelik dilde sosyal-demokrasî olarak anılan gerici burjuva akımın yarınki ihtiyaçlar için bugünden hazırlanmasıdır.

Yerel seçimlerin netleştirdiği tablo ve burjuva siyasetinin muhalefet ihtiyacı

Ortada yerel seçimlerin netleştirdiği bir burjuva siyaset tablosu var. Buna göre seçmen desteğini şu veya bu ölçüde koruyan ve dolayısıyla yaşama gücü gösteren partiler şunlardır: AKP, CHP, DYP, MHP ve SP. Bu tablonun kendisi daha ilk bakışta, tekelci burjuvazi yönünde iyi düşünülmüş bir CHP operasyonunun anlamını ve önemini kendiliğinden ortaya koyuyor.

Yeni bir seçime kadarki dönem, ki bu önümüzdeki 3-4 yıl demektir, hükümet cephesinden AKP ile götürülecektir. Yerel seçim sonuçları üzerinden sağlanan ek imkanlar ve rahatlama bunu kesinleştirmiştir. Bu AKP'nin tepe tepe kullanılacağı, iç ve dış politikada bugüne kadar atılmasında zorlanmalar yaşanmış bir takım adımların AKP hükümeti eliyle atılacağı bir dönem olacaktır. Emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin programını eksiksizce uygulamak, hele de ekonomik krizin yeniden ağırlaşması durumunda, AKP'yi bugün büyük oranda oy desteğini aldığı işçiler ve emekçiler nezdinde önemli ölçüde yıpratacaktır.

Sürecin AKP'yi zaman içinde yıpranmaya ve güç kaybetmeye götürecek bir başka yönü daha var. Bu onun şeriatçı “genler”iyle ilgilidir. Dışardan ABD'nin ılımlı islam yaratma projesinin ve içerden 28 Şubat terbiye operasyonunun melez bir ürünü olan AKP, meşruluk kazanmak ve hükümet olabilmek için bugüne ka-

dar büyük bir “fedakarlık” gösterdi ve halen de gösteriyor. Şeriatçı damarını geri planda tutuyor ve şeriatçı tabanını oyalıyor. Fakat bunun hep böyle gitmesi kolay olmayacaktır. AKP, meclisteki özel ağırlığının yanısıra yaptığı fedakarlığa paralel olarak devlet bünyesinde elde edeceği yeni mevzilere de dayanarak, zaman içinde bu alanda bazı adımlar gündeme getirmeye yeltenecektir. Ya kimliğinin bu yönünden tümenden vazgeçmek, ya da bunu yapmak zorundadır. Her iki durumda da onu sıkıntıların ötesinde bir bunalım, dolayısıyla bugünkü güç ve konumunu yitirmek beklemektedir. Dünkü kimliğinden vazgeçerse, dayandığı çekirdek tabanı yitirecektir, bu ise onun bitişi olacaktır. Bu tabanı tutacak adımlar atmaya kalkarsa, bu kez burjuvazinin ve düzen bekçilerinin hışmına uğrayacaktır.

Bu çelişik konumun ürünü sıkıntıları geride kalan birbuçuk yıl içinde çeşitli örnekler üzerinden izledik. Fakat bu henüz başlangıç aşaması olduğu ölçüde, durum idare etmek AKP için yine de nispeten kolaydı. Fakat zaman ilerledikçe bu idare ediş de zora girecektir. Kaldı ki bunun bir de dış politika, ABD’nin Ortadoğu politikalarına uyum boyutu var. ABD’ye ve TÜSİAD’a dayanarak güç ve hükümet olanlar, örneğin Ortadoğu’da siyonist plan ve politikalara da uyum göstermek, tersi durumda ise sonuçlarına katlanmak zorundadırlar. AKP bu alanda da gerekli uyumu bugüne kadar iyi-kötü gösterdi. Fakat gelinen yerde işleri bu alanda idare etmenin imkanları da giderek daralıyor. İsrail’le ilişkilerde sıkıntılar başgösterdi bile. Şeriatçı bir çekirdek tabana dayanıp da bölgede siyonist politikalara tam uyum göstermek sanıldığı kadar kolay bir iş değil. Türkiye halkının büyük bir bölümüyle emperyalist ve siyonist politikalara karşıtlığı da göz önüne alınırsa, bu alandaki handikapın boyutları daha iyi anlaşılacaktır. Japonya’dan dil ucuyla da olsa İsrail yönetimine söz söylemek kolay da devamını getirmek o kadar kolay değil. ABD gezisinde siyonist lobilere madalya ve dolayısıyla çok yönlü tam destek alanlar, tersinden “sadakatsizlik” anlamına gelecek davranışların sonuçlarıyla

da yüz yüze kalacaklardır. Siyonist lobinin ABD'yi yönettiği ve AKP'nin yularının da ABD'nin elinde olduğu unutulmamalıdır.

Tüm bunlar bir arada, bu kadar kaygan dengelerin üzerine oturan ve bunca çelişik eğilimi tatmin etmek zorunda olan AKP'nin bir seçim döneminden daha fazla dayanamasının kolay olmadığını, bu dönemin sonunda bugünkü ayrıcalıklı konumunu önemli ölçüde yitireceğini göstermektedir. Beklenmedik gelişmelerin bu süreci daha da kısaltması da ihtimaller dahilindedir. Bunun için hiç de askeri bir müdahale gerekli değil. Heterojen yapısı, şu veya bu gelişmenin bir ihtiyaç haline getirmesi durumunda, AKP'nin parlamenter çerçevede de bir iktidarsızlaştırma (hükümet edemez duruma düşürme) operasyonuna tabi tutulabileceğini gösteriyor. Büyük burjuvazinin şeriatçı geçmişinden doğabilecek sorunlara rağmen AKP konusunda gösterdiği rahatlığın gerisinde aynı zamanda bu var.

“Merkez partisi” arayışı: MHP ve DYP üzerine

Fakat burada asıl konumuz AKP değil. Biz burada AKP'yle değil, burjuvazinin bugünden onun yerine hazırlamaya çalıştıklarıyla ve bu çerçevede somut olarak CHP ile ilgilimiz. AKP'yle bugün kurtarıldığına göre, daha önce sözünü ettiğimiz tablodan geriye CHP, DYP, MHP ve SP kalıyor. Alternatif olarak hazırlanacaklar arasında son ikisinin, MHP ve SP'nin, herhangi bir şansı yok. SP için bu özel bir açıklama gerektirmiyor. Yakın geçmişte beklemedik biçimde önemli bir hükümet ortağı olacak denli seçmen desteği kazanmayı başaran, fakat bunu bir daha yinelemesi hiç de kolay olmayan MHP'nin ise burjuvazi için asıl misyonu daha farklı.

Bu misyon burjuvazi için tüm önemini bugün de koruyor; düzenin gerçek egemenleri, günü geldiğinde MHP'ye yine çok iş düşeceğini iyi biliyorlar. Fakat tam da kendine özgü bu misyonundan dolayı o, hükümet alternatifi olarak kollanacak ve hazırlanacak bir parti konumunda değil. Emperyalist burjuvaziyle ve uluslararası

sermayeyle daha ileriden bütünleşmeye çalışan, bunun gerektirdiği adımları atan ve tavizleri veren büyük burjuvazi için MHP hükümet düzeyinde fazlaca tercih edilir bir parti değil. Şoven milliyetçi konum ve söylem, burada bir sıkıntı kaynağı, tümünden engelleyici olmazsa bile hız kesici bir etken. Gerçi dört yıla yaklaşan hükümet pratiği döneminde MHP bu alandaki uyumunu, İMF direktiflerini uygulamak uğruna bakanlarını harcıyacak denli bir uysallıkla göstermiş bir parti. Fakat bu onu 3 Kasım'da sandığa gömdüğü ve bugün bir parça olsun toparlanmasını geleneksel konum ve söylemine dönmeye borçlu olduğu için, gelecekte sözkonusu uyumu aynı kolaylıkla göstermeyecektir.

Büyük sermaye çevrelerinin de sorunu böyle gördüklerine dair bazı somut işaretler var. Bizzat yerel seçim dönemi MHP söylemleri onlar için bu konuda ayrıca uyarıcı olmuş olmalı. AB ile bütünleşmek ve bunun bir gereği olarak Kıbrıs'ı "feda etmek", büyük burjuvazinin bugünkü en belirgin tercihidir. Oysa buna muhalefet, halihazırda MHP için neredeyse biricik siyasal malzemedir. Kendini bu sorun üzerinden toparlamaya çalışan ve bunun böyle olduğunu da açık açık ilan eden bir MHP, bu yönüyle burjuvazi için bir sıkıntı kaynağıdır ve herhangi bir biçimde öne çıkarılması gereken bir parti değildir.

TÜSİAD'la içiçe biri olan eski Merkez Bankası başkanı Yaman Törüner, seçimlerin ardından MHP hakkında şunları yazıyor: "*Milliyetçi Hareket Partisi, yeniden toparlanıyor görünse de, merkez partisi olmaya çok uzak. Hâlâ aşırı uç parti ve oy potansiyeli kısıtlı. Zaten, kitle partisi adayı hiçbir zaman olamadı. Bundan sonra yenilik yapacağı beklentisi de yok.*"

Bu sözleri büyük sermaye çevrelerinin MHP'ye bakışı olarak da görebilir ve gereğinden fazla uzattığımız bu bahsi böylece geçebiliriz.

Yaman Törüner MHP'ye ilişkin bu görüşlerine, tam da, gelecekte AKP'nin yerine hazırlanacak partinin hangisi olması gerektiğini ele alan bir yazısında yer veriyor. Ona göre bu parti konumu

gereği DYP olmalıdır ve bu konudaki görüşleri, bizim tablodan geriye kalan iki partiden biri olan DYP'yi de hızla geçmemizi kolaylaştırmaktadır :

“Bütün bu tespitlerden sonra, Doğru Yol Partisi için daha rahat bir değerlendirme yapılabilir Mehmet Ağar'ın ilk seçimiydi. Bu sınavdan yüzünün akıyla çıktı. Söylemleri farklıydı. Artık, hem partisinde hem partisi dışında tartışılmaz. ... Ağar için bu seçim büyük tecrübe oldu. Dış dünya, Türk iş alemi ve medya ile iyi ilişkiler kurabilmiş durumda. ... Üstelik, Silahlı Kuvvetler, yargı ve üniversitelerle de bir sorunu yok. ANAP ve Genç Parti'nin olmadığı, SP'nin AKP oylarını daha da tırtıkladığı, zaman içinde kitle partisi yaratamayan bir AKP ile karşılaşıldığı ve genellikle iktidar partilerinin büyüdüğü mahalli seçimlerin etkisinin kalktığı bir genel seçimde, DYP'nin oyu ciddi boyutlara ulaşabilir ” (Milliyet, 2 Nisan 2004)

DYP'yi AKP'nin yerini alacak güce ulaştırabilmek tekelci burjuvazi için elbette uygun tercih ve çözüm olur, ne var ki bu pek kolay değil. DYP Demirel'li en iyi döneminde bile ancak koalisyon ortağı olabilecek kadar seçmen desteği alabilmiş bir partidir ve M. Ağar gibi sicilli bir Susurlukçu çete reisinin liderliğindeyken daha büyük bir başarı elde etme şansı yoktur. Demirel ve Çiller'le büyük kentlerde seçmen desteği kazanamayan bir DYP, Mehmet Ağar'la hiç kazanamaz. Büyük kentlerde seçmen desteği kazanamayan bir burjuva partisinin ise parlamenter tabloda özel bir ağırlık elde etmesi beklenemez.

Mevcut tablo içinde elbetteki burjuvazi DYP'yi özel olarak kolayacak ve geleceğe hazırlayacaktır. Fakat onun elde edebileceği başarının sınırları konusunda hayal kurduğunu da sanmıyoruz. Soruna kendi kişisel politik eğilimleri üzerinden bakarak konuştuğu halde Yaman Törüner'in kendisi bile bu konuda ihtiyatlı ifadeler kullanmak ihtiyacı duyabildiğine göre, büyük burjuvazinin bu konuda haydi haydi gerçekçi olduğundan kuşku duyulamaz.

Hazır öteki partiler konusunda yararlanılmışken aynı Yaman

Törüner'in tablomuzdan geriye kalan CHP konusundaki görüşlerini de dinleyelim: *“Sol partiler son iki seçimdir % 25'ten fazla oy alamıyor Sol partiler artık işsiz, çaresiz, fakirin partileri değil. Zenginlerin ve entellerin partileri. Kapitalizm, devletçi anlayışı dünya çapında sildi. Solun yeni söylemi kalmadı. Muhalefeti hiç yok. Artık, sol partiler kolay kolay merkeze yerleşip, kitle partisi yaratamaz.”*

Böylece yeniden CHP'ye ve CHP ekseninde sürdürülen “sola ağıt” tartışmalarına da dönmüş oluyoruz.

Burjuvazi “sol”suz yapamaz

Sola ilişkin yukarıdaki türden tüm küçümseyici ve aşağılayıcı nitelendirme ve tartışmalara rağmen gerçekte düzenin bugün sol etiket taşıyan bir partiye her zamankinden çok daha fazla ihtiyacı var. Seçimleri izleyen sol tartışması da büyük ölçüde bu ihtiyacın bir ürünü.

Herşey bir yana, genel planda sol iddiası ve etiketi taşıyan bir parti, burjuvaziye yürürlükteki demokrasi oyununun inandırıcılığı bakımından bile gerekli. Öte yandan, olağanüstü dönemler hariç, Türk burjuvazisi ülkeyi sol etiket taşıyan bir parti olmaksızın artık yönetemez. '60'lar sonrası Türkiye'sinin en temel siyasal gerçeklerinden biri budur ve Türkiye'nin düzeni toplumsal bir devrimle değişmediği sürece de bu olarak kalacaktır. “Sol partiler artık işsiz, çaresiz, fakirin partileri değil” diyenler, CHP türü partilerin emekçilerin belki ana gövdesini değil ama kendisini solda gören ileri kesimlerini tuttuklarını ve böylece düzen için önemli bir sübap oluşturduklarını aslında çok iyi biliyorlar. CHP bugünkü haliyle bile böyle bir işlev yerine getiriyor ve böylece sosyal mücadelenin önünü tıkayarak düzene temel önemde bir hizmet sunuyor.

'70'li yılların CHP pratiği, geniş çaplı bir sosyal uyanış ve mücadele ile yüzyüze kalan Türk burjuvazisi için başlı başına önemli

bir deneyimdi. Türkiye tarihinin bu yıllarda gerçekleşen en büyük sosyal uyanışının dizginlenmesinde ve düzene eklemlesmesinde CHP'nin oynadığı muazzam rol artık tartışmasız bir tarihsel veridir. Burjuvazi, sol iddiası ve etiketi taşıyan bir partinin kendisi için ne anlama geldiğini '90'lı ilk yıllardan başlayarak, sırasıyla SHP, CHP ve DSP üzerinden somut olarak ayrıca gördü. İster SHP ve CHP örneklerinde olduğu gibi sağ partilerin yedeği ve ister DSP örneğinde olduğu gibi ana parti olarak, kurulan koaliyon hükümetlerinde sol etiketli partilerin bulunması, ona saldırı programlarını uygulamada görülmemiş kolaylıklar sağladı. SHP ve CHP'nin desteği ve hükümet ortaklığı olmasaydı, kirli savaş konsepti bu denli kolay ve pervasızca uygulanamazdı. Ecevit başbakan olmasaydı, işçi sınıfının ve emekçilerin temel kazanımlarına yönelik tüm öteki saldırılar bir yana, büyük katliamlar gerçekleştirerek F tipi saldırısını hayata geçirmek bu kadar kolay başarılamazdı. (Mehmet Ağar bu gerçeği daha 19 Aralık katliam operasyonu sürüyorken en açık bir dille tarihin kayıtlarına geçirdi).

Bu sürecin yine aynı '90'lı ilk yıllardan başlayarak sosyal-demokrat düzen partilerini zaman içinde ezilenlerin ve emekçilerin desteğinden yoksun bıraktığını da biliyoruz. Bugün düzen solunun mevcut güçsüzlüğüne ve emekçilerden kopmuşluğuna şaşırıyor görünenler, zamanında aynı partileri düzenin ve devletin ihtiyaçları doğrultusunda sağ partilerle aynı çizgi ve programda tekleştirme operasyonunun bir parçası idiler. Aynı ihtiyaç, şimdilerde "sol" kimliği biraz cilalamayı ve emekçiler için inandırıcı kılmayı gerektirmektedir. Bugünün ihtiyacı budur, CHP'nin düzen payına emekçiler karşısında inandırıcı bir sol alternatif olmayı başarmasıdır.

AKP'nin hayal kırıklığına uğratacağı emekçilere "sol" barikat hazırlığı

'89 çöküşüne bağlı olarak solun dünya genelinden güç ve iti-

bar kaybettiği ve Türkiye’de sosyal-demokrat etiketli partilerin demagojik düzeyde olsun emekçilerin ve ezilenlerin sorunlarına sahip çıkmaktan uzak durduğu bir dönemde, siyasal ve sosyal demagojiyi etkili bir biçimde kullanan dinci parti, özellikle kent yoksullarının geri kesimlerini geniş kitleler halinde kendine çekmeyi başardı. Bugün AKP hala bu başarının meyvelerini devşiriyor. Fakat tam da bu durum, dinci akımın işçileri ve yoksulları tutma başarısının da sonu olacaktır. Emperyalizme ve büyük sermayeye yılları bulacak uşakça bir hizmet pratiği ve bunun emekçiler için yaratacağı ağır sonuçlar, Türkiye’de yeni bir dönemin de önünü açacaktır.

CHP üzerinden sol tartışması yapanlar bunu daha şimdiden kendileri de satır aralarında öngörüyorlar ve ciddi ciddi yoksulların, emekçilerin ve ezilenlerin partisi olmayı başaramadığı için CHP’yi paylıyorlar. İnanılmaz gibi görünüyor ama onun başarısızlığının temel nedenlerinden biri olarak tam da bu gerçeğe işaret ediyorlar. Aydın Doğan memurlarından birinin (ki kendisi Milliyet gibi önemli bir gazeteyi yönetmektedir) şu görüşleri bu konuda yeterli bir fikir verebilir:

“...Türkiye’de sosyal demokrat partilerin oy kaybetmesi, partilerin “sol” kimliklerini kaybetmeleriyle ilişkili. Bu partiler kendi gerçek kimliklerinden uzaklaştıkları, giderek bir merkez partisine dönüştükleri için gerçek tabanları erimeye yüz tuttu. Siyasal zemininde kayma olan bir hareketin, geniş kitleleri peşinden sürükleyebilmesinin ise mümkün olamayacağını siyasetle az çok ilgilenen herkes biliyor ...

“Sol partiler dünyanın her yerinde siyasal güçlerinin önemli bölümünü toplumun ezilen kesimlerinin örgütlü gücünden (sendikalar gibi) alırlar Türkiye’de bundan da söz edemiyoruz. Bugünkü CHP ve DSP gibi partilerin ekonomik politikalar açısından herhangi bir merkez partisinden çok farklı olmadığını da biliyoruz.” (Mehmet Y. Yılmaz, Milliyet, 31 Mart 2004)

Bu düşünceleri şu sıra CHP tartışmalarına katılan hemen her-

kes orta malı gerçekler olarak tekrarlayıp duruyor. Fakat nedense düzen solunun düzen sağı ile bu aynılaşmasının gerisindeki gerçek nedenlere kimse dokunmuyor. 12 Eylül sonrasında, '80 öncesi CHP'nin uzantısı durumundaki "sosyal-demokrat" akıma yöneltilen operasyonun temel amacı, tam da onları, bugün ciddi düşünür havalarında eleştiri konusu edilen bu konuma düşürmektir. Belli ki gelinen yerde büyük burjuvazi bunu artık sakıncalı görüyor ve bu çerçevede elindeki medya organlarıyla gerekli müdahalelerde bulunarak yakın geleceğe kendi "sol"unu hazırlıyor. Bu öylesine bir sol olacak ki, hem emekçilerde güven yaratacak ve dolayısıyla onların desteğini yeniden kazanacak, ama hem de kendisine yarım hükümet düzeyinde iş düştüğünde tamı tamına bugünün AKP'sinin gösterdiği bir uyum ve uysallıkla hareket edecek.

Sermaye medyasının ilk bakışta birbiriyle çelişiyor gibi görünen ikili bir yüklenmesi var CHP'ye. O bir yandan statükoculukla, geleneksel kimliğine katı biçimde yapışmakla, kendini yenileyememekle vb., eleştiriliyor. Öte yandan ise çünkü konumunu ve kimliğini yitirmekle, sağ partilere benzemekle, sol konumu tutup emekçi ve yoksul halk kitlelerine dayanacağına sağa kayıp zengin partisi haline gelmekle eleştiriliyor.

Bu ikili eleştiride gerçekte herhangi bir çelişki yoktur. Herbiri büyük burjuvazininin farklı türden ihtiyaçlarına ve hesaplarına uygun düşünüyor ve hizmet ediyor. İlk eleştirinin amacı, uluslararası sermayeyle daha ileriden bütünleşmenin gerektirdiği "reformlar" ve Kıbrıs türünden dünün "milli davalar"ı konusunda CHP'nin halen yapmakta yarar umduğu muhalefeti kırınak, böylece bu konularda bizzat ondan da alacağı güçle daha rahat adımlar atabilmektir. İkinci eleştirinin amacı ise, AKP'nin hayal kırıklığına uğratıp kaçınılmaz olarak yeni bir arayışa iteceği emekçiler ve yoksullar için şimdiden sol etiketli bir barikat hazırlayabilmektir.

(Sİ Kızıl Bayrak, 2004/15(07), 17 Nisan 2004)

**3 Kasım Erken Genel Seçimleri:
Solda tasfiyeci çürümenin yeni
aşaması
(Eylül-Kasım 2002)**

Seçimler ve devrimci sınıf izgisi

Siyasete yönelik ABD kaynaklı İMF-TÜSİAD komplosu üç yıl-
lık hükümet ortaklığını krize soktu ve erken seçimin gündeme
girmesiyle sonuçlandı. Irak'a yönelik emperyalist savaştan ya da
kokuşmuş burjuva siyaset sahnesinin kendi iç hesap ve çekişme-
lerinden dolayı ertelenebileceği üzerine çeşitli spekülasyonlar
sürse de, Türkiye giderek daha yoğun bir biçimde bir seçim at-
mosferine giriyor. Her eşidiyle Amerikancı düzen partileri kadar
parlamentarizme eklemelenmiş çeşitli türden reformist sol partiler
de kendi cephelerinden erken seçime hazırlanıyorlar.

Aynı hazırlığı devrimci sınıf partisi olarak partimiz de kendi
cephesinden yapıyor. Siyasal yaşamın yoğunlaştığı, kitlelerin siya-
sal ilgisinin normal dönemlere göre belirgin biçimde arttığı seçim
dönemini devrimci amaçları çerçevesinde kullanmaya hazırla-
nıyor. Doğal olarak düzen partileri ve düzen icazetine sığınmış re-
formist sol partilerin seçimlere yaklaşımı ve buna yönelik hazırlığı
ile devrimci sınıf partisinin yaklaşımı ve hazırlığı arasında temel-

den ve ilkesel nitelikte fark vardır.

Buna geçmeden önce seçim dönemine girilirken Türkiye'nin içinde bulunduğu genel durum, işbirlikçi tekelci burjuvazinin yeni döneme yönelik ihtiyaçları ve bununla bağlantılı olarak seçimlerden beklentisi üzerinde kısaca duralım.

İçerde İMF saldırı programına uyum

Ekonomideki yapısal bunalımın ve borç köleliğinin iflasın eşiğine getirdiği bir Türkiye kapitalizmi gerçeği ile yüzyüzeyiz bugün. Bu olgu, tam bir zorunluluk halinde, işbirlikçi burjuvazinin bugünkü iç ve dış politikasının çerçevesini de belirlemektedir. İçerde, emekçileri sosyal yıkıma sürükleyen, ülkeyi ise sınırsız ve engelsiz biçimde emperyalist sömürü ve yağmaya açan İMF programı uygulanmaktadır. Dışarda ise, iç durumla sıkı sıkıya bağlantı içinde, Türkiye'yi çevreleyen kriz bölgelerinde Amerikan emperyalizminin çıkar ve ihtiyaçları çerçevesinde siyasi-askeri roller üstlenilmektedir.

Türkiye yıllardır borç ödemeye endekslenmiş bir İMF programı uyguluyor ve tüm göstergeler bunun daha yıllarca uygulanmak istendiğini gösteriyor. İMF ile halihazırda imzalanmış anlaşmalar mevcut saldırı programının en az üç yıl daha uygulanmasını gerektiriyor. Önümüzdeki üç yılı içerisinde 60 milyar dolar borç ödeme zorunluluğu işbirlikçi burjuvazinin ve onun adına ülkeyi yönetenlerin önünde zaten başkaca da bir yol olmadığını gösteriyor. TUSİAD'ın tüm düzen partilerinden, uygulamakta olan İMF programını seçimler sonrasında da uygulamaya devam edeceklerine ya da bu uygulamayı destekleyeceklerine dair güvence vermelerini, dahası bunu seçimler öncesinde açıkça ilan etmelerini istemesi, işbirlikçi tekelci burjuvazi yönünden bu konudaki kesin tutumu ve zorunluluğu anlatıyor.

Yeni dönemde hükümet ortağı olmak hazırlığındaki CHP'nin bu isteğe şimdiden net bir yanıt vermesi ve İMF memuru Derviş'i

saflarına alarak bu konuda fiilen de güvencelemesi, işbirlikçi tekelci burjuvazinin bu konudaki kesin ihtiyacını görmesinden, bu ihtiyaca yanıt vermeksizin onun adına hükümet olmak şansı bulamayacağıının bilincinde olmasından kaynaklanıyor. Onun düzen solu adına bir koldan yaptığını, düzen sağı adına öte koldan Tayyipçi AKP yapıyor. Bu güvenceleri alan işbirlikçi tekelci burjuvazinin geline yerde yeni hükümet dönemine bu iki partiyi hazırlama yoluna gitmesi de bu çerçevede yerli yerine oturuyor.

Özetle, yıllardır uygulanmakta olan saldırı programına önümüzdeki yıllarda da devam edilecektir; değişen yalnızca uygulayıcı durumundaki hükümet ile onu oluşturacak partiler bileşimi olacaktır.

Dışarda emperyalist saldırganlığa ve savaşa uyum

İşçi sınıfı ve emekçiler payına sosyal yıkım, işsizlik, yoksulluk ve açlık anlamına gelen İMF saldırı ve yıkımı programı, ülke payına ise kaynakların yağmalanması, birikmiş zenginliklerin emperyalist tekellere peşkeş çekilmesi; sanayi, bankacılık, iletişim, enerji vb. temel alanlardaki en kilit konuların emperyalist tekellerin etkisine ve egemenliğine açılması anlamına geliyor. Borç köleliğinin ürünü ve borç ödemeye dayalı bu saldırı ve yıkım programının dış politikadaki bedeli ve sonuçlarının iç politikadakin-den aşağı kalır yanı yok.

Bugüne kadar bu bedel Balkanlar'da, ardından da Afganistan'da ABD emperyalizminin çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda müdahale, savaş ve işgal gücü olarak aktif görevler üstlenmek oldu. Halihazırda Afganistan'da üstlenilen işgal komutanlığı sorumluluğunun siyasal ve askeri faturası, artan karışıklıklara bağlı olarak önümüzdeki dönemde kendini belirgin biçimde gösterecektir. Afganistan geneline genişletilmesi planlanan bu sorumluluğu Türkiye'den devralmaya aday herhangi bir ülke halihazırda ortada yok. Yuları sıkı sıkıya Amerikan yönetiminin elinde olan Türk devleti-

nin ise bu sorumluluğu kolayca ortada bırakmak gibi bir olanağı yok. Afganistan batağının yükü, ABD ile birlikte, onun işgal gücü konumundaki Türkiye'nin üzerine kalacak gibi görünmektedir.

Fakat ABD'nin çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmenin sonuçları kendini asıl olarak Ortadoğu'ya yapılmak istenen yeni kapsamlı müdahale üzerinden gösterecektir. Türk devleti hahihazırda NATO'nun Ortadoğu'daki ileri karakoludur. Türkiye, ABD'nin bölgeye yönelik saldırı ve müdahalelerinin değişmez askeri üssüdür. Bunlar yetmezmiş gibi, daha bir de ABD ve İsrail ile birlikte Ortadoğu hallklarına karşı kurulmuş üçlü saldırgan askeri ittifakın da içindedir.

Irak'a karşı gündeme gelecek emperyalist savaşa birlikte bu uğursuz konum ve utanç verici rol yeni boyutlar kazanacaktır. Irak'a karşı savaşta Türkiye'nin bir saldırı üssü olarak kullanılacağı kesindir, bu konuda bir belirsizlik ve tartışma yok. Türk ordusunun savaşta ABD hesabına nasıl ve ne ölçüde yer alacağı ise gelişmelere bağlı olarak şekillenecek. ABD emperyalizmi Irak'a karşı hazırlanıldığı savaşı temelde Türkiye üzerinden gerçekleştirmek istemektedir. Borç köleliği ve İMF anlaşmalarıyla Türkiye üzerinde iyice ağırlaştırılmış bulunan emperyalist vesayet ilişkisi, ABD'ye hesabını bu doğrultuda yapma olanağı ve kolaylığı sağlamaktadır. İşbirlikçi burjuvazinin ve onun adına ülkeyi yönetmekte olanların tutumunu tayin edecek olan da temelde budur. Yani "İMF tarafından ABD hesabına satın alınmış" olmak gerçeği karşısında ortada fazlaca bir tercih imkanı da yoktur. En fazlasından emperyalist cep-hedeki iç çatlakların sağladığı sınırlı bir manevra alanı vardır ki, bu alanda olayların nasıl gelişeceği de henüz yeterince açık değildir.

Sonuç olarak, Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi burjuvazi, Türkiye'nin siyaset sahnesini yeniden düzenlerken, içerde İMF programını uygulayan, dışarda ise emperyalist saldırganlık ve savaşın gerektirdiği bir politikayı uysalca izleyen bir yeni hükümet arayışı peşindedir. Amerikancı/İMF'ci düzen partilerinin, özellikle de se-

çinlerin ardından hükümet olma şansı yüksek görünenlerin, tam da bu iki temel konuda aykırı bir tek kelime etmemeleri, dahası İMF programını uygulayacakları konusunda açıkça güvence vermeleri, onların bu ihtiyacı net bir biçimde algıladıklarını ve buna tam uyum gösterdiklerini ortaya koyuyor.

Baskı ve terör rejimine uyum

Fakat bunları organik olarak tamamladığı halde pek öne çıkmayan, çıkması da istenmeyen bir üçüncü temel sorun daha var. Bu, 12 Eylül faşist darbesiyle birlikte anayasal, yasal ve kurumsal çerçevesi oluşturulmuş, Kürt halkına karşı kirli savaş yılları içinde alabildiğine geliştirilip yetkinleştirilmiş baskı ve terör rejiminin olduğu gibi korunmasıdır. Bu, işbirlikçi tekelci burjuvazi için temel önemde bir başka ihtiyaçtır. Kurumsal ve yasal temeliyle bugünkü yapı korunmaksızın İMF programlarını bugünkü acımasızlığıyla uygulamanın kolay olmayacağını, bu uygulamaların biriktirdiği hoşnutsuzluğun kolay dizginlenemeyeceğini işbirlikçi burjuvazi, onun adına ülkeyi yöneten “düzen bekçileri” çok iyi bilmektedirler.

Bu ihtiyacı çok iyi algıladıklarından dolayıdır ki, sağ ve soluyla burjuva düzen partileri de baskı ve terör politikasına ve onun taşıyıcısı olan kurumsal yapıya yönelik herhangi bir eleştirel tutum ortaya koymadıkları gibi demokratik hak ve özgürlükler alanında da herhangi bir vaatte bulunmamakta, demagogik düzeyde bile olsa kitlelerin dikkatini bu alana çekmemeye özel bir özen göstermektedirler. Erken seçim kararıyla birlikte gündeme getirilen AB’ye uyum yasalarıyla yapılan makyajın olduğu kadarıyla kitleler üzerindeki aldatıcı etkisini bu konuda susmanın, demokratik hak ve istemleri tartışma dışı tutmanın bir imkanı saymaktadırlar.

Dikkate değer olan olgu, bu tutumun düzen icazetine sığınmış reformist solda da yansımalarını bulabilmesidir. İMF programı çerçevesinde yaşanan sosyal yıkımın sonuçları ve Amerika eksenli

emperyalist savaş hazırlığı üzerine kolayından solculuk taslayan bu partiler, faşist baskı ve terör rejiminin kurumsal yapısı, bu çerçevede temel demokratik hak ve özgürlükler üzerine kayda değer herhangi bir istem ileri sürmemekte, teşhir ve propaganda çalışmalarında buna fazlaca yer vermemektedirler. Sırtını devlete dayamış İP'in bu konuda tümüyle susması (açıklanmış bulunan seçim bildirgelerinde buna ilişkin tek kelime yok!), ÖDP ve HADEP'in ise bu konudaki söylemlerini "Kopenhag Kriterleri"ne endekslemeleri anlaşılır bir durumdur. Fakat AB'ye karşı görüldüğü halde "demokrasi bloku" adı altında AB solunun kuyruğuna takılan EMEP ile "majestelerinin komünist partisi" olmaya soyunan (ve bu konuda sermaye medyasından çok bilinçli bir destek, teşvik ve kayırma gören) SİP-TKP cephesinde de durum özünde farklı değildir. Öylesine ki, EMEP seçimlere ilişkin önemli bir parti toplantısının "sonuç bildirgesi"nde sorunu "anti-demokratik tüm yasalardan kurtulma" olarak koymakla yetinmiştir (17-18 Ağustos tarihli "*Sonuç Bildirgesi*"). SİP-TKP ise seçim gündemiyle bağlantılı olarak düzen partileri ile kendisini bir dizi sorun üzerinden karşılaştıran bir temel parti metninde bu kadarını bile yapmamış, bu konuyu tümünden atlayabilmiştir! ("*Düzen Partileri Bir Yana TKP Bir Yana*").

"Terbiyeli sol"un temel siyasal hak ve özgürlükler mücadelesi, bununla bağlantılı olarak baskı ve terör rejimi üzerine bu suskunluğu da rastlantı değildir. Düzenin icazetine sığınmış olmak "has-sas" siyasal sorunlarda, özellikle de devlet ve iktidar sorunlarında suskun kalmayı, bunun yerine genel bir müsamaha ile karşılanan iktisadi ve sosyal sorunlar üzerine solcu gevezelik yapmakla yetinmeyi gerektiriyor. Buradaki davranış tam da hücre saldırısı alanındaki davranışın genelleşmiş bir yansımasıdır. Hücre saldırısını kendi dışında görmek ve bu alanda pratik değeri olan herhangi bir siyasal davranıştan özenle kaçınmak, işin özünde kendini devletle sorunlu görmemekle (ne de olsa hücre saldırısı "devlete kafa tutanlara" yönelik bir saldırıydı!) aynı anlama gelmekteydi.

Temel siyasal sorunlara, baskı ve terör rejimine, bunun aracı olarak baskıcı devlet aygıtına dokunmayan, devrimci iktidar sorunu bir yana temel demokratik hak ve özgürlükler uğruna bile açık ve etkin bir ajitasyondan özenle kaçınan bu solculuk türü elbette düzen egemenlerinin gözünden kaçmıyor, tersine, gittikçe daha çok ve daha açık bir ilgi ve kayırmanın konusu oluyor. 12 Eylül’le yaratılan ve yıllar öncesinden devletin “Milli Siyaset Belgesi”nde kayda geçirilen bir solculuk türü (siyaset belgesinin deyimiyile “ılımlı sol”) ile yüzyüze olduğumuza göre, bütün bunlar kuşkusuz şaşırtıcı da değildir.

Fakat bütün bunlardan girmiş bulunduğumuz seçim faaliyeti dönemi için çıkarılması gereken temel önemde bir sonuç ve bununla bağlantılı görevler var önümüzde. Komünistler ve onlarla birlikte herşeye rağmen bugün devrimci konumunu koruyan herkes, yalnızca Amerikancı/İMF’ci düzen partilerinin değil, düzen icazetine sığınmış fakat hala da devrimcilik iddiası taşıyan bu solcu düzenbazların da maskesini indirmek için gerekli çabayı gösterebilmelidir.

İhtiyaçlara uyumlu hükümete bugünden hazırlık

İMF-TÜSİAD kaynaklı hükümet komplosu, siyasi yaşamı emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin yukarıda sıralanan yeni dönem ihtiyaçlarına göre yeniden belirlemeye yönelik bir girişimdi. Buna yönelik hükümet darbesi önden tasarlandığı şekliyle başarısız kalmış olsa da, bu doğrultudaki çabalar yeni duruma uyarlanmış biçimiyle ve tüm hızıyla halen sürmektedir.

Geleneksel düzen sağını kendi içinde toparlayamayan burjuvazi, gelinen yerde çözümü “merkez sağ” iddiasıyla ortaya çıkan dünün şeriatçısı Tayyipçi AKP üzerinden aramak zorunda kalmış durumda. Bu zorunluluk, AKP’nin herşeye rağmen elde etmiş görüldüğü seçmen desteğinden geliyor. AKP’nin cömert “değişim” vaatleri, “merkez sağ” çizgide ve her bakımdan düzenle uyumlu hareket

etme iddiası, buna yönelik arayışları kolaylaştırmış bulunuyor. Halihazırdaki güçlük daha çok 28 Şubat'la bağlantılı politik ve psikolojik sorunlardan kaynaklanıyor. Tayyipçi AKP ikiyezli takıyyeci bir tutumla böyle olmadığını ısrarla söyleyip dursa da, toplumda böyle bir algılamamanın önüne geçilememesi bir handikap oluşturuyor.

Bu, ABD ile TÜSİAD'ın sözcülüğünü yaptığı işbirlikçi burjuvaziden çok 28 Şubat'ın aktörü düzen ordusu için bir sorun. ABD için sorun yok, zira AKP yıllardır ABD'nin desteği ile yönlendirilen gelişmelerin bir ürünü. Tayyip belediye başkanlığından beri ABD'den destek görüyor ve AKP'yi kurmadan önce ondan özel icazet almış durumda. TÜSİAD'ın sözcülüğünü yaptığı işbirlikçi burjuvazi için sorun yok, zira AKP'nin yeni kimlik üzerinden topluma pazarlanması ve yeni hükümetin güçlü aday olarak meşrulaştırılması tam da TÜSİAD'ın orduya özel raporuyla hız kazandı. Bunu holding medyasının "değişim" kimliği üzerinden Tayyip'i topluma pazarlaması izledi.

Gelinen yerde bu konuda onlar cephesinden de bir sorun yok. Olması için fazla bir neden de yok; zira Tayyipçi AKP bu raporun verdiği mesajı zamanında aldı ve o günden beri ABD'nin ve tekelci burjuvazinin yeni dönem ihtiyaçlarıyla tam bir uyum içinde hareket edeceği konusunda söylem ve fiili düzeyde inandırıcı güvenceler vermek için olağanüstü bir çaba harcadı. Sözü tutarsa burjuvazi için bir sorun kalmıyor, tutmazsa 28 Şubat'ın ikinci bir versiyonu burjuvazi için yakın geleceğin bulunmaz bir olanağı olarak yedekte duruyor demektir.

Siyasal yaşam üzerindeki gücü ve vesayeti ne olursa olsun, ABD ile işbirlikçi burjuvazinin halihazırda benimsediği ve mevcut koşullar içinde biraz da zorunlu gördüğü bir çözüme düzen ordusunun yöneltebileceği bir itiraz olamaz. Çok çok Refah Partisi döneminin anılarını bir basınç ve tehdit eksenini kullanarak, Tayyipçi partinin ayağını denk almasını ve hata yapmamasını sağlayabilir.

Kaldı ki, AKP'ye hazırlanan hükümet ortağı bu konuda bir

başka güvence olarak görülmektedir. Hükümetin olanaklıysa büyük, fakat hiç değilse küçük ortağı olarak Derviş CHP'si bu çerçevede hazırlanıyor. Bu da bir Amerikan ve TÜSİAD tercihi ve Derviş'in CHP tercihi bunun böyle olduğunun en tartışma götürmez kanıtı.

Kuşkusuz Derviş üzerinden CHP'ye yapılan operasyon muhtemel bir hükümet ortağı olarak Tayyipçi AKP'yi dengeleme hesaplarının çok ötesinde ve üzerindedir. '90'lı yılların başında, bu ağır kirli savaş ve sosyal saldırı döneminde, birbirini izleyen Demirel ve Çiller hükümetlerinde SHP'yi ve ardından onun ad değiştirmiş biçimi CHP'yi hükümet ortağı olarak kullanmanın faydasını fazlasıyla gören burjuvazi, bundan daha fazlasını son üç yıllık hükümet döneminde DSP üzerinden gördü. Emekçilere ve devrimcilere salt sağ partilere dayalı bir hükümetle kolay kolay cesaret edemeyeceği tarihi önemde bir dizi saldırıyı, burjuvazi Ecevit'in DSP'si sayesinde bu dönemde hayata geçirmeyi başarabildi.

Koalisyon hükümetlerine sol yaftalı parti ortaklığı, emekçileri şaşırtmanın ve nispeten daha kolay dizginleyebilmenin temel önemde bir olanağıdır artık Türk burjuvazisi için. Son üç-dört yıldır DSP üzerinden elde edilen bu yarar, DSP'nin artık posası çıkarıldığı için, yeni dönemde bu kez CHP üzerinden elde edilmek isteniyor. CHP ise kendisinden beklenenin bu olduğunun tam olarak bilincindedir. Derviş'i saflarına almakta gösterdiği olağanüstü gayret, İMF programını kararlılıkla uygulayacağına dair net açıklamalar ve nihayet gündemdeki emperyalist savaş konusunda çok bilinçli suskunluğu, beklenene fazlasıyla karşılık vermeye hazır olduğunun başlıca göstergeleridir.

Emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye hizmette, emperyalist dayatmalara ve İMF reçetelerine harfiyen uymada CHP'nin DSP'yi çok gerilerde bırakacağından ise kuşku duyulmamalıdır. Bunu bugünden işçilere ve emekçilere anlatmak, onları kendilerini bekleyen bu yeni tuzağa karşı şimdiden uyarmak ve seçim sonuçlarına umut bağlamak yerine devrimci sınıf mücadelesi yolunu tutmaya çağırarak, devrimci seçim çalışmasının temel unsurlarından biridir.

Seçimler ve parlamento karşısında üç temel davranış çizgisi

Burjuva düzen partileri için seçimlerde kendi ilke, amaç ve programlarını anlatmak diye bir sorunu yoktur; zira aralarında bu konuda gerçekte herhangi bir fark yoktur. Hükümet olmayı başarırlarsa izlemek durumunda kalacakları çizgi, uygulamak durumunda kalacakları program aynıdır ve kendileri dışında önden hazırlanmış halde onları beklemektedir.

Buna rağmen 3-4 yılda bir gündeme gelen burjuva parlamentosu seçimleri, burjuva düzen partileri için çok özel bir siyasal önem taşırlar. Zira seçimler onlar için, aldatıcı ve ikiyüzlü vaatlerle kitlelerin edilgen oy desteğini almak ve böylece siyasal yaşamda kendilerine rant sağlayacak etkin bir güç olmak için biricik fırsattır. Onlara bu fırsatı değerlendirebildikleri oranda, bir dahaki seçimlere kadar siyasal yaşamda şu veya bu ölçüde bir rol oynama olanağı elde edeceklerdir. Buradan sağlayacakları siyasal destek onlara, iki seçim arası dönemde kitlelere artık bir daha başvurmaksızın siyasal yaşama katılma olanağı verecek ya da bir dahaki seçimlere kadar siyaset dışı tutacak, böylece siyasette etkin olmanın nimetlerinden yoksun bırakacaktır.

Burjuva düzen partileri için siyasal yaşam temelde parlamenter yaşamdır ve bundan dolayı da seçimlerde kitlelerin oy desteğini almak ve parlamentoda sandalye kazanmak onlar için temel önemde bir siyasal sorundur. Bu nedenledir ki seçimlerde varlarını yoklarını ortaya koyarlar; her türlü yalan, demagoji ve temelsiz vaatle kitleleri aldatmayı seçim çalışmalarının ekseni haline getirirler ve sermaye gruplarının da desteğiyle bunun için muazzam harcamalar yaparlar.

Tümüyle düzen icazetine sığınmış bulunan, bu çerçevede resmi siyaset sahnesinde meşrulaşmayı amaçlayan ve temelde parlamenter bir güç olmak hayali peşinde koşan her çeşidiyle sosyal-reformist sol partiler için de durum özünde farklı değildir. Bunlar el-

bette, halihazırda parlamenter bir güç olamamanın da etkisiyle, siyasal yaşam ve etkinliklerini seçimler dönemiyle sınırlamıyorlar. Tam da böyle bir güç olabilme hedefi çerçevesinde, gündelik siyasal yaşam içinde kitleleri etkilemeye çalışıyorlar. Ama devrimci amaç ve hedeflerden, buna yönelik bir konumlanış ve stratejiden tümüyle yoksun bu partiler için nihai hedef parlamenter bir güç olmaktır. Bunu ister İP, ÖDP ve kısmen EMEP gibi artık açıkça ortaya koysunlar, isterse SİP-TKP ile öteki bazıları gibi şimdilik gizleme gereği duysunlar sonuç değişmez, buldukları konum üzerinden hepsi aynı kaçınılmaz yolun yolcusudurlar.

Gerçeğin ne olduğunu görebilmek için bu partilerin seçim platformlarına ya da bildirgelerine bakmak bile yeterlidir. Burada devrimci amaç ve hedeflere, bunu gerçekleştirmenin temel yol ve yöntemlerine ilişkin olarak işçilere ve emekçilere söylenmiş tek bir cümle bulmak mümkün değildir. Tüm bu platform ya da bildirgeler, temel siyasal sorunlar üzerine, özellikle de devlet ve iktidar sorununu üzerine, açık ve dolaysız bir tek kelime söylememeye ortak bir özen gösteriyorlar.

Bu ne şaşırtıcıdır ne de rastlantı; zira onlar devrimci amaçlardan tümüyle yoksundurlar, düzenin yasallık cenderesine teslim olmuşlardır ve ortaya koydukları hedeflere ancak yasalara uyarlanmış barışçıl mücadele çizgisiyle ve parlamenter yolla ulaşmayı hedeflemektedirler. Bundan dolayıdır ki tüm bu partilerin açıklama, bildiri ya da bildirgelerinde burjuva parlamentarizminin teşhiri ve devrimin propagandası (ki bu seçimlere katılsa bile her devrimci parti için temel önemde ilkesel bir sorundur) üzerine bir tek söz bulmak mümkün değildir. Temel siyasal sorunlar üzerine suskunlarını kurum olarak seçimler ve burjuva parlamentosunun gerçek işlevi ve içyüzüne ilişkin suskunluklarıyla birlikte ele alınız, bu partilerin gerçek konum ve nitelikleri konusunda yeterli bir fikir edebilirsiniz.

Devrimci sınıf partisi için ise durum temelden farklıdır. Komünistler seçimlere katılmayı ve burjuva parlamentosundan

devrimci amaçlar için yararlanmayı ilke olarak reddetmezler. Fakat bunu yaparken, bizzat bu çaba içinde parlamentarizmi en etkin biçimde teşhir ederler ve bu konuda kitlelerde en ufak bir yanılsamaya mahal vermemeye özel bir dikkat gösterirler. Seçimler süreci ve olanaklı olduğu ölçüde parlamento kürsüsü, onlar için, temel yapısı ve kurumlarıyla burjuva düzeni, bu arada bizzat burjuva parlamentosunun içyüzünü ve temel işlevini teşhir etmenin; devrimci ilke ve amaçları propaganda etmenin, kitlelere gerçek kuruluş yolunu göstermenin bir aracından ve fırsatından başka bir şey değildir.

Seçimler dönemi burjuva düzen partileri için, hoşnutsuzluğu büyümüş ve sorunlarına çözüm arayışları peşindeki kitleleri sahte vaatler ve çözümlerle aldatmanın, onları kendi bağımsız güçleriyle siyasi yaşama katılmaktan alıkoymanın, parlamento dışı sınıf mücadelesinin önünü kesmenin bir olanağıdır. Tersinden devrimci sınıf partisi içinse, parlamenter hayalleri darbeleyerek devrimci sınıf bilincini ve mücadelesini geliştirmenin temel önemde bir fırsattır. Bu çerçevede komünistler için seçim çalışmaları tümüyle devrimci sınıf mücadelesine ilişkin genel hedef ve görevlere tabidir; onlar seçim atmosferinden, kitleleri devrimci hedeflere kazanmanın, onların birliğini, örgütlenmesini ve mücadelesini bu doğrultuda geliştirmenin bir olanağı olarak yararlanmaya bakarlar. Bu çerçevede onlar kitlelerin karşısına düzenin yasallık cendresine ve seçimlere uyarlanmış güdük seçim platformları ve bildirgeleriyle değil, kendi bağımsız devrimci sınıf programlarıyla, bunun döneme uyarlanmış ve güncel devrimci görevlere bağlanmış popüler açıklamalarıyla çıkarlar.

Bağımsız devrimci sınıf çizgisi!

Bu genel çerçeve, partimizin gündemdeki seçimlerde izleyeceği somut çizgiye de açıklık kazandırmaktadır. Partimiz seçimlere kendi bağımsız devrimci sınıf platformuyla katılacaktır. Seçim at-

mosferinden devrimci ilke ve amaçlarını yaymak, kitleleri parlamenter yanılısamalara karşı uyarıp devrimci sınıf mücadelesi çizgisine çekmek için en iyi biçimde yararlanmaya bakacaktır.

Mevcut koşullarda, bağımsız devrimci sınıf adaylarıyla işçilerin ve emekçi kitlelerin karşısına çıkmak, bunu bağımsız devrimci sınıf tutumunu vurgulamanın ve etkin bir seçim kampanyası yürütmenin bir olanağı olarak kullanmak, partinin seçimlerde izleyeceği davranış çizgisinin somutlanmış biçimidir. Bu kampanyanın amacı hiç de oy toplamak değil, fakat devrimci propaganda ve ajitasyonu normal dönemlerle kıyaslanamaz ölçüde güçlendirmek, kitleleri devrimci açıdan aydınlatmak, parti programını tanıtmak, onun döneme uyarlanmış stratejik ve taktik istem ve şiarlarını kitleler içinde yaymaktır. Seçim çalışmasında başarının ölçüsü de bu olacaktır.

Devrimci propaganda ve ajitasyonu normal dönemlerle kıyaslanamaz ölçüde güçlendirmek demek, normal dönemlerle kıyaslanamaz bir çalışma seferberliği içine girmek, buna uygun bir planlama ve organizasyonu gerçekleştirmek demektir. Burjuva düzen partilerinin siyasette rant kapılarını aralamak için, reformist sol partilerin burjuva siyasal sahnede kendilerine yer açmak için harcadıkları enerjiyi, devrimci sınıf partisi militanları işçi sınıfının bağımsız hareketini geliştirmek ve devrim davasını büyütme için harcayacaklardır. Bu ise onlarla kıyas kabul etmez bir şevk, enerji ve yoğunlukla çalışmayı gerektirir.

Seçim dönemi parti örgütleri ve militanlarının bunun gerektirdiği bir bilinç, enerji ve inisiyatifle hareket etmelerini gerektirmektedir. Siyasal yaşamın yoğunlaştığı ve işçiler ile emekçilerin siyasal ilgisinin normal dönemlere göre belirgin biçimde arttığı seçim atmosferi, parti örgütleri ve militanları için gerçek bir devrimci seferberlik dönemi olabilmelidir.

(Ekim, Sayı: 229, Eylül 2002, Başyazı)

3 Kasım seçimleri

Kaybedeni çok sayıda, kazanmış görünenin ise başarısı pek tartışmalı bir seçimi geride bıraktık. Emperyalist odakların da desteğiyle düzen çevreleri farklı bir hava vermeye çalışsalar da, borsa hızlı yükselişiyle bunu teyit eder görünse de, gerçekte daha baştan içinde çok yönlü kriz öğeleri taşıyan bir seçim sonrası tablo var orta yerde.

Hükümet ve muhalefet partileriyle tükenen bir parlamento

Kaybedeni çok sayıda bir seçim dedik; içinde kimler yok ki! Cumhuriyet tarihinin en kişiliksiz, iradesiz ve işlevsiz, çalışma gündemi ve temposu bile emperyalist odaklarca belirlenen çürümüş parlamentosu, tartışmasız olarak kaybedenlerin başında geliyor. 18 Nisan seçimlerinin ürünü 22. dönem parlamentosunda yer alan milletvekillerinin %90'ının yeniden seçilememiş olması bunu gös-

teriyor. Bu oran, AKP dışındaki tüm öteki partilere mensup milletvekillerinin tümü anlamına geliyor. Kaybedenin 22. dönem parlamentosu milletvekillerinden öteye bizzat kurum olarak parlamento olduğunu ise bize seçime katılım oranı gösteriyor. Oy kullanma zorunluluğuna rağmen seçmenin dörtte biri sandık başına gitmemiştir. Gidenlerin ise %4'ü (yaklaşık 1.3 milyon seçmen) geçersiz oy kullanmıştır. Buna seçmen olma koşullarına sahip olup da kütüklere kayıtlı olmadığı için seçmen sayısı içinde görünmeyen 3.6 milyon kişiyi de eklerseniz, Türkiye'nin göstermelik parlamenter kurumlarına olan güvensizliğin ve inançsızlığın ulaştığı boyutların görünenin de ötesinde olduğu ortaya çıkar. (Daha bir de, benzer bir güvensizlik ve inançsızlık içinde oldukları halde, şu veya bu kaygıyla şu veya bu partiye kerhen oy verenler var ki, bunu hatırlatıp geçiyoruz).

Parlamentoda %90 oranındaki büyük tasfiyenin gerisinde, bir tek AKP dışında iktidarı ve muhalefetiyle tüm öteki düzen partilerinin siyasal çöküntüsü var. Bunlar içinde en büyük hezimetini ise doğal olarak hükümet partileri yaşadılar. Ülkenin gerçek çıkarları ile halkın istem ve beklentilerini hiçe sayarak emperyalist merkezlerin istem ve dayatmalarına kölece boyun eğen; bu odaklarla çıkar ve kader birliği içindeki işbirlikçi burjuvazinin sefil çıkar ve ihtiyaçlarını herşeyin üzerinde tutan; üç yılı aşkın bir süredir bu doğrultuda ağır bir sosyal yıkım programı uygulayarak emekçi halk kitlelerini açlığa, işsizliğe ve perişanlığa sürükleyen hükümet partileri, bu büyük suç dosyasının siyasal bedelini ağır seçim yenilgisiyle ödemiş oldular. 18 Nisan seçimlerinde %22 ile parlamentoya birinci sıradan ve adeta yeniden doğmuş olarak girenler, 3 Kasım seçimlerinde %1 ile sonuncu sırada ve tükenmiş olarak ayrıldılar. Hükümetin ana partisi DSP şahsında yaşanan bu çöküş, seçmen kitlelerindeki pasif öfke patlamasının boyutlarını açıklıkla ortaya koymaktadır.

Hükümet partileri kadar parlamentodaki muhalefet partileri de kaybettiler. Hükümet ortağı olma hayalleri kuran ana muhalefet

partisi barajın altında kaldı ve bir iç krize girdi. Önceleri Irak'a yönelik emperyalist savaş sırasında ABD'nin hizmetinde bir başbakan olmak arzusunu arsızca dile getiren; bunun olanaklı olmadığını görünce rant ve yağma kapısını tutmak üzere "ekonomiden sorumlu" hükümet ortağı olma hayali kuran Amerikancı Çiller, şimdi partisindeki koltuğunu nasıl muhafaza edebileceğinin hesaplarıyla boğuşuyor.

Muhalefet partilerinin yüzyüze kaldığı bu akibette şaşırtıcı olan bir yan yok; zira zaman zaman kullandıkları demagojik fakat her türlü inandırıcılıktan yoksun söylemlere rağmen gerçekte onların da uygulanan programa, izlenen temel iç ve dış politikalara herhangi bir itirazları, bu çerçevede bir muhalafetleri yoktu. Bu olmayınca da kitlelerin oy desteğini alabilmeleri için ortada bir neden yoktu. Kitlelerin nispeten geri kesimleri bile bunu pratik deneyimleri ve basit sağduyularıyla gördüler ve tüm bu partileri parlamentodan sildiler.

Bunun tek istisnası geçmişinin sorumluluğundan kaçarak yenilenmiş olmak iddiasıyla ortaya çıkan ve rejim karşısında "mağdur"u oynayan AKP oldu. ABD, İMF ve işbirlikçi büyük sermaye çevrelerinin istem, çıkar ve beklentileri karşısında konumu ve tutumu tüm öteki partilerden farklı olmayan, hatta bazı bakımlardan (örneğin ABD'ye uşakça sadakat alanında) onlardan da beter durumda olan Tayyip AKP'si, yeni imajı kadar rejimin "mağdur"u görünümüyle de tutucu seçmen kitleleri için desteklenmesi gereken bir parti olarak algılanabildi. (Bu tepkinin sınırları içinde anlaşılacak kaydıyla, 3 Kasım seçimlerinin kaybedenler kategorisinde aynı zamanda 28 Şubat'ın aktörleri de var.)

Reformist-parlamentarist solda büyük hüsrân

Büyük iddialarla ortaya çıkan ve seçim kampanyasını solun otuz yıl önce terkettiği burjuva parlamenter hayalleri sol adına

yeniden yeşertmek kampanyasına çeviren DEHAP bloku da kaybedenler arasında. Seçimlerde barajı kolayca aşarak parlamenter bir güç olacaklarını ve bu sayede olayların gidişatını etkileme konumuna kavuşacaklarını iddia edenlerin ayaklarının yerden kesik olduğu seçim sonuçlarıyla ortaya çıkmış durumda. Şimdilerde yürüttükleri kampanyanın “görkemi”yle teselli bulmaya çalışıyorlar ve seçimlerden önce pek sözünü etmedikleri baskıların sonucu etkilediği bahanesinin arkasına sığınıyorlar. Yürüttükleri kampanyanın gücü ne olursa olsun, bu; tümüyle parlamenter hedeflere dayalı, seçim başarısına endekslenmiş, devrimci sınıf mücadelesi bakış açısıyla en ufak bir ilgisi olmayan, dolayısıyla bunu güçlendirmek bir yana başarısı ölçüsünde zayıflatan bir reformist seçim kampanyasından öte bir şey değildi. Dolayısıyla başarısının ölçüsü de seçimler çerçevesinde ortaya konulan hedeflerdi. Bu hedefe ise ulaşmak bir yana, yanına bile yaklaşamamıştır. İktidarı ve muhalefetiyle burjuva düzen cephesinin döküldüğü bir seçim döneminde, Kürt kitlelerinin yurtsever duygularla önemli bir destek verdiği DEHAP blokunun aldığı sonuç; yaratılan tüm havaya, sol grup ve çevrelerin önemli bir bölümünün açık ya da örtülü desteğiyle de estirilmeye çalışılan tüm rüzgara rağmen, emekçi kitlelerin ilerici devrimci kesimlerinin parlamenter hayallere itibar etmediğinin bir göstergesi sayılmalıdır.

Soğukkanlılıkla tespit etmeliyiz ki, ilkesiz reformist blokun bu başarısızlığı devrimci açıdan hayırlı bir sonuç olmuştur. Zira DEHAP’ın barajı aşma başarısı, devrimci sınıf mücadelesi açısından (ki bu her gerçek devrimci için biricik gerçek ölçüdür) ilerletici bir sonuç yaratmak bir yana, tersine, Kürt cephesinde İmralı’nın teslimiyet çizgisini meşrulaştırarak, Türkiye cephesinde ise ‘60’ların burjuva parlamenterist hayallerine yeniden güç kazandırarak, devrimci mücadeleye önemli bir darbe olacaktı. Ne var ki toplumsal-siyasal sorunların ağırlaştığı, çelişkilerin çok yönlü olarak keskinleştiği, yığınların parlamenter kurumlara olan inancının gitgide daha çok sarsıldığı bir ortamda sol adına parlamentarist hayallerin

meşrulaştırılması kolay değildi. İlkesiz reformist blokun belirgin başarısızlığı bunu gösterdi. (Şimdilik hatırlatınakla yetinelim; blok deneyimi, Türkiye solunun önemli bir bölümünün yaşadığı ideolojik çürümeyi gözler önüne sermek gibi son derece yararlı bir işlev de gördü).

Kaybedenler kervanının bir başka aktörü ise Perinçekçi İP oldu. Düzen ordusunun bu gönüllü çığırtkanlarının aldığı sonuç, önden ortaya koydukları hedef ve iddialarla karşılaştırıldığında, kelimenin tam anlamıyla bir hezimettir. Yıllardır sırtını orduya dayamış bir parlamenter güç ve giderek hükümet ortağı parti olmak hevesiyle yapıp tutuşan; bunun bu kez mutlak olarak gerçekleşeceği iddiasını son bir yıldır bıktırırçasına yineleyip duran; seçmen desteği alabilmek için şoven milliyetçi söylemde MHP ile yarışır hale gelen Perinçekçi parti, aldığı binde 5'lik sonuçla gerçek bir hüsrana uğramış oldu. En aşırı bir subjektivizm ile en kabasından bir aldatmacaya dayanan bu parlamenter güç ve giderek hükümet olma iddiası, '95 ve '99 seçimlerinin ardından 3 Kasım'da üçüncü kez içler acısı biçimde çökmüş bulunuyor. Bu gerçekte Perinçekçi partinin de siyasal ve moral çöküşüdür.

Bir de ÖDP var. Sağa kaydıkça, sosyal-demokratlaştıkça güç olunabileceğini sanan, gerçekte ise böylece kendini adım adım tükenişe götüren bu parti, bu doğrultuda seçimlerde yeni bir darbe almış oldu. Parlamenter bir parti olmaya soyunan, konumunu ve işlevini bu alandan ortaya koyan bu liberal takımı, gerçekte bu alanda hiçbir şansı kalmadığını gördükçe yeni çözümlere uğrayacak ve tümünden yok oluş akibetinden muhtemeldir ki mevcut sosyal-demokrat partilerden birine iltihak ederek kurtulmaya çalışacaktır.

AKP'nin büyük açmazı

Görünüşe göre 3 Kasım seçimlerinden başarıyla çıkmış üç parti var. Bunlardan büyük sermaye gücünü şarlatanlık düzeyinde

ilkel bir sosyal demagojiyle birleştirerek kitlelerin en geri, en apolitik kesimlerinin belli bir desteğini almayı başaran Uzanlar partisini bir yana bırakırsak, geriye “tek başına hükümet” partisi AKP ile “tek başına muhalefet” partisi CHP kalıyor.

AKP'nin seçim başarısı sayısal tablo olarak yeterince açıktır. Bu parti geçerli oyların üçte birini ve (öteki partilerin baraj altında kalması sayesinde) milletvekillerinin ise üçte ikisini kazanarak, tüm tahminleri aşan bir seçim başarısı elde etti. Fakat bu gözalcı başarının kendisi daha bugünden AKP'nin taşımakta gitgide daha çok zorlanacağı bir ağırlığa dönüşmüş durumda. Geçmişinden gelen handikapları ve bu çerçevede sürdürmekte olduğu gizli ya da örtülü niyet ve hesaplar nedeniyle düzenin gerçek yönetici güçleri karşısında zaten fazlasıyla sıkıntılı olan bu parti, şimdi bir de, üçte birlik (toplam seçmen sayısı üzerinden dörtte birlik) azınlık oyuyla parlamentoda üçte iki çoğunluk sağlamak gibi bir yükün ağırlığıyla yüzyüzedir.

Üçte bir oy oranıyla üçte iki parlamento çoğunluğuna sahip olmak Türkiye’de yeni bir durum değil; benzer bir sonucu ‘87 seçimlerinde Özal ANAP’ı elde etmişti. Fakat Özal emperyalizmin ve büyük sermaye çevrelerinin has adamıydı ve derin devletle de esash bir sorunu yoktu. AKP'nin durumu bu açıdan bir hayli farklıdır. AKP düzenin gerçek yönetici güçleri olan ordu ve “derin devlet” nezdinde fazlasıyla şaibelidir ve halen onlar tarafından bir biçimde koğuşturulan bir partidir. Bu ve benzer nedenlerle, toplam seçmen oyunun ancak dörtte birini aldığı halde üçte ikiyi bulan bir parlamenter çoğunlukla siyasal icraata bulunacak olmak, daha şimdiden bu parti için bir zorluk alanı, gerçek bir sıkıntı kaynağıdır.

Nitekim buna ilişkin tartışmalar daha seçimin ertesi gününden itibaren kendini göstermeye de başladı. Bir yanıyla doğallık taşıyan bu tartışmalar, bir başka yanıyla AKP'nin hareket kabiliyetini daraltmak ve onu bunaltıcı bir denetim altında tutmak niyetlerine dayalıdır. Bundan böyle parlamentoda “derin devlet”in sözcüsü

olarak de göreceğimiz Deniz Baykal'ın daha ilk günden itibaren "rejimi zorlamamak", "toplumu germemek", "Türkiye'ye yeni sıkıntılar yaratmamak" üzerine AKP'yi hedef alan söylemleri bunun bir ifadesi ve yansımasıdır.

AKP, temsildeki bu "adaletsizliği" emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin çıkar, istem ve ihtiyaçları doğrultusunda kullandığı sürece bir sorun olmayacaktır. Sorun olmak bir yana, burjuvazi ve onun adına düzenin gerçek yönetici güçleri bunu bir imkan olarak gereğince değerlendireceklerdir. Halihazırda AKP'nin tek başına iktidarının sağlayacağı "siyasal istikrar" olanağı üzerine içerde ve dışarda dile getirilenler, büyük sermaye çevrelerinin ve borsanın seçim sonuçlarını selamlayan tutumları, bunun dışı vuran ilk göstergeleridir.

Fakat AKP'nin parlamentodaki bu ezici varlığından hareketle kendisinin dinsel gericiğe dayalı gizli ya da örtülü niyet ve hesapları doğrultusunda adımlar atmaya yeltendiği bir durumda ise, aldığı oy desteğiyle sahip olduğu parlamenter çoğunluk arasındaki büyük fark kendisine özenle hatırlatılacak ve gerektiğinde 28 Şubat türü müdahalelerin meşru ve inandırıcı dayanağı olarak kullanılacaktır.

Bu AKP'nin büyük seçim başarısıyla içine girdiği büyük bir açmazdır. Rejimle tam bir uyum içinde hareket eder, bu arada emperyalizmin ve büyük sermaye çevrelerinin istem ve çıkarlarının uysal izleyici olursa, bu durumda sonraki akibeti 3 Kasım'ın gömdüğü hükümet partilerinden farklı olmayacaktır. Dinsel gerici kimliğinin gerekleri doğrultusunda rejim açısından rahatsız edici adımlara eğilim duyduğu bir durumda ise, rejim bekçileri tarafından örselenecek, gerektiğinde 28 Şubat türü yeni müdahalelerin hedefi haline getirilecektir.

CHP'nin gizlenemeyen başarısızlığı

Deniz Baykal'ın kendi espirili ifadesiyle parlamentoya "tek

başına muhalefet” partisi olarak giren CHP’de durum daha farklıdır. CHP’nin AKP türünden sıkıntıları olmak bir yana, bundan böyle o parlamentoda derin devletin temsilcisi ve sözcüsü konumundadır. Bu açıdan parlamentodaki gücünden daha büyük bir siyasal güçle hareket edebilecek olanaklara sahiptir. Baykal, yüzde 45 oy aldığı halde parlamento dışında kalmış partilerin de parlamentodaki sözcüsü olmak gibi bir misyona da soyunduğuna göre, bu onun için ek bir siyasal güç kaynağı oluşturacaktır. Bütün bu açılardan CHP için ortada sorun değil, kendi gerçek gücünün çok üstünde olanaklar var demektir

CHP’nin sorunu başka yerdedir. Herşeyden önce, yüzde 20’ye yakın oy almasına ve parlamentoya 178 milletvekili sokmasına rağmen, gerçekte bu parti de 3 Kasım’ın kaybedenleri kategorisi içerisinde yer almaktadır. Seçim gecesi partide sevinçten çok sıkıntının egemen olması, bu başarısızlığın bizzat CHP tarafından kabulü ve itirafından başka bir şey değildir. Baykal’ın “tek başına muhalefet” esprisinin gerisinde de, seçimler öncesinde ortaya atılan “tek başına iktidar” iddiasında boşa düşmüş olmak gerçeği vardır.

Bir önceki seçimde parlamento dışı kalmış köklü bir parti olarak, neredeyse tüm parlamentoyu, onunla birlikte parlamentodaki sol iddialı partileri tüketen bir kriz sürecinin ardından ancak yüzde 20’lik bir seçmen desteği alması, CHP payına gerçek bir başarısızlığın ifadesi sayılmalıdır. Bu başarısızlığın gerisinde, bu partinin, kitleleri etkilemek için demagojik nitelikte bir sol söylemden bile özenle kaçınması; kitlelere güven vermek yerine ABD’ye, İMF’ye, büyük sermaye çevrelerine ve “derin devlet”e güven vermeyi tercih etmesi vardır. CHP bu doğrultudaki çabalarında ipin ucunu öylesine kaçırmıştır ki, İMF’nin Türkiye’deki memurunu saflarına katmak ve başköşeye oturtmak için haftalar boyu çaba harcayabilmiştir. Bunun mantıksal bir uzantısı olarak, hükümet olması durumunda İMF programını daha kararlı bir biçimde uygulayacağını önden taahhüt etmiştir.

Bu durumda, yıllardır İMF reçetelerinin yıkıcı sonuçlarını yaşayan emekçi kitlelerin, meydanları “Kahrolsun İMF!” sloganlarıyla çınlatan işçilerin ve yoksul halk kitlelerinin böyle bir partiye güven duyması ve ona belirgin bir oy desteği sağlaması için bir neden yoktu ve nitekim olmadı da.

Son olarak ekleyelim ki, genel olarak parlamento dışı kaldığı üçbuçuk yıl boyunca ve özel olarak da seçim döneminde kitleleri hiçe sayan CHP, bu tutumunu yeni parlamentoda hepten devam ettirecektir. Onun parlamentodaki misyonu, sol ya da emekçi halk kitleleri ile değil, ABD ve AB emperyalizmi, işbirlikçi büyük sermaye çevreleri ve laik düzene beçililik adı altında derin devletle bağlantılı olacaktır.

Amerikancılıkta eski hükümet aşılacak

3 Kasım’ın gömdüğü hükümet ve parlamento son elli yılın en Amerikancı hükümeti ve parlamentosu olarak tarihe geçti. Fakat yeni hükümet ve parlamento bu alanda selefini aşacak gibi görünmektedir. Bu çerçevede denilebilir ki, 3 Kasım seçimlerinde en kazançlı çıkanların başında bizzat ABD gelmektedir. Zira hükümeti ve muhalefetiyle Amerikancı çizgide davranmayı önden taahhüt etmiş bulunan bir parlamento bileşimi ile yüzyüzeyiz bugün. Gerek AKP gerekse CHP, açıkça beyan ettikleri gibi, İMF programının aynen uygulanmasından yanadırlar. Irak’a yönelik emperyalist savaş kapıda olduğu halde, her iki parti de tüm seçim kampanyaları boyunca buna karşı tek kelime olsun etmemeye özel bir dikkat göstermişlerdir. Bunu onların, ABD’nin Ortadoğu’ya emperyalist müdahalesine verdikleri zimni desteğin bir işareti saymak gerekir.

ABD daha baştan bu durumun bilincinde olduğu içindir ki, Amerikalı yorumcular AKP’nin başarısını gizlenemeyen bir sevinçle karşılamışlardır. Bu şaşkırtıcı ya da beklenmeyen bir durum da değildir. “İlimli islam” uzun yıllardır Amerika’nın Türkiye için

öngürdüğü yeni modeldir ve daha belediye başkanlığından beri Tayyip Erdoğan bizzat ABD tarafından adım adım bu misyona hazırlanmıştır. Başbakanlık, bu olmazsa dışişleri bakanlığı için düşünülen Abdullah Gül, aşırı Amerikancılığı ile tanınmaktadır. Nasıl ki içerde “derin devlet” muhalefetteki CHP için bir güç kaynağı ise, dışarda da ABD AKP için benzer bir dayanaktır. Düzenin gerçek güç odakları karşısındaki zayıflığını bir ölçüde olsun dengeleyebilmek için, AKP Amerikan emperyalizmi ile uyuma çok daha özel bir itina gösterecektir. Seçimin hemen ertesi günü Genelkurmay başkanını uzun bir gezi için ABD gönderen ordunun ABD’yle uyuma gösterdiği özen de gözetildiğinde, AKP için ABD desteği ayrıca bir önem ve anlam kazanmaktadır.

Kitleleri kazanmak için devrimci sınıf mücadelesi çizgisi

Seçim sonrasında solda yapılan değerlendirmelerde en göze çarpan vurgulardan biri, bunca soruna, yoksulluğa ve hoşnutsuzluğa rağmen solun neden kitlelerin desteğini alamadığıdır. Bu soruyu formüle edenler, solun kendini anlatmakta başarısız kaldığı türünden bir ortak tespit yapmakta ve kendini başarıyla anlatabilmek için de mutlaka “değişmesi gerektiği”ni vurgulamaktadırlar. Tüm bu “değişim” ihtiyacı vurgularının gerisinde ise genellikle daha da sağa kayma, ılımlı reformist bir çizgiye oturma gizli niyeti ya da açık çağrısı vardır.

Sorunu böyle koymak, kitlelerin devrimcileşmesi sorununa reformist-idealist bir çerçeveden yaklaşmanın bir yansımasıdır. Devrimcilerin kitlelerle birleşme arzusu ve hedefi devrimci amaçlarla sıkı sıkıya bağlantılıdır ve devrimci temellere oturmak durumundadır. Bu ise ancak devrimci sınıf mücadelesi çizgisi izlenerek, kitlelerle mücadele içinde buluşma çabası harcanarak başarılabılır. Kitlelerin pasif ve edilgen konumdan, dizginleyici düşünce ve alışkanlıklardan, gerici saplantı ve önyargılarından kurtularak

değişmesi, dönüşmesi ve sonuçta devrimcileşmesi, ancak pratikte, pratik sınıf mücadelesi içinde ve ancak bu sayede edinilebilen pratik özdeneyimler sayesinde olanaklıdır.

Kitleler böyle bir pratik mücadele sürecinin içine çekilmeksizin, salt propaganda ve anlatmayla, hele de kitleleri pasif bir izleyici ve destekçi durumuna düşüren parlamenter çalışmayla bunun olanaklı olabileceğini sanmak idealist hanıkafalıktan başka bir şey değildir. Bunca yoksulluğa ve hoşnutsuzluğa rağmen kitleler neden solu desteklemiyorlar diye yakınanların durumu tam da budur. Böyleleri, tek başına yoksulluk ve hoşnutsuzluğun kitleleri pek ala sosyal demagojiyi başarıyla kullanabilen faşist akımların peşine de takabildiğini, devrimci sınıf mücadelesinin gerilediği bir çok durumda olanın özellikle bu olduğunu bilmezlikten geliyorlar.

Kitlelere rahatça ulaşabilmek, kendini onlara sözümona rahatça anlatabilmek adına oportünizmi benimsemek ve oportünist taktikler izlemek, ikinci enternasyonal oportünizminin en temel özelliklerinden biriydi. Fakat bu yol kitleleri zerre kadar devrimcileştirmediği gibi, bu yolu tutan partilerde de devrimcilik adına geride hiç bir şey bırakmadı.

Amaç ve hedef kitlelerle devrimci temeller üzerinde birleşmekse eğer bunun biricik olanaklı yolu devrimci sınıf mücadelesi çizgisidir. Bu basit bir doğrunun dile getirilmesi gibi görünüyor; oysa son seçimler döneminde solun büyük bölümünü saran parlamenter avanaklık bunun hiç de böyle olmadığını yeterli açıklıkta ortaya koyuyor. Bu nedenle oportünizme karşı bu alanda yürütülecek ilkeli ve kararlı bir mücadele girmekte olduğumuz yeni dönemde apayrı bir anlam ve önem kazanmaktadır.

(SY Kıztıl Bayrak, Sayı: 84, 7 Kasım 2002)

Tasfiyeci sürecin yeni aşaması

'71 Hareketi çıkışıyla terkedilen burjuva parlamentarist hayallere dönüş

3 Kasım seçimleri, reformist sol cephe ile onun yörüngesindeki ara akımlarda uzun süredir yaşanmakta olan ideolojik çürümeyi ve tasfiyeci savrulmaları tüm açıklığı ile gözler önüne sermek gibi yararlı bir işlev de yerine getirmiş durumda. Sol hareketin büyük bir bölümü 3 Kasım sürecinde alınan tutum/izlenen çizgi çerçevesinde, 12 Eylül darbesinden beri girilen liberal tasfiyeci süreçte yeni bir aşamaya geçmiş oldu ve artık açıkça parlamentarizm çizgisine oturdu. Böylece, 12 Eylül'ü önceleyen 20 yıllık süreç içinde ideolojik-politik çizgi ve moral değerler planında kazanılan hemen herşey, onu izleyen son yirmi yıllık süreç içinde adım adım terkedilerek sonuçta bugünkü noktaya varılmış oldu.

Bunu aşağı yukarı başa, '60'lı yılların ortasındaki TİP çizgisine dönüş olarak niteleyebiliriz. Şu farkla ki, TİP çizgisi '60'lı yılların büyük uyanışı içinde ileriye doğru bir gelişme seyri içindeki sol hareket için çok geçmeden aşılacak olan bir ara momentti. Şimdiki

durum ise tam tersinden bir seyirin; '70'li yıllarda ulaşılan düzeyden 12 Eylül'le birlikte başlayan kesintisiz tasfiyeci gerilemenin, gelinen yerde artık dibe vurmasıdır. Başka bir ifadeyle, ilk yirmi yıllık gelişmenin başlangıç noktası son yirmi yıllık gerilemenin dip noktası olmuştur.

Fakat bunu yalnızca, '60'lı yıllardaki gelişmenin '70'li yıllara devrimci konum ve kimlik üzerinden devrettiği geleneksel akımların büyük bir bölümünün yaşadığı bozulma, yozlaşma ve çürüme sürecinin vardığı nokta olarak ele almak durumundayız. Bu akımlardan bazıları hala da devrimci kimlikte tutunmaya çalıştıkları gibi, hareket kendi bünyesinden bugün TKİP tarafından açık, sağlam ve tutarlı bir devrimci ideolojik çizgi, program ve pratik tarafından temsil edilen bir komünist akım da çıkarabilmiştir. Geleneksel akımlar ideolojik bozulma ve çürüme içinde çıkış noktalarına dönerlerken, böylesine diri ve dinamik bir hareketin varlığı, geçmişin tüm devrimci kazanımları ve mirası kadar geleceğin büyük devrimci görevleri için de tarihsel değerinde bir güvencedir. TKİP Kuruluş Bildirisi'nin bunu tam da böyle saptamış olması, sol hareketin tarihi ve geleneksel akımlardaki bozulma ve çözülme sürecinin seyri konusunda açık bilincin bir yansımasıdır. TKİP, son seçimlerde kendini gösteren reformist-parlamentarist cereyan karşısına bağımsız devrimci sınıf çizgisi ve pratiğinin temsilcisi olarak çıkarak, bu konum ve misyonunun hakkını verebilecek yetenekte olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Sağındakinin boşalttığı yeri doldurarak daha da sağa kayma

Geleneksel sol akımlar hakkında yukarıda dile getirilen genel yargının ışığında, seçimlerle birlikte ortaya çıkan sol hareket tablosuna kabaca bir göz atalım.

ÖDP, devrim ve sosyalizmle tümüyle söylem düzeyinde kalan duygusal bağlarını da kopararak kendini artık sosyal-demokrat

solun bir parçası olarak gören bir noktaya gelmiştir ve kendince onun sol kanadı olma misyonuna soyunmaktadır.

EMEP, içinde yılların gizli özlemi olarak saklayıp biriktirdiği parlamentarist arzu ve hevesleri, DEHAP Bloku'nun oluşumuyla birlikte artık kendinden geçerek ve adeta kusarak açıkça dışa vuruyor.

ÖDP'den zorunlu kopuşlarına "devrimci" bir kılıf geçirmeye çalışan Kurtuluş ağırlıklı liberal çevreler, reformist DEHAP Bloku içindeki yerleriyle gerçek konumlarını tartışma götürmez bir açıklıkla gözler önüne sermiş oluyorlar.

Halkçı demokratından troçkistine ve TKP artıklarına kadar irili ufaklı pek çok çevre, grup, dergi çevresi vb., ideolojik ilkesizliğe ve programatik belirsizliğe dayalı reformist DEHAP Bloku'nu coşkuyla karşılıyor ve hararetle destekliyor.

Temel siyasal sorunların üzerinden atlayarak rejimin tepkisine neden olabilecek hemen her kounudan özenle uzak duran SİP-TKP, tam da bu nedenle düzen çevreleri ve medyası tarafından ÖDP'nin kuruluş dönemindekine benzer türden bir ilgi ve kayırmaya konu olmayı, bu utanılacak durumu tutup sol çevrelere "etki ve saygınlık" göstergesi olarak pazarlayabiliyor.

İmralı sürecinin başlıca kurbanı Atılım çevresi, reformist DEHAP Bloku'ndan ideolojik-programatik nedenlerle değil de, HADEP ve EMEP'in SHP ile yürüttükleri sancılı diplomasi sürecinin aday kontejanını yeniden düzenlemeyi olanaksız kılacak bir zaman sıkışması yaratmasından dolayı, yalnızca ama yalnızca bu pratik güçlükten dolayı ayrı düşebiliyor.

Bir de siyasal ilginin yoğunlaştığı bir dönemde boykotçuluğu edilgenlik ve eylemsizlik haline getirenlerin; bir yandan güya kitleleri "devrime çağırarak" gibi "zor bir yol" seçerlerken öte yandan oy vereceklere de tutup reformist DEHAP Bloku'nu adres olarak gösterenlerin durumu var. Fakat herşeye rağmen hala da ayrı bir yerde durmaya çalıştıkları için şimdilik onları burada konu dışı tutalım.

Bu tablo, aynı zamanda, sağındakinin daha da sağa kayarak boşalttığı yeri kendi sağa kayışıyla dolduran bir sol hareket tablosu da vermektedir bize. Bir örnek: ÖDP'den boşalan yeri dolduran EMEP'in boşalttığı yer, adım adım MLKP tarafından doldurulmaktadır. Halihazırdaki biçimsel görüntünün aksine, bugünün MLKP'si ile '90'lı yılların ortasındaki EMEP arasında pek az fark vardır.

İmralı teslimiyeti dönüm noktası oldu

Solun büyük bir bölümünde kendini dışarı vuran bu yeni tasfiyeci çıkış şaşkıncu bir gelişme de değildir. Bunun koşulları, bu yeni tasfiyeci "sıçrama"yı olanaklı kılan birikim, daha '90'lı yılların ortalarından itibaren adım adım oluşmaktaydı. Kürt hareketinin İmralı teslimiyeti bu süreci hızlandıran temel önemde bir yeni etken oldu ve deyim uygunsuzsa bir dönüm noktasını işaretledi.

Bu gelişme sosyal-reformist akımların kendilerini daha rahat ifade edebilecekleri bir politik-psikolojik ortam yarattı. Bunların tümü de İmralı teslimiyetini ve buna eşlik eden yeni çizgiyi gizlenemeyen bir memnuniyetle karşıladılar. İmralı sonrası dönemde EMEP'teki belirgin tutum değişikliği buna çarpıcı ve son derece açıklayıcı bir örnek olarak verilebilir.

O güne kadar Kürt hareketi ile arasına özenle mesafe koyan, hatta ortada henüz İmralı savunmaları yokken gerçekleşen 18 Nisan seçimlerinde HADEP'le ittifak yapmaktan sözde "bağımsız sınıf çizgisi" adına kaçman bu liberal çevre, tam da İmralı teslimiyeti sonrasında, Kürt hareketi ile ilişkilerini geliştirmek için özel bir gayret içine girdi. *Evrensel* gazetesi sayfalarını cömertçe Kürt hareketine ilişkin gelişmelere açtı ve Kürt sorununda İmralı'da geliştirilen anayasal çözüm çizgisine uygun düşen bir yayım çizgisi izledi. Oysa aynı EMEP Kürt hareketinin devrimci platformunu iyi kötü koruduğu bir dönemde, '90'lı yılların büyük bir bölümü boyunca, sözde sosyalizme dayalı "devrimci çözüm" adına Kürt

hareketine karşı hasmane bir tavır alınmıştı. (Reformizm ile sosyal-şovenizm karışımı bu tutuma Marksizm adına teorik dayanaklar sağlamak üzere, saflarındaki Suslovlar tarafından kaleme alınan iki koca kitap bugün bunun ibretlik belgeleri olarak duruyor orta yerde). Ama tam da Kürt hareketinin devrim hedefini resmen de terkederek herşeyiyle anayasal çözüm çizgisine oturduğu bir dönemde, EMEP'in Kürt sorunundaki sol keskinliği bir anda kayboldu ve hasmane tutum yerini yakın işbirliğine ve giderek seçimler öncesinde gerçekleşen Blok ortaklığına bıraktı.

Geleneksel küçük-burjuva ara akımlarda ise zaten epeyce erozyona uğramış durumdaki devrim inanç ve umutlar İmralı teslimiyeti ile birlikte etkili bir yeni darbe yedi ve böylece ideolojik çürüme ve çözülme sürecinin önü hepten açıldı. Bunun başlangıçta kendisini açıkça dışa vurmamasının anlaşılır nedenleri vardı. İmralı'da ortaya konulan teslimiyete dayalı yeni liberal çizgi, herkesi şaşırtacak denli köklü bir konum ve tutum değişikliğinin ifadesiydi. Devrimi kategorik olarak ve kabaca reddeden; "demokratik uygarlık" olarak kodlanmış emperyalist-kapitalist sistemin 20. yüzyıldaki "kesin zaferini" kutsayan; Kürt ulusunun tarihini ve Kürt hareketinin kazanımlarını inkarcı bir yeni yoruma tabi tutan; ve bu arada Kürtlerin temel ve meşru ulusal haklarını bir yana bırakarak, Kürt sorununu anayasal çerçevede bazı hak kısıntılarına indirgeyen bir yeni yönelim vardı orta yerde.

Bu özellik, doğal olarak, başlangıçta bazı çevrelerde yüzeysel bir "devrimci" tepkiye neden oldu. Görünürde birçok çevre teslimiyeti mahkum ediyor ve devrimi savunuyordu. Oysa gerçekte, bu, Kürt hareketinin büyük yenilgisinin ve dolayısıyla İmralı teslimiyetinin gerçek etkileri konusunda bir süre için yanıltıcı bir görüntü oluşturmaktan öte bir anlam ifade etmiyordu. Bunun bir görüntü olduğunu olayların akışı, özellikle de zindan direnişi süreci, giderek daha çok açığa çıkardı. Son seçimler ise katedilen mesafeyi ve varılan noktayı gözler önüne serdi.

Öznel ve nesnel koşullara somut olarak baktığımızda bu sonu-

cun kaçınılmaz olduğunu görüyoruz. İmralı'ya karşı başlangıçta "devrimci" tepki veren çevrelerin bir bölümü ortaya çıkan durumu göğüsleyecek, ortaya koydukları refleksi geliştirip kalıcılaştıracak ideolojik ve moral koşullara sahip değillerdi. Bu öznel durum toplumsal-siyasal ortamın elverişsizliği ve kitle hareketinin belirgin zayıflığı ile de birleşince, İmralı teslimiyetine karşı tutumlar da çok geçmeden tavsamaya başladı. Hele de Kürt hareketi ve kitlesi anlamlı bir iç ayrışmaya uğramaksızın İmralı yönelimine uyum sağlayınca, bazı çevreler için Kürt hareketinin yörüngesinde siyaset yapma konumuna gerisin geri dönmek hep-ten kolaylaştı. Böylesi bir bakıma buna mecburlardı da; zira '90'lı yıllar boyunca bunu kendileri için adeta bir siyasal yaşam alanı haline getirmişlerdi ve kendilerini başka türlü ayakta tutacak öznel koşullardan gerçekten yoksunlardı.

3 Kasım seçimleri sürecinde karşı karşıya kaldığımız sol hareket tablosu bu sürecin bir ürünü oldu.

3 Kasım seçimleri ve solda iki çizgi

Politik edilginlik anlamına gelen ve fiilen reformist DEHAP Bloku destekçiliğine varan boykotçu tutumu bir yana bırakırsak, sol hareket son seçimlerde iki ana çizgi tarafından temsil edildi. Bunlardan ilki esas temsilcisini ve eksenini DEHAP Bloku'nda bulan reformist-parlamentarist çizgi, ikincisi ise TKİP tarafından temsil edilen devrimci sınıf çizgisidir.

Seçimlere kendi adlarına katılsalar da ÖDP, SİP-TKP ve ESP, DEHAP Bloku'nun temsil ettiği çizgi ile aynı kategorinin içindedirler. Bu parti ve çevrelerin 3 Kasım seçimlerinde DEHAP Bloku içinde yer almamaları ilkesel ve programatik değil, fakat tümüyle özel nedenlere, ya da SİP-TKP örneğinde olduğu gibi, geçici kaygılara bağlı pratik bir sonuç olmuştur.

Blok'un oluşum sürecine baştan itibaren katıldıkları halde son anda farklı nedenlerle dışında kalan ÖDP ve ESP için bu durum

yeterince açıktır. Karmaşık diplomasi hesapları ve oyunları süreci tıkamasaydı, ÖDP gerçekleştirecek ittifakın temel bileşenlerinden biri olacaktı. Aynı şekilde, Blok'un milletvekili listelerinde iki adayına "seçilebilir yerlerden" yer açılabilseydi (son ana sıkışan diplomasi trafiği buna zaman olarak elverebilseydi), ESP de Blok bileşenleri arasındaki yerini almış olacak ve "ezilenlerin bağımsız platformu" üzerine sonradan edilen onca keskin lafın herhangi bir anlamı ve değeri de kalmayacaktı.

Geriye rantiye kafasıyla TKP adına sarılan ve seçimleri bundan en iyi şekilde yararlanmanın vesilesi olarak değerlendiren SİP kalıyor ki, onun da gerçekte bu türden bir bloka yatkınlığını '95'teki 20 Aralık seçimlerinde yaşanan benzer bir reformist blok deneyiminden zaten biliyoruz. (3 Kasım öncesinde EMEP'lilerin yaşadığı türden bir parlamentarizm heyecanını o günlerde SİP'liler yaşıyordu.)

Sözü edilen iki çizgi ilkesel, programatik ve politik planda birbirine taban tabana zıttır. DEHAP Bloku'nun temsil ettiği çizgi, seçim sürecinde barajın mutlaka aşılabacağı yanılışmasının da verdiği heyecanla kabaca dışa vurulduğu gibi, devrim perspektifiyle ve devrimci iktidar yönelimiyle uzaktan yakından herhangi bir ilişkisi bulunmayan reformist-parlamentarist bir çizgidir. Bu çizgide temel amaç ve kaygı, kitlelerin oy desteğini alarak parlamentoda bir güç olmak ve bu gücün olanaklı kıldığı sınırlar içerisinde kitleler lehine bazı demokratik ve sosyal kazanımlar elde etmektir. Barajın aşılabacağı inancının ısrarlı bir tutumla "iktidar yürüyüşü" olarak tanımlanması, parlamentoya bir grup sokabilmenin "tarihi bir dönüm noktası" olacağı ve Türkiye'de artık "tümüyle yeni bir dönem"in başlayacağı iddiaları vb., bu burjuva parlamentarist yaklaşımın kaba yansımaları olmuşlardır.

İlhamını '60 yıllardaki TİP deneyiminden ve gününüz Latin Amerika'sındaki bazı reformist sol deneyimlerden alan bu reformist çizgi parlamentarizmi esas alır ve öteki herşeyi buna tabi kılar. Buna seçim başarısızlığının ardından şimdilerde bir kazanım

ve teselli unsuru olarak sunulan eylemli kitle desteği de dahil. Par-
lamentarizmin ayırdedici özelliği, parlamento dışı mücadeleyi ve
bu arada kitle eylemlerini reddetmek değil, fakat bunları parla-
menter amaç ve hedeflere tabi kılmaktır. Reformist DEHAP
Blokü'nda da gördüğümüz tamı tamına budur. Nitekim Blok'un 3
Kasım sonrasına ilişkin çalışma ve mücadele planı, göze batan bir
ortak tutumla, önümüzdeki yerel seçimler ve çok geçmeden gün-
deme gireceği umulan yeni bir erken genel seçime göre, buna en-
deksli olarak tanımlanmaktadır.

Seçimlerde TKİP tarafından temsil edilen devrimci sınıf çizgisi
ise bunun tam karşıtıdır. Devrimci sınıf çizgisi doğası gereği dev-
rimci hedef ve amaçlara dayalıdır; kullanacağı mücadele araç ve
yöntemleri de bu çerçevede yerini ve anlamını bulur. Devrimci sınıf
çizgisi devrimi şaşmaz bir hedef olarak alır; sınıfın ve emekçi
kitlelerin devrimci bilincini ve eylemini bu doğrultuda geliştirm-
eye çalışır. Bu çizgi burjuva legalitesinin araç ve imkanlarını kul-
lanmayı, bunun bir parçası olarak seçimlere katılmayı ve parla-
mento kürsüsünden yararlanmayı tümüyle devrimci amaç ve
kaygılara tabi kılar; bu çerçevede burjuva legalitesinden en iyi, en
etkin, amaca en uygun biçimde yararlanmaya çalışır. (Son seçim-
lerde bu çizginin somutlanmış biçimi olarak ortaya çıkan BDSP
deneyimi, sınırlı güç ve imkanlara rağmen, ilke planında bunun
nasıl yapılabileceğinin son derece başarılı bir örneğini sunmuştur.)

Parlamentarizm reformist kimlik ve konunun bir ürünüdür

Seçim olgusu onun parlamentarist karakterini öne çıkarsa da,
DEHAP Bloku'nun asıl vurgulanması gereken yönü her türlü dev-
rimci amaç, hedef ve moral değerden kopmuşluğun ifadesi re-
formist kimliği ve platformudur. Parlamentarizmi de zaten bu
kimlik ve platformun bir ürünü ve yansıması olarak ortaya çık-
maktadır. Reformist kimlik ve platform, DEHAP Bloku bildirgesi

üzerinden özel bir açıklamayı ve kanıtlamayı gerektirmeyecek denli açıktır. Fakat bu bildirgeyi bir uzlaşma metni saysak ve sorunu bileşenlerinin konumu üzerinden ele alsak bile sonuç değişmemektedir.

Kürt hareketinin İmralı teslimiyeti sonrasındaki ideolojik çizgisi devrimin ve devrimci yöntemlerin kategorik olarak reddi, politik programı ise anayasal çözüm çerçevesinde Kürt kimliği, dili ve kültürü alanında sınırlı bazı demokratik kazanımların elde edilmesidir. Bu ideolojik çizgi ve programın temsilcileri, Kürt sorunu çerçevesindeki amaç ve hedeflerini, “Türkiye’nin demokratik bir yeniden yapılanması” genel hedefine bağlamakta ve bu konuda içerde TÜSİAD’ın temsil ettiği işbirlikçi büyük burjuvaziden, dışarıda ise emperyalizmden medet umduklarını gizleme gereği duymamaktadırlar.

KADEK-HADEP çizgisi için emperyalizm olgusu ve dolayısıyla anti-emperyalist amaç ve hedefler artık söz konusu değildir. Kullandıkları dile, yürüttükleri ajitasyona ve tanımladıkları hedefler bakıldığında, bu alanda belirgin bir tutum açıklığı ve tutarlılığı içinde oldukları görülmektedir. Nitekim bu tutum DEHAP’ın seçim çalışmasına da yansımış, Blok’un Kürt kanadı kitlelerin karşısına “Kopenhag kriterleri”ni uygulamak ve “Türkiye’yi AB’ye sokmayı başarmak” iddia ve misyonuyla çıkabilmiştir. Bundan da öte; KADEK’in Amerikan emperyalizminin Irak üzerinden Ortadoğu’ya müdahalesine sempatiyle yaklaştığını, bunu “Ortadoğu’da köklü demokratik dönüşümler” için bir imkan saydığını, bu tutumun bu denli kaba bir biçimde olmasa da HADEP yöneticilerinin söylemine de yansıdığını biliyoruz.

Blok’un öteki bileşeni EMEP’in ise, reformist kimlik planında benzeri olduğu ortağından biricik farkı da işte yalnızca bu alandadır. O şimdilik “Avrupa solu” kategorisinin dışındadır ve haliyle anti-emperyalist duyarlılığını henüz tümünden yitirmemiştir. Ne var ki onun bu alandaki duyarlılığı, tıpkı demokratik ve sosyal duyarlılıkları gibi, reformist sınırlar içindedir. Selahattin Erdem’in

KADEK adına “Türkiye’nin demokratik bir yeniden yapılanması” dediği yerde (*Özgür Politika*, 18 Kasım 2000), A. Cihan Soylu EMEP adına “ülkenin bağımsız ve demokratik yeniden yapılanması” demeyi tercih etmektedir (*Evrensel*, 21 Kasım 2002). Denebilir ki bütün fark bundan ibarettir; bunun ötesinde, ideolojik ve programatik temel özü itibarıyla aynıdır. Her iki akım da kendine özgü tasfiyeci süreçler sonucunda devrimci geçmişlerinden tümden ve geriye dönülmez bir biçimde kopmuş, sonuçta anayasal reformlar çizgisinde buluşmuşlardır. DEHAP Bloku bu buluşmayı somutlamış ve kurumlaştırmıştır. Şimdi her iki taraf da bu kurumlaşmayı kalıcılaştırmak, onu gelecek seçimlerle yeniden güncelleşecek olan “iktidar yürüyüşü”ne birlikte hazırlamak doğrultusundaki ortak istek ve heyecanlarını dile getiriyorlar.

Burada da ortak bir tutarlılık var. Tek tutarsızlık EMEP cephesinden kendini göstermektedir. Bu da onun Blok deneyiminin yeterli açıklıkta somutladığı kaba reformist-parlamentarist konum ve kimliğini gizlemek üzere hala da ikiyüzlüce bir tutum ve çaba içerisinde olmasıdır.

Denizler’in değil TİP oportünizminin mirasçıları!

EMEP’in gelinen yerde giderek anlam ve inandırıcılığını yitiren bu ikiyüzlülüğü, Blok pratiğine Deniz Gezmişler, Sinan Cemgiller şahsında moral dayanaklar bulmaya yeltenince hepten çirkin, giderek tiksinti veren bir hal almaktadır. Devrimden koparak tümüyle reformizme yönelen bir akımın, reformizmden koparak devrime yönelen bir akımın temsilcilerinden moral destek bulmaya kalkması başlı başına bir çirkinliktir ve burjuva pragmatizminin son derece kaba ve arsız bir örneğini sunmaktadır.

EMEP, ideolojik, politik ve moral anlamını çoktan yitirmiş kökenini kullanarak bu alanda her türlü ölçü ve ahlaki değerden yoksun bir kampanya yürütmekten yarar umabilmektedir. Oysa revizyonizmin temsilcisi Kruşçev ve avanesi Lenin’in partisini ve

dolayısıyla mirasını ne denli temsil ediyorlardıysa, bugünün EMEP takımını da Deniz Gezmişler’i, onların mücadelesini ve mirasını işte ancak o kadar temsil edebilirler.

EMEP’in kampanyası Mustafa Yalçınır şahsında hepten bayağı bir hal almıştır. Devrimci kimlik ve değerleri daha 12 Eylül başında ve üstelik en utanç verici biçimde ayaklar altına sermiş, Denizler’e daha o günden ihanet etmiş bu sahte “Nurhak kahramanı”, devrimci geçinmekten yarar uman bu liberal düzenbaz, ahlaki değer ve kaygılardan yoksunluğun bir örneği olarak Denizler adına konuşma, onlar adına bugünün genç kuşaklarına seslenme hakkını kendinde bulabilmektedir. Fakat sorun kişisel ve ahlaki olmaktan öte siyasaldır ve asıl tahrip edici yönü de buradadır. Liberal düzenbazların sorunu “Denizler’in yolu meclise çıkmıştır” biçiminde sunmaları bu tahribatın özünü ortaya koymaktadır.

Gençliğin ‘68’deki kitlesel dinamizmi ve genç devrimcilerin ‘71’deki devrimci çıkışları, dönemin reformist-parlamentarist çizgisinden kopuşun bir ifadesiydi. O dönemin reformist-parlamentarist çizgisini Aybar-Boran-Aren üçlüsünün simgelediği TİP yönetimi temsil ediyordu. Deniz Gezmişler’in temsil ettiği hareket ise tüm tarihsel anlamını ve önemini bu çizgiden kopuşta bulmaktadır. Bunu ‘70’li yılların ortasından itibaren ve ‘90’lı yılların başına kadar bugünün bu liberal düzenbazları da pekala iyi bilmekte ve savunmaktaydılar.

Fakat onlar ‘90’lı yılların ortalarından itibaren devrimden ve devrimcilikten tümenden koptular ve gelinen yerde reformist-parlamentarist çizgiye tam olarak oturdular. Böylece ‘60’lı yılların sol siyasal yelpazesini ışığında bakıldığında, dönemin TİP yönetiminin temsil ettiği çizgiye gerisin geri dönmüş oldular. Kendilerine illa geçmişten ideolojik, politik ve moral bir dayanak arayacaklarsa, bu, dönemin parlamentarist avanaklığa dayalı Aybar-Boran çizgisinden başka bir şey değildir. Bir parça dürüst davranabilseler, yapmaları gereken de tamı tamına budur.

(SY Kızıl Bayrak, Sayı: 86, 23 Kasım 2002)

Seçimler sonrası yeni dönem

3 Kasım seçimleri öncelikle kitlelerdeki hoşnutsuzluk birikimini bütün açıklığı ile gözler önüne serdi. Amerikancı düzen partilerinin büyük bir bölümüyle ağır bir seçim yenilgisine uğraması bunun bir ifadesi oldu. Özellikle hükümet partilerinin karşı karşıya kaldığı sonuçlar, kitlelerin, yıllardır İMF direktifleri doğrultusunda izlenmekte olan emek ve halk düşmanı politikaları nasıl bir tepkiyle karşıladıklarını somut olarak ortaya koydu. Parlamenteyu oluşturan partilerin uğradığı bu hezimetin yanısıra seçimlere katılım oranının bir önceki seçime göre belirgin biçimde düşmesi, geçersiz oyların önemli bir oran tutacak düzeyde yükselmesi ise, kitlelerde seçimlere ve parlamentoya karşı büyüyen güvensizliğin yansımaları oldular.

Fakat oyların toplam dağılımı ve seçimlerin ortaya çıkardığı yeni parlamento bileşimi, kitlelerdeki bu hoşnutsuzluk birikiminin herhangi bir bilinçli yn ve yönelimden yoksun olduğunu da aynı

açıklıkla ortaya koydu. Emek düşmanı, halk düşmanı, tümüyle emperyalizmin ve sermayenin istem ve çıkarlarına dayalı bir meclis bileşimini tasfiye eden 3 Kasım seçimlerinin ortaya çıkardığı yeni meclis, tüm bu açılardan eskisini aratmayacak bir yapı ve bileşimdedir. Yeni meclis, tıpkı önceli gibi, hükümet ve muhalefetiyle tam olarak işbirlikçi burjuvazinin hizmetindedir, aynı ölçüde Amerikancı, aynı ölçüde İMF'cidir. Yenisiyle eskisi arasındaki tek fark; bir önceki meclise pratikte aşırı bir Amerikan uşaklığı ile elele giden şoven milliyetçi karakter damgasını vuruyorken, yenisinin aynı aşırı Amerikancılığı bu kez Tayyip'in AKP'si şahsında belirgin bir dinsel gericilik kimliği ile bütünleştirmesidir.

Burada dikkate değer olan nokta, 3 Kasım seçimleriyle yeni parlamentoya girmeyi başaran partilerin eskilerin izlediği politikadan farklı bir politikayı kitlelere vaadetmeden bu sonucu elde edebilmeleridir. Ne AKP ne de CHP Amerikancı kimliklerini gizlememişler, uygulanmakta olan İMF programına karşı çıkmamışlar, dahası onu daha iyi ve etkin biçimde uygulayacaklarını bile söyleyebilmişler, Irak'a karşı hazırlanmakta olan Amerikan savaşına karşı tek kelime etmemeye özel bir özen göstermişlerdir. Fakat bütün bunlara rağmen her ikisi de tüm bu politikalardan dolayı öteki partilerden kopan kitlelerin oy desteğini kendilerine çekmeyi başarabilmişlerdir. Bu önemli olgu, kitlelerin dar bir kesimi dışında kalan büyük çoğunluğunun seçimlere yansıyan tepki ve öfkelerinin sözü edilebilir bir bilinç ögesinden yoksun olduğunu gösterir.

Sınıf mücadelesinde gerileme ve 3 Kasım seçimleri

Son yılların sınıflar mücadelesi tablosu ışığında ele alındığında 3 Kasım'ın ortaya çıkardığı bu sonuç şaşırtıcı da değildir. '90'lı yılların ortalarından beri sınıf ve kitle hareketi kendini yinelenekten ibaret bir kısır döngünün içindedir. Sınırlı kesimleri kapsayan kitle

eylemliliği ne daha geniş kesimlere yayılabilmekte, ne de artık bizzat eyleme katılan kitlelerin kendisine bıkkınlık verir hale gelmiş belli biçimlerin dışına taşabilmektedir. Zaman zaman bunu aşmaya yönelik durumlar belirlemekle birlikte ('99 yazında, tabandan gelen ve 17 Ağustos depremini önceleyen büyük işçi hareketliliği örneğinde olduğu gibi), devrimci önderlik müdahalesinin aşırı cılızlığı ve sendika bürokrasisinin başarılı manevraları koşullarında, bu olanakların heba edilmesiyle sonuçlandı ve kitle hareketi yaşadığı kısır döngüyü parçalayarak kendini aşmak gücünü bir türlü gösteremedi.

Bu başarısızlığı sürece toplumsal atmosferde ve giderek geniş kitlelerin eğilim ve tercihlerinde belirgin bir değişiklik beklemek de hemen hemen olanaksızdır. Bu son on yılın en önemli sorunu olarak süregelmektedir. Emekçi kitlelerin ileri kesimlerinin eylem gücü ve yeteneğinin süregelen kısırlığı ile büyük çoğunluğu oluşturan geri kesimlerinin genelleşen pasif tepkisinin kendine ilerici bir yön bulamaması arasında kopmaz bir ilişki vardır. Bu ilişki kavranmadığı sürece olup bitenlere akıl erdirmek olanaklı olmaz. Seçim çalışmasıyla ve parlamenter hedeflere dayalı seçim bloklarıyla bu durumu değiştirebileceğini sanan reformist solun görmezlikten geldiği temel önemde gerçek işte budur. İşçilerin ve emekçilerin gündelik mücadelelerle başlayan, giderek politik bir zeminde yaygınlaşan ve zaman içinde dinamik bir seyir izleyen mücadeleleri olmadıkça, bugünkü gerici, kitlelerin geniş katmanlarını edilgenliğe ve kendi tepkilerini en geri ve bilinçsiz biçimler içinde dışa vurmaya yönelten toplumsal atmosferi darbelemek de olanaklı olmayacaktır.

28 Şubat ve dinsel gericilik için uygun toplumsal ortam

Kitle hareketi iki seçim arası dönemde herhangi bir somut ilerleme kaydedemediği gibi durumu daha da kötüleştiren gelişmelerle

de yüzyüze kalındı. Bunlardan ikisi özellikle önemlidir. Bunlardan ilki, sendika ağalarının ve düzen solunun da marifetiyle emekçi kitlelerin ilerici kesimleri için tam bir tuzağa dönüşen ve onları sözümona “irticaya karşıtlık” adına düzene yedekleyen 28 Şubat müdahalesiydi. İkincisi ise kitlelerin en ileri kesimleri ile solun herşeye rağmen devrimcilikte ısrar eğiliminde olan grupları üzerinde yıkıcı/tasfiyeci etkiler yaratan Kürt teslimiyeti oldu.

3 Kasım seçimleri bir kez daha somut olarak gösterdi ki, 28 Şubat müdahalesi dinci partiyi destekleme eğilimindeki kitleleri bu tavrından alıkoyan herhangi bir etkide bulunmamış, fakat yalnızca kitlelerin ilerici kesimleri için hala da kurtulamadıkları bir tuzağa dönüşmüştür. Ordu eksenli bu gerici manevranın kitlelerin bilinci ve mücadelesi üzerindeki yıkıcı etkisi bundan da ötedir.

Bilindiği gibi, 28 Şubat sonrası dönem aynı zamanda solun devrimci kesimlerine karşı sistematik saldırıların yoğunlaştırıldığı, kitle hareketinin aldatıcı manevralar kadar sert önlemlerle de dizginlendiği, kendini düzenin meşruiyetine uyarlamaya çalışan işçi ve emekçi eylemlerinin sonuçsuz bırakıldığı bir dönem oldu. Fakat bu aynı dönemde, özellikle de ağır krizle karakterize olan son üç yılda işsizlik, yoksulluk, hayat pahalılığı, gelir dağılımındaki aşırı adaletsizlik had safhalara ulaştı. Yaşam ve çalışma koşulları hızlı ve aşırı ölçülerde ağırlaşan, fakat buna hak arama mücadeleleriyle karşı koyamayan kitlelerin, bu çaresizlik ruhali ve edilgenlik ortamında pasif tepkilerini geriye dönük olarak sergilemeleri kaçınılmazdı.

Aşırı sömürüyle elele giden aşırı baskı koşullarının kitleleri edilgenlik içinde bir çaresizliğe, böylece dine ve dinsel gerici akımlara yönelttiğini somut olarak 12 Eylül dönemi üzerinden biliyoruz. 28 Şubat sonrası da bunun kendi koşulları ve sınırları içinde yeni bir versiyonu oldu. Bir yandan emekçi kitlelerin yoksulluğun ve perişanlığın girdabına itildiği, fakat hak arama mücadelesinden de binbir yolla alıkonulduğu; öte yandan ise solun ya ezildiği ya da demokratik hak ve özgürlükler için bile mücadeleye

girişmekten geri duracak ölçüde terbiye edilip uysallaştırdığı bir toplumsal ortam, neredeyse kendiliğinden bir biçimde, gerici akımların boy vermesi için verimli bir toprağa dönüştü.

Buradan bakıldığında, sosyal ve siyasal haklar bakımından emekçi kitlelere hemen hiç birşey vaatmeyen Tayyip AKP'sinin başarısı daha kolay anlaşılır. Hele bir de bu parti, bir yandan emekçileri bu duruma düşüren düzenin egemen odakları karşısında "mağdur"u başarıyla oynamış; öte yandan ise Türkiye'nin iç siyasal yaşamına yön vermekte büyük olanaklara sahip ABD emperyalizminin tam desteğini almışsa. Olayların somut olarak da gösterdiği gibi, ABD desteği almak çok geçmeden Türkiye'nin işbirlikçi büyük sermaye çevrelerinin de desteğini almak, hiç değilse onlar tarafından hayırhah bir tutumla karşılanmak anlamına gelir. Erken bir tarihten itibaren bizzat TÜSİAD'ın inisiyatifiyle kendini muhtemel bir AKP iktidarına hazırlayan işbirlikçi sermaye çevreleri onun karşısına da "laikliğin güvencesi" olarak CHP'yi koydular. Böylece kitlelerin geri kesimleri AKP ve ileri kesimleri ise önemli ölçüde CHP üzerinden denetim altına alınmak istendi. Sonucun pek de başarısız olduğu söylenemez.

Kürt hareketinin yenilgisinin yıkıcı/tasfiyeci etkileri

Sınıf ve kitle hareketi üzerinde geriletici bir rol oynayan ve toplumsal atmosferi gericilik lehine ağırlaştırıran ikinci gelişmeye, Kürt hareketinin büyük tarihi yenilgisine geliyoruz. O güne kadar sınıf ve kitle hareketini bir başka yönden sınırlamış olan Kürt hareketinin utanç verici teslimiyeti, bunun toplumsal ortama ve özellikle de sol harekete etkisi, sınıf mücadelesi dinamiklerine bir başka önemli darbe oldu. Kürt hareketinin teslimiyeti burjuvaziye ve yönetenlere büyük bir özgüven kazandırdı ve devrimci hareketi ezip etkisizleştirmek üzere onları daha pervasız davranışlara yöneltti. Hücre saldırısının bu dönemde gündeme getirilmesi ve

vaħsete varan acımasız bir kararlılıkla uygulamaya konulması bu açıdan bir rastlantı değildir.

Bu gelişmenin o güne kadar herşeye rağmen devrimcilik iddiasında tutunmaya çalışan küçük-burjuva sol gruplar üzerindeki tahrip edici etkisi ise yeterince açıktır. Devrime olan inançlarını ve buna bağlı olarak özgüvenlerini zaten önemli ölçüde yitirmiş olan bu gruplar, bir yandan dayanaktan yoksun abartılı umutlara konu ettikleri bir hareketin iç karartıcı akibeti, öte yandan ise devletin fiziki ve moral açıdan tam bir tasfiyeyi hedefleyen sistematik saldırıları karşısında güçten düşüp her türden savrulmalara açık hale geldiler. Kitle hareketinin gerçek ihtiyaçlarından ve devrimci bir kitle hareketi geliştirilmesinin sorunlarından giderek daha çok koptular ve böylece yeni bir tasfiyeci girdabın içine sürüklendiler. Bu durum içlerinde bazılarını fiziki tasfiyeye, ötek bazılarını reformist kampa tutunarak ayakta kalmaya yöneltti. Bu sonuç ise doğal olarak sınıf ve kitle hareketine devrimci müdahalenin imkanlarını daha da zayıflattı ve sınıf mücadelesinin olumlu gelişim seyrini çelen bir başka etken oldu.

Yeni meclis işbirlikçi burjuvazi ve emperyalizmin hizmetinde

3 Kasım seçimlerinin ortaya çıkardığı parlamento tablosuna dönelim. Sahnede iki parti var; tek başına hükümet partisi AKP ve tek başına muhalefet partisi CHP. Daha en baştan bellidir ki, temel iktisadi, sosyal ve siyasal sorunlar sözkonusu olduğunda mevcut meclis gerçekte tek partiden oluşmaktadır. Bu açıdan AKP ile CHP arasında esasa ilişkin hiçbir fark yoktur. İkisi de işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkar ve ihtiyaçlarını herşeyin üzerinde tutmaktadır, ikisi de aşırı Amerikancıdır, ikisi de aynı ölçüde İMF'ci, aynı ölçüde emek ve halk düşmanıdır. Bu konuda aralarında ton farkı bile yoktur. Yeni meclisin bu iki partisi işbirlikçi büyük burjuvazinin ve emperyalizmin, özellikle de Amerikan emperyaliz-

minin çıkar ve ihtiyaçları neyi gerektiriyorsa el ve gönül birliği halinde onu yapacaklardır. Deniz Baykal'ın hükümetle uyumlu bir muhalefet çizgisini "yeni siyaset tarzı"nın gereği olarak sabah akşam övünme konusu yapması gerçekte bunun kabulü ve itirafından başka bir şey değildir. (İkiyüzlülüğe ve aldatmaya dayalı ko-kuşmuş burjuva politikasının bu gedikli aktörü, zorunluluktan doğan bir tutumu böylece "yeni siyaset tarzı"nın bir erdemi gibi yutturmaya kalkmaktadır.)

Bu çerçevede yeni hükümetin ve meclisin uygulayacağı program, temel çizgileriyle bir önceki hükümetin ve meclisin tek parti halinde uygulaya geldiği programın kendisi olacaktır. Ekonomide İMF reçeteleri, siyasette çerçevesi MGK'da generaller tarafından çizilen karar ve uygulamalar, dış siyasette ise ABD emperyalizminin çıkar ve ihtiyaçları, bu programın ana çerçevesini vermektedir. Yeni hükümet ve meclisin bu alanda eskisinden farkı, bu çerçeveyi yeni duruma ve ihtiyaçlara uydurmaktan ibaret olacaktır.

Meclisin ilk icraatları hükümet partisiyle muhalefet partisi arasında göze batan ölçülerdeki uyumu şimdiden gözler önüne sermektedir. Bunu gölgeleyecek tek alan, hükümetin çok geçmeden kendini hissettirecek "irticai" girişimleri ile CHP'nin buna karşı "laik rejim" bekçisi olarak ortaya koyacağı muhalefet olacak. Bu gerçekte muhalefet partisi olarak CHP'nin tek muhalefet malzemesi, kitleleri aldatmaya ve seçmen desteğini korumaya yönelik tek manevra alanıdır da.

Fakat burada sorun CHP'den de ötedir. Bu gerçekte düzen bekçileri ile AKP arasındaki bir potansiyel gerilim alanıdır ve bununla kitleler bir kez daha yapay bir kamplaşma içinde aldatılmaya, böylece düzen kanalları içinde tutulmaya çalışılacaktır. Yine de bu alandaki sorunların sökün etmesi ve düzen bekçileri tarafından bir gerilim alanına çevrilmesi için, AKP hükümetinin büyük burjuva-ziye ve emperyalizme yoğun bir hizmetler serisinin ardından yıpranacağı bir zaman evresini beklemek gerekecek. Şimdilik

AKP'nin tek başına hükümeti bir handikap değil, bulunmaz bir olanaktır. Emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi için olduğu kadar "laik" sermaye düzeninin gerçek bekçileri için de.

ABD emperyalizmi hesabına Irak'a karşı savaş

Yeni hükümet ve meclisin emperyalizme kölece uşaklığa ve İMF'nin sosyal yıkım programına kalınan yerden devam edeceğini söyledik. Buna iki noktayı ilave etmek durumundayız. İlkın, İMF programı geçmişı aşan bir katılıktı uygulanacak; gerek borç çevriminin gerekleri, gerekse AKP'nin kendini emperyalizme ve büyük sermaye çevrelerine beğendirme kaygısı kaçınılmaz olarak bu sonucu doğuracak. İkinci olarak ise Türkiye ABD emperyalizmi hesabına Irak'a karşı savaşa katılacak.

İlkinin ilk işaretlerini, zaten hiçbir zaman uygulanmayan "mali milad"ın tümünden kaldırılması, özelleştirmelerin hızlandırılması ve yeni köleci iş yasasının tam da büyük sermaye çevrelerinin istemleri doğrultusunda gündemleştirilmesi üzerinden şimdiden görmek mümkün. İkincisi ise özel bir kanıt gerektirmiyor; seçimler sonrasında AKP yöneticileri defalarca ABD hesabına savaşa girmeye duydukları eğilimi kabaca dışı vurdular. Kitlelerin dini duyguları ve hassasiyetlerinin istismarına dayalı bir kimlik üzerinden siyasette güç olmaya çalışan AKP takımının en belirgin özelliği, islamcı kimlikten de önce aşırı Amerikancılığıdır. Onlar bu konuda, Amerikan emperyalizmine uşakça sadakatiyle ünlenen kendilerinden önceki hükümeti de aşacaklar ve kendi uşaklıklarını ABD hesabına emperyalist savaşa katılmakla taçlandıracaklar.

Fakat onları bu alanda bu denli rahat ve pervasız davranmaya iten elbetteki bu doğrultudaki tercihin artık devlet katında da kesinleşmiş bulunmasıdır. Bu olmasaydı eğer, Türkiye'yi ABD hesabına savaşa sokmak gibi temel önemde bir adıma kalkışmak onların boyunu fazlasıyla aşardı. (Tayyip seçimler sürecinde "bu

konuyu orduya soracağız” diyordu, sorup öğrenmiş olmalı ki konuya ilişkin olarak artık olur olmaz konuşuyor). Bir yandan borç köleliği üzerinden ABD’ye itiraz edecek olanaklardan yoksunluk, öte yandan ABD’nin bağımsız bir Kürt devleti kartını başarıyla oynayarak yarattığı gerici kaygılar, devlet ve ordu katında zaten cılız ve inandırıcılıktan yoksun olan itirazların da sonunu getirmiş bulunuyor. Türk devleti, ülke toprakların boydan boya ABD için bir savaş üssü haline getirmenin ötesinde, ABD hesabına Irak’a karşı emperyalist savaşa bizzat katılacaktır, bu hemen hemen kesindir.

Bu durum, İMF güdümlü kriz reçetelerinin işçi sınıfı ve emekçiler için yarattığı ağır iktisadi ve sosyal yıkıma yeni dönemde bir de savaşın yıkımı ve faturasının ekleneceği anlamına gelmektedir. Ortada hiçbir neden yokken, salt Amerikan dayatmalarının bir sonucu olarak ülkenin bir savaş macerasına sürüklenmesi, yaşanmakta olan krizi boyutlandırarak ve savaşın çok yönlü faturası kitlelerin bugünkü hoşnutsuzluğuna yeni boyutlar ekleyecektir. Afganistan’da işgal gücü olarak bulunmanın ardından şimdilerde bir de böyle bir savaşın içine girmenin, dahası, ABD’nin savaşlar zincirine bu denli dolaysız biçimde angaje olmanın gündeme getireceği yeni yükümlülüklerin, bu çerçevede muhtemel yeni savaşların bugünden kestirilemeyecek etkileri de düşünüldüğünde, ekonomik krizin ve borç köleliğinin Türkiye’yi içerde ve dışarda nasıl bir batağın içine sürüklediği daha iyi görülür.

Türkiye her açıdan daha ağır bunalımlarla, daha derin çalkantılarla yüzyüze kalacağı bir evreye doğru yol alıyor.

Devrimci çıkış ihtiyacı ve solun tablosu

Krizler içinde debelenen ve bunun çok yönlü faturasını acımasızca emekçilere ödeten, böylece emekçi kitlelerin hoşnutsuzluğunu ve bir çıkış arayışını zaman içerisinde daha da büyüten bir düzen gerçeği var bugün orta yerde. Kitlelerin hoşnutsuzluğu ve

arayışı her seferinde bir başka düzen içi alternatife yönelmekte, fakat bu kısa süre içerisinde büyük hayal kırıklıklarına dönüşmekte ve yeni arayışlar gündeme gelmektedir. Olayların bu gidişatı karşısında devrimci bir çıkış ve çözüm alternatifinin taşıdığı olağanüstü önem özel bir açıklama gerektirmeyecek denli açıktır.

Böyle bir tarihi çıkış ve çözüm yolunun temsilcisi olmak iddiasındaki bir parti ya da hareketin en temel özelliği, kurulu düzeni her bakımdan aşmış bir devrimci konum ve kimliğe sahip olmak olmalıdır. Bu elbette kendi başına yeterli değildir, fakat olmazsa olmaz koşuldur. İdeolojisiyle, programıyla, taktiğiyle ve örgütsel varlığıyla düzen karşısında devrimci bir kimlik ve konuma sahip olmayanların düzene karşı devrimci bir alternatif olma, devrimci çıkış ve çözüm yolunu temsil etme iddiaları her türlü dayanaktan ve ciddiyetten yoksun bir iddia olmaktan öteye gidemez.

Burada bu hatırlatma kuşkusuz boşuna değildir. Türkiye solutionun geniş kesimleri seçimler vesilesiyle ve hala, düzenin çözümsüzlükleri karşısında bir alternatif oluşturma ihtiyacı üzerinde tartışıp durmakta, fakat alternatif oluşturmaktan sözettikleri bu aynı düzenin gerçekte ne kadar dışında oldukları gibi temel önemde bir sorundan da görüş birliği halinde özenle uzak durmaktadırlar. Bu bir bilgisizlik değil fakat tümüyle bir ikiyüzlülük, bir ilkesizlik ve ideolojik çürüme durumudur. Herkes gerçekte herşeyi çok iyi bilmekte; fakat bir kesim Kürt halkının ulusal hassasiyetlerinden doğan bir oy potansiyelini parlamenter hayallerine ve hesaplarına dayanak yapmak, destekçi konumundaki öteki bir kesim ise böylece elde edilecek başarıdan solculuk adına teselli bulmak kaygısıyla susmaktadır.

3 Kasım seçimlerinin ortaya çıkardığı bu sol hareket tablosu hazine olmaktan öteye ibret vericidir. Birbirini izleyen yenilgilerin ürünü tasfiyeci süreçler içerisinde devrimci kimliğini çoktan tüketmiş, herşeyiyle düzenin icazetine sığınmış bazı liberal sol çevreler (EMEP, SDP vb.) ile; AB'ciliği kimlik haline getirmiş ve Amerikan emperyalizminin bölgeye müdahalesinden bile yarar umacak

kadar sol değerler ve kaygılardan kopmuş bir Kürt hareketinin salt parlamenter hesaplar ile kurdukları ilkesiz bir reformist blokun solun geriye kalan önemli bir kesiminde yarattığı aşırı heyecan, bir tükenmişlik tablosunun yansımasından başka bir şey değildir.

Parlamenter budalalık görünümündeki bu kolektif ikiyüzlülük tablosunu daha iyi anlamlandırabilmek için soruna bir de düzen cephesinden bakalım.

Devletin “ılımlı sol” yaratma alanındaki belirgin başarısı

Çifte yenilginin ‘80 öncesinin devrimci akımlarında yarattığı köklü kimlik değişimini, ehlileşip uysallaşarak düzenin icazetine sığınma tutumunu dikkatle izleyen ve ‘90’ların ortasında devletin gizli fakat gerçek anayasası sayılan “Milli Siyaset Belgesi”nde kayda geçiren düzen bekçileri, doğaldır ki herşeye rağmen devrimcilikte ısrar eden kesimlere ilişkin olarak da bu deneyimden gerekli sonuçları çıkarttılar. Herşeye rağmen devrimcilikte ısrar eden ya da bu çizgide tutunmaya çalışan akımlara yöneltilen sistematik baskı ve terör, bunun bir uzantısı olarak gündeme getirilen hücre saldırısı, tümüyle bununla, çıkarılan bu sonuçlarla bağlantılıdır. Devlet devrimci akımları, fiziken tasfiye olmak ya da düzenin icazetine sığınarak ehlileştirilen solun (“Siyaset Belgesi”nin deyişiyle “ılımlı sol”un) bir parçası haline gelmek alternatifleriyle yüz yüze bıraktı, belirgin biçimde bu bakış açısıyla hareket etti.

“ılımlı sol” yaratma hedefi, ‘60’lı yıllarda düzenin icazet sınırları içinde ve dolayısıyla ılımlı bir çizgide ortaya çıkan, fakat zamanla gerek dünyadaki gelişmelerin gerekse içerdeki sosyal mücadelelerin etkisi altında devrimcileşen ve ‘70’li yılların yükselişi içerisinde önemli bir güç haline gelen devrimci hareketi, bu kimliğinden arındırmak ve yeniden düzenin uysal bir uzantısı haline getirmek hedefinden başka bir şey değildi. Bu süreç gerçekte 12 Eylül’ün ezme hareketiyle başladı ve aradan geçen 20 yılın ardın-

dan düzenin elde ettiği başarıyı 3 Kasım seçimlerindeki sol hareket tablosu tüm açıklığı ile gözler önüne serdi.

Sonuç, düzen bekçilerinin arzuladığı “ılımlı sol”un yeni kesimleri kapsayarak büyümesidir. Geleneksel solun büyük bir bölümünün ideolojik ve moral alanda devrimci geçmişle son bağlarını da köklü bir biçimde koparıp atması, yeniden ‘60’lı ilk yılların burjuva parlamenter hayallerine dönmesidir. Geçtik devrim hedefinden demokratik hak ve özgürlükler uğruna verilmesi gereken bir mücadelenin asgari gereklerinden bile özenle geri duran; devletin hassasiyet gösterdiği siyasal sorunlara değinmekten özenle kaçınan; asgari bir anti-emperyalist duyarlılık bir yana seçim bildirgelerinde emperyalizmi kavram olarak bile artık anmaktan uzak duran; parlamentoya kapağı atmak uğruna her türlü ilkesizliği mübah sayan, tümüyle anayasal düşler ve değişimler peşinde, ilkesiz ve omurgasız bir reformist seçim bloku karşısında gösterilen aşırı heyecan başka ne anlama gelir ki?

Bu gerici oportünist cereyan daha dün devrimcilik iddiası taşıyan bazı akımları doğrudan etkisi altına almış (böylece tasfiyeci liberal cephe yeni katılımlarla genişlemiş), hala bu iddiayı taşıyan öteki bazılarını ise utangaç destekçisi haline getirmiştir. Devrim umutları kırılmış, sıradan bir devrimci mücadele için bile güçleri çoktan tükenmiş parti, grup, çevre ve kişilerin umutla sarıldıkları ilkesiz reformist blok, gerçekte devletin 12 Eylül saldırısıyla hedeflediği ve “Siyaset Belgesi”yle bir “milli” hedef haline getirdiği “ılımlı sol” yaratma politikasının somut başarı tablosundan başka bir şey değildir.

Bu, reformist ve parlamentarist yoldan koparak devrim yolunu ülküleştirmek gibi son derece önemli bir tarihi rol oynayan ‘71 devrimcilerinin açtığı yoldan tümüyle kopmak, bu tarihi mirasa ihanet etmek, düzenin icazetine uyarlanmış bir solculuğu kimlik haline getirmek demektir. Bu, ‘60’lı yıllardan itibaren sosyal mücadelelerin uygun ortamında edinilmiş ve biriktirilmiş tüm ideolojik ve moral kazanımların terkedilmesi demektir.

Sonu gelmeyen bunalımlarla boğuşan ve bunalım ortamında kitleler önünde devrimci çıkış ve çözüm yolunu temsil etmenin ne demek olduğunu da çok iyi bilen burjuvazi, onun adına ülkeyi yöneten düzen bekçileri, devrimci akımları ezme çizgisiyle tam da bu sonucu elde etmek istiyorlardı. Yapısal karakterdeki zincirleme bunalımlara çare bulamayanlar, bunalım ortamında tehlike oluşturabilecek devrimci akımı bertaraf etmenin çaresini pekala bulabilirlerdi. Yenilgilerin ilk sonuçları çoktan görülmüş tasfiyeci etkileri, '89 çöküşünün yarattığı özel tarihi ortamın elverişliliği, sınıf ve kitle hareketinin henüz kendini bulamamış olması olgusu vb. etkenler, onları bu konuda fazlasıyla cesaretlendirdi ve doğrusu buna yönelik çabaları fazlasıyla da sonuç verdi. İdeolojik olarak çürümüş, politik ve örgütsel olarak düzenin icazet sahasında kendisini hapsetmiş bir sol hareket (büyük bölümüyle '70'li yılların devrimci-demokrat akımlarından arta kalan bir tortu!), bu alandaki başarısının somut bir tablosu olarak durmaktadır bugün orta yerde.

TKİP konum ve misyonunun bilincindedir

Türkiye'nin sürüklenmekte olduğu ağır toplumsal bunalım ve solun 3 Kasım seçimleri üzerinden yansıyan tablosu ışığında ele alındığında, TKİP'nin temsil ettiği konum ve kimlik, bu konum ve kimliğin seçim sürecindeki somutlanması, apayrı bir anlam ve önem kazanmaktadır. Burada sözkonusu olan niceliğin boyutları değil, fakat konum ve tutumun ilkesel ve ideolojik niteliğidir. Devrimci kimlik sözkonusu olduğunda aslolan budur ve bunu korumak, güçlendirerek sürdürmek iradesinin gösterilebildiği yerde, öteki herşey zamanla bunu tamamlayacaktır.

Reformist cereyana karşı TKİP şahsında ortaya çıkan bu belirgin konum ve tutum farklılığı kadar, yeni katılımlarla güçlenen reformist solun seçimlerdeki tablosu da hiçbir biçimde rastlantı değildir. Devrim hedefi ve sosyalizm davası konusunda samimiyetini koruyan her devrimci dönüp komünist hareketin ilk çıkış

anından itibaren ortaya koyduğu sol hareket değerlendirmelerine yeniden bakmalıdır. Bunu yaptığında açıkça görecektir ki, solun bugünkü tablosu temel çizgileriyle daha o günden açıkça öngörülmüştür. Elbette hiç de kehanetle değil; fakat tümüyle, yenilgiyi izleyen bir muhasebe döneminde, sol hareketin ideolojik ve sınıfsal açıdan bilimsel bir çözümlemeye tabi tutulması sayesinde.

Kendini yenilginin dersleri ışığında ileriye doğru, daha da somut olarak, marksist-leninist dünya görüşü ve işçi sınıfı devrimciliği çizgisinde aşamayan her sol parti ya da akımın ya zamanla yok olup gideceği, ya da o günkü devrimci kimliğini bile koruyamayarak zamanla liberalleşip düzenin icazetine sığınacağı tespiti ve uyarısı, bu değerlendirmeleri baştan başa kesen bir ortak çizgidir. Aradan geçen 15 yıllık sürecin sol hareket tablosu bunu bugün somut olarak doğrulamış bulunmaktadır.

Fakat o zamanlar bu değerlendirmeyi ortaya koyanlar; temsil ettikleri yeni ideolojik-politik çizgi şahsında (ki o zamanlar başkaca da bir şeyleri henüz yoktu) Türkiye devrimci hareketinin geleceğini temsil edecek, bu sayede geçmişin devrimci mirasını ve kazanımlarını da yeni bir düzeyde, marksist-leninist dünya görüşü ve işçi sınıfı devrimciliği çizgisinde koruyup geliştirecek yeni bir hareketin doğduğu iddiasını da taşıyorlardı.

TKİP şahsında bu iddia da ete-kemiğe bürünmüş, bütün açıklığı ile doğrulanmıştır. Bugün TKİP'nin önünde, bulaşıcı bir cereyana dönüşen tasfiyeci akım karşısında geçmişin devrimci mirasını daha büyük bir güç ve kararlılıkla savunmak ve Türkiye'nin devrimci geleceğini kucaklamak görevi durmaktadır. Bu görev olayların Türkiye'yi sürüklediği çalkantılar ortamında apayrı bir anlam ve önem kazanmaktadır. Partimiz bunun bilincindedir ve her alandaki gereklerini yerine getirmek üzere azami bir gayret içinde olacaktır.

(Ekim, Sayı: 230, Kasım 2002, Başyazı)

Ek Metin:

BDSP bağımsız milletvekili adaylarının isci sınıfına ve emekçilere çağrısı...

Amerikancı düzen partilerine oy vermeyelim, hesap soralım!

İşçiler, gençler, ezilen halklara mensup emekçiler, kadınlar!..

Bizler **Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu** adayları olarak, oy avcılığı için değil, sömürü düzenini teşhir etmek ve gerçek çözüm yolunu göstermek için seçimlere katılıyoruz. Milyonlarca emekçiye hayatı zehir eden bir avuç sömürücü asalağın karşısında sınıfın devrimci programını savunuyor, emekçilerin ve tüm ezilenlerin meşru ve haklı taleplerini haykırıyoruz.

Sermaye sömürü düzeni ve onun sınıf iktidarı, insanca yaşam hakkımızın, temel hak ve özgürlüklerimizin önünde aşılması gereken bir engeldir. Bu engeli aşmak için yapmamız gereken örgütlenmek ve mücadele etmektir. Ne sermaye düzeni, ne Amerikancı-İMF'ci, TÜSİAD'cı düzen partileri, ne de bir orta oyununa dönüştürülen seçimler sorunlarımızı çözebilir. Bizi kurtaracak olan kendi kollarımızdır, örgütlü mücadelemizdir.

Sınıfın kurtuluş mücadelesine omuz vermek için seçimlere katılan **Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu**, tüm emekçileri, bu onurlu davaya sahip çıkmaya çağırıyor!

İMF-TÜSİAD yıkım programlarına, emperyalist savaşa hayır!

Bu düzenin ipleri emperyalist efendilerin ellerindedir. Uğradığımız yıkımların, yaşadığımız sefaletin mimarları emperyalist sömürücülerdir. Şimdi bu haydutlar, işbirlikçi sermayeyi de yanlarına alarak kardeş halklara savaş açıyorlar. Çocuklarımızı, ülkemizi bu haksız ve kirli savaşa alet etmeye hazırlanıyorlar.

Düzen partilerinin hiçbiri bu kölelik bağıını koparmaya niyetli değildir. Niyetli degillerdir, çünkü onlarla etle tırnak gibi bütünleşmişlerdir.

Bağımsızlığımızı kazanmak, yıkımlara ve haksız savaşlara son vermek ancak, sermaye iktidarına son vermekle mümkündür. Emperyalist kölelik ancak toplumsal bir devrimle aldedilebilir.

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu, gerçek bağımsızlık yolunda ilerleme hedefine sıkı sıkıya bağılı olarak, tüm işçi ve emekçileri aşağıdaki acil talepler için mücadeleye çağırıyor.

√ *Dış ve iç borç ödemeleri durdurulsun! Tüm borçlar geçersiz sayılsın!*

√ *İMF, DB vb. emperyalist kuruluşlarla kölece ilişkilere son!*

√ *Emperyalistlerle açık-gizli tüm kölelik anlaşmaları iptal edilsin!*

√ *Tüm NATO ve ABD üsleri kapatılsın!*

√ *NATO, AB, AGİT vb. emperyalist kuruluşlarla tüm ilişkilere son!*

**Sınırsız söz, basın, örgütlenme
ve gösteri özgürlüğü!**

Düzen partilerinin herbiri ayrı bir ağızdan demokrasi vaadediyor. Kimi bunun için emperyalist AB'nin yolunu gösteriyor, kimi kendi partilerini. Oysa haklarımızı gaspedenler yine kendi-

leridir. Hükümete geldiklerinde yaptıkları ilk iş, bizi soymak için tepemize binmek, baskı ve terörü artırmaktır.

Demokratik hak ve özgürlüklerimize ancak sömürü ve zulüm son verdiğimizde kavuşabiliriz. Ancak örgütlü sınıf gücümüzle dişe diş bir mücadele ederek haklarımızı elde edebiliriz.

√ *Tüm çalışanlara grevli ve toplu sözleşmeli sendika hakkı!*

√ *MGK, Kriz Yönetim Merkezi, DGM'ler ve askeri yargı feshedilsin!*

√ *Tüm faşist-militarist kurumlar dağıtulsın!*

√ *Katliamlar, işkenceciler, hortumcu ve hırsızlar halka açık mahkemelerde yargılansın!*

√ *Hücreler yıkılsın, tutsaklara özgürlük!*

**Her türlü ulusal baskı, eşitsizlik
ve ayrıcalığa son!**

Sermaye iktidarı altında bu topraklarda halkların eşit ve gönüllü birliği sağlanamaz. Bu düzenin bütün partileri halklar karşısında zorbalığı, inkarcılığı, şovenizmi savunmaktadır. Sermaye iktidarı altında bu ülke halklar hapisanesi olmaya devam edecek, inkarcılık ve asimilasyon, ulusal baskı ve zulüm sürecektir.

Bundan kurtulmanın yolu tüm milliyetlerden emekçilerin işçi sınıfının devrimci programı ve bayrağı altında birleşmesinden geçer.

√ *Kürt ulusuna kendi kaderini tayin hakkı!*

√ *Tüm azınlık milliyetlere kendi dillerini ve kültürlerini kullanma, koruma ve geliştirme olanağı!*

**Herkese her düzeyde eşit, parasız,
anadilde eğitim hakkı!**

Sermaye iktidarı üniversiteleri işçi ve emekçi çocuklarının yüzüne kapatıyor, eğitimi paralı hale getiriyor; gerici, şoven ve

yoza bir eğitim dayatıyor. Sermaye iktidarının gençliğe sunduğu tek şey işsizlik ve sefalet ücreti, ağır çalışma koşulları ve baskıdır. Sömürü, savaş ve zorbalık üreten bu düzende gençliğin bir geleceği yoktur. Gençlik, insanca bir yaşam ve özgür bir gelecek istiyorsa işçi sınıfı ve ezilen halkların safında mücadele etmelidir.

Kadınlar üzerindeki çifte sömürüye, baskıya ve cinsel ayrımcılığa son!

Toplumun yarısı, bin yıllardır cinsiyetinden dolayı aşağılanıyor, ikinci sınıf insan konumuna düşürülüyor. Emekçi kadının üzerindeki çifte baskı ve sömürü bin yıllardır sürüyor. Eşitlik ve özgürlük vaadiyle yola çıkan burjuvazi, kölelik zincirlerine yenilerini eklemekten başka emekçi kadınlara ne verdi, ne verebilir? Bu düzenin gerici partileri kanına ne verdi, ne verebilir?

Emekçi kadınlar! Maruz kaldığınız çifte sömürü ve kölelik koşulları ancak toplumsal bir devrimle son bulacaktır. Geleceğiniz ve kurtuluşunuz için zincirlerinizi kırıp mücadelenin ön saflarında yerimizi almaktan, sesinizi yükseltmekten başka bir seçeneğimiz yoktur.

***Toplumsal hayatın her alanında kadın-erkek eşitliği!
Eşit işe eşit ücret!***

**Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu her türden sömürüye, eşitsizliğe ve zorbalığa son vermek için;
Bütün emekçileri işçi sınıfının devrimci programı etrafında örgütlenmeye ve mücadele etmeye çağırıyor!**

Bizler, emeğiyle geçinen milyonların sesini duyurmak, taleplerini ve özlemlerini haykırmak için bu kavgada yer alıyoruz. Bu davada bireysel bir çıkar gütmüyoruz. Yalanlarla bezenmiş parlak vaadler sunmuyoruz. Kolay çözümler önermiyoruz. Zira, bir sömürü cehennemi haline getirilen bu ülkede hiçbir şeyin ko-

lay olmadığını biliyoruz. Yaşamak için bize ödetilen bedellerin ağır, alınterimizin ve kanımızın sudan ucuz olduğu, insanlık değerlerinin ayaklara altına alındığı bir ülkede, sahte çözümler peşinden sürüklenmeyelim!

Yapmamız gereken seçim; ücretli kölelikle özgürlük, düzenle devrim arasındaki seçimdir. Tek çözüm örgütlü gücümüze güvenmek, sınıf mücadelesini yükseltmektir. Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu, bütün işçileri, her milliyetten emekçileri, gençleri ve kadınları bu mücadeleye sahip çıkmaya, geleceğimizi kendi ellerimize almaya çağırıyor.

Bu çağrı, çürüyen asalak sermaye sınıfına karşı, devrimci işçi sınıfının çağrısıdır.

Bu çağrı, hak ve özgürlüklerimizi kopararak alma, geleceğimizi birlikte kurma çağrısıdır.

Bu çağrı barbar kapitalizmin sömürü, yıkım ve savaş düzenine karşı, sömürsüz ve savaşız bir dünya için devrim ve sosyalizm çağrısıdır.

Bu çağrı, ezilen ve sömürülen milyonlara aşağıdaki acil talepleri için ayağa kalkma ve devrimci şiarlar etrafında birleşme çağrısıdır.

√ ***Herkese iş, tüm çalışanlara iş güvencesi!***

√ ***7 saatlik işgünü, 35 saatlik çalışma haftası!***

√ ***İnsanca yaşamaya yeterli, vergiden muaf asgari ücret!***

√ ***Tüm çalışanlar için genel sigorta hakkı!***

√ ***Herkese parasız sağlık hizmeti!***

√ ***Herkese sağlığa ve ihtiyaca uygun ucuz konut!***

√ ***Topraksız ve az topraklı köylüye toprak!***

√ ***Emekçi köylünün her türlü borç yükü geçersiz sayılsın!***

√ ***Her türlü dolaylı vergi kaldırılsın! Artan oranlı gelir ve servet vergisi!***

√ ***Özelleştirmeye, taşeronlaştırmaya, esnek üretime hayır!***

Kahrolsun sermaye diktatörlüğü!

Yaşasın sosyalist işçi-emekçi iktidarı!

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu (BDSP)

Müslüm Turfan (İst. 3. Bölge Bağımsız Sosyalist Milletvekili Adayı)

N. Şafak Özdoğan (İst. 1. Bölge Bağımsız Sosyalist Milletvekili Adayı)

Mustafa U. Akkaya (Ankara 1. Bölge Bağımsız Sosyalist Milletvekili Adayı)

Özden Demirel (Adana Bağımsız Sosyalist Milletvekili Adayı)

Ekim 2002

18 Nisan Erken Genel Seçimleri
(Şubat-Nisan 1999)

Seçimler ve parti taktiği

Gündemde 18 Nisan'da birlikte yapılacak genel ve yerel seçimler var. Konu haftalardır parti basınımızda değişik yönleriyle irdeleniyor, değerlendirme ve teşhirlere konu ediliyor. Kuruluşundan beri kesintisiz süren bir siyasal polis saldırısının hedefi olmasına ve bunun yarattığı güçlüklerle rağmen, partimiz de seçim döneminden en iyi biçimde yararlanabilmek için hazırlıklarına devam ediyor.

Normal süresinden birbuçuk yıl önce yapılacak olan 18 Nisan genel seçimlerinin, parçalanmışlığı ile bir siyasal bunalım ögesi olan parlamento bileşiminde ciddi bir değişiklik yapmasını kimse beklemiyor. Seçimler bu tür bir beklentinin değil, fakat göstermelik haliyle bile herhangi bir işlev yerine getiremez duruma düşen parlamentodaki tıkanıklığın ürünü olarak gündeme geldi. 28 Şubat süreciyle siyasal yaşam üzerinde kurdukları denetimi zaafa uğratabileceği kaygısıyla seçim kararını ertelemek için çabalayan ge-

neraller, bunun mümkün olmadığını görünce, sonucu kabullenmek durumunda kaldılar. Şimdi bu zorunlu formalitenin bir an önce ve rejimin işleyişinde bir zaafiyet yaratmaksızın geride kalmasını bekliyorlar. Bu elbette edilgen bir bekleyiş değil. Tersine MGK üzerinden seçimlere yönelik olarak saptadıkları politikalara, hazırladıkları genelgelere başbakanlık mühürü basıp uygulamaya geçiyorlar. Bu arada Yargıtay Başsavcılığı, Anayasa Mahkemesi, Yüksek Seçim Kurulu gibi sözde hukuksal kurumlar ile sermaye medyası, seçim döneminde de MGK'nın emir-komuta işleyişi içinde üzerlerine düşeni tam olarak yapıyorlar.

Adına “derin devlet” denilen kontra rejiminin seçim dönemi önlemleri çerçevesinde üç amacı var. Bunlardan ilki, 28 Şubat sonrasında terbiye işlemine tabi tutulan dinsel gericiliği seçimler döneminde kendini rejime kanıtlama psikozu içine sokmak, böyle bir sonuç elde etmektir. İkincisi, PKK liderinin tutsak edilmesini de en iyi biçimde kullanarak, Kürt halk kitlelerinin HADEP şahsında ortaya koyduğu tutumu en geri bir notaya çekmek, bu arada olanaklıysa HADEP'i seçime sokmamaktır. Üçüncüsü ise, devrimci akımların seçim dönemi politizasyonundan devrimci amaçlarla yararlanmasını mümkün olduğu ölçüde engellemektir. MGK'nın başbakanlık mühürü basarak yayınladığı “irticai, bölücü ve yıkıcı faaliyetlerin engellenmesi”ne ilişkin genelge bu amaçları açık ve veciz bir biçimde oraya koymaktadır.

İlk amaca ulaşmada fazla bir güçlük görünmüyor. Generaller bu alanda ciddi bir problem görmekten çok, bunu kendi müdahalelerini meşrulaştırmanın, geniş toplum kesimlerine sempatik göstermenin bir olanağı olarak kullanıyorlar.

Asıl hedef Kürt hareketi ile devrimci harekettir. Abdullah Öcalan'ın tutuklanıp Türkiye'ye getirilmesi faşist kontra rejimine bu alanda büyük avantajlar sağladı. Bu olay genel olarak 18 Nisan seçimlerine de ayrı bir zemin kazandırdı. Şimdi bir bütün olarak düzen cephesi, bu olayın siyasal ve psikolojik avantajlarını azami ölçülerde kullanmak seferberliği içinde. Bir yandan Türk işçi ve

emekçilerini şovenizm ve “güçlü devlet” propagandasıyla sersemletmeye, öte yandan Kürt hareketinin kitle desteğinde moral-sizlik ve çözülme yaratmaya çalışıyorlar. Bu arada bu olaydan, seçim ortamını devrimci ve yurtsever harekete karşı yoğun saldırılarla terörize etmek için yararlanmak istiyorlar. Son olarak da düzenin egemenleri, “tarihi zafer” olarak sunulan bu olay üzerinden, 28 Şubat müdahalesi çerçevesinde birlikte hükümet eden ve MGK ile en uyumlu çalışan iki partinin, ANAP ile DSP’nin, seçimlerden güçlü çıkması, dolayısıyla da seçim ertesinde kurulacak yeni hükümetin ana eksenini olması için uğraşıyorlar.

Bu son nokta, tekelci burjuvazinin 18 Nisan seçimlerinden herşeye rağmen beklediği en önemli sonuçlardan biridir. Yeni bir parlamento, onun içinden çıkacak yeni bir hükümet, yeni bir başlangıç olarak sunulacağı için, burjuvazi böyle bir fırsattan da en iyi biçimde yararlanma umudunda ve hazırlığındadır. Yeni hükümet yeni bir İMF “istikrar paketi”, dolayısıyla işçi sınıfına yeni bir büyük saldırı demektir. Seçimi hemen izleyecek en önemli gelişme bu olacaktır.

***

Türk parlamentosu başından itibaren güdümlü bir kurum olarak doğdu ve bütün bir tarihi boyunca da böyle kaldı. Fakat güdümlü olması işlevsiz olması ile aynı şey demek değildi. Tersine, rejime yığınlar nezdinde parlamenter bir görünüm kazandırması, “hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir” yanılması bir inandırıcılık sağlaması, özellikle çok partili dönemde “demokrasibilik” ve “milli irade” oyununa aksesuar oluşturması bakımından hakim sınıf payına hayli işlevsel de oldu. 27 Mayıs darbesi ile birlikte “anayasal bir kurum” olarak MGK üzerinden ordu vesayetine alınan hükümetler ve parlamento, buna rağmen, halkın yükselen toplumsal muhalefetinin de basıncı altında, egemen sınıflar arası çelişki ve çatışmaları belli ölçülerde yansıtan kurumlardı. Ordu bunun yarattığı sorunları bildiği gibi 12 Mart ve 12 Eylül’le aştı.

12 Eylül darbesi bu açıdan bir dönüm noktası oldu. Darbenin

hedeflerinden biri de düzen içi çatlakları onarmak, egemen sınıfın tüm gruplarını tek program/çizgi etrafında birleştirmektir. Darbeyi izleyen ilk “serbest seçim” sayılan ‘87 seçimleri, 12 Eylül’ün bu çerçevede amacına ulaştığının, düzen partilerinin MGK-İMF çizgisinde giderek tekleştiğinin, birbirinden ayırdedilemez hale geldiklerinin ilk işaretlerini verdi.

Yapısal bunalımın düzenin esneme olanaklarını en aza indirmiş olması ile Kürt halkının özgürlük mücadelesinin rejimin yerleşik dengelerinde yarattığı sarsıntı, MGK denetiminde bu aynı program etrafında tekleşmeyi hızlandırdı ve kolaylaştırdı. 20 Aralık ‘95 seçimlerine kadar bunun tek istisnası RP olarak görünüyordu. Tüm temel düzen politikalarına tam destek verdiği halde, halkın dini duygularını istismar ile sosyal demagojiyi kullanma yeteneği, yine de bu partiye ayrı bir görünüm kazandırıyor ve onu parlamentoda da aykırı bir konumda gösteriyordu.

Ordunun 28 Şubat müdahalesiyle yaptığı operasyon, bu sorunu da tümüyle değilse bile önemli ölçüde çözdü. Kürt halkına karşı kirli yoketme savaşını yönetiyor ve yürütüyor olma konumunu yıldan yıla siyasal yaşama daha dolaysız müdahale için bir araca çeviren ordu, 28 Şubat sonrasında RP ve onun isim değiştirmiş hali FP’yi de hizaya getirerek, böylece tabloyu tamamladı. Bu arada, dinsel gericiliğe, onun temsilcisi olan partiye yönelik müdahalesini “laiklik” ve “çağdaş değerler” adına yaptığı için, siyasal yaşam üzerinde bu dolaysız ve kaba müdahalesini toplumun ilerici kesimleri nezdinde bile meşrulaştırmayı başardı.

Gelinen yerde, seçimler, siyasal partiler, parlamento ve hükümetler açısından mevcut tablo şöyledir: Bu kurumlar tarihlerinin en işlevsiz ve en itibarsız dönemini yaşamaktadırlar. Sıradan kitleler nezdinde bile büyük bir güvensizliğin konusudurlar. Hiçbiri emekçiler için umut olarak görülmemekte, yığınlar sorunlarının çözümü konusunda gerçekte bu kurumlardan fazla bir şey de beklememektedirler.

Bu böyle olmakla birlikte, yine de geniş yığınlar bu kurumla-

rın etki sahası dışına çıkmış da değiller. Bunu ancak mücadele ve örgütlenme, bunlarla kazanılacak olan devrimci siyasal bilinç ve özgüven sağlayabilir. Oysa işçi sınıfı ve öteki emekçi katmanların geniş kesimleri halihazırda bu konumdan uzaktır. Mevcut mücadeleler sınırlı kesimleri kapsamakta, darlıkları bir türlü aşamamakta, olduğu kadarıyla da sınıf ve emekçi hareketi, sendika bürokrasisi ve reformistler tarafından düzen sınırları içinde tutulmaktadır. Sınıf ve emekçi hareketinin bu belirgin zayıflığından dolayıdır ki, duydukları tüm güvensizliğe rağmen, işçiler ve emekçiler burjuva politika alanının, bunun kurumlarının dışına çıkamamakta, ehven-i şer mantığı içinde sonuçta şu veya bu burjuva partisine en azından seçimlerde destek vermektedirler.

Bu gerçeklik, komünistlerin seçim platformundan; yığınları aydınlatmak, onların düzene, devlete, bu arada kokuşmuş burjuva parlamenter kurumlara ilişkin yanlısamlarını kırmak, kitlelerin devrimci bilincini ve eylemini geliştirmek için etkin bir biçimde yararlanmak zorunluluğuna da açıklık getirmektedir.

***

Bugünün Türkiye toplumu bir tezatlar tablosu sunmaktadır. Rejime sözde demokratik görüntü veren kurumların itibarsızlaştığı ve işlevsizleştiği bir evre, burjuvazinin toplumsal hareketin önemli bir kesimini sendikal ihanet çetelerinin ve reformist partilerin bir kesiminin de yardımıyla yedekleyerek yönetebildiği bir evre olabilmektedir. Tam da bu sayede, devlette çeteleşmenin, ekonomide mafyalaşmanın, bir bütün olarak düzende kokuşmanın dışa vurduğu bir evre, saptırılmış çatışma eksenleriyle kitlelerin sersemletildiği, bu arada devletin restore edilmeye çalışıldığı bir evre olabilmektedir. Sermayenin yığınlara en kapsamlı iktisadi ve sosyal saldırılarını kesintisiz olarak yönelttiği, işsizliğin, yoksulluğun, demokratik hak yoksunluğunun tepe noktasına çıktığı bir evre, sosyal çelişki ve çatışmaların burjuvazi tarafından ustalıkla dizginlendiği, yığınların şovenizm ve irticaya karşıtlık üzerinden yedeklenebildiği bir evre olabilmektedir. Düzen cephesindeki tüm

bunalıma ve yığınların yaşam koşullarındaki sürekli ağırlaşmaya, yığınların bundan kaynaklanan hoşnutsuzluk ve arayışlarına rağmen, devrimci hareket son yılların en zayıf ve dağınık manzarasını sunabilmektedir.

Çoğaltılabilecek tüm bu tezatlar tablosunun gerisinde burjuvazinin manevra yapma, yığınları zor ve ideoloji aygıtlarının birleşik gücüyle dizginleme yeteneği kadar, tersinden de devrimci akımların düzenin açmazlarından ve yığınların hoşnutsuzluğundan yararlanarak devrimci çıkış yolu yaratmadaki zayıflıkları var. Bu zayıflık bugün kendini seçimler dönemi üzerinden de gösterebilmektedir. Kitlelerin politik duyarlılığının nispeten arttığı bu fırsattan yararlanmak için devrimci akımlar arasında herhangi bir tutum ve davranış birliği yoktur. Birleşik bir davranış çizgisi ve pratiği geliştirememek, devrimci hareketimizin son yıllarda herkes tarafından kanıksanan bir gerçekliği olmuştur. Bu kanıksama içinde bulunduğumuz seçim döneminin de bir gerçekliğidir.

Bu koşullarda partimiz seçim dönemine kendi bağımsız devrimci sınıf platformuyla ve pratiğiyle girmektedir. Komünistler sınıfın ve yığınların önüne kokuşmuş kapitalist düzene karşı devrimi ve sosyalizmi savunan, bunu bir çıkış yolu olarak sunan, yığınların güncel politik-iktisadi istemlerini de bu çerçevede ele alan bir platformla çıkacaklardır. Bu platformun yığınlara taşınmasını kolaylaştırmak üzere bazı bölgelerde kendi bağımsız sosyalist sınıf adaylarına dayanacaklardır. Kendi bağımsız adaylarının olmadığı çalışma bölgelerinde ise, varsa eğer öteki bağımsız devrimci adayları destekleyecekler, fakat bu destek çabasını kendi bağımsız platformlarını, görüş ve şiarlarını kitlelere kolayca iletmenin bir yanı sıra olarak değerlendireceklerdir.

Partimiz yığınları yalnız düzen partilerinin yanılmasalarından değil, kendini devrimci ya da sosyalist olarak sunan, gerçekte ise reformist olan icazetçi sol partilerin yanılmasalarından kurtarmak için de gerekli çabayı harcayacaktır. Bu çerçevede hiçbir sosyal-reformist partinin adaylarını desteklemeyecektir. Buna Kürt hal-

kının büyük devrimci birikimini “siyasal çözüm” çıkmazlarına saplayan politik platformun tipik temsilcisi olan HADEP de dahildir.

Komünistlerin 20 Aralık ‘95 seçimlerinde seçim çalışmasına ilişkin olarak ortaya koyduğu aşağıdaki perspektif partimizin gündemdeki seçimlere ve bu seçimlerden devrimci amaçlarla yararlanma sorununa bakışına bugün de ışık tutmaktadır:

“Komünistler seçimlere, yığınlardan oy desteği talep etmek için değil, fakat düzenin ve onun sözde temsili kurumlarının bu vesileyle etkili bir teşhirini yapmak, yığınlar arasında temel ve taktik devrimci şiarlarını yaymak, seçim ortamını mücadelenin, devrimin ve sosyalizmin etkili bir propagandası için kullanmak üzere katılıyorlar Bunun toplum genelinde ne kadar güçlü ve etkili yapılabildiği, yapılabileceği değildir sorun. Sorun, bugünkü güç ve olanakları sonuna kadar kullanarak bu tür bir faaliyeti yürütebilmektir Bu faaliyet içinde bağımsız kimliğini ve etkinliğini geliştirebilmektir Bu ilkesel tutuma özen gösterilerek yürütülecek bir faaliyetten güçlenerek çıkabilmek ve bu güçle yarının yeni görevlerine daha etkili sarılabilmektir ”

(Ekim, Sayı: 201, Şubat 1999, Başyazı)

18 Nisan seçimleri üzerine...

I

Seçimler ortaya istikrarsızlığı derinleştirecek bir tablo çıkarmıştır

Seçimler geride kaldı, günlerdir sonuçları tartışılıyor. Başta medya olmak üzere sermayenin propaganda aygıtları ve kamuoyu oluşturma kurumları hummalı bir faaliyet içinde, iki işi birarada yapıyorlar. Bir yandan, seçim sonuçlarının rejimin hesaplarına ve politik yönelimlerine uygun bir yorumunu kitlelere empoze ediyorlar. Öte yandan ise, TÜSİAD'ın daha baştan açıkça ortaya koyduğu hükümet bileşimi tercihi için zemin oluşturuyorlar.

Bu arada bu ikisinin uzantısı olarak iki önemli işle daha uğraşıyorlar.

Bunlardan ilki seçimlerde çöküntüye uğramış bulunan “merkez sağ”a çeki düzen vermek, seçim yenilgisini bu kanattaki parçalanmışlığı gidermenin bir olanağı olarak değerlendirmek. Doğal olarak bunu, yıllardır hükümet eden, bu çerçevede emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin politikalarının has uygulayıcıları olan, bu

arada düzendeki kokuşma ve çürümeyi de en iyi simgeleyen, bu nedenle de seçmen desteğini yitiren partilerin hezimetini bu partilerin liderlerine fatura ederek yapıyorlar.

İkinci iş ise, seçimlerden beklenmedik bir başarıyla çıkan ve ikinci parti olan faşist MHP'nin kamuoyu ve kitlelere farklı bir imajla sunulmasıdır. Bu yeni bir çaba değil, başlangıcı '90'lı yılların başına uzanıyor. Fakat şimdi yeni bir durum var. MHP ikinci parti ve ordu ile TÜSİAD'ın tercihi olan yeni hükümetin ikinci büyük ortağı olacak. Çok kritik bakanlıklara, bu sayede de devlet aygıtına ve kamu yaşamına egemen olacak. Böyle olunca, tüm tarihi boyunca faşist terör ve kitle katliamlarıyla, çeteler ve mafyayla özdeşleşmiş bu faşist çetenin "imaj sorunu"nu yeni bir düzeyde çözmek zorunlu bir ihtiyaç. Ecevit'in bu faşist çeteyle hükümet birliğini kolaylaştırmak, bunun için de Ecevit'i "solcu" sayarak ona oy vermiş sol eğilimli kitleyi yatıştırıp ikna etmek için, MHP'nin artık değiştiğine ikna edilmesi, bunun topluma pompalanması lazım. Medya tam bir davranış birliği içinde günlerdir bunu yapıyor, MHP'nin tüm "biz değişmedik" ya da "dünya ne kadar değiştiyse biz de yalnızca o kadar değiştik" söylemlerine rağmen, herkesi MHP'nin değiştiğine inandırmaya çalışıyor. Sermaye medyası bu, sermayenin dönemsel tercihleri ve ihtiyaçları neyi gerektiriyorsa onu yapar, onu yapıyor.

Seçimlerden bir kez daha istikrarsızlık çıktı

Gerici burjuva propagandası seçimleri DSP ve MHP'nin yükselişi, "merkez sağ" partilerin düşüşü, CHP'nin çöküşü vb. öğeler üzerinden yorumluyor. Seçim sonuçlarını kasten tek tek öğeler üzerinden yorumlamayı önplana çıkararak, genel tablonun ifade ettiği gerçeği gizliyor. Oysa seçimlerin en belirgin sonucu, bir siyasal istikrarsızlık tablosu ortaya çıkarmış olmasıdır. Burjuva siyaset sahnesindeki parçalanmışlık ve bunun ifade ettiği istikrarsızlık dinamiği artarak sürüyor. Bu seçimlerdeki başarısı yaldızlanan rejimin

en büyük partisi %20'lik bir oy oranını ancak aşabilen tek parti olabilmiştir. Bu olgu gerçekten yığınların kokuşmuş düzen partilerine belirgin bir güven duyamadıklarının bir göstergesidir. Geçmiş seçimlerde en büyük partinin %20 sınırlarına düşmesi bir siyasal zaafiyet sayılıyordu. Şimdi bu, bu düzeyi zar zor yakalamış birinci partinin “muhteşem zaferi” olarak sunuluyor. Bu tutum, zaafiyetin kanıksanmasının ötesinde, bunun kitlelere yeni olağan ölçü olarak empoze edilmesini amaçlıyor. Düşününüz ki, DSP'nin %22'lik oyu toplam geçerli oylar üzerinden bir orandır. Seçime katılmayan ve seçimde boş ya da geçersiz oy kullanan seçmenlerin sayısı da hesaba katıldığında, bir başka ifade ile, toplam seçmen sayısı üzerinden bakıldığında, bu oranın %20'lerin çok altında kaldığı da bir başka gerçektir. En büyük partisi toplam seçmen sayısı üzerinden %20'lik bir oy oranını bile tutturamayan bir siyaset tablosu bir zaafiyet göstergesi, dolayısıyla bir istikrarsızlık ögesidir. Bu, birinci nokta.

İkincisi, tekelci burjuvazinin en asli partilerinden oluşan “merkez sağ”ın üstü örtülemeyen çöküşüdür. Bu partiler rejimin koyduğu barajı birkaç puanla ancak aşabilmişlerdir. Bu olgunun kendisi, yıllardır tekelci burjuvazi adına hükümet eden, İMF reçeteleri uygulayan, bu arada düzendeki kokuşmayı ve çürümeyi en dolaysız olarak yansıtan partilere seçmen kitlelerinin belirgin bir güvensizliğinin ifadesidir. Ama tekelci medya bu güvensizliği tek tek siyasetçilerin başarısızlığına yorup fatura ederek, bu temel gerçeğin üstünü örtmeye çalışmaktadır. “Merkez sağ”daki bu çöküş bir başka temel siyasal istikrarsızlık ögesidir. Şimdi tekelci burjuvazi seçim başarısızlığını liderlere fatura ederek, yani zaafiyetini bir imkana çevirerek, “merkez sağ”ı toparlamaya, birleştirmeye, böylece yeniden güçlendirmeye çalışmaktadır.

Üçüncü bir temel istikrarsızlık ögesi, bir başka “muhteşem yükseliş”in sahibi olan MHP'nin durumudur. Bu faşist çete son seçimlerde kendilerini bile şaşkırtan gerçekten büyük bir başarı elde etmiştir. Toplumun önemli bir kesimi tarafından bir faşist terör ve

katliam çetesi olarak bilinen, adı yeni dönemde mafya ve çetelerle özdeşleşen, Kürt halkının özgürlük mücadelesini aşırı ırkçılığa dayalı bir aşırı tahammülsüzlükle karşılayan bir parti, son seçimlerde rejimin ikinci büyük partisi haline gelmiştir. Her ne kadar düzen medyası bunu “milliyetçiliğin yükselişi” propagandası üzerinden kirli savaşa ve şovenizme verilmiş bir onay sayıyorsa da, gerçek kimliği toplumun ilerici emekçi katmanları arasında, bu arada geniş Kürt ve Alevi kitleleri içinde derinlemesine iz bırakmış bir partinin bu denli güçlenmesi, muhtemel hükümetin ikinci büyük ortağı haline gelmesi, hatta farklı bileşimde bir koalisyonun birinci partisi olma şansını yakalaması, rejim için bir başka zaafiyet kaynağı, siyasal tablo içinde bir başka temel istikrarsızlık öğesidir.

Rejim elbetteki MHP'nin güçlenmesini istemekten öteye, onu bizzat güçlendirmek için son on yılda gereken herşeyi yapmıştır. Fakat bu türden bir partinin bugünün Türkiye'sinde ikinci büyük parti haline gelmesi ihtimalini arzulamamış, bunu düşünmemiştir bile. Rejim MHP'yi militan ve saldırgan, ihtiyaç duyulduğu her durumda devreye sokulacak faşist bir paramiliter güç olarak kullanmak üzere güçlendirmeye çalışmıştır. Fakat rejiminin kokuşmuşluğunun en dolaysız aynası olan “merkez sağ”ın çökmesi, MHP'nin “merkezi sağ”ı temsil etme iddiasıyla ortaya çıkabilecek kadar güçlenmesine yol açmıştır. Böylece işin ölçüsü kaçmış, MHP türünden bir parti rejimin ve elbetteki toplumun iç dengesinin kolay kolay kaldıramayacağı bir seçmen desteğine ulaşmıştır. Rejimin hakim katları payına bu hiç de arzu ve tercih edilmeyecek olan durum, şu günlerde süren çok özel medya kampanyalarıyla bir imkana çevrilmeye çalışılsa da, rejim için ciddi bir sıkıntı kaynağı olacaktır.

MHP ile bir koalisyon sol seçmen kitleleri nezdinde parlamentonunun güya tek sol partisi DSP'ye fatura olacak, DSP'siz bir koalisyon ise (ki bu mutlaka MHP başkanlığında bir hükümet demektir) toplumda büyük gerilimlere ve kutuplaşmalara zemin oluş-

turacaktır. Tüm bunların da ötesinde, seçimlerde büyük bir başarı sağlamış bir MHP, bu başarının medya tarafından yıldızlanmasının da verdiği güç ve güvenle, devlete, kamu yaşamına ve gündelik yaşama egemen olmak için her zamankinden çok bir çabayla ortaya çıkacaktır. Bu bir başka gerilim, kutuplaşma ve dolayısıyla rejim için istikrarsızlık ögesidir.

Son seçimlerin ortaya çıkardığı bir başka istikrarsızlık ögesi, CHP'nin barajın altında kalarak çökmesidir. Düzen propagandası elbette ki bunu, "toplumun sağa kayması", seçmenin "soldan yüz çevirmesi" olarak sunacaktır, sunmaktadır. Oysa çöken düzenin kendi öz "sol" partisidir ve bu türden bir sol partiye girmekte olduğumuz dönemde rejimin her zamankinden çok ihtiyacı vardır. Nitekim sermaye çevreleri seçim öncesinde CHP'nin baraja takılması kaygısı duymuşlar ve onu bu akibetten korumak için gerekli medya desteğini esirgememişlerdi. Korktukları gerçekleşti ve şimdi onlar bunun "üzüntüsü" ve asıl olarak da kaygısı içerisindedirler. Son seçimlerin en büyük partisi "sol" etiketi taşısa da, düzen parlamentosunda kitleleri aldatmaya yönelik sol şovları inandırıcı bir biçimde yapacak bir parti kalmamıştır. Zira bunun DSP'den çok CHP başarabiliyor, toplumun ileri sol kesimlerini bu parti dizginliyor, düzenin denetiminde tutuyordu. Parlamentoda bu açıdan doğmuş boşluk düzen için bir başka sıkıntı kaynağı, siyasal tablo için bir başka istikrarsızlık ögesidir. Tersinden de aynı olgu, devrimci siyasal mücadele için, toplumsal muhalefetin dikkatini aldaticı parlamenter manevralarından gerçek mücadele alanlarına yöneltecek bir temel olanaktır.

Ve nihayet son bir istikrarsızlık ögesi Kürdistan'daki durumdur. Tüm baskılara, teröre, engellemelere ve hilelere rağmen HADEP Kürdistan'da önemli bir başarı elde etmiş, fakat buna rağmen parlamentode temsil edilemeyen bir parti olarak kalmıştır. Kürt halkının tercihlerinin parlamentoya yansyamaması kadar yerel yönetimlere yansması da, farklı yönlerden rejim için bir siyasal istikrarsızlık ögesidir.

Son seçimin tüm bu tablosu içerisinde rejim payına tek teselli ve elbetteki başarı, 28 Şubat müdahalesinin hedefi olan Refah Partisi'nin seçmen desteğindeki gerilemedir. Gelgelelim bu da çelişkili sonuçları olan bir başarıdır. Zira güçlenen bir Refah Partisi dolaysız ordu müdahalesine ilerici toplum kesimleri nezdinde bile bir meşruluk kazandırıyor, bu toplumsal muhalefetin düzene yedeklenmesini kolaylaştırıyordu. Refah'ın mevcut gerilemesi ordunun elindeki bu aldatıcı manevra kozunu belirgin biçimde zayıflatacağı gibi, tersinden de, ordunun denetimindeki ve güdümündeki bir MHP'nin güçlenmesi, toplumsal muhalefetin bu tuzaktan kurtulmasını kolaylaştıracak, ucu orduya da uzanacak anti-faşist devrirci tepkiyi güçlendirecektir.

“Milliyetçiliğin yükselişi” ya da şovenizmin başarısı

Seçim sonuçları, düzen çevreleri tarafından “milliyetçiliğin zaferi” olarak özetleniyor. Kendini “ulusal sol” olarak tanımlayan DSP birinci parti, 40 yıllık milliyetçi-faşist MHP ikinci olunca, sonuçları böyle yorumlamak gerçekten kolaylaşıyor ve basit sağduyuya makul geliyor. Bunun ne kadar böyle olduğundan bağımsız olarak, seçimlerin oluşturduğu görüntüyü böyle sunmak, rejim için bulunmaz bir nimettir. Zira böylece rejimin şovenist çizgisi ve kirli savaşın aklanması ve seçmen üzerinden onaylanması demektir. Düzenin her türlü pisliğini, hırsızlığını, yolsuzluğunu, ekonominin mafyalaşmasını, İMF-TÜSİAD reçetelerinin acımasızca uygulanmasını simgeleyen partilerin hezimetini parti liderlerine fatura adan burjuvazi, DSP ve MHP'nin seçimlerde güç kazanmasını kendi en rezil ve kanlı uygulamalarının onaylanması sayıyor.

Şoven milliyetçiliğin temsilcisi olan Ecevit ile faşist MHP'nin güç kazanması elbette şovenizm için bir başarıdır. Ama bu başarı özel olarak bu iki partinin çabasının ürünü olmaktan çok doğrudan

resmi devlet politikalarının bir başarısıdır. Nasıl ki Refah Partisi şahsında dinsel gericiliğin büyük seçim başarılarının gerisinde bizzat 12 Eylül politika ve icraatları vardıysa, aynı şekilde bugün şoven milliyetçi partilerin seçim başarılarının gerisinde de devletin kirli savaşı ve ona eşlik eden sistematik şoven kampanyalar vardır. Ordu 12 Eylül’de dini ilerici-devrimci gelişmelere karşı bir ideolojik silah haline getirmiş, eğitim alanını gericilik yuvalarıyla donatmış, bu arada solu ezerek ve kitleleri en derin bir yoksulluk ve sefaletin çukuruna iterek, dinsel gericiliğe zemin düzlemiş, yol açmıştı. ‘90’lı yılların başından itibaren ise, kirli savaş özel bir tarzda yoğunlaştırılarak ve bu sistematik şoven kampanyalarla birleştirilerek, şovenizm kardeş Kürt halkının özgürlük mücadelesine karşı kirli bir silaha dönüştürülerek, böylece faşist-şovenist politik akırna zemin düzlendi, yol açıldı. 12 Eylül sonrasında bitmiş, tükenmiş, dağılmış ve adi mafya çetelerine dönüşmüş MHP artıklarından ‘90’lardan itibaren adım adım yeniden güçlenmiş bir MHP’nin doğuşu bu sayede gerçekleşti. Ve elbette bu kirli savaş aygıtı için bir başarı olmuştur. Şu günlerde tüm yeteneklerini MHP’yi farklı bir imaj içinde sunmaya hasredenler bile, bunu örtük biçimde dile getiriyorlar. 10 yıldır askere giden genç kuşakların “asker ocağı”ndan MHP’li döndüğünü söylüyorlar. Öcalan’ın İtalya’ya gidişi ve ardından Türkiye’ye getirilişi vesilesiyle bizzat MGK eliyle örgütlenen dizginsiz şoven kampanyanın, tam da seçimler öncesinde MHP için bir güçlenme ortamı oluşturduğunu ise herkes biliyor.

“Milliyetçi yükseliş”in öteki yüzü: Hırsızlığa ve talana tepki

Bu kadarı, şovenizmi güçlendiren asıl odakları gizlese de, “milliyetçi patlama” üzerine günlerdir kulak patlatan kampanyanın gerçeğe ilişkin yanındır. Fakat bu kısmi gerçek büyük bir manüplasyonla içiçe sunuluyor. Bunlardan ilki, MHP’ye kayan seçmen

desteğinin hemen bitişğinde bulunan ve kendileri de şovenizmde MHP'den aşağı kalmayan sağ partilerden geldiği; ve bu seçmen kitlesinin MHP'ye yönelmesinde esas etkenin ise, bu partilerin aşırı kirlenmişliği, hırsızlık ve yolsuzlukla birlikte anılır olmalarıdır. Bir kısım yorumcunun MHP'ye yönelik “merkez sağ” partilere “tepki”nin ürünüdür derken dile getirdiği de budur. Bu “tepki” hiç de bu partilerin yeterince “milliyetçi” olmamalarına değil, fakat hırsızlığa, yolsuzluğa, rüşvete, işsizlik ve sefalet üreten İMF reçeteleri icracılığına bir tepkidir. Geleneksel olarak gerici ideolojinin etkisinin altında bulunan, bu arada şovenizmle iyice sersemletilen emekçi-sağ seçmen kitlesi, ANAP'tan ve DYP'den umudunu kesince, MHP'ye yönelmiştir. Dün de RP'ye yönelmişti. Aynı hükümetlerde aynı politikaları izleyen düzenin sözde sol partilerine yönelmesi için ne sebep olabilirdi ki? 28 Şubat müdahalesiyle itilip kakılan ve bu itilip kakılma karşısında kişiliksiz, ilkesiz, teslimiyetçi bir tutum takınan, bu arada hükümet olduğu sürece İMF-TÜSİAD çizgisine uyumda kusur etmeyen Refah Partisi/onun izleyicisi Fazilet Partisi, sağ seçmendeki “tepki”nin yöneleceği bir odak olma gücünü ve çabasını şimdilik yitirmiştir. Özetle, hükümet olan düzen partilerinin birbirlerinden beter icraatları, kenarda bekleyen ve resmi şoven kampanyalarla önu açılan MHP'ye yaramıştır.

“Milliyetçiliğin yükselişi” kampanyasıyla çarpıtılan bir başka gerçek ise şudur. Ecevit'in 12 Eylül sonrasında şovenizmin has temsilcisi olarak boy gösterdiği ve onun güçlenmesinin şovenizmin güçlenmesi olduğu açık bir olgudur. Fakat bu aynı Ecevit'in, kendini kitlelere hep sol, üstelik “gerçek” ve “demokratik” sol olarak sunduğu, kitlelerin de onu “solcu” gördüğü, halen de öyle kabul edildiği de bir başka olgudur. Şovenizmin tüm toplum çapındaki etkisi ne olursa olsun, Ecevit'e oy desteği sunan seçmenlerin büyük bir bölümünün onun “solcu” etiketini ciddiye alarak ona oy verdiği açık bir gerçektir. Ve bugün düzen propagandası “milliyetçiliğin yükselişi” derken, halkın “milliyetçi” partilere yöneldi-

ğini iddia ederken, bu gerçeği gizliyor. CHP solculuğu pratikte DSP solculuğundan farklı hiçbir şey ortaya koyamadığı bir yerde, “düstür devlet adamı” imajıyla parlatılan Ecevit’in sol eğilimli oyları kendine çekmesi niye şaşırıtıcı olsun ki?

Toplum sağa mı kaydı?

Medya kanalı ile sürdürülen düzen propagandası “sağ ve sol milliyetçiliğin” yükselişi argümanı ile birarada “toplumun sağa kaydığı”nı da işliyor. Bunu ilerici kitlelerin güvenini sarsmak, gerçek solun güçlenmesinin yolunu kesmek için kullanıyor. Toplum soldan sağa kaymamış, fakat zaten sağda duran kesimi önemli bir dilimiyle daha da sağa kaymıştır. Bu da, daha önce de ifade ettiğimiz gibi, sermaye politikalarını uygulama süreci içinde yıpranmış, öte yandan hırsızlık, yolsuzluk ve talanla özdeşleşmiş bir kokuşmuş “merkez sağ”a tepki olarak yaşanmıştır. Düzenin kendi soluna sosyal sorunlar temelinde az çok inandırıcı bir demagojik manevra yapma alanı bırakmadığı, muhalefetteki bir CHP’nin inandırıcılıktan yoksun şaklabanlıklar dışında kitlelere güven veren hiçbir şey yapamadığı, DSP’nin ise sağ partiler ile aynı silaha, şoven milliyetçiliğe sarıldığı bir durumda, sağda hayal kırıklığına uğramış seçmen kitlelerinin düzenin sol partilerine kayması için anlamlı bir neden ve zemin yoktur. Bu kayış ancak sınıf ve kitle hareketinin gelişmesindeki dinamizmle olabilirdi, yazık ki bugünün Türkiye’sinde bu da henüz yoktur. Durgun bir ortamda ve düzenin tüm kurum ve aygıtlarıyla topluma şovenizm zehiri pompaladıkları bir konjonktürde, geleneksel ideolojilere ve değerlere bağlı seçmen kitlelerinin oy desteğini daha sağdaki partilere yöneltmesi anlaşılır bir durumdur.

Öte yandan CHP barajın altında kalmış olsa da, düzenin iki sol yaftalı partisine verilmiş oylar azalmadığı gibi, tersine belirgin biçimde artmıştır. Bu artış yerel yönetimler planında daha belirgindir. Düzen propagandası, haklı olarak Ecevit’i “soldan çok mer-

kezde” (işin aslında sağda!) saydığı için, buradan hareketle DSP'nin aldığı seçmen desteğinin sol sayılamayacağını iddia ediyor. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, ince manüplasyon tam da buradadır. Ecevit'in işin ruhunda sağda bulunan bir şoven milliyetçi olması ile toplumun sola eğilimli katmanlarının onu hala “sol” kabul ederek ona destek vermesi iki ayrı şeydir. Sermaye medyası bu ikinci gerçeği kasten karartıyor. Yurtsever kesimden bazı kalemler de, toplumda şovenizmin etkisini ve kuşkusuz bunun sol eğilimli kitleleri de kapsamasını tek veri ve gösterge sayarak, bu aynı yoruma destek vermektedirler. Bu yorum hatalıdır ve durumun nesnel ve çok yönlü olarak anlaşılmasını engellemektedir. Şovenizmin yığınlar üzerindeki etkisine aldanarak bu aynı yığınlardaki derin sosyal hoşnutsuzluğu ve bu zemindeki arayışları görmezlikten gelenler, mevcut tablodan doğru politik sonuçlar çıkaramazlar. Bu eğilimin yurtsever çevrelerde güçlenmesi ulusal içe kapanıklığı körükleyecektir, ki bu ulusal özgürlük mücadelesinin sorunlarını ve açmazlarını daha da arttıracaktır.

Kuşkusuz bu seçmen kitlelerinin daha sola kayması umulabilirdi. Fakat bunun dinamiği ve mekanizması pasif parlamenter seçimler değil, fakat bir kez daha militan bir kitle hareketi, devrimci sınıf mücadelesidir. Bugünkü koşullarda soldaki seçmen kitlelerinin seçimler üzerinden ortaya koyacakları bir sol tepki, sandığa gitmemek, ya da gitmişlerse boş oy kullanmak olarak kendini gösterebilirdi ki, bu konuda da değerlendirme yapacak sağlıklı veriler henüz yoktur.

II

Rejim için handikaplar, devrim için olanaklar

Seçimler ve reformist sol

18 Nisan seçim sonuçları seçimlere belli bir iddia ile giren re-

formist solun bir kesimi için gerçek bir hayal kırıklığı oldu. Burada sözkonusu olan, liberal ÖDP ile kemalist İP'dir. Bu iki partiyi öteki ikisinden ayıran, açıkça parlamenter mücadeleyi temel mücadele biçimi ilan etmeleri ve seçimler öncesinde alacakları oylar konusunda ciddi beklentilere girmeleriydi.

ÖDP, medyanın göze batan kayırmasına rağmen, beklentileriyle karşılaştırıldığında hüsrana denilebilecek bir sonuç ile karşı karşıya kaldı. Gerçekte ise aldığı sonuçta şaşırtıcı bir yan yoktur, hatta bu kendisi payına başarı bile sayılmalıdır. Öyle ya, kimlikten ve kişilikten yoksun ciddiyetsiz bir siyasal oluşumu yığınlar niye ciddiye alacaklardı ve böyle bir partiye niye destek vereceklerdi ki? ÖDP, ilerici ve devrimci istemleri ve beklentileri olan seçmen kesimleri için ne ifade edebilirdi ki? Medyanın ÖDP'yi düzenin "sosyalist" partisi olarak meşrulaştırmaya yönelik çabası, kitlelerin geri kesimlerini etkilemez ve ilgilendirmez, kitlelerin ilerici ve devrimci kesimlerinde ise ÖDP'ye karşı varolan güvensizlik ve kuşkuyu yalnızca çoğaltırdı. Bu açıdan bakıldığında, ÖDP türünden ciddiyetten yoksun bir liberal oluşum için aldığı oy desteği yine de bir başarı sayılmalıdır. Bu, medya tarafından da körüklenen abartılı beklentilerin yolaçtığı hayal kırıklığı ve bu hayal kırıklığının yolaçaacağı iç arayış ve ayrışmaları önleyemeyecek olsa bile.

Devrim yenilgisinin hayal kırıklığına uğrattığı yığın ve mücadelede takatsiz bir kitlenin gevşek parlamenter liberalizmi, Türkiye gibi bir derin çelişki ve çatışmalar ülkesinde kendine bir yaşam alanı bulamayacaktır. 18 Nisan seçimlerinin parlamenter mücadelede iddialı ÖDP payına gösterdiği budur.

Benzer bir hayal kırıklığı İP için de geçerlidir. Sol güçbirliği ve sol hükümet gibi iddialı projelerin mimarı bu parti, iki seçimdir hayat kaynağı haline getirdiği geniş aydın desteğine rağmen her seferinde hüsrana uğramaktan kurtulamıyor. Bu seçimlerde, bir öncekinden farklı olarak, "Anadolu'da dalga dalga yayılan" ulusal güçler meclislerine ve "sol güçbirliği" listelerine, yani güya taban hareketine dayanıyordu. Bu "dalga"nın verdiği coşkuyla olmalı,

partinin Genel Başkan yardımcısı parlamenter mücadelenin kendileri için “temel mücadele biçimi” olduğunu seçimlerin hemen öncesinde açıkça ilan etti. Fakat sonuç bir önceki seçimden de kötü oldu. Bu yeni fiyaskoyu örtmek için şimdilerde dikkatler “Atatürk CHP’sinin nasıl çökertildiğine” yöneltilmekte, bu arada “sol güçbirliği” çalışmasının bu güçbirliğinin en güçlü adayı olarak DSP’ye yaradığı, bunun “İP’in kampanyasının en önemli zaafı” olduğu ile teselli bulunmaktadır. Bu son nokta, bu partinin düzen solunun bir bileşeni olduğunun, yürüttüğü çalışma ile düzen soluna, üstelik onu en şoven ve gerici koluna hizmet ettiğinin bir itirafından başka bir anlam taşımıyor.

Diğer iki sosyal-reformist partiden EMEP, seçimlerden hemen önce topladığı il konferansları sonuç bildirgesinde, “bir ayağı parlamentoda bir ayağı yerel yönetimlerde” bir EMEP hedefini ilan ederek, kendini tıpkı İP gibi bir parlamenter parti olarak tescil etti. Bu türden liberal hayaller ve bunu mantıksal olarak tamamlayan boş beklentiler bir yana bırakılırsa, herşeye rağmen aldığı oy desteği kendi payına bir başarı sayılmalıdır.

SİP’in böyle iddia ve beklentileri olmadığı için, kendisine bu açıdan söylenecek pek bir şey yok. Bu parti gerçekte, beklediğinden fazla ya da daha doğru bir ifadeyle beklentisi büyük olan İP ve EMEP’e yakın oranda bir oy almanın memnuniyetini yaşamaktadır. “Aslında bu bizim seçmenimiz değil fakat yalnızca kadro potansiyelimizdir” diyerek de ayaklarını yerden kesmektedir. (Bu örneğin Diyarbakır’da birkaç bin kişilik bir kadro potansiyelinin kendilerini beklediğini söylemek gibi bir şeydir.)

Seçimler ve devrimciler

Toplam üzerinden bakıldığında ve devrimci akımlar toplamı ile karşılaştırıldığında ise, açıkça tespit edilmesi gereken bir gerçek var. Seçim döneminin oluşturduğu uygun politik atmosferden kendi amaçları için herşeye rağmen en iyi biçimde yararlananlar

sosyal-reformist partiler oldular. Kitlelere, onların ilerici kesimlerine ulaşmada, propagandalarını ulaştırmada devrimcilerle kıyaslanamaz bir başarı sergilediler. Bunda yasal konumlarının, seçimlere ve parlamenter mücadeleye uyarlanmış bir yapıda bulunmalarının, bu arada seçime katılacak partiler olarak sahip oldukları özel avantajların elbette çok temel bir payı ve rolü var. Fakat seçimler gibi bir politizasyon dönemini devrimci politik amaçlar çerçevesinde değerlendirmedeki aşırı başarısızlık ve beceriksizliklerini devrimciler bununla izah etmeye kalkarlarsa, yalnızca kendilerini aldatmış olurlar. Doğru devrimci bir bakış açısıyla hareket edildiğinde ve fırsatlardan başarıyla yararlanıldığında, devrimci bir partinin bu zemini reformist bir partiden daha etkili ve amaca uygun bir biçimde kullanmaması için bir neden yoktur.

Devrimci hareketi bir bütün olarak son iki yıldır bir gerileme ve güç erozyonu içinde olduğunu seçimler dönemindeki politika ve pratikleriyle de gösterdi.

Seçim döneminin oluşturduğu kendine özgü ortam, geniş emekçi yığınlar önünde düzenin çok yönlü teşhiri ve devrimci propaganda-ajitasyon için son derece uygun bir zemin olarak değerlendirileceğine, bir an önce geçip gitmesi beklenen sıkıntılı bir özel evre sayıldı. Politikasızlık ve politik edilgenlik, birçok çevreyi belirleyen davranış tarzı oldu. Bazıları ise, ciddi ciddi “tarihi” değerinde saydıkları bir davranışla, HADEP’e eklemlendiler ve güya böylece şovenizme en iyi yanıt oluşturdular. Böyleleri şovenizmin panzehirinin devrimci sınıf çizgisi ve mücadelesi olduğunun farkında bile değiller. Kendini dar bir ulusal istemler alanına hapsetmiş reformist bir partinin milliyetçi dargörüşlülüğü ile birleşmenin, yığınları şovenizden kurtarmak bir yana, onun tuzağına daha kolay düşürdüğünü, teorik ve ilkesel kavrayış bir yana, pratik deneyimler bile böylelerine pekala gösterebilir. Böyleleri, ortada bağımsız sınıf kimliği bırakmayan bu kuyrukçu tutumun sahipleri, tutumlarını hala da savunmakla, toplam olarak seçim sonuçlarının-

dan çıkan en temel dersi anlama yeteneğinden yoksun olduklarını da böylece göstermiş oluyorlar.

Komünistler, seçim dönemine yaygın bir polis saldırısının yarattığı önemli kayıplar ve sıkıntılarla girdiler. Buna rağmen bu dönemden en iyi biçimde yararlanmaya çalıştılar. Daha planlı ve enerjik davranılabilir, çok daha başarılı olabilirlerdi. Yine de seçim çalışmalarında kısmi bir başarı ve önemli deneyimler elde ettiler (bunun daha geniş bir değerlendirmesi bir önceki sayımızda yer aldı, burada yinelemiyoruz). Bu başarı ve deneyimi, seçimleri izleyecek daha etkili ve sonuç alıcı bir politik devrimci çalışmanın bir ön hazırlığı saymalıdırlar. Seçimler sonrasında gerici burjuva propagandasının bilinçli bir tutumla yaratmaya çalıştığı izlenimin tersine, toplumda devrimci arayış içinde olan önemli kitle potansiyeli kendisini kucaklayacak bir devrimci odak arayışı içerisindedir. Komünistler yeni dönem ve sorumluluklarına bu gözle bakmaktadırlar.

Seçim sonuçları ve Kürt sorunu

Seçim sonuçları Kürdistan dışındaki bölgelerde şovenizmin gücüne tanıklık ediyor ve bilindiği gibi bu şovenizm Kürt sorunu üzerinden yaratılıyor. Şovenizm zehiri topluma, özellikle de bilinçsiz halk yığınlarına, “teröre karşı mücadele” demagojisiyle sarmalansa da, gerçekte Kürt ulusal kimliğinin ve haklarının inkarı üzerinden pompalanıyor. Fakat 18 Nisan seçimlerinde bununla tezat oluşturan bir başka tablo da var karşımızda. HADEP’in yüksek oranlı oy desteğinde ifadesini bulan Kürdistan’daki belirgin seçim başarısı, Kürt halkının kendi kimliğine bilinçli bir tutumla ve ısrarla sahip çıktığını gösteriyor. Bu açık olgu, Kürt sorununun varlığını ve ağırlığını dirençle gündemde tuttuğu anlamına geliyor. Nitekim çok dışarı vurulmasa da, sorunun bu varlığı 18 Nisan seçimlerinin yarattığı seçmen haritası üzerinden rejimin üstüne bütün ağırlığı ile bir kez daha çökmüş durumda.

Bu durumda, MHP ve DSP ağırlıklı bir parlamento bileşimi ve bunlara dayalı bir hükümet, Kürt sorunu sözkonusu olduğunda, rejim için bir olanak olmaktan çok bir handikaptır. Zira bu partilerin Kürt sorunundaki katı inkarcı tutumu, rejimin manevra imkanlarını, bu doğrultudaki muhtemel girişimleri de zora sokacaktır. Oysa, Kürt ulusal hareketinin bugün gelip dayandığı nokta, sorunu kontrol etmede ve Kürt hareketini düzene eklemlemede rejime önemli fırsatlar yaratmış bulunmaktadır. Abdullah Öcalan'ın seçimlerin hemen öncesinde avukatları aracılığıyla kamuoyuna sunduğu 8 maddelik yeni "barış planı", Kürt hareketinin, devrimden yüz çevirmenin ötesinde, sömürgeci rejim karşısında teslimiyetçi bir tutuma doğru hızla sürüklendiğini göstermektedir. Öyle anlaşılıyor ki, Öcalan'ın uluslararası bir komplo ile tutuklanması, Kürt hareketinde devrimci bir silkinme yaratmak yerine, çünkü "siyasal çözüm" çizgisiyle kıyaslanamaz ölçülerde geri mevzilere düşüşün vesilesi haline gelmiştir.

Rejim ise Kürt hareketinin kendini giderek daha belirgin bir biçimde açığa vuran bu zaafiyetini görmekte, "Öcalan'ın idamı" basıncını bu zaafiyeti derinleştirmek doğrultusunda çok bilinçli bir tutumla kullanmaktadır. Kürt hareketi şu sıralar Öcalan'ın idamını engellemeye endekslenmiş bir davranış çizgisi içindedir. Bu ise Kürt hareketini utanç verici bir teslimiyete doğru sürükleme riski taşımaktadır. Bizzat Öcalan'ın kendi yeni "barış planı" bu doğrultuda atılmış kocaman bir adımdır. Tekelci medyanın hakim konumlarını tutan bazı "görevli" kalemler, bunun "Türkiye için" tarihi bir fırsat olduğunu ve mutlaka değerlendirilmesi gerektiğini vesile doğdukça dile getiriyorlar.

DSP ve MHP ağırlıklı bir parlamento yapısı ile bunlara dayalı bir hükümetin Kürt sorunu sözkonusu olduğunda rejim için bir handikap oluşturmaları da, bu çerçevede yerini ve anlamını buluyor. Kürt sorununun varlığını bile kabul etmeyen bu partilerle rejimin bir manevra yapma olanağı yoktur ya da böyle bir manevra ancak bu partilerin Kürt sorununa ilişkin politikalarının iflasının açık tes-

ciliyle olanaklıdır. Bu ise, bu partilerin şovenizm ve inkarcılık üzerinden yaptıkları politik prime büyük bir darbe demektir.

Seçim sonuçlarına ilişkin değerlendirmemizin geçen sayımızda yeralan ilk bölümünde, Kürt halkının tercihlerinin parlamentoya yansımaması kadar, yerel yönetimlere yansımış olmasının da, farklı yönlerden rejim için bir siyasal istikrarsızlık ögesi olduğunu söylemiştik. Seçimi izleyen günlerde ortaya çıkan bazı ilk belirtiler, HADEP’li belediyelerin Kürt hareketini rejime entegre etmede bir olanak olarak değerlendirilmeye çalışılacağını, HADEP’li başkanların da buna uygun düşen bir eğilim sergilediklerini gösteriyor. Bu çabanın ve eğilimin akibeti, rejimin Kürt sorununa ilişkin geneldeki tutumu tarafından belirlenecektir. Rejim Kürt hareketini fiilen zaten kazanılmış sınırlı bazı kültürel haklarla resmen de tatmin etme yolunu seçerse, bu durumda HADEP’li belediyeler de bu tür bir manevranın uygun araçları olarak iş göreceklerdir. Yok eğer rejim Kürt sorunundaki katı inkarcı tavrını ve ulusal hareketi şiddetle boğma çizgisini sürdürürse, bu takdirde ise değerlendirmemizin ilk bölümünde söylediklerimiz geçerli olacaktır. Yani HADEP’li belediyeler rejim için gerçek bir gerilim ve sıkıntı kaynağı oluşturacaktır.

Daha genel planda ise şunu söyleyebiliriz. Kürt hareketinin Öcalan çizgisi şahsında devrimden yüz çevirdiği bir döneme girmiş bulunuyoruz. Ulusal sorunun salt ulusal istemlere dayalı bir program çerçevesinde ve ezilen ulusun kendi sınırlı coğrafyası içinde çözümünün olanaksızlığı, PKK önderliğindeki hareketin toplam süreciyle bir kez daha açığa çıkmış bulunmaktadır. Türkiye gibi bir ülkede bu sorun ya birleşik bir toplumsal devrimin tabanı üzerinde gerçekten çözülür, ya da emperyalizmle ve sömürgeci Türk burjuvazisiyle uzlaşma arayışları içerisinde kötürümleşerek sürünür durur. Tarihi değerdeki son 15 yıllık süreç bu temel önemdeki bilimsel gerçeği bir kez daha teyid etmiştir. Bu gelişme, aynı zamanda, komünistlerin, Kürt hareketi cephesinde herşeyin iyi gidiyor görüldüğü bir evredeki değerlendirme, eleştiri ve kaygı-

larının ne denli isabetli olduğunu da bir kez daha göstermiştir. ‘92 Nisan’ında tespit ettiğimiz “yol ayrımı”nda yanlış yola girildiği içindir ki, aradan geçen 7 yıl içerisinde Kürt hareketi kendini getirip bugünkü çıkmazın içine saplanmıştır. Yazık ki bu çıkmazdan çıkışı birkaç sene öncesine kadar ihanet saydığı türden bir teslimiyetçi “barış” platformunda aramaktadır.

Komünistler Kürt hareketinin girmiş bulunduğu bu teslimiyetçi yönelim karşısında, Türk ve Kürt emekçilerinin işçi sınıfı önderliğinde birleşik devrimci gücüne dayalı bir mücadele çizgisine çok daha kuvvetle sarılacak, Kürt özgürlük mücadelesinin büyük fedakarlıklara malolan devrimci birikiminin heba olmaması için azami çaba sarfedeceklerdir.

Seçimler ve yeni dönem

Tüm büyük medya kuruluşları bir DSP-MHP-ANAP hükümetini savunmakta, bunun oldukça güçlü ve istikrarlı bir hükümet olacağını propaganda etmektedirler. Dile getirilen istek gerçekte İMF-TÜSİAD’ın bizzat dile getirdiği bir tercihtir. ABD emperyalizminin Ecevit başkanlığında bir hükümeti tercih ettiği daha seçimlerden önce kamuoyuna açıkça yansamıştı. Düşünülen türden bir hükümetin kuvvetle istikrarının nereden geleceği sorununa ise sermaye medyası fazlaca girmemektedir. Sorun emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin programını kararlılıkla uygulamaksa, bu konuda tüm düzen partilerinin ve sermaye hükümetlerinin birbirlerinden aşağı kalır yanı zaten yok. Ne de olsa buna ilişkin politikaları saptamak ve uygulamayı planlamak kendi dışlarında gerçekleşmektedir. Kendilerine ise politika ve uygulamanın figüranı olmak kalmaktadır.

Kuvvet ya da istikrarın kendini göstereceği esas alan, içinden geçmekte olduğumuz dönemde rejim için hassasiyet taşıyan bazı sorunlar karşısında gösterilen uyumda ve kıvraklıkta olabilir daha çok. DSP ve MHP’nin, örneğin Kürt sorununda, nasıl bir katılımı

ve ne türden bir handikapı ifade ettiklerine yukarda işaret ettik. Bugünlerde toplumun gündemine oturtulan “Merve vakası” ise, 28 Şubat müdahalesinin temel gerekçesi olarak sunulan laiklik sorusunda bu iki partinin ne derece uyumlu olabileceklerinin görülmesine bir ilk vesile olmuştur. Aynı sorun karşısında toplam olarak parlamentonun sergilediği manzara, derin devletin hassasiyet gösterdiği konularda mevcut parlamentonun nasıl bir sorun ve sıkıntı kaynağı olacağına da bir ilk göstergesi olmuştur. 550 kişilik parlamentoda “Merve vakası”na açık tutum yalnızca 130 küsur kişilik DSP grubundan gelmiştir. Tüm geriye kalanı ise ya açıktan türbanı desteklemiş, ya da açık bir tutum almaktan kaçınarak her iki tarafı da idare etmeye çalışmıştır.

Başka sorunlar da var. Yeni hükümeti oluşturacak partiler içte şovenizmi ve faşist terörü, dışta ise militarizmi ve saldırganlığı bir çizgi olarak kuşkusuz “kuvvetle ve kararlılıkla” izleyeceklerdir. Fakat içteki çizgi Kürt halkının özgürlük istemini kamçılama, işçi ve emekçi halk yığınlarının ise anti-faşist direnişini beslemeye uygun bir zemindir. Dıştaki çizgi ise, işin gerçeğinde ve tamamında, ABD emperyalizmi ve İsrail siyonizminin dümen suyunda hareket etmekten başka bir şey olmayacağı için, bugün “milliyetçilik” etiketi ile parlatılan bu partilerin emperyalizmin uşağı gerçek konumlarının açığa çıkmasına vesile olacaktır. Aynı şekilde, bu hükümetin önünde ilk iktisadi-sosyal icraat olarak, beklemekte olan İMF-TÜSİAD reçetesini uygulamak, yani özelleştirme talanını hızlandırmak, sosyal güvenlik kazanımlarını budamak, ücretleri düşürmek, işsizliği artırmak, zam-enflasyon çizgisini sürdürmek görevleri durmaktadır. Bu ise onların işbirlikçi-uşak konum ve kimliklerinin bir de bu alandan görülmesini kolaylaştıracaktır. Devrimciler bu zeminleri iyi kullanmayı başarabilirlerse, düzen medyası tarafından “milliyetçi” kimlikleri parlatılan bu partilerin gerçekte işbirlikçi, has ABD uşakları olduklarını yığınlara göstermek zor olmayacaktır. Böylece, DSP-MHP’li bir hükümetin burjuvazi için bir kuvvet kaynağı mı, yoksa bir zaafiyet alanı mı ol-

duğu çok daha iyi görülebilecektir.

Unutmamak gerekir ki, solculuğu zaten tartışmalı olan bir DSP'nin hükümet partisi olacağı mevcut parlamentoda, yığınların tepkilerini saptıracak herhangi bir başka sol muhalefet partisi de yoktur. Fazilet Partisi ise sosyal muhalefeti sosyal demagoji ile dizginleme imkanlarını son iki yıldır önemli ölçüde yitirmiş, ordu tarafından dinsel gerici kimliğini savunma temelinde bir muhalefetin tuzağına düşürülmüştür. Yığınların sosyal-siyasal hoşnutsuzluğunu istimar edecek inandırıcılıkta bir muhalefet partisinin yokluğu, yeni parlamento bileşimi çerçevesinde rejimin temel önemde bir zaafiyet alanıdır. Muhalefet dışarda, dolayısıyla sokakta olacaktır. Sokak ise yığınların devrimci muhalefetine ve bu muhalefetin devrimci bir önderlik altında birleştirilmesine uygun bir nesnel zemin demektir.

Kuşkusuz tüm bunlarla, nesnel imkanlara, seçimlerin ortaya çıkardığı yeni parlamento bileşimi üzerinden, rejimin nesnel açmazlarına işaret etmiş oluyoruz. Amacımız temelsiz bir iyimserlik yaratmak değil, tam tersine, devrimci politika ve pratikle değerlendirme başarısı gösterilebildiği ölçüde bir anlam taşıyacak olan nesnel imkanları ve fırsatları ortaya koymaktır.

Faşist çete partisi MHP'nin seçim başarısı üzerinden bilinçli bir tutumla yaratılmaya çalışılan yıldırıcı cerayan karşısında bunu yapmak özellikle önemli ve gereklidir. Doğru devrimci taktiklerle hareket edilirse ve fırsatlar iyi değerlendirilirse, hükümet partisi bir MHP'nin rejim için bir olanak olmaktan çok bir handikap olduğu kısa sürede görülebilecektir. Mevcut rejim zaten uzun yıllardır MHP çizgisinde ve ruhundadır. MHP'nin mevcut politika ve uygulamalara ekleyeceği esasa ilişkin bir şey olmadığı gibi, bu politikaların doğrudan uygulayıcısı olarak sahnede yerini alması, ilerice emekçi yığınların duyarlılığını ayrıca deprestirecek, bilinçlerini uyaracaktır. Ecevit'in MHP'li bir hükümet kurmak zorunda olmasından duyduğu gizlenemez kaygılar boşuna değildir. Zira ortaya çıkacak siyasal faturayı hem kendisi, hem partisi ve hem de

rejimin kendisi ödeyecektir. Faşist terör ve katliamla özdeşleşmiş, mafya ve uyuşturucu çeteleriyle içiçe bir faşist çeteye hükümetin çatisını kurmanın elbette Ecevit'ten öte, rejime çıkacak bir faturası olacaktır.

18 Nisan seçimleri yeni bir dönemin kapısını aralamıştır. Bu döneme rejimin karşı karşıya kaldığı çelişkiler ve istikrarsızlık öğeleri üzerinden bakmak yerine, tek tek partilerin oy desteği ve ortaya çıkan parlamento bileşimi üzerinden bakmak, parlamenter avanaklığın kendine özgü bir yansımasıdır. Burjuva düzenini kuvvetli hükümetler dönemi değil, açmazlar ve handikaplar beklemektedir. Herşey devrim cephesinin nesnel olanakları ve fırsatları değerlendirmede ne denli başarılı hareket edebileceğine bağlıdır.

(Kızıl Bayrak, Sayı: 54 ve 55, 23-30 Nisan 1999)

24 Aralık Erken Genel Seçimleri
(Kasım-Aralık 1995)

Seçimler ve sermaye düzeni

Türkiye'nin çürümüş ve kokuşmuş kapitalist düzeni bugün yeni bir genel seçim dönemi içindedir. 24 Aralık'ta yapılması kesinleşmiş bulunan genel seçimler, gerçekleşme şekli bakımından şimdiden tartışmalı durumdadır. Yaratacağı sonuçlar yönünden ise, herhangi bir çözüm vaadetmek bir yana, mevcut çözümsüzlüğe yeni boyutlar ekleyeceği bizzat bir kısım düzen mensubu tarafından dile getirilmektedir.

Tartışmalı bir “baskın seçim”

Ani olarak gündeme getirilen ve “baskın seçim” olarak nitelenen erken genel seçim kararı, yasal ereve bakımından mevcut anayasaya bile aykırıdır. Buna rağmen, bir özel savaş kurumu olarak işleyen Anayasa Mahkemesi, hukuksal gerekleri değil fakat düzenin içinde bulunduğu sıkışmışlığı gözeterek, seçimlerin iptali başvurusunu reddetmiştir. Bu, 24 Aralık seçimlerinin sonuçlarını, düzen hukuku açısından daha şimdiden tartışmalı hale getirmiştir.

Herşeyden önce bu seçimler, Kürt seçmen kitlesinin önemli bir bölümünü fiilen seçim dışı bırakmaktadır. Kirli savaş yoluyla zorla yerinden yurdundan göç ettirilmiş seçmen kitleleri, gittikleri yerlerde kütüklere kaydedilmedikleri için, seçim hakkında fiilen yoksun bırakılmışlardır. Bu açık olgu, kirli savaş ortamı, özel tim ve korucu çetelerinin zorbalığı ve hileleri ile de birlikte düşünüldüğünde, Kürt seçmenlerin önemli bir bölümünün 24 Aralık seçimlerinden dışlanması anlamına gelmektedir. Bile bile tercih edilen amansız kış koşullarının özellikle Kürdistan'da seçimlere katılım üzerindeki sınırlayıcı etkisini de bunlara eklemek gerekir.

Öte yandan, anayasadaki son değişikliklerle seçmen yaşı 18'e indirildiği ve Avrupa'daki TC vatandaşlarına oy hakkı tanındığı halde, 24 Aralık seçimlerinde bu iki kategorideki seçmenler de oy kullanamayacaklardır. Birinci kategoridekilerin baskın seçim nedeniyle kütüklere kaydedilmemiş olmalarından dolayı ve ikinci kategoridekilerin ise oy kullanması (yine baskın seçimler nedeniyle) fiilen olanaklı olmadığı için... Bunlara bir de ülke ve iller düzeyindeki yüksek oranlı barajların yarattığı sorunlar eklenebilir. (Anayasa Mahkemesi bölge barajlarının Anayasaya aykırı olduğunu belirttiği halde bu barajlar konularak seçimlere gidilmektedir.)

Özetle 24 Aralık seçimleri, mevcut Anayasa'nın biçimsel eşitlik ilkelerinin bile kaba bir ihlaline dayalı olarak gerçekleşecektir.

Öte yandan, 24 Aralık'ta yapılacak seçimlere yalnızca bir aydan biraz fazla bir süre var. Buna rağmen düzen partileri seçim kampanyalarını henüz başlatmış değiller. Bu dikkate değer olgu, erken genel seçimin bir başka yönüne ışık tutmaktadır. Dört yıllık bir aradan sonra ve önümüzdeki beş yıl için yapılacak bir genel seçimde, düzen partileri kitlelerin karşısına çıkmaktan adeta korkuyorlar. Doğrusu bunda haksız da değiller. Zira bu partiler kitlelere inandırıcı herhangi bir şey vaatme olanağından yoksundurlar. Bugün burjuva siyaset sahnesinde yığınlar nezdinde güç ve çözüm odağı olarak görülebilen herhangi bir parti yoktur. Geride kalan dö-

nem tüm düzen partilerini temel politikalarda birbirine eşitlemiş ve onları geniş seçmen kitleleri önünde itibarsızlaştırmıştır. Bu, birbirine yaklaşan ve tümü de %20'nin altında kalan ya da ancak bir kaç puan üstüne çıkabilen bir oy desteği (parçalanması) olarak yansıyor seçmen tercihlerine.

Dolayısıyla, şimdiden tartışmalı bir seçim ve bu seçime güçsüz ve iddiasız katılan düzen partileri gerçeği ile karşı karşıyayız. Bu tablo, 24 Aralık seçimlerinin bunalım içindeki düzen için çözüm olmak bir yana, yeni bir bunalım etkeni olarak rol oynayacağı somut bir göstergesidir.

Her zaman göstermelik olarak kalmış olsalar da, seçimler, parlamento ve siyasal partiler gibi kurumların bugün bu denli işlevsizleşmesinin gerisinde, Türkiye kapitalizminin onyıllardır süren bunalımının bugün vardığı yer yatmaktadır. Düzen sözcülerinin bile "Cumhuriyet tarihinin en büyük krizi" olarak adlandırdıkları durum, yalnızca ekonominin değil, politika, ideoloji, kültür vb., toplum yaşamının tüm alanlarını saran çok yönlü, çok boyutlu bir bunalım ve çözümsüzlüğün ifadesidir. Bu çözümsüzlük bugün öyle bir noktaya varmıştır ki, güya "milli irade"yi beş yıl için belirleyecek bir seçim, biçimsel bakımdan dahi bir işlev yerine getiremez olmuştur.

Yapısal bunalım içinde asalak bir düzen

Toplumsal yaşamın tüm alanlarını sarmış bir bunalım, sistemin tıkanığının ve iflas ettiğinin göstergesidir. Türkiye'nin kapitalist düzeni tıkanmış ve iflas etmiştir. Bu düzen bugün ekonomik cephede, bataкта bir borç ve rant ekonomisidir. Politik cephede, gitgide daha çok çıplak zora başvurarak varlığını sürdüren, parlamentonun ve siyasi partilerin biçimsel işlevini bile yerine getiremedikleri, faşist-militarist bir asker polis rejimidir. İdeolojik cephede iflas, moral ve kültürel cephede ise bir çöküntü ve kokuşmuşluk egemendir mevcut düzene.

Türkiye'nin kapitalist düzeni, sonuçları toplum yaşamının her alanında kendini en çıplak biçimde gösteren yapısal bir bunalım içindedir. 30-40 yıllık bir geçmişi olan bu bunalım, gerçekte, aynı dönemi kaplayan hızlı kapitalist gelişmenin öteki yüzü olarak kendini göstermiştir.

Türkiye'de İkinci Dünya Savaşı sonrasını izleyen hızlı kapitalist gelişmeye, bu gelişmenin kendine özgü yapısından kaynaklanan ve çok geçmeden çok yönlü sonuçlarıyla kendini gösteren bir bunalım eşlik etti. Bu maddi temel üzerinde, Türkiye'nin son 30 yılı gerçek manada bir siyasal istikrarsızlık dönemi olarak yaşandı. Baskı ve sömürü düzenine karşı büyük kitlesel kaynaşma ve mücadele dönemlerini, bunların ABD emperyalizmi tarafından bizzat yönlendirilen faşist askeri darbelerle ezilmesi dönemleri izledi. Türkiye'nin son 30 yılına, düzenin yapısal istikrarsızlığının dolaysız kanıtlarını oluşturan bu sosyal-siyasal çalkantılar, devrimci yükseliş ve karşı-devrimci bastırma evreleri damgasını vurdu.

'50'li yıllarda hızlanan kapitalist gelişme, ülke kaynaklarının emperyalizme peşkeş çekilmesi, çalışan sınıfların yarattığı değerlerin emperyalizmle kader birliği etmiş bir avuç asalak tarafından sistematik biçimde sömürülüp yağmalanması demektir. Bu süreç ülkeyi her alanda emperyalist kölelik ağlarıyla kuşattı ve ortaya bugün batağa saplanmış bir borç ekonomisi çıkarttı. Ancak dış borçlarla dönen bir ekonomi çarkı ve ödendikçe artan bir ağır dış borç yükü, Türkiye kapitalizminin yıllardır yaşamakta olduğu kısır dönünün en belirgin çizgilerinden biri oldu.

Türkiye kapitalizminin dış cephesinde, sürekli döviz kıtlığı, sürekli ödemeler dengesi açıkları ve bunları karşılamak için sürekli dış borçlanma vardır. Bu yapısal bozukluk kendini iç cephede sürekli bütçe açıkları, bunları karşılamak için sürekli iç borçlar ve müzmin bir yüksek enflasyon olarak üretmektedir. Bu yapısal kriz öğelerinin sürekli ürettiği ekonomik ve sosyal fatura ise, "istikrar politikaları" adı altında uygulanan İMF reçeteleriyle, her zaman işçi sınıfına ve emekçilere ödettirilmektedir. Bu ise, sürekli büyüyen bir

işsizlik, ardı arkası kesilmeyen zamlar, sürekli düşürülen ücretler, maaşlar ve taban fiyatları demektir. Emekçi kitlelerin sürekli ağırlaşan yoksullaşması, yaşam koşullarının günden güne kötüleşmesi demektir. Çalışan sınıfların omuzlarına bindirilen ağır vergilerle oluşturulan devlet bütçesinden, eğitim, sağlık ve kültür hizmetlerine ayrılan payların sürekli azaltılması demektir.

Mevcut kokuşmuş düzenin ekonomik ve sosyal çarkı, onyıllardır böyle işlemektedir. Bunun bugün yarattığı sonuçlar ise ortadadır. Türkiye bugün uluslararası mali sermaye için bir “ucuz işgücü cenneti”dir. Uluslararası bankalar için, borçlar yoluyla elde edilen muazzam vurgunlar ülkesidir. Emperyalist tekeller, özellikle de silah tekelleri için, kârlı bir pazar alanıdır. Yine Türkiye, bir avuç asalaktan oluşan ve uluslararası mali sermayeye göbekten bağlı bulunan tekелci burjuvazi için, bir vurgun ve soygun, görülmemiş bir lüks ve sefahat ülkesidir. Aşırı sömürü ve kaynakların açgözlülükle yağması, bu sınıfa bir kaç on yılda muazzam bir ekonomik güç ve servet kazandırdı. 24 Ocak Kararları’yla birlikte Türkiye kapitalizminin bir faiz ve rant ekonomisine dönüşmesi, bu sınıfın asalak karakterini daha belirgin hale getirdi. Türkiye, paradan para vuran, spekülasyonlarla, borsa ve finans dalavereleriyle, hayali ihracat, banka kredileri ya da devlet ihalelerindeki hırsızlık ve yolsuzluklarla sürekli zenginleşen, mafyalaşan bir türedi zenginler ülkesi haline geldi. Toplumda “gelir dengesi” altüst oldu. Bugün Türkiye (ki bu yıllardır böyle) servet-sefalet kutuplaşması bakımından dünyanın en kötü ülkelerinden biri durumundadır. Ulusal gelirin dörtte üçü kâr, faiz ve rant gelirlerine, yani bir avuç asalaktan oluşan ege-men sınıfa akmaktadır.

Özel savaş aygıtına dayalı diktatörlük rejimi

Gelir dağılımı uçurumunun derinleştiği, çalışan sınıfların yoksulluğunun katmerleştiği, çalışabilir nüfusun neredeyse yarısının

işsiz ya da gizli işsiz olduğu, halkın sağlık, eğitim, kültür, konut vb. temel sorunlarının ağırlaştığı bir ülkede, egemen sınıf ancak zorla ve yalanla yönetebilir. Yapılan da budur. Çalışan sınıfların sosyal muhalefetini iki askeri darbeye ezen sermaye düzeni, gelinen yerde, artık çıplak bir asker-polis rejimine dönüşmüştür. Seçimlerin işlevsizleşmesi, parlamentonun tamamen itibarsızlaşması, siyasal partilerin politika üreten ve uygulayan kurumlar olarak değil de birer dar çıkar şebekesi gibi iş görmesi bu açıdan şaşırtıcı değildir. Bu, rejimde militaristleşmenin öteki yüzüdür. Düzen artık parlamentosunu ve elbette ardından hükümetini, kontr-gerillacılar, polis şefleri, DGM yargıçları ve general eskilerinden oluşturma hazırlığındadır. 24 Aralık seçimlerinin belki de en dikkate değer yönü tam da budur ve eğer başarılabilirse, asıl işlevi de bu olacaktır.

Bu, bir sürecin vardığı noktadır. '60'lı yılların ikinci yarısında ezilen sınıfların sosyal-siyasal muhalefeti kendini belirgin biçimde gösterdiği andan itibaren ki, devlet aygıtını buna göre yeniden düzenlemek ve tahkim etmek, işbirlikçi tekелci burjuvazi (ve özellikle onun gerisindeki asıl yönlendirici güç olan ABD emperyalizmi) için temel bir kaygı ve hedef oldu. Bu doğrultuda ilk düzenleme ve uygulamalar daha 12 Mart'ta gerçekleştirildi. Fakat '70'li yılların ikinci yarısındaki büyük kitle mücadeleleri bunların bir çoğunu boşa çıkardı. 1974-1980 döneminin devrimci kitle hareketi fiilen bir dizi demokratik hak ve özgürlüğü kullanabilir bir güce ulaştınca, devleti bir özel savaş aygıtı olarak yeniden düzenlemek ve tahkim etmek işi, asıl olarak 12 Eylül'de gerçekleştirildi. Kürt halkının özgürlük başkaldırısını ezme çabası ise, bu aygıtı çıplak bir baskı, terör ve zulüm makinası haline getirdi. Öylesine ki, Kürdistan bir yana, bugünün Türkiye'sinde, 12 Eylül döneminde bile görülemeyen türden devlet terörü uygulamaları yaşanabilmektedir. Sistematik yargısız infazlar ile ardı arkası kesilmeyen kayıplar bunun en açık örnekleridir.

Stratejik iç ve uluslararası hedeflere dayalı olan 12 Eylül'ün

temel amaçlarından biri, devletin militarist-bürokratik aygıtını kendi içinde pekiştirmekten öte, medya, üniversiteler, sendika merkezleri vb. bir dizi kurum ve örgütü de bu aygıtın uyumlu bileşenleri haline getirerek genişletmekti. 12 Eylül bunu önemli ölçüde başardı; devleti genişletip büyüttü. Kürt halkına karşı yürütülen kirli savaşın ihtiyaçları ise, bu genişlemeye akıl almaz boyutlar ekledi. Siyasal partilerden spor kulüplerine kadar burjuva siyasal-sosyal ve kültürel yaşamın öteki bir dizi kurumu da peşpeşe devletin organik uzantılarına dönüştürüldüler. Bu arada, 12 Eylül öncesinde, devlet denetiminde olsalar da kısmen özerk bir yapı olarak iş gören MHP'nin faşist terör ve cinayet çeteleri de, Özel Tim, Çevik Kuvvet vb. yollarla, aynı aygıtın resmi kurumları haline getirildiler. Böylece faşist çetelere yasal bir statü kazandırıldı.

Böylesine bir muazzam genişleme yaşayan sermaye devleti, bugün her alanda ve her bakımdan, tam bir özel savaş aygıtı olarak işlemektedir. Kontrgerilla bu aygıtın beyni, ruhu ve karar mekanizmasıdır. Devletin “çelik çekirdeği” sayılan kontrgerilla çetesi, resmi planda MGK üzerinden iş görmektedir. MGK, geçmişte generaller aracılığıyla Genelkurmay'ın ağırlık oluşturduğu ve denetim altında tuttuğu bir “anayasal kurum”du. Yeni dönemde MİT, siyasal polis şefleri ve Olağanüstü Hal Valisini de fiilen kapsayarak, kontrgerillanın daha dolaysız bir üssü haline geldi. Artık gerçek bir yasama organı olarak iş görmektedir. Parlamento onun emirleriyle formaliteleri yerine getiren göstermelik bir kurumdan başka birşey değildir. Dahası, Kanun Hükümünde Kararnameler uygulaması çikalı beri, parlamentonun bu göstermelik işlevi bile önemli ölçüde ortadan kalkmıştır. MGK artık, tam bir denetim altına aldığı hükümetlerle daha dolaysız bir biçimde iş görmektedir.

Yasaması ve yürütmesi böylece MGK denetiminde olan özel savaş aygıtını, yargıda ise DGM'ler tamamlamaktadır. Birçok DGM savcısı ve yargıcının MİT ve kontrgerilla mensubu olduğu

ise artık bilinmektedir. Şimdi MHP adayı olan Ankara DGM Başsavcısı bu olgunun kamuoyu önündeki simgesiydi.

Yineliyim ki bu tablo, doğuşundan beri güdümlü ve göstermelik olan parlamento ve siyasal partiler rejiminin bugün neden artık tümünden iflas ettiğini, işlevsizleştiğini de anlatmaktadır. Aynı şekilde, 12 Eylül sonrasında hep ani olarak gündeme getirilen seçimlerin neden artık tümüyle göstermelik hale geldiğini de...

Siyasal ve sosyal yaşamın tüm alanlarına nüfuz eder hale getirilen bu özel savaş aygıtının, halkın sırtından oluşturulan devlet bütçesi ile halkın sırtından ödenen dış ve iç borçların büyük bir bölümünü yutması da, bu durumda şaşırtıcı değildir. Meclise sevk edilen 1996 mali yılı bütçesinde, militarist aygıtı tam 481 trilyon lira ayrılmıştır. Bu rakam hakkında bir fikir edinebilmek için, aynı bütçede sağlık için ayrılan miktarın yalnızca 19 trilyon lira olduğunu hatırlatmak yeterlidir. Kürdistan'da sürdürülen kirli savaşın resmi rakamlardan daha büyük meblağlar yuttuğu, orduya, MİT'e ve siyasal polise "ek ödenekler"le yeni kaynaklar aktarıldığı da bilinmektedir.

Kokuşmuş sermaye düzeni, çalışan yığınların iliklerine kadar sömürülmesini, yoksulluğun ve işsizliğin katmerleşmesini, halk sağlığı ve eğitiminin bir "yük" olmaktan çıkarılmasını, bir politika olarak benimsemiş bulunmaktadır. Aynı şekilde, aynı kokuşmuş düzen, kaynakların emperyalist tekellere ve yerli asalaklara peşkeş çekilmesini, bugün için özelleştirmenin bunun etkili araçlarından biri olarak kullanılmasını bir politika olarak benimsemiş bulunmaktadır. Bunlar İMF reçeteleridir ve uygulanmasında tüm düzen partileri hemfikirdirler. Böyle olunca, elbetteki devlet bütçesinin, borç ve faiz ödemeleri ile kredi ve devlet ihaleleri yoluyla tekellere peşkeş çekilen kısmından geriye kalanı, baskı ve terör aygıtının işleyişine ve tahkimatına ayrılacaktır. Bu işin doğasına uygundur. Sömürü ve sefaletin yığınlarda yaratacağı tepkileri ve yolaçacağı mücadeleleri dizginlemenin temel bir koşuludur bu.

Elbetteki bu tek koşul değildir. Baskı ve terör aygıtlarını propaganda ve uyuşturma aygıtlarıyla da tamamlamak gerekir ki, düzen bunun gereklerini de özenle yerine getiriyor. Başta medya olmak üzere özel savaş aygıtının organik uzantısı durumunda bulunan ve hükümetler tarafından cömertçe yeimlenen tüm “modern” propaganda ve ideoloji aygıtlarını bir yana bırakıyoruz. Tekelci sermaye, bunları dinsel gericiliğin resmi ve gayrı-resmi aygıtlarıyla tamamlıyor. Tarikatlar toplum yaşamımızı zehirli bir ağ gibi sarmıştır. ABD emperyalizminin akıl hocalığı ve doğrudan yönlendirmeleri sonucunda, bu gericilik yuvaları gitgide meşrulaştırılıyor. Dahası, “sivil toplum örgütleri” adı altında, bu ortaçağ kalıntısı oluşumlara “demokratik” bir paye ve statü bile kazandırılmaya çalışılıyor.

Sermaye düzeninin bu konudaki politikası hakkında bir fikir edinebilmek için, devlet aygıtının resmi bir kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı’na bakmak bile yeterlidir. 1996 Bütçesi’nden sağlığa 19 trilyon ve üniversitelere 16 trilyon ayıran devlet, bir resmi gericilik ağı olarak iş gören Diyanet’e tam 21 trilyon lira ayırıyor. Ki bu paranın tamamı yalnızca 76 bin kişilik resmi “din adamları” ordusunun maaş giderleri içindir. Dolayısıyla bu kurumun gerici icraatları için her yıl olduğu gibi bu yıl da “ek ödenekler”le sağlanacak kaynaklar bunun dışındadır. Öyle anlaşılıyor ki, devlet şimdi bu gerici ağa düzen hizmetindeki Alevi ağalarını da dahil etmek istiyor.

“Kaynak yok” diyerek özelleştirmelere giden, işçileri ya sokağa atan ya da sefalet ücretlerine mahkum eden bir düzenin, eldeki kaynakları kullanma tarzı işte böyledir. Ve yineliyoruz, o bunda tümüyle tutarlıdır. Emperyalizmle kader birliği etmiş asalak bir sınıfa dayanan ve yapısal bir kriz içinde debelenen bir düzen, başka türlü davranamaz. İMF reçeteleriyle çalışan sınıfları yoksulluğa itenler, onları kontrol altında tutmak için de, baskı ve terör aygıtlarıyla propaganda ve uyuşturma aygıtlarını en iyi biçimde beslemek ve tahkim etmek zorundadırlar. Zora ve yalana

dayalı olarak ayakta kalmanın en doğal gerekleridir bunlar.

Kokuşmuş bir cumhuriyet: Sermayenin kontrgerilla cumhuriyeti

Komünistler bir yıl önce, resmi adı TC olan burjuva cumhuriyetin kuruluşunun 71. yılı vesilesiyle, şunları yazmışlardı:

“Dün ‘Kurtuluş Savaşı’ içinde doğan cumhuriyet, bugün bir halkın kurtuluş mücadelesini boğmak için emperyalist dünyaya uşaklıkta her türlü sınırı aşabiliyor. Dün modern burjuva gelişmenin ihtiyaçları doğrultusunda şeriatçılığı kaldıran cumhuriyet, bugün büyük kentlerin yoksullarıyla Kürdistan’ın köylülerini kontrol altında tutabilmek için ortaçağın şeriatçı ideolojisine ve akımlarına sığınabiliyor. Dün Kürt halkına gözdağı vermek için Kürt feodal ağalarını ve aşiret reislerini şamar oğlanına çeviren cumhuriyet, bugün özgürlük hareketini boğabilmek için bu güçlerin desteğine mahkum kalabiliyor ve onların fiili yerel yönetimlerini sineye çekebiliyor. Dün kurduğu millet meclisini kendi doğuşunun temeli yapan cumhuriyet, bugün aynı meclisin siyasal şube polisleriyle kuşatılmasına, milletvekillerinin enselerinden tutularak sürüklenmesine normal uygulamalar gözüyle bakabiliyor vb.

“Tüm bunlar onun iflasının ve tükenişinin kanıtlarıdır. Fakat tükenen bir sistem değil yalnızca, asıl olarak onun dayandığı toplumsal sınıftır. Bu sınıfın çürümesi, onun siyasal sisteminin aynasından yansımaktadır. Olan budur.

“Dünün cumhuriyeti bugün artık açıkça bir generaller ve polis şefleri rejimi halini almıştır. Demek oluyor ki o artık bir kontrgerilla cumhuriyettir. Onun en itibarsız ve en işlevsiz kurumlarının siyasal partiler ile parlamento olması rastlantı değildir. O siyasal partiler ve parlamentodur ki, onlarsız bir burjuva cumhuriyeti düşünmek mümkün değildir.

“Türkeş gibi bir faşist çete şefi ve onun bayraktarlığını yaptığı en iğrenç bir ırkçı şoven ideoloji, gelinen aşamada mevcut cum-

huriyetin siyasal alandaki gerçek umudu haline gelmişse eğer, onun çürümüşlüğüne ve tükenmişliğine başka kanıtlar aramak tümüyle gereksizdir.” (Ekim, sayı:108, 1 Kasım 1994)

Bu değerlendirme, içinde bulunduğumuz genel seçim arifesinde çok daha anlamlı hale geliyor. Sicilli bir faşist, kudurmuş bir şovenist olan ve 30 yıldır profesyonel tarzda faşist cinayet şebekeleri yöneten Türkeş, düzenin “liberal” etiketi taşıyan ana partileri tarafından paylaşılamıyor. DYP ve ANAP haftalarca Türkeş’in MHP’si ile anlaşmak için birbiriyle yarıştılar. Sonuçta bu ittifak politik nedenlerle değil, fakat kontenjanlar üzerinde anlaşamamaktan dolayı henüz gerçekleşemedi. Ama DYP, çoğu özel savaş aygıtı içinde Türkeş’in gerçek iş arkadaşları olan ve kafa yapısı olarak Türkeş’i hiç aratmayan polis şefleri ve valilerle dolduruyor listelerini. ANAP ise, listelerinde bir çok eski MHP’li katile (“Doğu’nun Başbuğu” Yılma Durak’tan Ülkü Ocakları son genel başkanına kadar) yer vermekle kalmıyor. Bir eski faşist katiller çetesinden oluşan Büyük Birlik Partisi ile de ittifak yapmaya çalışıyor. Dikkate değer bir diğer olgu da, sosyal-demokrat partilerin tüm bu çabaları sükunetle izlemeleri ve doğal karşılımlarıdır. Bu doğaldır, zira MHP dört yıldır fiilen onların hükümet ortağı idi ve MHP çizgisi halihazırdaki devlet çizgisinden başka bir şey değildir. Ecevit’in en iyi anlayabildiği politikacılardan biri olduğunu ise bizzat Türkeş’in kendisi söylüyor. Birçok eski bakan ve yöneticinin, işadamlarının MHP’ye katılması için sıraya girmesi ve bu arada devleti simgeleyen Ankara DGM Başsavcısı’nın MHP’den aday olması da, bu olguyu açıkça teyid ediyor.

Çözümsüz ve kokuşmuş düzenin çözümsüz ve kokuşmuş partileri

Normal olarak bir seçim döneminde, tümüyle yalana ve demagojiye dayansa da, düzen partileri yığınlara ekonomik ve siyasal vaadlerde bulunarak seçmen desteği almaya çalışırlar. Toplu-

mun gündeminde bulunan, geniş halk yığınlarının yaşamını ve çıkarlarını ilgilendiren sorunlara çözüm önerileri sunarak, “iktidar” olmaya talip olurlar. Oysa mevcut düzen partileri 24 Aralık seçimleri için bu biçimsel işlevi bile yerine getiremiyorlar. Onlar birbirleriyle farklı politikalar üzerinden değil, birbirlerinin hırsızlıklarının ve yolsuzluklarının sergilenmesi üzerinden yarışıyorlar. Gündemdeki sorunlara çözüm önerileri sunarak değil, seçim ittifakları oyunlarına dayanarak birbirlerine üstünlük sağlamaya çalışıyorlar. İçi boş aldatıcı imajlarla parlatılmış “isim”lerle destek bulmaya çalışıyorlar.

Düzen partilerinin politik platformlar üzerinden yarışmalarının nedeni, gerçekte farklı politikaları temsil edememelerinden dolayıdır. Politikayı onlar değil, Genelkurmay, MGK ve İMF üretiyor. Onlara da bunun biçimsel bakımdan temsili kalıyor. Hepsi aynı politikalar demetini temsil ettikleri için de, bu alanda birbirlerine üstünlük sağlama olanağından yoksundurlar. Kaldı ki yıllardır uygulanan ve yığınları bunaltan bu ortak düzen politikalarıyla seçmen desteği de alamazlar. 12 Eylül’ün toplumu soktuğu siyasal-hukuksal cendereye karşı toplumda biriken tepkiyi ve demokratik özelemleri, ‘91 Ekim’indeki erken genel seçimlerde dönemin muhalefet partileri (DYP ve SHP) “demokratikleşme” vaadi ile iyikötü kullanmışlardı. Bugün artık bu alanda da inandırıcı olabilecek herhangi bir parti yoktur ve görüldüğü kadarıyla buna niyetleri de yoktur.

Düzen partilerinin Kürt sorununa ilişkin politikaları aynıdır ve bu özel savaşın desteklenmesidir. Hepsi Olağanüstü Halin devamından yanadırlar. Hepsi devlet terörünü, 8. maddeyi ve DGM’leri savunuyorlar. Hiçbirisi yığınlara temel demokratik hakları vaadedemiyorlar. Yığınları bunaltan ekonomik sorunlar karşısında hepsi İMF reçetelerinden yanadırlar. Hepsi özelleştirme politikasını ve uygulamalarını savunuyorlar. Hepsi düzenin militarizme, şovenizme, kışkırtmaya, maceraya dayanan ve ABD emperyalizminin hizmetinde bulunan dış politikasını savunuyorlar. RP’nin dema-

gojik muhalefeti hariç, geriye kalanların tümü de Türkiye'yi emperyalist tekellerin her türlü engelden kurtulmuş bir açık pazarı haline getirecek olan Gümrük Birliği'ni savunuyorlar, vb.

Elbetteki sosyal-demokratlar sol söylemi ve sosyal demagojiyi hala bir ölçüde kullanabiliyorlar ve kullanacaklardır da. Fakat dört yıllık hükümet ortaklığı bunun aldatıcılığını yığınların gözleri önüne sermiştir. Hükümet icraatının dışında kalan DSP ise, sosyal-demagojiden çok şovenizmden yarar umuyor. Hırsızlıklarla, yolsuzluklarla kokuşmuş bir ortamda, "dürüst lider" imajı üzerinden güç kazanmaya çalışıyor.

Öte yandan, sosyal-demagojiyi sosyal-demokratlardan daha inandırıcı bir biçimde kullanma imkanına sahip Refah Partisi'nin durumu var. Bu parti aynı zamanda "Batı karşıtlığı" ile kitlelerin yurtsever duygularını istismar etme olanaklarına da sahiptir. Devrimci hareketin zayıflığı, düzene karşı devrimci alternatifin yığınlar önünde henüz somutlanamaması, bu din taciri gericilik yuvasının işini ayrıca kolaylaştırmaktadır. Ne var ki gerek özel savaş destekçiliği, gerek demokratik haklara ve değerlere karşıtlığı, ve gerekse büyük kent belediyelerindeki işçi-emekçi düşmanı icraatları, bu partinin de manevra alanlarını gitgide daraltmaktadır. ABD emperyalizmiyle ilişkilerini düzeltmesi ve geliştirmeye başlaması, Ortadoğu'daki en Amerikancı rejimlerle ilişkileri, bu partinin kullandığı sahte antiemperyalist söylemi de giderek zora sokmaktadır. Tüm bunlara rağmen yine de RP, gerici düzen partileri içinde farklı şeyler söyleme iddiası taşıyan ve olanağına sahip bulunan tek partidir ve onun 24 Aralık seçimlerindeki nispi avantajı buradan gelmektedir.

24 Aralık seçimleri ve düzenin beklentileri

24 Aralık seçimleri, denebilir ki düzenin sonuçlarından en az şey beklediği bir genel seçim örneği olacaktır. Gerçekte bir genel seçim, düzenin belli politikalarında manevra yapmak, yeni alter-

natiflerle ortaya çıkmak, yeni bazı uygulamaları devreye sokmak için iyi bir vesiledir. Oysa 24 Aralık seçimleri bu açıdan herhangi bir önemli işaret vermiyor. Düzenin sıkışmışlığı ve politik partilerin aşırı yıpranmışlığı ve itibarsızlığı bunu olanaklı kılmıyor. Bu konuda büyük iddialarla piyasaya sürülen ve özellikle Kürt sorunu ve “demokratik toplum” üzerinden hayli demagoji yapan C. Boyner’in YDH’si ANAP’a yaranarak parlamentoda koltuk sahibi olmak kaygısında. Bu tekelci burjuvazinin hazırladığı sözde “reform” alternatifinin çürüklüğüne bir göstergedir.

24 Aralık seçimleri üzerinden şimdilik görülen iki işaret var. Bunlardan ilki özel savaş yürütücülerinin parlamentoya akınıdır. Bunun “devlet”in parlamentoda doğrudan temsili ile rejimin işini mi kolaylaştıracağı, yoksa içyüzünün görülmesini kolaylaştırarak zora mı sokacağı ise henüz belli değildir. İkinci işaret ise, ekonomiye bir parça nefes aldirmek için yeni bir saldırı paketinin kapıda beklediği ve genel seçim geride kalır kalmaz bunun uygulamaya konulacağıdır. Seçimler bu ikincisi için bir çözüm olanağının doğması değil, fakat bir engelin geride kalması türünden bir rol oynayacaktır. Bunlar dışında bu seçimlerden sermayenin ciddi bir şey beklediği söylenemez. Eğer ANAP seçimlerden en kârlı parti olarak çıkarsa, sermaye, halen izlenmekte olan politikaları belki bir ölçüde daha az yıpranmış bir ekibe dayanarak uygulama olanağı bulacaktır. Hepsi bu kadar.

Rejimin bugün için asıl başağrısı olan ve onu yalnızca iç politikada değil, fakat uluslararası politikada da gitgide daha çok sıkıştıran Kürt sorununda ise, bir manevra için iç ve uluslararası girişimler çoğalmakla birlikte, seçimi izleyecek kısa evre için bu henüz olanaklı görülüyor. Yine de büyük sermaye çevrelerinin bir “siyasal çözüm” manevrasına gitgide daha çok eğilim duyduğunu, solda “siyasal çözüm” ve “barış cephesi” üzerine politik platform kuranların çoğaldığı bir evrede özellikle vurgulamak gerekir.

***

Kürt ulusal hareketinin çeşitli kesimleri ile Türkiye solunun re-

formcu ve devrimci kanadına mensup bir çok grup, seçimlere HA-DEP çatısı altında katılıyorlar. “Barış ve Demokrasi Cephesi” olarak tanımlanan bu birlik, düzen karşısında devrimci bir alternatifi değil, ilerici-demokratik bir muhalefeti temsil ediyor. Doğal olarak Kürt özgürlük hareketinin “siyasal çözüm” arayışına ve bu çerçevede Türkiye sol hareketine biçtiği rejime demokratik muhalefet misyonuna da çok iyi oturuyor. Liberal reformist BSP’nin bu cephenin en hararetli ve uyumlu bileşeni olarak ortaya çıkması, PSK lideri Burkay’ın “cephe”yi hararetle desteklemesi bu açıdan rastlantı değildir.

24 Aralık seçimlerinin devrimciler bakımından tek gerçek işlevi, politik yaşamın nispi bir yoğunlaşma yaşadığı bu vesileyle, yığınların karşısına kendi devrimci kimliklerinin ifadesi bir platformla çıkmaları olabilir. Dolayısıyla komünistler, yığınların karşısına düzene karşı devrimi ve sosyalizmi savunan, güncel politik sorunlara ve istemlere de bu çerçeveden yaklaşan bir tutumla çıkmaktadırlar. Seçimlerde güç birliğine de düzene karşı devrimci alternatifin ifadesi olacak bir platform üzerinden bakmaktadırlar.

Solda seçim blokları ve seçimlerde devrimci sınıf tutumu üzerinde önümüzdeki sayıda duracağız.

(Ekim, Sayı: 133, 15 Kasım '95)

Seçimler ve sol hareket

Baskın seçim yalnızca aniden gündeme getirilen değil, fakat aynı zamanda çok kısa bir ön hazırlık dönemine sığdırılmak istenen bir seçim olma özelliği taşıyor. Düzen bununla kitlelerin daha geniş bir zaman dilimi içinde yaşayabileceği bir politik ilgi yoğunlaşmasını da böylece engellemiş oluyor. Ön hazırlık sürecinin çok kısa tutulması düzen partileri için herhangi bir sorun oluşturmuyor. Tersine, kitlelere söyleyecek çok fazla sözü olmayan bu partiler, böylece uzun süreli bir sıkıntıdan da kurtulmuş oluyorlar. Oysa daha geniş zaman dilimine yayılmış bir seçim dönemi, devrimciler için düzenin, devletin, parlamentonun ve kokuşmuş düzen partilerinin bu vesileyle yaygın ve etkili bir teşhiri için son derece önemli bir olanak olurdu. Baskın seçimle aynı zamanda bu da engellenmiş oldu.

Bir kaç haftalık bir seçim döneminin sol hareket tarafından düzenin teşhiri ve yığınların aydınlatılması genel amacı çerçeve-

sinde ne ölçüde başarıyla kullanılabileceği henüz belli değil. Henüz hissedilir bir çalışma başlatılmış da değil. Bugüne kadarki süre seçim politikaları oluşturmak ve bu çerçevede bazı güçbirliği girişimleriyle geçti. Bunun soldaki gerçek konumlara ve iç saflaşmalara şimdiden yeni açıklıklar sağladığı görülmektedir.

Genel planda devrimci ve reformist iki ana kesimden oluşan sol hareketin reformist kesimi seçim döneminden daha etkin bir biçimde yararlanacak gibi görünmektedir. Bunun tek nedeni yasal konum ve hareket tarzının avantajları değildir. Devrimci akımların ortak tutum ve çalışma planındaki zayıflıkları da reformist odakların işini kolaylaştıracaktır. Yine de bunu bir ölçü de olsun sınırlama olanağı bugün hala vardır. Devrimci bir seçim bloku yaratılmamış olsa bile, devrimci örgütlerin yürütecekleri çalışmalarda pratik işbirliği ya da hiç değilse dayanışmaları halen olanaklıdır. Düzenin ve devletin teşhirini öne çıkaran, bunu devrimin ve sosyalizmin propagandası ile birleştiren bir çalışma zemini bunu kolaylaştıracaktır.

Seçimler ve reformist sol

Bilindiği gibi sosyal-demokrat partiler de yığınların karşısına “sol” adına çıkıyorlar. Fakat onlar düzeni değiştirmek bir yana, reforme etmek iddiasını bile 12 Eylül’le birlikte bir yana bıraktılar. Bu kokuşmuş düzen partilerinin mevcut düzenin tam hizmetinde olduğu konusunda yığınların geri kesimlerinde bile bugün artık herhangi bir tereddüt yoktur. Dolayısıyla solun reformist kesimleri derken biz bununla, kurulu düzeni ve devleti aşan bir mücadele ve örgütlenme perspektifine ve tarzına sahip olmayan, fakat buna rağmen bu iddiayı taşıyan grup ve partileri kastediyoruz. Bunlar gerçek politik konumlarıyla reformizm platformunda durdukları halde, yığınların karşısına devrim ve sosyalizm iddiasıyla çıkabiliyorlar.

Oysa bu iddiaların dayanaksızlığı, bizzat gündemdeki seçimler

vesilesiyle oluşturdukları platformlarla da açığa çıkmaktadır. Bu platformların hiçbirini, düzenin ve devletin cepheden reddi, devrimin ve sosyalizmin cepheden bir savunusu üzerine oturmamaktadır.

Seçim platformları olağan dönemlerin taktik platformlarından farklıdır. Seçimlerde siyasal akımlar yığınların karşısına, toplumun gündemindeki temel sorunlara ilişkin temel tutumları ve çözüm önerileri ile çıkarlar. Devrimci bir parti de, eğer gerçekten öyleyse, bugünkü kokuşmuş sosyal ve politik düzen karşısındaki konumu ve tutumu neyse, seçim platformunun ve tüm seçim çalışmalarının temelini de bunu yerleştirerek çıkar yığınların karşısına.

Dahası sorun, savunulan bir dizi temel talebin ne olduğundan da ibaret değildir. Bundan da önemli olan, bu taleplerin nasıl formüle edildiği ve elde edilmesinin yolu ve yöntemi konusunda yığınlar ne söylendiğidir. Örneğin bugün “sosyalist” solda herkes demokrasi, bağımsızlık ve hatta sosyalizm diyor. Bu taleplerin genel bir savunusu üzerinden bakıldığında ortak bir payda varmış gibi de görünüyor. Gerçekte ise kendi başına bunun hiçbir anlamı yoktur. Zira gerçek ayırım çizgisi, bu taleplerin ve onların önündeki engellerin tanımında, bu hedeflere nasıl ulaşılacağı, engellerin nasıl aşılacağı, bertaraf edileceği sorunlarına yaklaşımda ortaya çıkar. Demokrasi yokluğu ve dolayısıyla siyasal özgürlük, yığınların temel bir istemidir. Peki bunun elde edilmesinin bugünkü sermaye iktidarının yıkılmasından, burjuva devlet mekanizmasının zor yoluyla parçalanmasından başkaca bir yolu var mıdır? Emperyalist kölelik ilişkilerinden kurtulmak, bağımsızlığı kazanmak temel bir sorun ve yığınların temel bir istemidir. Peki ama bağımsızlığı elde etmenin mevcut bağımlılığın sınıfsal dayanağı olan tekelci sermaye egemenliğinin yıkılmasından, burjuva mülkiyet ilişkilerinin tasfiyesinden başkaca bir yolu var mıdır? Aynı şey Kürt sorunu, aynı sorular toplum gündemindeki tüm öteki temel siyasal ve toplumsal sorunların devrimci çözümü için geçerlidir. Kurulu düzen koşullarında devrimciliğin asgari koşulu, ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakaların temel taleplerini gerçekleştirmenin ancak mevcut sınıf

egemenliğinin (ki bu çıplak bir sermaye diktatörlüğüdür) yıkılmasından geçtiğini kabul etmektir. Her türlü taktik soruna bu temel stratejik düşünce üzerinden yaklaşmaktır. Dolayısıyla, seçimler gibi bir siyasal vesileyle yığınların karşısına da, bu konum üzerinden çıkabilmektir.

Reformist akımların mevcut seçim platformları ise bu temel koşuldan yoksundur. Bu onların reformist kimliklerinin seçim platformu vesilesiyle yeni bir tezahüründen ve tescilinden başka bir şey değildir.

İP: Kemalist reformizme kemalist aydın “taze kanı”

Kuşkusuz bunların başında Perinçekçi İP gelmektedir. Her şeyiyle kendini mevcut düzenin icazet sahasına hapsetmiş bu sicili bozuk partinin, düzen ve onun devletiyle temelde bir sorunu olmadığını 25 yıllık siyasal yaşamı yeterli açıklıkta göstermiştir. Bu partinin sorunu kurulu düzen ve devletle değil, onun yetersizlikleri ya da aşırılıklarıyla, bunun ifadesi politika ve uygulamalardır. İP, tipik reformist bir düzen partisidir. Fakat ‘60’lar sonrasının sol-kemalist geleneğine uyarak “devrim” ve “sosyalizm” iddiasından da geri durmamaktadır. Böyle yapmasa liberal işçi politikacılığını “sınıf devrimciliği” olarak sunma olanağını yitirir. Bu ise İP’i tümüyle boşlukta bırakır. Zira o “işçi sınıfı partisi” olma iddiasına dayalı bir siyasal varoluşa sahiptir. İP düzen içi politika platformundadır. Fakat özellikle içinde bulunduğumuz yeni dönemde tüm gücüyle işçiler ve emekçiler içinde güç olmak için uğraşır. Düzen bünyesinde üstlendiği misyon bunu gerektirmektedir. İP tipik bir burjuva işçi partisi olmak hevesindedir.

Bir orta sınıf hareketi olarak mevcut düzen politikalarıyla sorunları bulunan İP’in bu desteğe özellikle ihtiyacı vardır. Zira “Cumhuriyet devrimi mevzileri” bununla savunulacak, Türkiye’nin mevcut devlet bağımsızlığı “Yeni Dünya Düzeni”nin sömürgeleş-

tirme tehditi”ne karşı bununla korunacak, itibarsızlaşmış ve işlevsizleşmiş parlamento bununla yeniden itibarlı hale getirilecektir. Ve elbette bununla, Türkiye’nin “bölüşüm ilişkilerine” de müdahale edilecek, mevcut sınıf egemenliği altında “sosyal adalet” sağlanacak, mümkün olursa eğer, işçi-emekçi desteğine dayalı bir politik yaşam da bu sayede sürdürülebilecektir. Bunlar bir arada bir bakıma İP’in 24 Aralık seçimleri için ortaya koyduğu platformun da ana unsurlarıdır.

Gerçek platformu bu olan bir partinin, sermayenin tüm temel politikalarına destek veren DSP ve CHP gibi kokuşmuş düzen partileriyle sözde “sol birlik” kurmak istemesi elbette bir rastlantı değildir. Rastlantı olmadığı gibi, düzen içi kimliklerinin de kendi ağızlarından tescilidir. ‘80 öncesinde CHP ile açık bir işbirliğini savunan ve açık bir destek eşliğinde örtülü bir işbirliğini uygulayanlar revizyonist partilerdi. Şimdi aynı şeyi bugün tek başına İP yapıyor. (Yarın kadar yaşamayı başarır ve kendinde bir parça güç bulabilirse eğer, BSP de bunu yapacaktır. Genel Başkan Sadun Aren bunu şimdiden savunuyor.) İP’in “sol birlik” için tek koşulu, bugünkü CHP ve DSP’nin geçmiş CHP çizgisine, onun “kuvayı milliye ruhu”na dönmeleridir.

Birer gericilik yuvası ve çıkar şebekesi gibi çalışan sosyal-demokrat partilerin bugün için böyle bir “dönüş” yapmayacaklarını İP de gayet iyi bilmektedir. Buna rağmen bu çağrısını yıllardır döne döne tekrarlıyor. Bu elbette nedensiz değildir. Bununla tekelci burjuvaziye gerekli mesaj veriliyor ve böylece geleceğe yatırım yapılıyor. Gelecekte, sınıf mücadelesinin keskinleştiği, yığınların hızla devrimcileştiği bir evrede, bu gelişmenin önünü kesmek için “sol blok” bir ara çözüm olarak pekala bir işlev görebilir. İP kendini bu misyona hazırlıyor. Fakat kendisine iş düşebilmesi için de liberal işçi politikacılığına sınıf ve sendika hareketi içinde bir güç kazandırması lazım. Sınıfın en geri eğilimlerini okşamaya ve kışkırtmaya dayalı çabaları ile her türlü ilkesizliğe, en bayağı bir oportünizme dayalı Türk-İş şakşakçılığı tam da bunun içindir.

24 Aralık seçimleri için Kemalizmin geleneksel temsilcisi partilerden şimdilik yüz bulamayan İP, “seçim çıkışı”nı kendini “sosyalist” sanan ya da öyle görünmekten yarar uman kemalist aydın kitlesine dönerek yaptı. Sözde “aydın ağırlığı” ile kendini pazarlama yoluna gitti. Bunu bir kısım sosyal-demokrat sendika ağasının desteği ile takviye etmeye çalıştı. İmzacı aydınların bir “ağırlığı” olup olmadığını olaylar gösterecek. Fakat “Türkiye’nin gurur tablosu” diye pazarlanan bu seremoninin gerçekte bir utanç tablosu olduğunu söylemeleyiz. Türkiye’de son 15 yıldır devrimci hareket ve emekçi sınıflar ağır bir saldırının hedefidirler. Kardeş Kürt halkı son on senedir özgürlük için mücadele ediyor ve bunun için kuralsız bir kirli savaşın her türlü ağır sonuçlarını yaşıyor. Sistemik işkence, kayıplar, sokak infazları bu toplumun gündelik gerçekleridir. Peki bu kadar sol ve hatta “sosyalist” aydınımız var da, bu koca kitlenin neden yıllardır hiç sesleri çıkmıyor? Bir İsmail Beşikçi, bir Haluk Gerger, bir Yaşar Kemal bireysel çıkışlarıyla rejime ciddi sıkıntı yaratabiliyorlar bugün. Eğer bu çıkışların benzerlerini bu “sosyalist aydınlar”ımız göstereceklerdi, sonuç ne olurdu acaba?

Ama hayır, onlar bunu bugüne kadar yapmadılar. Rejimle problemli hale gelmemeye özel bir özen gösterdiler. Onlar sorumsuz, korkak tatlı su aydınları olduklarını 12 Eylül’den bu yana geçen 15 yıllık koca bir dönemde yeterli açıklıkta göstermişlerdir. İP destekçisi aydınların büyük bir kısmının İP’e sundukları destek, gerçekte bugüne kadarki tutumlarının mantıksal bir uzantısıdır. Onlar sosyalizm adına Kemalizm borazanı bir düzen içi partiye destek sunarak, düzen dışına çıkamayan ve rejimle bozuşmak istemeyen sözde aydınlar olduklarını bir kez daha göstermişlerdir. Onlar sosyalizmin ve işçi sınıfına değil, Kemalizme ve Türk sosyal-şovenizmine destek vermişlerdir. Atilla İlhan gibi “devlet sanatçısı” olmayı bir övünç konusu yapabilen bir sahte “sosyalist”, kemalist aydınların tercihini en veciz biçimde özetliyor: “Bu Mustafa Kemal’in tercihi”! Desteğin özü budur.

Bunun içindir ki İP, “Seçim Bildirgemizi bilerek 10 Kasım günü ilan ediyoruz” diye övünebiliyor. İMF’ye karşı tutumunu “Kuvayı Milliye’nin devrimci ruhuyla” tanımlayabiliyor. Bu, İP’in anti-emperyalizm ve bağımsızlık üzerine keskin demagojik yaygarasının gerçek kapsamını ve sınırlarını da veriyor. Düzenin temelleriyle bir sorunu olmayan bir partinin emperyalizme bağımlılığın temellerine de yönelemeyeceği aşikardır. “Kuvayı Milliye ruhu” şakşakçılığı, “Cumhuriyet devriminin mevzileri”ni savunma, “Yeni Dünya Düzeni’nin sömürgeleştirme tehditi”ne karşı Türkiye’nin “devlet bağımsızlığı”nı koruma, özelleştirmeye karşı devlet mülkiyetine sığınma, Kürt sorununun çözümü için bile Kemalizme başvurma (ki bu artık arsızlıkta sınır tanımamak oluyor) vb., vb., tüm bunların mantığı bir bütündür. Bu geleneksel sol-kemalist platformun bugüne uyarlanmasıdır. Orta sınıf aydınlarının ‘60’lardaki çıkışının günümüze uzantısıdır. Dolayısıyla, ‘60’lardaki kemalist-solcu aydın patlamasından bugüne kalan orta sınıf aydınlarının kemalist İP’e destek vermesi de anlaşılır bir şeydir. Bu aydınlar solculuk adına yıllarca CHP geleneğini desteklediler. CHP’nin faşist bir polis-asker rejiminin hükümet ortağı olduğu ve DSP’nin ise bir çok konuda MHP’ye benzediği bir aşamada, bu aydınlar için desteklenebilecek en uygun reformist odak ancak İP olabilirdi.

Son bir nokta. Bugün düzen parlamentosunun tümünden çürüyüp kokuştüğünü, biçimsel bakımdan bile bir işlev yerine getiremez hale geldiğini düzen cephesinden bile çok kimse kabul ediyor. Başta Ecevit düzenin bir kısım akıl hocaları bundan büyük kaygı duyuyorlar. Parlamento’ya yeniden biçimsel işlevini kazandırmak, onu yeniden itibara kavuşturmak, uzun vadeli düşünen tüm düzen savunucularının bugün ortak kaygısı durumundadır. Bu kaygının aynı zamanda İP lideri Doğu Perinçek tarafından da dile getirilmesi ise kuşkusuz dikkate değerdir. 24 Aralık üzerine yazdığı bir yazıda, sanki mevcut olan bir başka şeymiş gibi bir “polis rejimi tehditi” korkuluğu eşliğinde, aynen şunları söylüyor:

“Türkiye’de çoğulculuk, bir tek emekçi halkın mücadelesiyle iş-lerlik kazanabilir Ancak emekçi halkın vereceği taze kanla seçim yeniden seçim haline gelir ve parlamento da çürümekten kurtulur Bunun için mafyalaşan sermayenin parlamento ile halk arasında açtığı uçurumu kapatmak gerekiyor ” (Aydınlık, başyazı, 28 Ekim 1995)

Parlamentoya yeniden işlev kazandırmak! Parlamentoyu çürümekten kurtarmak! Parlamento ile halk arasındaki uçurumu kapatmak! Tüm bunlar ancak kurulu düzenin sadık bir uşağının ağzına yaraşabilir. Kuşkusuz Perinçek’e de çok yakışıyor. Perinçek, tüm bunların “ancak emekçi halkın vereceği taze kanla” olanaklı olabileceğini açık açık söylüyor. Bu, başını çektiği grubun emekçi halk içinde güç olmak çabasının düzenin bekası için ne anlam ifade ettiğine de dolaysız bir kanıt oluşturuyor. Perinçek bu sözleriyle kendisinin ve partisinin misyonunu en açık, en dolaysız biçimde açığa vurmuş oluyor. Aynı sözlerin devamında, Kızılay’da toplanan yüzbinlerce işçinin “Hükümeti yıktık, sıra mecliste!” dediğini ciddi bir tehlike uyarısı olarak düzen çevrelerine duyuruyor. Parlamento ile halk arasında oluşan “uçurumu kapatmak” gerektiğine ilişkin sözlerle birlikte değerlendirildiğinde, kısaca şu söylenebilir: Ancak bu kadar açık konuşulabilir!

Sonuç olarak, 24 Aralık seçimleri, İP’in düzen partisi kimliğinin yeni bir tesciline vesile olmuştur.

EP Girişimi: Demokratik muhalefet seçeneği

Reformist solun seçim platformundaki bir öteki temsilcisi Emek Partisi Girişimi’dir. Seçimlere bağımsız adaylarla giren ve bunu “emekçilere seçenek” olarak sunan bu çevre okurlarımız için yeterince tanındıktır. İP bu seçimlerde kendini “Cumhuriyet devriminin mevzileri”ni savunma misyonuyla tanımlarken, EP’çiler, “muhalefet değil fakat iktidar partisi” olduklarını sık sık söylüyorlar. Ama “iktidar” partisi olduklarını gösterir tek bir ifade ya da

işaret görmek mümkün değil seçime dair açıklamalarında. Tam boy gazete ilanlarında iktidar, devrim ve sosyalizm üzerine, kapitalist düzenin ve devletin suçlanması üzerine, tek kelime yok. Kitlelerin devlete ve düzene karşı devrim ve sosyalizm için mücadeleye çağırılması üzerine tek kelime yok. Ya ne var? “Özgürlük ve demokrasi için çağrı” var.

“Sistem tıkanmıştır” demek kimseyi devrimci yapmıyor. Bunu bir kısım gericiler ile Amerikancı Boyner’in YDH’sı bile söylüyor. Seçim gibi bir siyasal vesileyle işçi sınıfı ve emekçilere “sistem”e, kurulu toplumsal düzene, onun devletine karşı ne dendiğidir önemli olan. “Tıkanan sistem”e karşı önerilen devrimci çıkış ve çözümdür. Seçimler temel devrimci ilkeleri ve hedefleri en geniş yığın-lara açıklamak için özel bir fırsattır. Tam boy gazete ilanlarını bu-nun için değil de, “özgürlük ve demokrasi” için, “İş-Ekmek-Özgürlük” için kullananlar, devrimci değil, fakat yalnızca ilerici demokratlar olduklarını ortaya koymuş olurlar. Böy-leleri devrimci iktidar alternatifini değil, çok çok ilerici bir “muha-lefet” hareketi olabilirler ancak. 12 Eylül yenilgisinin dolaysız bir sonucu olarak devrimcilikten demokratiğe düşenlerden daha faz-lası da zaten beklenebilir.

12 Eylül karşı-devrimi, ‘80 öncesinde küçük-burjuva devrim-ciliğinin ana akımlarını temsil eden üç ana grubu ideolojik ve ör-gütsel bir tasfiye sürecine sokarak, gelinen yerde herbirini kendine özgü bir tarzda düzenin icazet sınırları içine itti. “Legal parti açılı-mı” devrimci iktidar mücadelesinden bu köklü kopuşun aktığı yeni kanallardan birini oluşturuyor. Birileri çoktan BSP çatısı altına sığındılar. Diğer birileri devrim ve sosyalizme tövbe ederek “Kitlesele Parti Girişimi” meşgalesine sığındılar. Üçüncü grubun temsilcileri ise bugünkü EP Girişimi’ni oluşturuyorlar.

EP Girişimi, devrimci ideolojik ve örgütsel temeller üzerinde mücadele yürütme gücünü yitirmiş 12 Eylül yorgunu küçük-bur-juva demokratları ile bir kısım “dürüst”, “namuslu”, fakat reformist ara kademe sendika yöneticisinin ittifakına dayanıyor. Bunu bir

reklam ögesi olarak, bir kısmı aynı zamanda “oylarımız İP’e” kampanyasına da destek veren, TİP-TKP’den yadigar bazı reformist aydınlar tamamlıyor. Devrimcilikten düşenler ile hiçbir zaman devrimci olmamışların bileşiminden oluşan EP Girişimcileri’nin, kendini devrim değil de her yere çekilebilir bir “demokrasi” mücadelesi üzerinden tanımlamaları gerçek konumlarına tümüyle uygundur.

Legal parti platformunun bunlar için düzenin icazetine hapso olmak anlamına geldiğinin son bir “pratik” kanıtı, son haftalardaki “EP Destekçileri” ilanlarıdır. Çoğu muhakkak ki samimi devrimcilerden ve devrim sempatanlarından oluşan yüzlerce insanın isim listesini gazete ilanlarıyla sunmanın mantığı ve anlamı ne olabilir acaba? Bu da gösteriyor ki, sözkonusu olan legal olanakları kullanmak değil, fakat “açığa çıkmak”tır. Bir kontrgerilla rejiminde bunu kaygısızca yapanların, böyle yapmakla her türlü devrim ve iktidar kaygısını da bir yana bıraktıklarının bundan daha açık göstergesi ne olabilir ki?

EP Girişimi seçimlere bağımsız adaylarla giriyor ve bunu “bağımsız sınıf tutumu”nun bir ifadesi olarak sunuyor. Legalizm bağına gömülerek düzene bağlananların “bağımsız sınıf tutumu” iddiası her türlü dayanaktan yoksun bir ciddiyetsizliktir. “İş-Ekmek-Özgürlük” platformu, liberal demokrat bir platformdur ve bugünün Türkiye’inde geniş bir reformist sol kesimin bu platformda birleşmesi için herhangi bir güçlük yoktur. Buradan bakıldığında, EP Girişimi’nin neden “Emek, Barış ve Demokrasi Bloku”yla ortak bir seçim platformu oluşturmadıklarını anlamak da güçtür. Bunun tek engeli, olsa olsa “HADEP çatısı”nın kendine özgü güçlükleri olabilir.

“Emek, Barış ve Demokrasi Bloku”

HADEP çatısı altında seçimlere giren “Emek, Barış ve Demokrasi Bloku”, seçim platformundaki bir üçüncü reformist olu-

şumdur. Geniş bir gruplar çevresini bir araya getiren ve ulusal hareketin kitle tabanından dolayı da önemli bir kitle desteğine sahip bulunan bu blok, reformist seçim platformları içinde kuşkusuz en dikkate değer olanıdır. Bu seçim blokuna HADEP, Burkay çizgisindeki DDP, BSP, SİP ve diğer bazı sol gruplar katılıyorlar.

HEP geleneğinin devamı olan HADEP hakkındaki değerlendirmelerimiz bilinmektedir. Bu kendine özgü oluşumu ve işlevini burada ayrıntıya girerek değerlendirmek bu nedenle gerekli değildir. HADEP devrim ya da sosyalizm adına hiçbir açık iddia taşımayan, Kürt ulusunun ulusal demokratik hakları uğruna yasal platformlarda demokratik bir mücadele yürütmek iddiası taşıyan, ilerici-demokratik bir oluşumdur. Bu çizgi, Kürt orta sınıf katmanlarının Kürt sorunu çerçevesindeki politik tutum ve eğilimlerinin özlü bir ifadesidir.

HADEP'in durumuna belli bir özgünlük kazandıran temel faktör, Kürdistan'daki devrimci özgürlük mücadelesine verdiği destektir. Bunu tersinden ve daha doğru bir biçimde şöyle ifade edebiliriz: HEP-DEP-HADEP çizgisi, Kürdistan'daki devrimci özgürlük mücadelesinin etkilediği, harekete geçirdiği ve kendi politik yörüngesine çektiği orta sınıf kesimlerinin politik platformudur. Bu özgün konum, başından itibaren ciddi karışıklıkların da asıl nedenidir. HEP-DEP-HADEP çizgisi, yalnızca devlet tarafından değil, çoğu kere devrimci çevreler tarafından da Kürt devrimci hareketiyle özdeşleştirilebilmektedir. Dolayısıyla bu çizgiyle (ve partiyle) ilişkiler ile devrimci Kürt hareketi birbirine karıştırılabilmektedir. Devlet bunu bilerek, kasten yapmaktadır. Bazı sol çevrelerin tutumu ise çarpık bir bakışın ürünü olarak göstermektedir kendini.

Nitekim pek "sosyalist" olmak iddiasındaki bazı çevreler, şimdiki seçim blokunu, ciddi ciddi "işçi dinamiği ile Kürt yoksul köylü dinamiğinin buluşması" olarak niteleyebilmektedirler. Kuşkusuz bu değerlendirme böylelerinin gerçek sınıf perspektifleri ve ölçütleri konusunda dolaysız bir kanıt sunmanın ötesinde bir anlam

ifade etmemektedir. Böylesi kurdukları blokla, gerçekte, HADEP şahsında Kürt orta sınıflarının politik platformuyla yakınlaşmışlardır. Bunun farkında olmadıklarını düşünmek ise mümkün değildir. Zira “Barış ve Demokrasi” platformu bu gerçeği yeterli açıklıkta sunmaktadır. Tutup buna kendi başına hiçbir açık politik tanım ve kimlik bildirmeyen bir “Emek” ibaresi eklemek, böylece bunu işçi sınıfı dinamiğinin Kürt yoksul köylü dinamiği ile buluşturulması olarak sunmak, dayanaktan yoksun bir başka ciddiyetsizliktir.

“Emek, Barış ve Demokrasi” blokunun gerçekte hangi “dinamik”leri birleştirdiğini görmek için blokun isminin yeterli bir açıklık sunduğunu söyledik. “Barış” talebi, çok bilinen ve çok tartışılan Kürt sorununa “siyasal çözüm” politikasının bir ifadesinden başka bir şey değildir. Bunun ise, geçtik sosyalist sınıf politikasından, genel devriinci bakışaısından bile gerçekte ne ifade ettiğini defalarca ortaya koyduk. Son olarak EKİM 3. Genel Konferansı bu sorunu ayrıntılı olarak ayrıca tartışıp değerlendirdi. “Demokrasi” talebinin kapsamı da, “Barış” talebinden kendiliğinden çıkmaktadır. Türk ve Kürt reformist solunun geniş kesimlerinin yıllardır ortak argümanı şudur: Türkiye’de Kürt sorununun barışçıl demokratik çözümü demokrasiye giden tek yoldur. Kemal Burkay liderliğindeki PSK’nın “Türkiye’ye demokrasi, Kürdistan’a otonomi” biçimindeki ünlü formülü bilindiği gibi bunu ifade etmekteydi.

Türkiye’de Kürt halkı üzerindeki sömürgeci boyunduruğun demokrasi sorununun kilit unsurlarından biri olduğu kuşkusuzdur. Fakat bu ne tek unsurdur ve ne de Kürt sorununun düzen içi kısmi bir çözümüyle Türkiye’ye demokrasi gelecektir. Bu en büyük aldatmacadır. Reformist odaklar “siyasal çözüm” basıncı çerçevesinde yığınlara sürekli bu yalanı pompalamaktadırlar.

Emperyalizme dayalı sermaye düzeni siyasal gericiliğin temel kaynağıdır. Bu sınıf devrilmeden, onun egemenlik aygıtı olan devlet, yığınların devrimci zoruyla param parça edilmeden, Türkiye’de

demokrasi mücadelesi de zafere ulaştırılmaz. Bu düzen, bu düzenin mevcut sınıf ilişkileri, bu düzenin bugünkü uluslararası ilişkiler sistemi içindeki yeri korunduğu sürece, Türkiye’ye demokrasi gelebileceği hayalini kitleler içinde yaymak, gerçekte en berbat, en bayağı bir reformizmdir.

Bugünkü “Emek, Barış ve Demokrasi Cephesi”nin politik bileşenlerine baktığımızda gördüğümüz nedir? HADEP’in kendisi üzerine gerekeni söyledik. DDP ise, bilindiği gibi Kürt reformizminin baştemsilcisi Burkay çizgisinde bir partidir. Bu parti yıllardır Kürt sorununa bizzat emperyalist odakların koyacağı ağırlıkla bir çözüm aramaktadır. BSP’ye gelince, dünün revizyonist bugünün liberal çevreleriyle, dünün devrimci bugünün yorgun demokrat unsurlarının üst üste yığıldığı bir belkemiksiz oluşumdur. Liberal troçkistler bu bulamacı ayrıca renklendiriyor. Devrim, iktidar, sosyalizm BSP’yi ilgilendirmiyor. BSP bulamacını oluşturanlar, uysal bir demokrathğı Kürt halkının acılarına duydukları yakınlıkla birleştiren, devrimci siyasal mücadelede hiçbir yeri olmayan, devrimci örgüt ve mücadele kaçkınlardır. şimdi devrimci sosyalizmi bir söz olarak bile yük sayan Dev-Yol artıklarıyla birleşerek tam bir liberal yamalı bohça olmaya hazırlanıyorlar. “Barış ve Demokrasi” tamı tamına bunların platformudur. Her şey bir yana yorgun ve ürkek demokratlar olarak bu onların siyasal huzuru için gereklidir.

Geriye son bir bileşen olarak SİP kalıyor. Devrimci söylem, fakat legalist-reformist pratik denebilir ki bu partinin en ayırdedici özelliğidir. Ve ne iyi ki onlar reformist blokta yerlerini tereddütsüz biçimde alarak bunu herkese en açık biçimde göstermiş oldular. TİP, Türkiye’de reformist-legalist geleneğın temsilcisiydi. Geleneği devrimcileştirdikleri iddiası taşıyanların, iddiaları doğrultusunda atacakları en temel adımlardan biri, faşist bir polis-asker rejiminin icazet sınırları dışına çıkmak, düzen karşısında ihtilalci bir örgütsel konuma geçmek olabilirdi. Oysa iddia sahipleri bunu düşünmek bile istemediler. Bu onların gerçek ideolojik-politik kimliklerinin

de aynasıdır. Bu partinin değişik politik sorunlarda aldığı belli olumlu tutum ve davranışları elbette önemsememezlik etmiyoruz. Fakat her şey bir yana, legal konumlanışın kendisi bile, bu “radikalizm”in hem sınırları ve hem de geleceği konusunda herhangi bir tereddüt de bırakmıyor. Zamanında “Gelenek”e fikir ve ruh verenlerin bugün BSP bileşeni olmalarına da çok şaşırıyoruz bu nedenle. Bugünkü “seçim bloku” geride kalanların konumu konusunda da bir fikir vermektedir. Aynılar aynı yerde toplanmıştır. HADEP, DDP, BSP ve SİP tablosu gerçekten açıklayıcıdır.

SİP Genel Başkanı “Emek, Barış ve Demokrasi Cephesi” hakkında şunları yazıyor: *“Seçimlere emek ve özgürlükten yana bir ittifak halinde gitmeye karar veren partiler Türkiye siyasetinde yeni bir ufuk açıyorlar ... ‘Düzen Partisinin’ karşısında bir emek ve özgürlük kutbu yerini alacaktır Bu yerin güçlü bir biçimde tutulacağı daha baştan bellidir ... Burjuva siyaseti devrimciler tarafından son dönemlerde ilk kez bu denli geniş bir ölçekte dinamitlenmiş olacaktır.”* (Sosyalist İktidar, 17 Kasım 1995)

Bir reformist partiler blokunu “devrimciler” olarak niteleyebilenler, pelteleşmiş liberallerle Kürt burjuva demokratlarında burjuva siyasetini dinamitleyecek bir devrimci dinamizm görebilenler, böylece kendi konumlarına da açıklık getirmiş oluyorlar.

“Türkiye’nin siyasetinde yeni bir ufuk açma”ya gelince. Seçimi izleyen dönemde, emperyalistlerin basıncı ve bazı sermaye çevrelerinin daha etkin bir ağırlık koymasıyla, önce “ateşkes” ve ardından da “siyasal çözüm” süreci işlerse, ki yabana atılır bir olasılık değildir, bu gerçekten “Türkiye’nin siyasetine yeni bir ufuk” açacaktır. Bu gerçekleşirse eğer, hiç kuşkusuz bunda “Emek, Barış ve Demokrasi Cephesi”nin de bir nebze olsun rolü olacaktır. SİP ve Genel Başkanı, o zaman bununla haklı olarak övünebilirler.

“‘Siyasal çözüm’ denilen şeyin son tahlilde esaret ve sömürü mekanizmalarının zaferi” demek olduğunu bildikleri konusunda herkesi temin edenler bilmelidirler ki, mevcut blok, HADEP’i emekçi dinamizmine yaklaştırmıyor, tam tersine, bu bloğun basın-

cıyla ve kendileri gibilerinin desteği ile, emekçi dinamiğini “siyasal çözüm” denilen politikanın yedeğine koyuyor. Kürt devrimci hareketinin son yıllardaki değişmez politikası da zaten budur.

“Politika yapmak” güzel ve arzu edilir bir şeydir de, onun ancak bağımsız gelişmeyle yaratılmış güçlerle yapılabileceğini; bu güçten yoksun “politika” yapanların ise, başkalarının politikalarına dolgu malzemesi olmaktan öteye gidemeyeceklerini, politik yaşamın dışındaki insanlar bile biliyorlar. Ama eğer gerçek politik platformunuz, devrim ve iktidarı değil de “demokrasinin genişletilmesi” ve bu çerçevede içinde az çok barışçıl bir politik yaşamsa, bu demektir ki, muhataplarınızın politik stratejileri ile sizin politik platformunuz zaten doğal bir biçimde kesişiyordur. Bu durumda herhangi bir sorun da kalmaz. Örneğin BSP için gerçekten sorun yok. Sorun olmak bir yana, “siyasal çözüm” arayışları nedeniyle büyük bir rahatlama ve “barış” üzerine politika yapma olanağı var.

EKİM 3. Genel Konferansının aşağıdaki değerlendirmesi, HA-DEP-DDP-BSP-SİP ittifakı tablosunun mantığını önden tüm açıklığı ile ortaya koymaktadır:

“PKK'nın izlediği yeni politik çizgi, Türkiye için devrimi değil, fakat demokrasiye geçişi esas alan bir çizgidir PKK, Türkiye'nin işçi-emekçi hareketini ve onun devrimci-politik güçlerini devrim sürecinin dinamikleri olarak değil, fakat Kürdistan'daki özel savaş baskısını azaltacak, giderek Kürt sorununun 'siyasal çözümü'nü kolaylaştıracak 'demokrasi güçleri' olarak görüyor Bu bakış açısının bir yansıması olarak, 1993 yazında gündeme getirilen ve çok geçmeden dağılan Devrimci-Demokratik Güç Birliği için hazırlanan mücadele platformunda, devrim ve iktidar hedeflerinin açık bir tanımından şaşkıncu bir ısrarla kaçılmıştır PKK'nın bu politik yaklaşımının, 'siyasal çözüm' çizgisine de bağlı olarak, Türkiye sorununun reformist kesimlerinden ve sendika bürokrasisinin reformist temsilcilerinden destek bulması anlaşılır bir durumdur.”

(EKİM 3. Genel Konferansı/Siyasal ve Örgütsel Değerlendir-

Bu değerlendirme aynı zamanda, PKK'nın "Emek, Barış ve Demokrasi Cephesi"ne verdiği desteğin mantığını ve amacını da ortaya koymaktadır. Değişik vesilelerle tartıştığımız bu sorunun burada ayrıca bir izah gerektirdiğini zannetmiyoruz.

Seçimler ve devrimciler

Devrimci gruplar seçim dönemine ortak bir devrimci platformdan yoksun olarak girmektedirler. Bunun önemli bir zaafiyet göstergesi olduğu açıktır. Dahası bu grupların bir kısmı seçimlere bağımsız devrimci adaylarla girerlerken, diğer bir kısmı seçimleri boykot etmektedirler. Ortak tutum ve politika alanındaki bu dağınıklığa rağmen, ulusal hareketin etki alanındaki bazı çevreler hariç, hemen tüm devrimci örgütlerin reformist odaklar üzerinden yaratılan "Barış ve Demokrasi Cephesi" ile aralarına bir sınır çekmeleri olumlu bir göstergedir. Devrimci hareketin devrim ve iktidar mücadelesi eksenine oturan bir seçim politikasında ısrarı, sol hareketteki iç ayrışmada bir bulanıklığa olanak tanımamaları, devrimci siyasal mücadelenin geleceği bakımından yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Boykot politikasının yanlışlığını görmekte gerçekte bir güçlük yoktur. Bir kısım devrimci çevrelerin boykot tutumuna yaklaşımı sağlam bir bakışaçısından yoksundur. Boykot mevcut temsili kurumların ne ölçüde işlevsel olduğuyla değil, devrimci kitle hareketindeki gelişmeyle, seçimlere katılıp-katılmamanın bu gelişmeyi nasıl ve ne yönde etkileyeceği sorunuyla ilgili bir konudur. Kitle hareketinin bugünkü düzeyinde ise boykot tutumunun anlaşılır bir yanı yoktur.

Elbette boykotun kitle mücadelesinin düzeyinden ayrı olarak gündeme gelebileceği ve kitlelere anlamlı bir mesaj taşıyabileceği daha özel durumlar olabilir. Örneğin 27 Mart Yerel Seçimleri öncesinde devlet kaba bir zorbalıkla DEP'i seçim dışı bıraktı ve

Kürt milletvekillerini yaka-paça meclisten attı. Bunu genel ve azgın bir şovenist kampanya ile birleştirdi. Bu koşullarda seçimleri boykot, Kürt halkının özgürlük mücadelesiyle dayanışma ve rejimin kendi hukukunu bile bu kadar kaba bir biçimde çiğnemesini teşhir etmek bakımından anlamlıydı.

Kuşkusuz 24 Aralık seçimleri de bazı bakımlardan benzer özellikler taşıyor. Herşey bir yana, önemli bir Kürt seçmeni kütüklere kayıtlı değildir. Fakat Kürt hareketinin seçimlere katıldığı ve sorunun bu yönü üzerinde fazla durmadığı koşullarda, böyle bir gerekçeyle gündeme getirilecek bir boykotun etkisi ve mesajı çok anlamlı olmayacaktır.

Komünistler seçimlere, yığınlardan oy desteği talep etmek için değil, fakat düzenin ve onun sözde temsili kurumlarının bu vesileyle etkili bir teşhirini yapmak, yığınlar arasında temel ve taktik devrimci şiarlarını yaymak, seçim ortamını mücadelenin, devrimin ve sosyalizmin etkili bir propagandası için kullanmak üzere katılıyorlar. Bunun toplum genelinde ne kadar güçlü ve etkili yapılabildiği, yapılabileceği değildir sorun. Sorun, bugünkü güç ve olanakları sonuna kadar kullanarak bu tür bir faaliyeti yürütebilmektir. Bu faaliyet içinde bağımsız kimliğini ve etkinliğini geliştirebilmektir. Bu ilkesel tutuma özen gösterilerek yürütülecek bir faaliyetten güçlenerek çıkabilmek ve bu güçle yarının yeni görevlerine daha etkili sarılabilmektir.

Bu çalışmayı yürütürken, devrimci mücadele platformunda duran, reformist hayalleri değil devrimci şiarları yayan, düzene ve devlete cepheden vuran her kişi, akım ve örgütle fiili bir dayanışma içinde olacağız. Bu dayanışma ve işbirliğini, "HADEP çatısı"yla değil, fakat açık bir devrimci tutumla hareket edecek olan Kürt devrimcileriyle de geliştirebilmek için her türlü çabayı harcayacağız. Düzen partilerini ve sahte sol alternatifleri teşhir ederken, devrimin ve sosyalizmin platformuna dayalı bir çalışma yürüten bağımsız devrimci adayları destekleyeceğiz.

Burada sözkonusu olanın oy desteğinden çok devrimci seçim

çalışması olduğunu belirtmek bile gereksizdir. Politikada gerçekçilikse gerekli olan, komünistler ve devrimciler, güç ve etkinliklerini oy potansiyeliyle değil, fakat etkili bir teşhir ve propaganda çalışmasıyla ortaya koyabilecekleri konusunda devrimci bir gerçekçilikle hareket etmek zorundadırlar. Devrimci güçler cephesi için seçimler bugün ancak bu açıdan bir işlev görebilmektedirler.

(Ekim, 1 Aralık 1995, Başyazı)

Sınıfın, devrimin ve sosyalizmin sesi

www.kizilbayrak.net

Günlük yayında...

“Seçimler, genel kural olarak, siyasal ilgi ve tartişmaların burjuva siyasal yaşamın olağan donemlerine gore nispeten yoğunlaştığı donemlerdir. Burjuva duzen partileri emekçi kitlelerde kaçınılmaz olarak oluşan bu ilgi yoğunlaşmasını tumuyle yalana ve demagojiye dayanan bir propaganda ile duzen kanalları içinde tutmaya, onlarda burjuva temsili kurumlarla ilgili hayalleri yaşatmaya ve gulendirmeye, ve bu arada elbette, oy desteklerini alarak bunu kendileri için bir siyasal guce donuşturmeye çalışırlar. Devrimci parti ve orgutler ise, aynı ilgi yoğunlaşmasından duzenin ve duzen kurumlarının etkili bir teşhirini yapmak, ozellikle seçimler ve parlamento konusundaki hayalleri darbelemek ve olanaklı olduğunca yıkmak, bu çerçevede seçim donemi politizasyonundan kitlelerin devrimci bilincini, mucadelesini ve orgutlenmesini geliştirmek uzere yararlanmak yoluna giderler.”

“Komunistler için seçim çalışmaları tumuyle devrimci sınıf mucadelesine ilişkin genel hedef ve govrelere tabidir; onlar seçim atmosferinden, kitleleri devrimci hedeflere kazanmanın, onların birliğini, orgutlenmesini ve mucadelesini bu doğrultuda geliştirmenin bir olanağı olarak yararlanmaya bakarlar. Bu çerçevede, kitlelerin karşısına duzenin yasallık cenderesine ve seçimlere uyarlanmış guduk seçim platformları ve bildirgeleriyle değil, kendi bağımsız devrimci sınıf programlarıyla, bunun doneme uyarlanmış ve guncel devrimci govrelere bağlanmış populer açıklamalarıyla çıkarlar.”

